ORSONS SKOTS KĀRDS

ENDERA SPĒLE

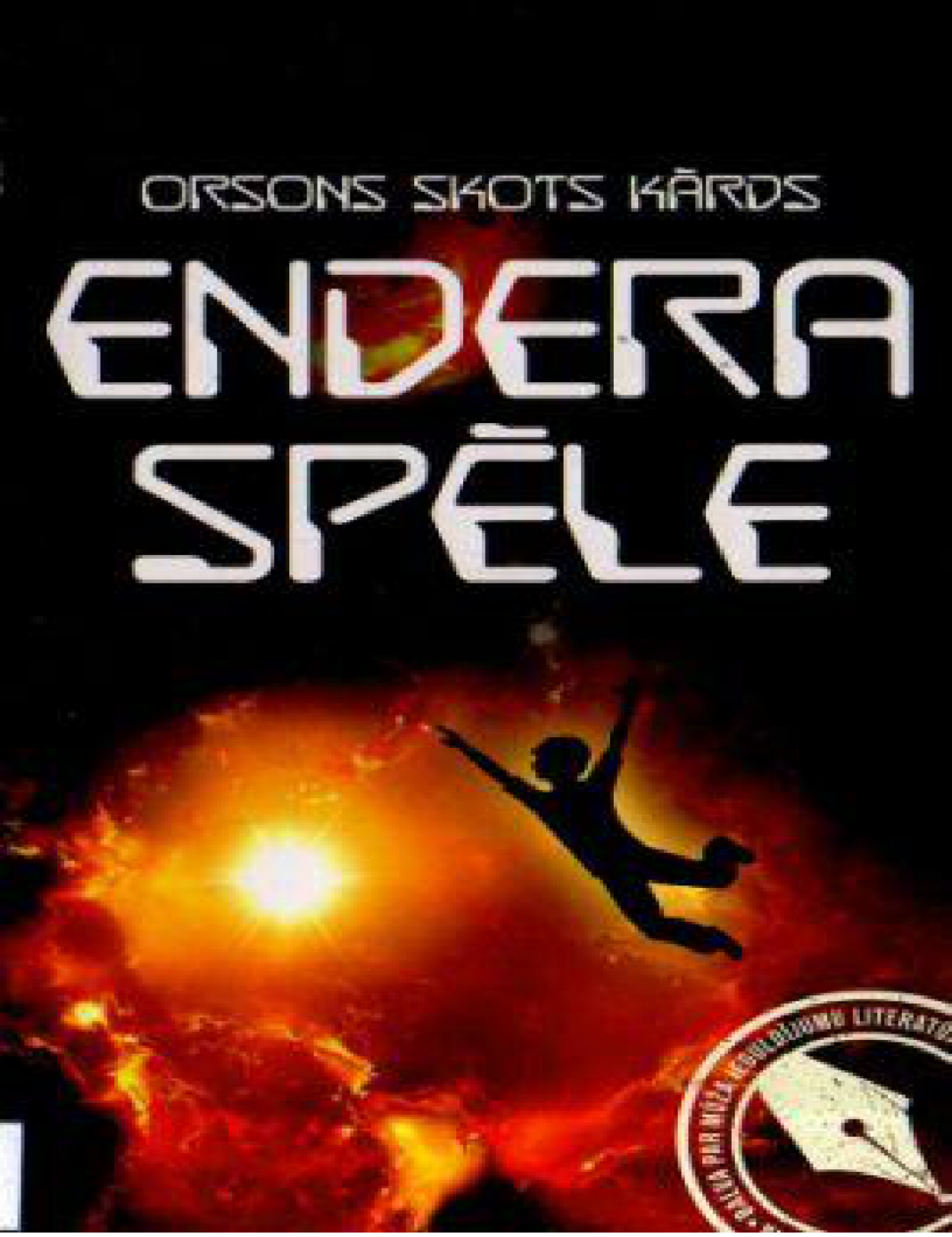

SHOUT
SHARE
IT

Annotation

Orsons Skots Kārds

Endera spēle

No angļu valodas tulkojis Dainis Leinerts

Noskannējis grāmatu un failu izveidojis Imants Ločmelis

VIENS NO LEĢENDĀRĀKAJIEM ZINĀTNISKĀS fantastikas darbiem pasaulē

Zeme gatavojas izšķirošajai cīņai par izdzīvošanu. Lai uzvarētu pēdējā sadursmē ar citplanētiešu armiju, topošos virsniekus apmāca kopš agras bērnības. Prestižajā Kaujas skolā tiek uzņemts arī brīnumbērns Enders. Aizraujošs un satraucošs stāsts par brīvu gribu, par taisnību un morāli, par jaunu ģēniju, kas lemts vientulībai…

Tulkots vairak neka 30 valodas.

par mūža ieguldījumu literatūrā

(Amerikas Literatūras asociācija, 2008. gads.)

HUGO BALVA

(Pasaulē prestižākais zinātniskās fantastikas žanra apbalvojums, ko katru gadu piešķir Pasaules zinātniskās fantastikas biedrība.)

NEBULA BALVA

(Prestižākais apbalvojums ASV zinātniskās fantastikas žanrā.) Iekļauta:

„Modern Library" 100 visu laiku labākās grāmatas *www.goodreads.com* 50 visu laiku labākās grāmatas „Endera spēle" ir zinātniskās fantastikas romāns jauniešiem, kuru sarakstījis Orsons Skots Kārds un kā centrā ir zēns vārdā Enders. Romāns sāka savu dzīvi kā stāsts, kas 1977. gada augustā ar šādu nosaukumu tika publicēts žurnālā Analog Science Fiction and Fact. Vēlāk, 1985. gadā, Kārds stāstu paplašināja par romānu, bet 1991. gadā autors publicējaHizlabotu romāna versiju. Tas saņēmis ASV un pasaules prestižākos zinātniskās fantastikas žanra apbalvojumus, bet romāna autors Orsons Skots Kārds 2008. gadā saņēmis Amerikas Literatūras asociācijas piešķirto Margaret A. Edwards balvu par mūža ieguldījumu pusaudžu literatūrā. Romānam „Endera spēle" ir seši turpinājumi, ir pieejamas datorspēles un komiksi, kas balstīti uz šī romāna sižetu, kā arī tiek veidota filma pēc „Endera spēles" motīviem.

Jau divreiz, karojot pret noslēpumainu citplanētu civilizāciju, Zeme gandrīz tikusi uzvarēta, taču abas reizes cilvēcei tomēr izdevies sakaut daudz spēcīgākās iebrucēju flotes. Lai uzvarētu izšķirošajā sadursmē, topošie virsnieki tiek apmācīti jau no agras bērnības. Prestižajā Kaujas skolā tiek uzņemts ari brīnumbērns Enders. Skaudrie apstākļi un apkārtējo nežēlība liek viņam šaubīties, kas gan ir īstie ienaidnieki: citplanētieši, citi bērni vai varbūt skolotāji? Vai patiešām

no Endera ir atkarīgs cilvēces liktenis? Tomēr stāsta centrā nav nedz kaujas, nedz tehnoloģijas, bet gan cilvēka iekšējā ciņa.

No lasītāju atsauksmēm

pasaules lielākajā interneta grāmatu veikalā

amozon.com

Daudz vairāk nekā zinātniskā fantastika.

Visu hariju poteru priekšgājējs… Viens no satraucošākajiem stāstiem, kāds jebkad uzrakstīts.

„Endera spēle" ir viens no visu laiku slavenākajiem zinātniskās fantastikas darbiem. Tomēr neaizmirstiet tā nav bērnu grāmata!

Es neciešu zinātnisko fantastiku, taču ši grāmata mani burtiski ierāva savā pasaulē. Izlasīju „Endera spēli" divās dienās. Ļoti iesaku šo grāmatu jebkura vecuma cilvēkiem, kas gluži vienkārši uz brīdi vēlas aizmirsties un baudīt pilnīgi citu pasauli. Neticami iespaidīgi.

Zinātniskās fantastikas esence.

„Endera spēle" iespējams, visu laiku izcilākā grāmata. Neesmu lasījis aizgrābjošāku un spēcīgāku stāstu par šo. „Endera spēle" patiešām ir šedevrs, tas aizēno jebkuru šī žanra romānu, kas iznācis pēdējo 20 gadu laikā. Es, nešauboties ne mirkli, ieteiktu šo grāmatu izlasīt katram mūsu planētas iedzīvotājam un, iespējams, pat tiem, kas dzīvo kur tālāk.

Harijs Poters atpakaļ nākotnē.

Viens no visu laiku ģeniālākajiem zinātniskās fantastikas romāniem, esmu izlasījis piecas reizes.

„Endera spēle" patiesi ierindojama starp pasaules literatūras klasikas darbiem. Tā ir ievērojama grāmata, un es apskaužu katru, kam tās lasīšana vēl priekšā!

Tīrs adrenalīns.

Pirmo reizi „Endera spēli" izlasīju gandrīz pirms diviem gadiem, un tā joprojām ir mana mīļākā grāmata. Nu jau esmu to izlasījis tik daudz reižu, ka pat vairs nespēju saskaitīt.

Šīs un vēl vairāk nekā 3000 lasītāju atsauksmes lasiet www.amazon.com

•••

„Tas nav tikai stāsts par nevainības zudumu, bet arī par sistemātisku nevainības piekrāpšanu un apzinātu tās iznīcināšanu pārprasta augstākā ideāla meklējumos, izstāstīts ar tik traģisku neizbēgamību un aukstu ironiju, ka sametas neomulīgi jau pirmajās lappusēs, tomēr stāsts ievelk sevī un nelaiž vaļā. /../

Šī nav kārtējā grāmata par neatzītu ģēniju, tieši otrādi — šis ir stāsts par ģēniju, kurš ir atzīts, apbrīnots un novests līdz izmisumam. Tieši tāpēc jebkurš, kas jebkad izjutis talanta un/ vai vadības smagumu, var šo grāmatu lasīt kā ļoti personisku vēstījumu. Šis nav darbs par kariem ar citplanētiešiem, bet par ģenialitātes un atbildības

cenu, par drosmi, kas nepieciešama, lai pieņemtu savu nolemtību. /../

„Endera spēle" līdz ar to ir ne tikai neomulīgi skarbs nākotnes pravietojums, bet arī lielformāta metafora tagadnei — spēlei, ko spēlējam mēs un kas tiek spēlēta ar mums. /../ Visbeidzot, kā jau visas labās grāmatas, arī šī ir par cilvēka dabu — varaskāru, ģeniālu un žēlsirdīgu."

B. Simsone, „Diena", 02.01.2009.

Enders Game Copyright @ 1977, 1985, 1991 by Orson Scott Card
© Dainis Leinerts, tulkojums latviešu valodā, 2012

Māksliniece Enrika Ernestsone Korektore Astrīda Čukure Gundegas Kalendras makets

© Izdevums latviešu valodā, SIA „The White Book" Reģistrācijas nr. 50103429851 K. Valdemāra iela 33-20, Rīga, LV-1010 www.whitebook.lv

Iespiests un iesiets SIA „Preses nams Baltie"

ISBN 978-9934-8262-1-4

•
- 1. Trešais
- 2. Pīters
- 3. Grafs
- 4. Lidojums
- 5. Spēles
- 6. Milža dzēriens
- 7. Salamandra
- 8. Žurka
- 9. Loks un Dēmostens
- 10. Pūķis
- 11.Veni, vidi, vici
- 12. Bonso
- 13. Valentīna
- 14. Endera skolotājs
- 15. Mirušo balss

Orsons Skots Kārds

Endera spēle

1. Trešais

„Es esmu skatījies ar viņa acīm, klausījies ar viņa ausīm, es saku: viņš ir īstais. Vai vismaz tuvu tam."

„To jūs teicāt arī par brāli."

«Brāli izmantot nav iespējams. Tam ir citi iemesli, kam nav nekāda sakara ar viņa spējām."

„Tas pats arī ar māsu. Un vēl ir šaubas par viņu pašu. Viņš ir pārāk padevīgs. Pārāk viegli pakļaujas citu gribai."

„Bet ne tad, ja šie citi ir ienaidnieki."

„Un ko tad mēs darīsim? Turēsim viņu visu laiku ienaidnieku ielenkumā?"

Jā, ja vajadzēs."

,.Liekas, jūs teicāt, ka jums patīk tas puika."

„]a viņš tiks insektoīdu nagos, es viņam likšos gluži mīļš."

„Labi. Galu galā — mēs glābjam pasauli. Ņemam viņu."

•••

Uzraudze mīļi pasmaidīja, pabužināja viņa matus un sacīja:

„Endrū, man liekas, ka tas briesmīgais monitors tev droši vien jau pilnīgi noriebies. Nu, man ir labas ziņas. Šodien tu tiksi no tā atbrīvots. Mēs to vienkārši izņemsim ārā, un tas nemaz nebūs sāpīgi."

Enders pamāja. Protams, par sāpēm viņa meloja. Pieaugušie vienmēr tā saka, kad skaidrs, ka sāpēs, un pēc šī apgalvojuma viņš to varēja zināt pavisam droši. Dažreiz uz meliem varēja paļauties vairāk nekā uz patiesību.

„Tā ka nāc nu šurp, Endrū, apsēdies te uz izmeklējumu galda. Ārsts tūlīt būs klāt."

Nav monitora. Enders mēģināja iedomāties, kā būtu bez šīs mazās ierīces uz kakla. Es varēšu valstīties gultā uz muguras, un tas nespiedis. Dušā es nejutīšu to kņudam un sasilstam.

Un PIters mani vairs neienldīs. Es pārnākšu mājās un parādīšu viņam, ka monitora vairs nav, un viņš sapratis, ka ari man tas neizdevās, ka es tagad esmu normāls bērns — tāpat kā viņš. Nebūs nemaz tik slikti. Viņš piedos, ka man monitors bijis veselu gadu ilgāk nekā viņam. Mēs būsim… ne draugi. Nē, PIters ir pārāk bīstams. PIters ir tik viegli sadusmojams. Vismaz brāļi. Ne ienaidnieki, ne draugi, bet brāļi, kas spēj dzīvot zem viena jumta. Viņš mani neienldīs, vienkārši liks mierā. Un, kad viņš gribēs spēlēt insektoīdus un astronautus, varbūt es varēšu nepiedalīties, varbūt es varēšu mierīgi iet lasīt grāmatu.

Bet Enders, tā domādams, zināja, ka Pīters neliks vis viņu mierā. Kad PIters bija nelāgā omā, tas bija redzams viņa acis, un ikreiz, kad Enders redzēja šo zaigojošo skatienu, viņam bija skaidrs: lai vai ko

PIters darītu, to viņš nedarīs nekad. Ender, es vingrinos klavierspēlē. Nāc, pāršķir lappuses. Ak, monitorpuisītis ir pārāk aizņemts, lai palīdzētu savam brālim? Viņš ir par gudru? Jākaro ar insektoīdiem, astronaut? Nē, nē, man nevajag tavas palīdzības. Es varu to izdarīt pats, sīkais izdzimteni, Trešais.

„Tas būs ātri, Endrū," teica ārsts.

Enders pamāja.

„Tas ir veidots, lai to varētu viegli izņemt. Nekādu infekciju, nekādu traumu. Tiesa, kādu laiku tur kutēs, un dažiem esot parādījusies sajūta, ka viņiem kaut kā trūkst. Tev liekas, ka esi kaut ko pazaudējis, tu meklē, taču pats neapjēdz, ko. Nu, man tas ir skaidrs. Tu meklē monitoru, bet tā vairs nav. Pēc dažām dienām tas gan pāriet."

Ārsts kaut ko skrūvēja Endera pakausī. Pēkšņi caur viņa ķermeni no kakla līdz pat cirksnim izskrēja asa sāpe. Enders juta muguru saraujamies krampī, viņa ķermenis spēcīgi atliecās atpakaļ, viņa galva atsitās pret galdu. Viņš juta raustāmies savas kājas, viņa rokas bija cieši un sāpīgi sažņaugtas.

„Dīdī!" kliedza ārsts. „Šurp!"

Aizelsusies atsteidzās medmāsa.

,.Jāatslābina muskuļi. Ātri! Ko tu gaidi?!"

Viņi viens otram kaut ko padeva, bet Enders nevarēja redzēt, ko. Viņš strauji sasvērās uz sāniem un nokrita no galda.

,.Ķeriet viņu!" kliedza māsa.

„Turi viņu stingri!"

„Turiet jūs, viņš ir par stipru!"

„Ne visu! Sirds neizturēs!"

Enders juta kaklā tieši virs apkakles ieduramies adatu. Sajūta bija dedzinoša, bet, šai liesmai pārņemot viņa ķermeni, muskuļi pamazām atslāba. Tagad viņš beidzot varēja izraudāt pārciestās bailes un sāpes.

„Ar tevi viss kārtībā, Endrū?" jautāja māsa.

Endrū nespēja parunāt, nevarēdams atcerēties, kā tas īsti jādara. Viņu uzcēla uz galda, viņam pārbaudīja pulsu, darīja vēl kaut ko, bet viņš neko nesaprata.

Ārsts trīcošu balsi ierunājās: „Viņi tās lietas bērnos tur trīs gadus, ko gan viņi gaida? Viņš varēja nomirt, tu saproti? Mēs varējām vienkārši atslēgt viņa smadzenes."

„Kad beigs darboties zāles?"

„Lai viņš paliek te vismaz stundu. Uzmani viņu. Ja piecpadsmit minūšu laikā nesāk runāt, sauc mani. Varējām atslēgt viņu pavisam. Es taču neesmu nekāds insekts."

•••

Viņš atgriezās mis Pamfrejas klasē tikai piecpadsmit minūtes pirms beigu zvana. Viņš joprojām jutās vājš.

„Viss kārtībā, Endrū?" jautāja mis Pamfreja.

Viņš piekrītoši pamāja.

„Tu biji slims?"

Viņš pakratīja galvu.

„Tu neizskaties labi."

„Viss ir kārtībā."

,.Apsēdies, Endrū."

Viņš devās uz savu vietu, bet apstājās. Ko es meklēju? Kas . gan tas varētu būt?

„Tava vieta ir tur," palīdzēja mis Pamfreja.

Viņš apsēdās, bet viņš bija meklējis ko citu, kaut ko pazaudētu. Atradīšu vēlāk.

„Tavs monitors," iečukstējās meitene aiz viņa.

Endrū paraustīja plecus.

„Viņa monitors," viņa čukstus paziņoja citiem.

Endrū pieskārās kaklam. Plāksteris. Monitora vairs nebija. Nu viņš bija tāds pats kā citi.

..Izgāzies, Endij?" jautāja zēns, kurš sēdēja pretējā rindā aiz viņa. Nespēju atcerēties viņa vārdu. Pīters. Nē, tas bija kāds cits.

„Klusu, Stilson!" teica mis Pamfreja. Stilsons pasmīnēja.

Mis Pamfreja stāstīja par reizināšanu. Enders datorā kaut ko švīkāja, zīmēja kalnainu salu kontūrkartes un lika datoram tās attēlot trijās dimensijās no dažādiem leņķiem. Skolotāja, protams, zināja, ka viņš neseko līdzi stundai, bet Enderu viņa lika mierā. Viņš vienmēr zināja atbildes uz jautājumiem, pat tad, kad viņai likās, ka viņš neklausās.

Ekrāna stūrī parādījās vārds, tas sāka kustēties pa ekrāna perimetru. Tas bija apvērsts otrādi un lasāms ačgārni, taču Enders to izlasīja, vēl pirms vārds bija sasniedzis ekrāna apakšu un apgriezies pareizi.

„Trešais."

Enders pasmaidīja. Tieši viņš bija izdomājis, kā sūtīt ziņas un likt tām pārvietoties pa ekrānu, un, kaut arī viņa slepenie ienaidnieki to izmantoja, lai viņu apsaukātu, pati sūtīšanas metode viņam nudien darīja godu. Nebija viņa vaina, ka viņš ir Trešais. Tā bija valdības ideja, viņi to atļāva, kā gan citādi Trešais — kā Enders — varētu iet skolā? Un nu monitora vairs nebija. Eksperiments Endrū Vigins izrādījās neveiksmīgs. Enders bija pārliecināts: ja varētu, viņi noteikti anulētu pilnvaras, kas ļāva viņam piedzimt. Neizdevās — likvidējiet eksperimentu.

Ieskanējās zvans. Visi izslēdza datorus vai vēl steigā rakstīja sev atgādinājumus. Daži pārsūtīja stundas vielu vai citus datus uz mājas datoriem. Vēl citi pulcējās pie printeriem, lai kaut ko izdrukātu. Enders izstiepa rokas pār bērnu izmēra klaviatūru un domāja, kāda

gan būtu sajūta ar tik lielām rokām kā pieaugušajiem. Tās liktos tik lielas un neveiklas, resniem un īsiem pirkstiem, gaļīgām plaukstām. Protams, pieaugušo klaviatūras ir lielākas — bet kā gan ar tādiem pirkstiem varētu uzzīmēt tik smalku līniju, kādu prata Enders, šauru un tik precīzi vilktu, ka no tās varēja izveidot spirāli ar septiņdesmit deviņiem lokiem, līnijām nesaskaroties un nepārklājoties. Viņam vismaz bija ko darīt, kamēr skolotāja bubināja kaut ko par aritmētiku. Aritmētiku! Valentīna viņam to mācīja, kad viņam bija trīs gadi.

„Viss kārtībā, Endrū?"

„Jā, skolotāj."

„Tu nokavēsi autobusu."

Enders pamāja un piecēlās. Citi bērni jau bija prom. Lai gan tie — sliktie — viņu noteikti gaidīs. Viņam vairs nebija monitora, kas dzirdētu visu, ko dzird viņš, un redzētu visu, ko redz viņš. Nu viņi varēja teikt, ko vien vēlējās. Tagad tie varēja viņu pat piekaut — neviens to vairs neredzētu, un neviens vairs nesteigtos Enderu glābt. Monitoram bija savas priekšrocības, viņam to pietrūks.

Tas, protams, bija Stilsons. Viņš nebija lielāks par lielāko daļu pārējo bērnu, bet viņš bija lielāks par Enderu. Un ar viņu bija vēl daži citi. Kā vienmēr.

„Ei, Trešais!"

Neatbildi. Tev nav ko teikt.

„Ei, Trešais, mēs runājam ar tevi, Trešais, kukaiņmīli, mēs runājam ar tevi."

Nevaru iedomāties, ko atbildēt. Jebkas, ko teikšu, nāks tikai par ļaunu. Neteikšu neko.

„Ei, sūda Trešais, izgāzies, ko? Domāji, ka esi labāks par mums, bet pazaudēji savu mazo putneli un dabūji uz kakla plāksteri."

„Jūs mani palaidīsiet garām?" jautāja Enders.

„Vai mēs palaidīsim viņu garām? Mums viņš būtu jāpalaiž garām?"

Viņi visi smējās.

„Protams, mēs tevi palaidīsim garām. Vispirms mēs palaidīsim tavu roku, tad pakaļu, tad varbūt arī kādu celi."

Citi sāka skandēt:

«Pazaudēji putneli, pazaudēji putneli!"

Stilsons pagrūda viņu ar vienu roku, kāds no muguras pagrūda viņu uz Stilsona pusi.

„Ko spēlēsim?" kāds iejautājās.

„Tenisu!"

„Pingpongu!"

Tas nevarēja beigties labi. Enders nevēlējās palikt zaudētājs. Kad Stilsons viņu atkal gribēja pagrūst, Enders mēģināja satvert viņa roku, taču tas neizdevās.

„ Ak, gribi cīnīties, ko? Gribi cīnīties, Trešais?"

Aizmugurē stāvošie satvēra Enderu.

Enderam nebūt nenāca smiekli, bet viņš iesmējās:

„Tev vajag tik daudz palīgu, lai piekautu vienu Trešo?"

„Mēs esam cilvēki, nevis Trešie, sūduģīmi. Tev spēka kā pirdienam!"

Tomēr tie viņu palaida vaļā. Un, tiklīdz viņi to izdarīja, Enders spēcīgi iespēra Stilsonam, trāpīdams tieši pa krūtīm. Stilsons pakrita. Enders bija pārsteigts — viņš nebija domājis nogāzt Stilsonu ar vienu sitienu. Viņš nevarēja iedomāties, ka Stilsons cīņu nebija uztvēris tik nopietni un nebija gatavojies tik izmisīgam sitienam.

Uz brīdi pārējie atkāpās, Stilsons gulēja nekustīgs. Viņa biedri pat uztraucās, vai viņš nav miris. Savukārt Enders mēģināja izdomāt, kā izvairīties no atriebības, kā novērst vēl vienu uzbrukumu rīt. Man jāuzvar jau tagad — un uz visiem laikiem, vai arī man būs jācīnās katru dienu aizvien smagāk un smagāk.

Būdams tikai sešus gadus vecs, Enders tomēr zināja nerakstītos godīgas cīņas likumus. Nedrīkst sist bezpalīdzīgi gulošu pretinieku — uz to spējīgs ir tikai zvērs.

Tomēr Enders piegāja pie gulošā Stilsona un iespēra tam vēlreiz — pa ribām. Stilsons ievaidējās un pavēlās prom no viņa. Enders apgāja viņam apkārt un iespēra vēlreiz, šoreiz kājstarpē. Stilsons nespēja izdvest ne skaņas, viņš tikai sarāvās un sāka raudāt.

Enders uzmeta pārējiem aukstu skatienu.

„Jūs varbūt domājat man uzbrukt barā. Varbūt tā jūs mani pamatīgi piekautu. Tikai atcerieties, ko es varu izdarīt ar tiem, kas mēģina man nodarīt pāri. Pēc tam varēsiet vien minēt, kad es jūs noķeršu un kā tas beigsies."

Viņš iespēra Stilsonam pa seju. No Stilsona deguna sāka tecēt asinis.

„Tas nebūs tik smagi," Enders teica. „Tas būs vēl smagāk." Viņš pagriezās un devās prom. Neviens nesekoja. Viņš nogriezās ap stūri gaiteni, kas veda uz autobusa pieturu. Aiz muguras viņš dzirdēja zēnus runājam:

„Jēziņ! Paskaties uz viņu, viņš izskatās galīgi slims!" Enders piespieda seju gaiteņa sienai un raudāja, līdz pienāca autobuss. Esmu tāds pats kā Pīters. Bez monitora es kļūstu par Pīteru.

2. Pīters

„Labi, tas ir nost. Kā viņam sokas?"

«Dzīvodams kāda ķermeni vairākus gadus, pamazām pierodi pie tā. Tagad es skatos uz viņa seju un nesaprotu, kas ar viņu notiek. Es esmu pieradis izjust viņa sejas izteiksmes — nevis pētīt tās."

,.Beidziet, mēs te nerunājam par psihoanalīzi. Mēs esam kareivji, nevis kaut kādi pūšļotāji. Jūs tikko redzējāt, kā viņš piekāva to bandas vadoni."

«Pamatīgi. Viņš ne tikai vienkārši piekāva, viņš viņu pataisīja pilnīgi mīkstu. Kā Meizers Rekhems."

«Iztiksim bez tā. Tātad komisijas spriedums: viņš ir izturējis."

«Gandrīz. Paskatīsimies, ko viņš tagad, kad monitora vairs nav, iesāks ar savu brāli."

«Iesāks ar brāli? Vai jūs nebaidāties no tā, ko brālis varētu iesākt ar viņu*7* ."

«Jūs pats teicāt, ka šeit bez riska neiztikt."

„Es vēlreiz pārskatīju dažus ierakstus. Tur neko nevar darīt — man viņš patīk. Man liekas, mēs viņu sakropļosim."

«Protams. Tas ir mūsu darbs. Mēs esam kā tādas ļaunās raganas. Sasolām piparkūkas, bet beigās mazos izdzimteņus aprijam dzīvus."

•••

«Man ļoti žēl, Ender," čukstēja Valentīna, redzēdama plāksteri viņam uz kakla.

Enders pieskārās sienai, un durvis aiz viņa aizvērās.

«Man vienalga. Priecājos, ka tā vairs nav."

„Kā vairs nav?" ienācis viesistabā, pajautāja Pīters un iekodās rikā maizes ar zemesriekstu sviestu.

Enders atšķirībā no pieaugušajiem nesaskatīja Pīterā skaistu desmitgadīgu zēnu tumšiem, kupliem, izspūrušiem matiem un seju, ar kādu varētu lepoties pat Aleksandrs Lielais. Enders vispār vēroja Pīteru tikai, lai pamanītu viņa sejā dusmas vai garlaicību — bīstamus noskaņojumus, kas viņam gandrīz vienmēr beidzās ar sāpēm. Tagad, kad Pīters bija pamanījis plāksteri uz Endera kakla, viņa acīs uzplaiksnīja dusmas.

To redzēja arī Valentīna.

„Nu viņš ir tāds pats kā mēs," viņa mēģināja Pīteru laikus nomierināt. Taču Pīters vairs nebija apstādināms.

„Kā mēs? Viņš nēsāja to štruntu līdz sešu gadu vecumam. Kad izņēma tavējo? Tev bija trīs. Man — pirms palika pieci. Viņam tas gandrīz izdevās, izdzimtenim, sīkajam insektam!"

Viss kārtībā, Enders domāja. Runā, runā, Pīter. Vārdi nesāp.

„Nu ko, tavi sargeņģeļi tevi vairs neuzrauga," Pīters sacīja. ,Tagad

tie vairs neuzmana, vai tev sāp, neklausās, ko es tev saku, neredz, ko es tev daru. Ko teiksi par to? Ko?"

Enders paraustīja plecus.

Pēkšņi Pīters smaidot sasita plaukstas un tēlotā labā noskaņojumā iesaucās:

«Spēlēsim insektoīdus un astronautus!"

„Kur ir mamma?" jautāja Valentīna.

«Izgājusi," Pīters atbildēja. „Es esmu vecākais."

„Es labāk pasaukšu tēti."

„Sauc, sauc," teica Pīters. «Tu taču zini, ka viņa nekad nav mājās."

«Es spēlēšu," Enders teica.

«Tu būsi insektoīds," Pīters atbildēja.

«Ļauj taču viņam reiz būt arī astronautam," teica Valentīna.

«Pievaldi savu netīro muti, pretekle!" atcirta Pīters. «Nāc augšā un izvēlies ieročus."

Enders zināja, ka spēle nebūs godīga. Runa jau nebija par uzvaru vai zaudējumu. Kad bērni to veselām armijām spēlēja koridoros, insektoīdi nekad neuzvarēja un spēle laiku

pa laikam kļuva netaisnīga. Bet šeit, dzīvoklī, spēle vienmēr jau sākās negodīgi un insektoīds nekādi nevarēja izstāties no spēles, kā to darīja insektoīdi īstos karos. Kamēr vien astronauts vēlas, insektoīdam jāspēlē.

Pīters atvēra sava skapja apakšējo atvilktni un izņēma no tās insektoīda masku. Kad Pīters to iegādājās, māte bija diezgan neapmierināta, taču tēvs norādīja, ka karu nevar apstādināt, paslēpjot insektoīdu maskas un aizliedzot bērniem rotaļu lāzerieročus. Labāk lai spēlē karinu, varbūt tas palīdzēs izdzīvot, ja insektoīdi atkal atgriezīsies.

Vispirms gan jāpārdzīvo spēles, Enders nodomāja un uzvilka masku. Tā cieši iekļāva viņa seju, it kā to kāds spēcīgi spiestu ar plaukstām. Insektoīdi gan tā nejūtas, domāja Enders. Viņi nevalkā sejas kā maskas, tās ir viņu sejas. Diez vai uz savām planētām viņi rotaļājoties valkā cilvēku maskas? Un kā gan viņi dēvē mūs? Varbūt par glumekļiem, jo mēs esam tik mīksti un eļļaini, salīdzinot ar viņiem?

«Piesargies, glumekli!" Enders iesaucās.

Caur maskas acu caurumiem viņš Pīteru redzēja visai vāji. Pīters pasmīnēja.

„Glumeklis, jā? Labi, insekt, paskatīsimies, kā mēs sadosim tev pa purnu!"

Enders neredzēja Pītera uzbrukumu — tikai viņa gatavošanos: ar uzvilktu masku nebija iespējams skatīties uz sāniem. Pēkšņi viņu ķēra sāpīgs trieciens pa galvu, viņš zaudēja līdzsvaru un pakrita.

„Pārāk labi vis neredzi, insekt, ko?" ņirdza Pīters.

Enders sāka vilkt nost masku. Pīters pielika purngalu pie Endera cirkšņa.

„Nevelc to nost!" Pīters pavēlēja.

Enders uzvilka masku atpakaļ.

Pīters piespieda kāju. Enderam cauri izšāvās asa sāpe, viņš sarāvās čokurā.

„Guli rāms, insekt. Mēs tev uztaisīsim vivisekciju. Beidzot dabūjām kādu no jums dzīvu, palūkosim nu, kas jums vēderā."

„Pīter, izbeidz," lūdza Enders.

„Pīter, izbeidz. Ļoti labi! Tātad jūs protat uzminēt mūsu vārdus. Jūs protat izlikties par maziem, aizkustinošiem bērneļiem, kas jāmīl un jāžēlo. Nē, nē. Es redzu, kas tu patiesībā esi. Viņi gribēja cilvēku, Trešais, bet īstenībā tu esi insektoīds, tas ir skaidrs!"

Viņš paņēma nost savu kāju, paspēra vienu soli un piespieda celi Endera vēderam tieši zem krūškaula. Viņš spieda ar aizvien lielāku un lielāku spēku, Enderam kļuva grūti elpot.

„Tā es varētu tevi nogalināt," Pīters čukstēja. «Turpinot spiest, līdz tu nomirsti. Es varētu teikt, ka es nezināju, ka tas ir bīstami, mēs jau tikai spēlējāmies, un Viņi man noticētu, un viss būtu lieliski. Un tu būtu beigts. Viss nudien būtu lieliski."

Enders nevarēja parunāt, no viņa plaušām bija izspiests viss gaiss. Varbūt Pīters to domāja nopietni. Varbūt ne, bet viņš varētu.

«Tieši to es arī gribu izdarīt," Pīters sacīja. «Lai vai ko tu tagad domātu, es vēlos tieši to. Tev ļāva piedzimt tikai tāpēc, ka es biju tik daudzsološs. Taču man neizdevās. Un tev gāja labāk. Viņiem liekas, ka tu tiešām esi labāks. Bet es negribu sev labāku jaunāko brāli, Ender. Es negribu Trešo."

«Es neklusēšu," teica Valentīna, stāvēdama durvīs.

«Neviens tev neticēs."

«Viņi man noticēs."

«Tad arī tu esi beigta, mīļā māsiņ."

«O, jā!" Valentīna atbildēja. «Tam gan viņi ticēs, vai ne? Es nezināju, ka tā var nogalināt. Un, kad nomira Endrū, es neiedomājos, ka no tā nomirs arī Valentīna."

Spiediens nedaudz atslāba.

«Labi, ne šodien. Bet kādu reizi jūs abi nebūsiet kopā. Un tad notiks nelaimes gadījums."

«Muļķības," teica Valentīna. «Tu to nedomā nopietni."

«Nē?'"

«Un zini, kāpēc?" Valentīna jautāja. «Tāpēc, ka tu gribi reiz būt valdībā. Ievēlēts. Un tevi neievēlēs, ja tavi pretinieki uzzinās, ka tavs brālis un māsa bērnībā gājuši bojā aizdomīgos nelaimes gadījumos. Jo īpaši tāpēc, ka manā slepenajā failā pilsētas bibliotēkā glabājas vēstule, kas jāatver, ja es pēkšņi nomirstu."

Nemuldi niekus viņu pārtrauca.

„Tur rakstīts, ka es neesmu mirusi dabiskā nāvē. Pīters mani nogalināja, un, ja vēl nav paguvis, drīz viņš nogalinās arī Endrū. Ar to nepietiek, lai tevi notiesātu, bet būs gana, lai tevi nekad neievēlētu."

„Tagad tu esi viņa monitors," Pīters teica. «Sargā viņu labi — dienu un nakti."

„Mēs ar Enderu neesam stulbi. Nebūt ne sliktāki par tevi, dažās lietās pat labāki. Mēs visi esam tik brīnumgudri bērni. Tu neesi gudrākais, Pīter. Tikai lielākais."

„Jā, es zinu. Bet reiz pienāks diena, kad tu vairs nebūsi ar viņu kopā, kad tu būsi aizmirsusi. Un pēkšņi tu atcerēsies, steigsies pie viņa — bet ar viņu viss būs kārtībā. Nākamreiz tu vairs tik ļoti neuztrauksies un nesteigsies. Katru reizi ar viņu viss būs kārtībā. Tu domāsi, ka es esmu aizmirsis. Varbūt tu atcerēsies, ko es te tagad stāstu, taču tu tik un tā domāsi, ka es esmu aizmirsis. Ies gadi. Pēkšņi notiks drausmīgs nelaimes gadījums, es atradīšu viņa ķermeni, un es raudāšu par viņu, un tu atcerēsies šo sarunu, Valentīna, taču tev būs kauns to atcerēties, tu taču zināsi, cik ļoti es esmu mainījies. Tu nolemsi, ka tiešām noticis nelaimes gadījums, ka būtu cietsirdīgi man pat atgādināt, ko esmu teicis šajā bērnišķajā ķildā. Taču tu būsi kļūdījusies. Es tiešām panākšu viņa nāvi, un tu man neko neizdarīsi, pilnīgi neko. Turpini tikai ticēt, ka es esmu vienkārši lielākais."

«Lielākais maita," Valentīna teica.

Pīters pielēca kājās un metās viņai virsū. Valentīna izvairījās. Enders norāva masku. Pīters atkrita atpakaļ gultā un sāka smieties — skaļi, no visas sirds, līdz asarām.

„Ak, jūs esat tik nepārspējami stulbi, paši lielākie stulbeņi uz visas Zemes!"

«Tagad viņš mēģinās iestāstīt, ka tas viss bija tikai joks," teica Valentīna.

«Nevis joks, bet spēle. Ja vien es vēlētos, jūs noticētu pilnīgi jebkam. Es taču varu jūs raustīt aiz diedziņiem gluži kā lelles."

Pārvērstā drausmīgā balsī viņš turpināja:

«Es jūs nogalināšu un sacirtīšu mazos gabaliņos, un tad izmetīšu atkritumos!"

Viņš iesmējās atkal.

«Lielākie stulbeņi Saules sistēmā!"

Enders stāvēja, skatījās uz viņu un domāja par Stilsonu, par sajūtām, kas radās, viņu sitot. Šo te vajadzēja sasist. Tieši šim tas pienāktos.

Gluži kā būtu lasījusi viņa domas, Valentīna čukstēja:

„Nē, Ender!"

PIters pēkšņi pavēlās uz sāniem, izlēca no gultas gatavs un nostājās gatavs cīņai.

„0, jā, Ender," viņš iesaucās, «jebkurā laikā!"

Enders pacēla labo kāju un novilka kurpi. Viņš turēja to paceltu.

«Redzi? Tur uz purngala. Tās ir asinis, Pīter. Ne manas."

«Ak, man būs jāmirst! Enders saminis kāpuriņu un nu ķersies klāt man!"

PIters bija nesatricināms. PIters sirdī bija slepkava, un to nezināja neviens, izņemot Valentīnu un Enderu.

Mājās pārnāca māte un mēģināja mierināt Enderu par monitora zaudēšanu. Pārnāca ari tēvs, kurš nebeidza vien atkārtot, cik gan brīnišķīgs pārsteigums, ka viņiem ir tik lieliski trīs bērni, ka valdībai vajadzēja trīs, bet galu galā tie nevienu neatņems, ka viņiem joprojām ir trīs bērni, viņiem joprojām ir Trešais… līdz Enders gribēja viņam kliegt, es zinu, ka esmu Trešais, es zinu, ja vēlies, es varu doties prom, lai tu nejustos apkaunots visu priekšā, man žēl, ka man vairs nav monitora un tagad tev bez attaisnojuma ir trīs bērni, ka tev ir tik neērti, man ļoti, ļoti žēl.

Viņš gulēja gultā, raudzīdamies augšup tumsā. Viņš dzirdēja augšējā guļvietā nemierīgi grozāmies un knosāmies Pīteru. Pēc brīža Pīters nokāpa no savas guļvietas un izgāja no istabas. Enders dzirdēja, kā tualetē tiek norauts ūdens, pēc mirkļa durvīs bija redzams Pītera siluets.

Viņš domā, ka es guļu. Viņš mani nogalinās.

Pīters piegāja pie gultas, bet pilnīgi noteikti nekāpa augšā uz savu guļvietu. Viņš nostājās Endera gultas galvgali.

Taču viņš nesniedzās pēc spilvena, lai nosmacētu Enderu. Viņam nebija ieroča. Viņš čukstēja:

„Ender, man žēl, man ļoti žēl. Es zinu, kā tu jūties. Man ļoti žēl. Es esmu tavs brālis, es mīlu tevi."

Pēc ilgāka laika Pītera mierīgā elpa liecināja, ka viņš ir aizmidzis. Enders noplēsa no kakla plāksteri. Un jau otro reizi šajā dienā sāka raudāt.

3. Grafs

„Māsa ir mūsu vājākais punkts. Viņš viņu patiešām mīl."

„Es zinu. Viņa var sabojāt visu paveikto. Viņš negribēs viņu atstāt."

„Un ko jūs domājat darīt?"

«Pārliecināt viņu, ka viņš vairāk vēlas doties līdzi mums nekā palikt ar māsu."

„Kā jūs grasāties to panākt?"

„Ar meliem."

„Ja tas neizdodas?"

„Tad es atklāšu patiesību. Ārkārtas situācijās mēs to drīkstam darīt. Nevaram galu galā paredzēt visu."

• ••

Brokastīs Enders nejutās pārāk izsalcis. Viņš nevarēja vien pārstāt domāt, kā ies skolā. Pēc vakardienas kaujas jāsatiek Stilsons. Ko darīs Stilsona draugi? Varbūt neko, taču par to viņš nevarēja būt drošs. Viņš negribēja iet uz skolu.

„Tu neko neēd, Endrū," teica māte.

Istabā ienāca Pīters.

„Labrīt. Ender, paldies, ka atstāji slapjo sūkli tieši dušas kabīnes vidū."

„Tieši tev," Enders atmurmināja.

„Endrū, tev jāpaēd!"

Enders pavērsa uz āru plaukstu locītavas, it kā aicinādams: nu, iebaro man to ar adatu!

„Ļoti smieklīgi," māte teica. „Es cenšos būt gādīga māte, bet maniem brīnumbērniem tas ir vienalga." «Ģēniji mēs esam tikai tavu gēnu dēļ, mamm," sacīja Pīters. „No tēta mēs noteikti neesam mantojuši neko."

„Es to dzirdēju," teica tēvs, neatraujot skatienu no ziņām, kas, kamēr viņš ēda, tika attēlotas galdā iebūvētajā ekrānā.

„Būtu ļoti žēl, ja nebūtu."

Ieskanējās zvans. Kāds bija pie durvīm.

„Kas tur ir?" māte jautāja.

Tēvs nospieda taustiņu, un ekrānā parādījās kāds vīrs. Viņam mugurā bija vienīgais militārais formastērps, kas mūsdienās vēl ko patiešām nozīmēja. SF. Starptautiskā Flote.

„Es domāju, ka viss jau ir beidzies," sacīja tēvs.

Pīters klusēdams uzlēja pienu brokastu biezputrai.

Varbūt man šodien tomēr nebūs jāiet uz skolu, Enders nodomāja.

Tēvs nospieda durvju kodu un piecēlās no galda.

„Es paskatīšos," viņš teica. ..Palieciet te un ēdiet brokastis."

Viņi palika, bet ēst neēda. Pēc brīža tēvs atgriezās istabā, lai paaicinātu māti.

„Tu esi mēslos līdz ausīm," teica Pīters. „Viņi ir uzzinājuši, ko tu izdarīji ar to zēnu skolā, un nu tevi izsūtīs uz asteroīdu joslu."

„Man ir tikai seši gadi, stulbeni. Es esmu pārāk jauns."

„Tu esi sūda Trešais, tev nav nekādu tiesību."

Ienāca Valentīna. Miegā izspūrušie mati aptvēra viņas seju gluži kā oreols.

„Kur ir mamma un tētis? Es jūtos pārāk slikti, lai ietu uz skolu."

„Vēl viens mutiskais eksāmens, ko?" jautāja Pīters.

,.Aizveries, Pīter!" Valentīna atbildēja.

,.Nomierinies un izbaudi to," teica Pīters. „Varēja būt sliktāk."

„Nezinu gan, kā."

„Tas varēja būt anālais eksāmens."

„Ha, ha," Valentīna atcirta. „Kur ir māte un tēvs?"

«Runājas ar vīru no SF."

Valentīna instinktīvi paraudzījās uz Enderu. Viņi jau gadiem bija gaidījuši, līdz kāds atnāks un paziņos, ka Enders ir izturējis, ka viņš ir nepieciešams.

,,'Fieši tā, paskaties uz viņu," Pīters teica. „Bet, tu zini, tas varētu būt arī es. Viņi varētu būt sapratuši, ka es tomēr esmu labākais."

Pīters, bez šaubām, jutās sāpināts.

Tēvs atvēra durvis.

„Ender," viņš teica, "panāc šurp."

„Man žēl, Pīter," dzēlīgi noteica Valentīna.

Tēvs dusmīgi paskatījās uz viņiem.

„Te nav nekā smieklīga, bērni." *-

Enders sekoja tēvam uz viesistabu. Viņiem ienākot istabā, SF virsnieks piecēlās kājās, taču roku Enderam nesniedza.

Māte nervozi grozīja laulības gredzenu uz pirksta.

„Endrū," viņa teica, „es nebiju domājusi, ka tu esi no kauslīgajiem."

„Stilsonu zēns ir slimnīcā," teica tēvs. „Tu viņu esi pamatīgi piekāvis. Ar kurpi, Ender. Tas nav īsti godīgi."

Enders pakratīja galvu. Viņš bija gaidījis, ka Stilsona sakarā atnāks kāds no skolas, bet ne jau flotes virsnieks. Tas bija daudz nopietnāk, nekā viņš bija domājis. Un citu iemeslu viņš iedomāties nevarēja.

„Vai tu vari paskaidrot, kāpēc tā rīkojies, jaunais cilvēk?" jautāja virsnieks.

Enders vēlreiz pakratīja galvu. Viņš nezināja, ko teikt, un viņam bija bail, ka viņa vārdi varētu šķist vēl briesmīgāki nekā izdarītais. Esmu gatavs saņemt jebkādu sodu, viņš domāja. Tikai pietiek par to runāt.

„Mēs varam apsvērt kādus vainu mīkstinošus apstākļus," virsnieks sacīja. „Taču, jāatzīst, tas neizskatās diez cik labi. Spert viņam starp kājām, vairākas reizes spert gulošam pa seju un ķermeni. Izskatās, ka tu patiešām to esi izbaudījis.

„Nē," Enders čukstēja.

„Tad kāpēc gan tu to darīji?"

„Viņš bija ar visu bandu," Enders atbildēja.

„Un? Tas ir attaisnojums?"

„Nē."

„.Pastāsti, kāpēc tu turpināji viņu spārdīt. Tu taču biji jau uzvarējis."

„Viņu nogāžot uz zemes, es biju uzvarējis tikai pirmajā cīņā. Es gribēju uzreiz uzvarēt arī visās nākamajās, lai viņi liktu mani mierā."

Enders bija tik ļoti nobijies un nokaunējies par savu rīcību, ka nekādi nevarēja noturēties neraudam. Viņam nepatika raudāt, viņš to darīja reti, bet tagad mazāk nekā vienas dienas laikā viņš raudāja jau trešo reizi. Un ar katru reizi tas kļuva sliktāk. Raudāt mātes, tēva un šī kareivja klātbūtnē likās tik apkaunojoši…

„Jūs izņēmāt monitoru," Enders teica. „Man bija jāaizstāv sevi pašam, vai ne?"

„Tev vajadzēja saukt palīgā kādu pieaugušo, Ender," iesāka tēvs.

Bet virsnieks piecēlās un pāri istabai pienāca pie Endera. Viņš sniedza roku.

„Mans vārds ir Grafs, Ender. Pulkvedis Hairams Grafs. Es esmu atbildīgs par pamatapmācībām orbitālajā Kaujas skolā. Esmu ieradies aicināt tevi iestāties tajā."

Beidzot.

„Bet monitors…"

„Tavas pārbaudes pēdējais posms bija noteikt, kas notiks, kad būs izņemts monitors. Mēs to nedarām vienmēr, bet tavā gadījumā…"

„Un viņš to izturēja?" māte neticīgi jautāja. „Stilsonu zēns ir slimnīcā. Ko gan jūs darītu, ja Endrū būtu viņu nogalinājis? Piešķirtu viņam medaļu?"

„Nav tik svarīgi, ko viņš izdarīja, misis Vigina, bet gan, kāpēc."

Pulkvedis Grafs pasniedza viņai ar papīriem pilnu mapi.

„Šeit ir pieprasījums. Jūsu dēls ir pieņemts SE Protams, mums jau ir jūsu atļauja, ko parakstījāt, kad bija apstiprināta ieņemšana, — citādi viņam nemaz nebūtu ļauts pat piedzimt. Viņš jau no tā laika ir piederējis mums — ja vien iztur pārbaudi."

Tēvs trīsošā balsī sacīja:

„Nav pārāk laipni no jūsu puses ļaut mums domāt, ka viņš jums nav vajadzīgs, bet pēc tam viņu mums atņemt."

„Un šī izrāde ar Stilsonu zēnu…" piebilda māte.

„Tā nebija izrāde, misis Vigina. Kamēr mēs nezinājām Endera

motivāciju, mēs nevarējām būt droši par viņu — mums bija jānoskaidro viņa rīcības jēga. Vismaz tas, kādu to redz Enders."

„Vai jums viņš noteikti jādēvē tajā muļķīgajā iesaukā?"

Māte sāka raudāt.

„Tā viņš sauc pats sevi."

„Ko jūs grasāties darīt, pulkvedi Graf?" jautāja tēvs. „Tūlīt pat savākt viņu un doties prom?"

„Tas ir atkarīgs…" iesāka Grafs.

„No kā?"

„No tā, vai to vēlas Enders."

Mātes asaras pārvērtās rūgtos smieklos.

„Ak, tad tas viss galu galā ir brīvprātīgi — cik jauki!"

„Jūs savu izvēli izdarījāt, kad viņš tika ieņemts. Enderam sava izvēle vēl jāizdara. Iesaucamie ir laba lielgabalu gaļa, taču virsniekiem mums vajadzīgi brīvprātīgie."

«Virsniekiem?" jautāja Enders. Izdzirdot viņa balsi, pārējie apklusa.

„Jā," atbildēja Grafs. „Kaujas skolā tiek sagatavoti zvaigžņu kuģu kapteiņi, flotiļu komodori un flotu admirāļi."

,.Iztiksim bez šīm pasakām!" dusmīgi iesaucās tēvs. „Cik Kaujas skolas zēnu beigās patiešām komandē kuģus?"

„Tā, mister Vigin, diemžēl ir slepena informācija. Taču es varu pateikt, ka ikviens no mūsu zēniem, kurš iztur pirmo gadu, kļūst par virsnieku. Neviens no viņiem nav beidzis dienestu zemākā pakāpē par starpplanētu kuģa kapteiņa pirmo palīgu. Pat mūsu sistēmas iekšējos aizsardzības spēkos tas ir gana liels gods."

„Cik daudzi iztur pirmo gadu?" jautāja Enders.

„Visi, kas to vēlas," atbildēja Grafs.

Enders jau gandrīz pateica, ka vēlas. Viņš tomēr klusēja. Viņam nevajadzētu iet uz skolu, taču būtu muļķīgi piekrist tikai tāpēc: sarežģījumi skolā būtu tikai dažu dienu jautājums. Daudz svarīgāk — tas ļautu viņam tikt prom no Pītera, tas varēja būt pat dzīvības un nāves jautājums. Bet — atstāt māti un tēvu, un jo īpaši Valentīnu. Kļūt par kareivi. Enderam nepatika cīnīties. Viņam nepatika nedz Pītera metode — stiprais pret vājo, nedz savējā — gudrais pret dumjo.

„Es domāju," teica Grafs, „ka mums ar Enderu jāparunā divatā."

„Nē," teica tēvs.

„Es viņu neņemšu līdzi, neļaujot viņam vēlreiz parunāt ar jums," Grafs sacīja. „Un jūs mani patiesi nevarat apstādināt."

Tēvs nikni uzlūkoja Grafu, tad piecēlās un izgāja no istabas. Māte vēl saspieda Endera roku. Aizejot viņa aiz sevis aizvēra durvis.

„Ender," iesāka Grafs, „ja tu nāksi man līdzi, tu neatgriezīsies mājās ļoti ilgi. Kaujas skolā nav brīvdienu. Ari apmeklētāji netiek pieņemti. Pilns apmācību kurss ilgs, līdz tev būs sešpadsmit gadu.

Zināmos apstākļos varēsi apmeklēt mājas, kad tev būs divpadsmit. Tici man, Ender, ļaudis sešu vai desmit gadu laikā stipri mainās. Ja tu nāksi man līdzi, tava māsa Valentīna, kad tu viņu nākamreiz satiksi, jau būs sieviete. Jūs būsiet svešinieki. Tu viņu joprojām mīlēsi, Ender, taču vairs nepazīsi. Redzi, es neizliekos, ka tas ir viegli."

„Un mamma un tētis?"

„Es pazīstu tevi, Ender. Labu laiku esmu pētījis tava monitora ierakstus. Tev nepietrūks tavas mātes un tēva, katrā ziņā ne pārāk, ne ilgi. Un viņi diez ko neilgosies pēc tevis."

Enderam acīs pret paša gribu sariesās asaras. Viņš aizgriezās, taču nenoslaucīja tās.

„Viņi tevi tiešām mīl, Ender. Bet tev jāaptver, ko tava dzīve viņiem maksājusi. Tu zini, viņi dzimuši reliģiozās ģimenēs. Tava tēva kristītais vārds ir Džons Pols Vežoreks. Katolis. Septītais no deviņiem bērniem."

Deviņi bērni. Neiedomājami. Noziedzīgi,

„Jā, ļaudis reliģijas vārdā mēdz darīt nudien savādas lietas. Tu zini par sankcijām, Ender. Toreiz tās vēl nebija tik skarbas, bet tik un tā tās nebija vieglas. Tikai pirmajiem diviem bērniem bija nodrošināta bezmaksas izglītība. Līdz ar katru nākamo bērnu palielinājās nodokļi. Kad tavam tēvam apritēja sešpadsmit gadu, viņš ar Nepakļāvīgo ģimeņu likuma palīdzību atdalījās no savas ģimenes. Viņš nomainīja vārdu, atteicās no ticības un zvērēja, ka viņam nekad nebūs vairāk par atļautajiem diviem bērniem. Viņš tā nudien domāja. Viņš zvērēja, ka nekad neļaus saviem bērniem pārciest tādus pazemojumus un apgrūtinājumus, kādus pats bija pārdzīvojis savā bērnībā. Saproti?"

„Viņš mani negribēja."

„Nu, neviens vairs nevēlas Trešo. Nevar prasīt, lai viņi būtu par to priecīgi. Taču tavi vecāki ir īpašs gadījums. Viņi abi ir atteikušies no ticības — tava māte bija mormone. Bet patiesībā viņu jūtas joprojām ir ambivalentas. Tu zini, ko tas nozīmē?"

„Tās ir pretrunīgas." <•

„Viņi kaunas par to, ka abi cēlušies no nepakļāvlgānl ģimenēm. Viņi to slēpj. Tava māte pat neatzīst, ka dzimusi Jūtā, — lai nevienam nerastos nekādas aizdomas. Tavs tēvs noliedz savu poļu izcelsmi, jo Polija joprojām ir nepakļāvīga valsts un pret to tiek vērstas starptautiskas sankcijas. Redzi, trešais bērns, pat ja to vēlējusies valdība, ir pretrunā visiem viņu centieniem."

„Es zinu."

«Patiesībā situācija ir vēl sarežģītāka. Tavs tēvs tev tomēr deva katoļu svēto vārdus. Patiesībā viņš, kad pēc piedzimšanas bijāt atvesti mājās, jūs visus trīs nokristīja. Tavai mātei bija iebildumi. Katru reizi viņi strīdējās — bet ne jau tāpēc, ka viņa negribētu jūs kristīt, bet gan tāpēc, ka viņa nevēlējās, lai jūs kristītu par katoļiem. Viņi nav īsti

atteikušies no savas ticības. Raugoties uz tevi, viņi izjūt zināmu lepnumu: viņi ir spējuši apiet likumu un paturēt Trešo. Taču tajā pašā laikā viņiem jāapzinās arī pašu gļēvulība: viņi neuzdrošinājās iet tālāk, neuzdrošinājās nepakļauties — kas, viņuprāt, būtu pareizi. Un vēl tu viņiem esi gluži kā visiem redzama kauna zīme: tu esi šķērslis viņu mēģinājumiem asimilēties normālā pakļāvīgo sabiedrībā."

„Kā jūs to visu zināt?"

..Monitors bija ari tavam brālim un māsai, Ender. Tu būtu pārsteigts, zinot, cik šie instrumenti ir jutīgi. Mums bija tiešs savienojums ar tavām smadzenēm. Mēs dzirdējām visu, ko dzirdēji tu, — vienalga, vai tu klausījies uzmanīgi vai ne. Vai tu saprati vai ne. Mēs saprotam."

„Tātad mani vecāki mani gan mīl, gan nemīl?"

„Viņi tevi mīl. Cits jautājums — vai viņi vēlas, lai tu paliec šeit. Tava klātbūtne šajā mājā pastāvīgi rada nemieru. Spriedzi. Saproti?"

„Ne es esmu spriedzes avots."

„Ne jau ar savu rīcību, Ender. Pietiek ar to, ka tu esi. Tavs brālis tevi ienīst, jo tu viņam vienmēr atgādini par paša neveiksmi. Tu esi apgrūtinājums vecākiem, kas vēlas atbrīvoties no pagātnes."

«Valentīna mani mīl."

„No visas sirds. Pilnīgi, absolūti, viņa sevi pilnībā veltījusi tev, un tu viņu dievini. Es taču teicu, ka tas nebūs viegli."

„Kā ir tur?"

„Smags darbs. Mācības — tāpat kā skolā, tikai daudz vairāk matemātikas un datoru. Militārā vēsture. Stratēģija un taktika. Un pāri visam — Kaujas telpa."

„Kas tā tāda?"

„Kara spēles. Visi zēni tiek sadalīti armijās. Katru dienu bezsvara stāvoklī noris mācību kaujas. Neviens netiek ievainots, nozīme ir tikai uzvarai vai zaudējumam. Katrs sākumā ir tikai vienkāršs kareivis, kas pakļaujas pavēlēm. Vecākie zēni ir virsnieki, viņu pienākums ir jūs sagatavot un vadīt kaujā. Vairāk par to gan es nedrīkstu tev stāstīt. Tas ir līdzīgi kā spēlēt insektoīdus un astronautus — tikai ar ieročiem, kas darbojas, un ar cīņas biedriem pie pleca, un tava un cilvēces nākotne ir atkarīga no tā, cik labi tu mācies un cik labi tu cīnies. Tas ir grūti, un tev nebūs normālas bērnības. Protams, ar tavu prātu un Trešā statusu īsti normālas bērnības tev nebūs tāpat.

„Tur visi ir zēni?"

„Ir arī dažas meitenes. Viņas parasti neiztur pārbaudes testus. Evolūcija gadsimtu gaitā pārāk daudz darbojusies pret viņām. Jebkurā gadījumā neviena no viņām nebūs kā Valentīna. Bet tur būs brāļi, Ender."

„Kā Pīters?"

„Pīters netika uzņemts, Ender, to pašu īpašību dēļ, kas liek tev

viņu ienīst."

„Es viņu neienīstu, man tikai…"

„Bail no viņa. Nu, Pīters galu galā nav pavisam ļauns. Viņš bija labākais, ko ilgā laika posmā bijām redzējuši. Mēs palūdzām taviem vecākiem nākamreiz izšķirties par meiteni — viņi tāpat bija iecerējuši vēl vienu bērnu. Mēs cerējām, ka Valentīna līdzināsies Pīteram, taču būs maigāka. Bet viņa bija pārāk maiga. Un tad mēs pieprasījām tevi."

„Pa pusei Pīteru, pa pusei Valentīnu."

„Ja izdotos, kā plānots."

„Un izdevās?"

„Cik var spriest. Mūsu testi ir ļoti labi, Ender, taču tie nepasaka visu. Patiesībā tie nepasaka gandrīz neko. Bet tas ir labāk par neko."

Grafs pieliecās un satvēra Endera rokas savējās.

„Ender Vigin, ja vien būtu jāizvēlas labāka un laimīgāka nākotne tev vienam pašam, es ieteiktu tev palikt mājās. Paliec, audz liels, esi laimīgs. Būt par Trešo vai dzīvot kopā ar brāli, kurš nevar izlemt, vai kļūt par cilvēku vai šakāli, nav tik slikti. Kaujas skolā ir daudz sliktāk. Bet tu mums esi vajadzīgs. Insektoīdi tev šobrīd varbūt ir tikai spēle, Ender, taču reiz viņi mūs gandrīz vai noslaucīja no zemes virsas. Viņi mūs pārsteidza nesagatavotus, nepietiekamā skaitā, vāji apbruņotus. Mūs izglāba tikai tas, ka mums bija visu laiku labākais karavadonis. Vai liktenis, vai Dieva griba, vai cūkas laime — mums bija Meizers Rekhems. Bet nu mums viņa vairs nav, Ender. Mēs esam sakopojuši visu, ko vien visa cilvēce spējusi sagādāt — floti, uz kuras fona tā, ko viņi reiz sūtīja pret mums, izskatās pēc bērnu rotaļu kuģīšiem baseinā. Mums ir arī daži jauni ieroči. Bet pat ar to var nepietikt. Astoņdesmit gados kopš pēdējā kara viņiem bijis tikpat daudz laika sagatavoties jaunam karam, cik mums. Mums nepieciešams labākais, ko varam dabūt, — un ātri. Varbūt tu sadarbosies ar mums, varbūt arī ne. Varbūt tu neizturēsi spiedienu, varbūt sagrausi visu savu dzīvi, varbūt ienīdīsi mani par to, ka es reiz te biju atnācis. Bet, ja vien ir kāda iespēja, ka tava klātbūtne flotē varētu palīdzēt cilvēcei izdzīvot un insektoīdi mūs varētu likt mierā uz visiem laikiem, man jāaicina tevi piekrist. Sekot man."

Enders nespēja fokusēt skatienu uz pulkvedi Grafu. Likās, ka viņš stāv tālu prom un ir tik mazs, ka Enders varētu viņu paņemt ar pinceti un iemest kabatā. Atstāt mājas, doties tur, kur tik ļoti grūti, kur nav Valentīnas, nav mammas un tēta.

Tad viņam ienāca prātā filmas par insektoīdiem, kas bija jāskatās ikvienam vismaz reizi gadā. Ķīnas iznīcināšana. Kauja asteroīdu joslā. Nāve, ciešanas, šausmas. Un Meizers Rekhems, kas, veicot dažus spožus manevrus, iznīcina skaitliski un ugunsspēkā divreiz pārāku ienaidnieka floti, lietojot tikai sīkus kuģīšus, pēc izskata tik trauslus un vājus. Kā cīņa starp bērnu un pieaugušo. Un mēs uzvarējām.

„Man ir bail," Enders klusi sacīja. „Taču es došos jums līdzi."

,.Atkārto to vēlreiz," teica Grafs.

„Tādēļ taču es esmu dzimis, vai ne? Kāpēc gan lai es dzīvotu, ja es nepiekrītu?"

„Ar to vēl nepietiek."

„Es negribu," Enders teica, „bet es došos."

Grafs pamāja.

„Tu vēl vari pārdomāt. Kamēr tu vēl neesi iesēdies manā mašīnā, tu vari pārdomāt. Pēc tam tu pilnība nonāksi Starptautiskās Flotes rīcībā. Tu saproti?"

Enders pamāja.

„Labi. Pavēstīsim to pārējiem.

Māte raudāja. Tēvs cieši apskāva Enderu. Pīters paspieda viņa roku un teica:

„Tu, laimīgais muļķa smerdeli!"

Valentīna viņu noskūpstīja, un Enderam uz vaiga palika viņas asaras.

Ko kravāt, nebija. Nedrīkstēja ņem līdzi nekādas personiskas lietas.

„Skola nodrošina visu nepieciešamo. Runājot par rotaļlietām.. . Tur ir tikai viena spēle."

„Uz redzēšanos!" Enders atvadījās no visas ģimenes. Viņš satvēra pulkveža Grafa roku un kopā ar viņu izgāja pa durvīm.

,.Nogalini dažus insektus manā vietā!" kliedza Pīters.

„Es mīlu tevi, Endrū!" sauca māte.

„Mēs tev rakstīsim!" teica tēvs.

Un, kāpjot gaitenī stāvošajā mašīnā, viņš dzirdēja Valentīnu kliedzam.

„Atgriezies! Es tevi vienmēr mīlēšu!"

4. Lidojums

,.Strādājot ar Enderu, mums uzmanīgi jāietur līdzsvars. Viņš jāizolē, lai kļūtu radošs, — citādi piemērosies sistēmai un mēs viņu pazaudēsim. Vienlaikus mums jābūt drošiem, ka viņš saglabā spēcīgas komandiera dotības."

„)a viņš dabūs pakāpi, viņam vienkārši nāksies vadīt citus kaujā."

„Tas nav tik vienkārši. Meizers Rekhems spēja tikt galā ar savu floti un uzvarēt. Kad sāksies šis karš, darba būs par daudz pat ģēnijam. Par daudz kuģu. Viņam būs jāprot viegli un raiti sadarboties ar apakšniekiem."

«Lieliski. Viņam jābūt ģēnijam un reizē jaukam."

„Jaukam ne. Jauks viņš ļautu insektoldiem uzvarēt."

„Tātad jūs viņu izolēsiet."

«Pārējie no viņa norobežosies, pirms mēs nokļūsim līdz skolai."

«Nešaubos. Es jūs gaidīšu. Es redzēju ierakstos, ko viņš izdarīja ar to Stilsonu. Jūs mums nevedāt nekādu memmesdēliņu."

„Jūs kļūdāties. Viņš ir pat jaukāks, nekā liekas. Bet neuztraucieties. Ar to mēs ātri tiksim galā."

«Dažbrīd man šķiet, ka jums tiešām sagādā baudu salauzt šos mazos ģēnijus."

«Tā savā ziņā ir māksla, un es to labi pārvaldu. Ļoti labi. Baudu? Var jau būt. Kad viņi tiek salīmēti atkal kopā, un tas viņus dara labākus."

«Jūs esat briesmonis."

«Paldies. Tas nozīmē paaugstinājumu?"

«Tikai medaļu. Budžets nav neizsmeļams."

Bezsvara stāvoklis varot izraisīt dezorientāciju, īpaši bērniem, kuru virziena izjūta vēl nav īsti nostiprinājusies. Bet Enders bija dezorientēts vēl pirms Zemes gravitācijas lauka atstāšanas. Pat vēl pirms kuģa pacelšanās.

Šajā lidojumā bija vēl deviņpadsmit citu zēnu. Viņi izkāpa no autobusa un devās uz liftu. Visi runāja un jokojās, un lielījās, un smējās. Enders klusēja. Viņš ievēroja, kā Grafs un citi virsnieki viņus vēro. Analizē. Jebkas, ko mēs darām, kaut ko nozīmē, Enders nosprieda. Viņi smejas. Es ne.

Viņš apsvēra iespēju pamēģināt līdzināties pārējiem zēniem. Bet viņš nespēja izdomāt nevienu joku, un pārējo joki nelikās smieklīgi. Viņš nespēja smieties. Viņam bija bail, un bailes viņu darīja nopietnu.

Viņš bija ietērpts vienlaidu formas tērpā; bija jocīgi nejust ap vidukli jostu. Tādā tērpā viņš jutās vienlaikus gan kā maisā, gan kails. Visapkārt bija televīzijas kameras, gluži kā nez kādi dzīvnieki, kas satupuši uz cilvēku pleciem. Cilvēki kustējās lēnām, lavījās kā kaķi, lai

kameru kustības būtu plūdenas. Enders pieķēra sevi kustamies tieši tāpat.

Viņš iztēlojās sevi televīzijā. Intervija. Diktors jautā, kā jūs jūtaties, mister Vigin? Vispār — diezgan labi, tikai esmu izsalcis. Izsalcis? O, jā. Pirms lidojuma divdesmit stundas nedrīkst ēst. Cik interesanti! Es to nezināju! Patiesībā mēs visi esam izsalkuši. Un visu intervijas laiku Enders un puisis no televīzijas gorīsies operatora priekšā, sperot lielus, lokanus soļus. Puisis no televīzijas ļaus viņam runāt visu zēnu vārdā, lai gan Enders tik tikko spēj runāt pats savā. Beidzot Enderam bija jautri. Citi zēni viņam blakus ari smējās, taču viņiem bija citi iemesli. Viņi domā, ka es smejos par viņu joku, domāja Enders. Taču es smejos par ko daudz jautrāku.

«Kāpiet augšup pa vienam," viņus pamācīja virsnieks. „Kad nonākat pie krēslu rindām, apsēdieties. Vietu pie logiem nav."

Tas bija joks. Citi zēni iesmējās.

Enders bija viens no pēdējiem — bet ne pats pēdējais. Televīzijas kameras tomēr nebija padevušās. Vai Valentīna redzēs mani iekāpjam kosmoplānā? Viņš domāja, vai nevajadzētu viņai pamāt, pieskriet pie operatora un pajautāt: „Vai es varu atvadīties no Valentīnas?" Viņš nezināja, ka cenzūra to izgrieztu, jo visiem zēniem, kas dodas uz Kaujas skolu, jābūt varoņiem. Viņi nedrīkst pēc kāda ilgoties. Enders nezināja par cenzūru, taču viņš saprata, ka skriešana pie kamerām būtu nevietā.

Viņš pārgāja pāri īsajam tiltiņam, kas veda uz ieeju kuģī. Viņš pamanīja, ka pa labi no viņa siena noklāta ar paklāju, it kā tā būtu grīda. Te sākās dezorientācija. Brīdī, kad viņš iedomājās par sienu kā grīdu, viņam likāsrka viņš staigā pa sienu. Viņš nokļuva blakus vēl kādām kāpnēm un ievēroja, ka virsmu aiz tām arī sedz paklājs. Es rāpjos augšup pa grīdu. Uz priekšu, soli pa solim.

Un tad — lai izklaidētos — viņš iztēlojās, ka rāpjas lejup pa sienu. Par spīti gravitācijai viņam izdevās acumirklī sevi prātā pārliecināt par to, lidz sasniedza tukšu krēslu. Viņš neviļus cieši pieķērās krēsla malām, kaut arī gravitācija viņu stingri turēja sēžam.

Pārējie zēni savos krēslos nedaudz lēkāja, brīžiem iedunkāja vai pagrūda viens otru, klaigāja. Enders uzmanīgi izvilka drošības jostas, izpētīja, kā tās jāsavieno, lai cieši aptvertu viņu ap kājstarpi, vidukli un pleciem. Viņš iztēlojās kuģi, apgriezušos otrādi, karājamies virs Zemes, gravitācijai viņus cieši turot. Bet mēs aizšmauksim, viņš nodomāja. Mēs nokritīsim no šīs planētas.

Šajā brīdi viņš vēl nezināja, kāda tam īsti ir nozīme. Vēlāk viņš atcerēsies, ka jau uz Zemes viņš pirmoreiz iztēlojās to kā vienkāršu planētu — vienu no daudzām.

„0, tu jau esi ticis galā," teica Grafs. Viņš stāvēja uz kāpnēm.

,.Lidosiet kopā ar mums?" jautāja Enders.

„Es parasti nelidoju lejā, lai vervētu rekrūšus," Grafs teica. „Es galu galā tur esmu tā kā galvenais. Skolas administrators. Kā direktors. Viņi mani piekodināja atgriezties, citādi es zaudēšu darbu."

Viņš pasmaidīja. Enders arī. Kopā ar Grafu viņš jutās ērti. Grafs bija labs. Un viņš bija Kaujas skolas direktors. Enders nedaudz nomierinājās. Viņam tur būs draugs.

Pieaugušie palīdzēja citiem zēniem piesprādzēties. Tad tika demonstrēta stundu gara filma par kosmoplānu lidojumiem, kosmisko lidojumu vēsturi vispār, par to iespējamo nākotni un SF zvaigžņu kuģiem. Ļoti garlaicīgi. Enders tādas filmas bija redzējis jau iepriekš.

Tiesa, viņš pats nekad nebija bijis kosmosa kuģī. Viņš arī nekad nebija karājies ar galvu uz leju virzienā no Zemes.

Pacelšanās nemaz nebija tik briesmīga. Tikai nedaudz. Kratīšanās, mirklis panikas: ja nu tas kļūst par pirmo neveiksmīgo pacelšanās mēģinājumu kopš kosmoplānu pirmsākumiem? Pēc filmām nekādi nevarēja spriest, cik daudz un kas, guļot uz muguras šajos mīkstajos krēslos, ir jāpārcieš.

Pēc brīža kratīšanās izbeidzās un iestājās bezsvara stāvoklis — viņu turēja vairs tikai jostas.

Enders jau bija atguvis orientēšanās spējas, tāpēc viņš nebija pārsteigts ieraugām Grafu atmuguriski rāpjamies augšup pa kāpnēm, it kā viņš rāptos lejup uz kuģa priekšgalu. Tāpat viņu nepārsteidza arī tas, kā Grafs, aizāķējis kāju aiz pakāpiena un atspiedies ar rokām, pēkšņi piecēlās stāvus, it kā viņi atrastos parastā lidmašīnā.

Daži gan dezorientāciju pārcieta smagi. Kāds zēns rīstījās, un Enders saprata, kāpēc viņiem bija aizliegts divdesmit stundas pirms pacelšanās ko ēst. Vemšana bezsvara stāvoklī ne pie kā laba nenovestu.

Enderam Grafa rotaļāšanās ar gravitāciju likās interesanta. Viņš to turpināja prātā, iztēlojoties, ka Grafs karājas ar galvu uz leju no centrālās ejas, pēc tam — ka viņš stāv uz sānu sienas. Gravitāciju varēja iedomāties vērstu jebkurā virzienā. Kā vien es vēlos. Es varu likt Grafam stāvēt uz galvas, un viņš to nemaz nepamanīs.

„Par ko jūs uzjautrināties, Vigin?"

Grafa balss bija asa un dusmīga. Ko gan es esmu izdarījis, domāja Enders. Vai es iesmējos skaļi?

„Es uzdevu jautājumu, kareivi!" Grafs uzkliedza.

Ak, jā. Sākas apmācības. Enders bija redzējis kara filmas televīzijā, un tajās apmācību iesākumā virsnieks vienmēr daudz kliedza uz kareivjiem, pirms viņi kļuva par labiem draugiem.

„Jā, ser," Enders teica.

„Tad atbildi!"

„Es iztēlojos jūs karājamies aiz kājām ar galvu uz leju. Tas man likās smieklīgi."

Tagad, kad Grafs uz viņu vēsi skatījās, tas izklausījās muļķīgi-

„Tev tas noteikti ir smieklīgi. Vai tāpat liekas vēl kādam?"

Neskaidri, noliedzoši čuksti.

„Un kāpēc gan nav?" Grafs nicīgi uzlūkoja viņus. „Vieni vienīgi idioti šajā lidojumā. Sīkie stulbeņi. Tikai vienam no jums pietika smadzeņu, lai apjēgtu, ka bezsvara stāvoklī iespējams izvēlēties jebkādu virzienu, kāds vien ienāk prātā. Saprati to, Šafts?"

Uzrunātais zēns pamāja.

„Ne velna tu nesaprati. Tas ir skaidrs. Ne vien muļķis — vēl arī melis. Šajā lidojumā ir tikai viens zēns, kuram ir vismaz kaut kādas smadzenes, un tas ir Enders Vigins. Paskatieties uz viņu rūpīgi, bērniņi. Viņš kļūs par komandieri, kamēr jūs tur augšā vēl vārtīsieties autiņos. Jo viņš prot domāt bezsvara stāvoklī, kamēr jūs te vemstaties vien."

Tā nevajadzēja notikt. Grafam bija viņš jāizsmej, nevis jāslavē. Iesākumā viņiem abiem vajadzēja būt ienaidniekiem un tikai vēlāk — draugiem.

«Lielākā daļa no jums no skolas izlidos. Aprodiet ar to, bērniņi. Lielākā daļa no jums, kuriem pietrūks smadzeņu, lai spētu apgūt kuģu pilotēšanu kosmosā, reiz tiks nosūtīti uz Cīņas skolu. Lielāko daļu no jums pat nebūtu vērts sūtīt uz Kaujas skolu — jums vienkārši nav nepieciešamo īpašību. Bet daži no jums varētu tikt galā. Daži no jums varbūt cilvēcei kaut ko arī varētu nozīmēt. Bet labāk nerēķinieties ar to. Es ceru tikai uz vienu no jums."

Pēkšņi Grafs atmuguriski apmeta salto, ar rokām pieķērās kāpnēm, tad atrāva no tām kājas. Ja grīdā būtu lejā, viņš stāvētu uz rokām, ja otrādi — karātos aiz tām. Pārvietojoties ar rokām, viņš devās uz savu sēdvietu.

«Izskatās, ka tev te nekas nemaz nebūs jādara," čukstēja zēns. kas sēdēja Enderam blakus.

Enders pakratīja galvu.

„Tu pat negribi runāt ar mani?" zēns jautāja.

„Es viņam neliku to visu stāstīt," Enders atčukstēja.

Pēkšņi viņš juta asas sāpes galvvidū. Vēlreiz. Sīki smiekliņi no aizmugures. Droši vien tur sēdošais zēns atbrīvojies no drošības jostām. Vēl viens sitiens pa galvu. Izbeidz, Enders domāja, es tev neko neesmu izdarījis.

Un vēl viens sitiens. Zēni smejas. Vai Grafs to neredz? Vai viņš tos neapstādinās? Un atkal sitiens, šoreiz spēcīgāks, patiešām sāpīgs. Kur ir Grafs?

Tad viņš saprata. Grafs to bija izdarījis tīšām. Tas bija vēl sliktāk nekā televīzijas filmās. Kad seržants par tevi ņirgājas, tu kļūsti par savējo pārējiem, bet, kad tu patīc virsniekam, pārējie tevi ienīst.

„Ei, smerdeli," kāds no aizmugures čukstēja. Vēl viens sitiens pa

galvu.

„Patīk, ko? Ei, supergudreli! Kā ir?"

Un vēl viens sitiens — tik spēcīgs, ka Enders no sāpēm klusi ievaidējās.

Ja viņu tiešām bija iegāzis Grafs, ar citu palīdzību rēķināties nevarēja. Viņš gaidīja nākamo sitienu. Tagad, viņš nodomāja. Precīzi. Sāpēja, bet Enders gaidīja vēl nākamo sitienu. Tagad. Jā, tieši laikā. Es tikšu tev klāt, Enders nodomāja.

Tuvojoties kārtējam sitienam, Enders strauji izstiepa abas rokas, ieķērās zēna plaukstas locītavā un spēcīgi parāva to uz leju.

Normālas gravitācijas apstākļos zēns tikai atsistos pret Endera krēsla aizmuguri, saņemot triecienu pret krūškurvi. Bezsvara stāvoklī viņš pārkūleņoja pāri sēdeklim pilnībā. Enders to nebija gaidījis. Viņš nevarēja iedomāties, cik ļoti bezsvara stāvoklis var pastiprināt pat bērna kustību. Zēns turpināja kustēties, atsitās pret griestiem, tad pret citu zēnu, tad izlidoja ailā starp krēsliem, tad, vicinot rokas, ietriecās sienā nodalījuma priekšā un iekliedzās: viņš bija savainojis kreiso roku.

Tas notika dažu sekunžu laikā. Grafs tūlīt bija klāt un satvēra zēnu. Caur tukšo aiļu viņš to veikli aizgrūda līdz citam virsniekam.

„Kreisā roka. Liekas, lauzta," viņš teica. Pēc mirkļa zēnam jau bija injicēts pretsāpju līdzeklis, viņš klusi gulēja gaisā, kamēr virsnieks uzlika šinu viņa rokai.

Enderam bija nelabi. Viņš bija domājis tikai saķert zēna roku. Nē! Nē, viņš tiešām bija domājis viņu savainot un bija rāvis no visas spēka. Viņš gan nebija vēlējies, lai to redzētu visi, taču zēns juta tieši tādas sāpes, kā Enders bija iecerējis. Viņu tikai bija nodevis bezsvara stāvoklis. Es esmu Pīters. Tieši tāds pats kā viņš. Šajā brīdī Enders patiešām ienīda sevi.

Grafs nostājās kabīnes priekšā.

‚Jums tiešām pielec tik lēni? Vai ar saviem vārajiem prātiņiem to vēl neesat aptvēruši? Jums jākļūst par kareivjiem. Varbūt jūsu iepriekšējās skolās vai ģimenēs jūs bijāt varen svarīgi, varen stipri un gudri. Bet mēs izvēlamies labākos no labākajiem, un turpmāk jums nāksies saskarties tikai ar tādiem bērniem. Un, kad es saku, ka Enders Vigins šajā lidojumā ir pats labākais, saprotiet mājienu, aitasgalvas. Lieciet viņu mierā. Kaujas skolā bērni palaikam arī mirst. Es skaidri izteicos?"

Iestājās klusums. Zēns blakus Enderam pārvarītēm centās viņam nepieskarties.

Es neesmu slepkava, Enders nerimās sev atkārtot. Es neesmu Pīters. Lai ko Grafs teiktu, es arī nebūšu. Es neesmu slepkava. Es aizsargājos. Es ilgi turējos. Biju pacietīgs. Es neesmu slepkava.

Balss skaļrunī paziņoja, ka viņi tuvojas skolai. Bremzēšana un

savienošanās ar skolu ilga divdesmit minūtes. Enders palika iepakaļ pārējiem. Pārējiem pret to acīmredzot nebija nekādu iebildumu, tie rāpās augšup pa kāpnēm — virzienā, kas iepriekš, iekāpjot kuģī, bija uz leju. Grafs gaidīja šaura gaiteņa galā — tas veda no kuģa pašā skolas sirdī.

„Nu, vai lidojums bija labs, Ender?" Grafs priecīgi vaicāja.

„Man likās, ka jūs man esat draugs," Endera balss pret paša gribu trīsēja. Grafs likās nesaprotam.

„Kāpēc gan tu tā domā?"

„Tāpēc, ka… tāpēc, ka jūs ar mani runājāt tik laipni un godīgi. Jūs nemelojāt."

„Es arī tagad nemelošu," atbildēja Grafs. „Mans darbs nav būt draugam. Mans darbs ir sagatavot pasaulē labākos karavīrus. Labākos visā pasaules vēsturē. Mums vajag Napoleonu. Aleksandru. Tiesa, Napoleons galu galā zaudēja, bet

Aleksandrs ātri izdega un nomira jauns. Mums vajag Jūliju Cēzaru, tikai viņš kļuva par diktatoru un tika nogalināts. Mans darbs ir sagatavot ideālu karavadoni un biedrus, kas tam būs vajadzīgi. Nekur nav teikts, ka man ar bērniem būtu jādraudzējas."

.Jūsu dēļ viņi mani tagad ienīst."

„Un? Ko tu iesāksi? Noslēpsies kaktā? Bučosi to sīkās pēcpuses, lai viņi tevi atkal mīlētu? Tikai vienā gadījumā viņi beigs tevi ienīst. Tev jābūt tik izcilam, ka viņi nespēj tevi neievērot. Es viņiem paziņoju, ka tu esi labākais. Tā ka tagad pacenties."

„Bet ja es nespēšu?"

„Tad nebūs labi. Redzi, Ender, man ir žēl, ka tu esi vientuļš un nobijies. Bet tur ārā mūs gaida insektoīdi. Varbūt desmit miljardi, simts, miljons miljardu. Varbūt ar milzu floti. Ar mums neizprotamiem ieročiem, kāri tos izmantot, lai mūs iznīcinātu. Uz kārts nav likta pasaule, Ender. Tikai mēs. Tikai cilvēce. Pārējai biosfērai jau tas nav svarīgi, mūs var noslaucīt no tās virsmas, un tā pielāgosies situācijai, un evolūcija turpināsies. Bet cilvēce nevēlas iet bojā. Kā suga mēs esam attīstījušies, lai vienmēr mēģinātu izdzīvot. Tas nedodas viegli, bet vismaz reizi dažu paaudžu laikā dzimst ģēnijs, kas izgudro riteni vai atklāj elektrību, vai konstruē lidmašīnu, ģēnijs, kas uzbūvē pilsētu, rada nāciju, izveido impēriju. Tu saproti, par ko es runāju?"

Enderam likās, ka viņš saprot, taču viņš nebija pārliecināts un neko neatbildēja.

„Nē. Protams, ne. Es mēģināšu skaidrāk. Cilvēki ir brīvi tikai, kamēr nav nepieciešami visai cilvēcei. Iespējams, tu tai esi nepieciešams. Lai kaut ko paveiktu. Varbūt cilvēcei esmu vajadzīgs arī es — lai noskaidrotu, kā tevi varētu izmantot. Kaut arī mēs kopā darītu visbriesmīgākās lietas, Ender, ja cilvēce tieši to dēļ spēs izdzīvot, būs skaidrs, ka esam bijuši derīgi instrumenti."

„Tas ir viss? Instrumenti?"

‚.Indivīds ir tikai instruments, kas palīdz izdzīvot mums visiem pārējiem."

„Meli!"

„Nē, tikai puspatiesība. Par otru pusi varēsi domāt, kad būsim uzvarējuši karā."

„Tas būs beidzies, vēl pirms es kjūšu pieaudzis."

„Es ceru, ka tu kļūdies," teica Grafs. „Starp citu, šī mūsu saruna tev nemaz nenāk par labu. Pārējie zēni, bez šaubām, domā, ka Enders Vigins te pašlaik pielaizās Grafam. Ja paklīdis baumas, ka tu esi skolotāju mīlulītis, varu derēt, drīz vien tev nāksies izlidot."

Citiem vārdiem — tinies prom un liec rftan mieru.

„Uz redzēšanos," Enders atvadījās un ienira gaiteni, kur bija devušies pārējie zēni."

Grafs vēroja viņu aizejam.

Viens no skolotājiem viņam līdzās jautāja:

„Tas ir īstais?"

„Kas to lai zina," atbildēja Grafs. „Ja ne, tad mums viņš drīz vien jāatrod."

‚Varbūt tāda nemaz nav," teica skolotājs.

„Varbūt. Tādā gadījumā, Anderson, Dievs ir insektoīds. Drīkstat mani citēt."

„Labprāt."

Kādu bridi viņi stāvēja klusēdami.

„Anderson?"

„Mhm?"

„Tas bērns kļūdās. Es esmu viņa draugs."

„Es zinu."

„Viņš ir tik šķīsts. Viņam ir laba sirds."

„Es esmu lasījis ziņojumus."

„ Anderson, padomājiet, ko gan mēs ar viņu izdarīsim."

Andersons asi noteica:

„Mēs viņu izveidosim par pašu labāko karavadoni visā pasaules vēsturē."

„Un tad uzkrausim uz viņa pleciem visas pasaules likteni. Viņa paša dēļ es ceru, ka viņš nav īstais."

„Galvu augšā. Insektoīdi var pagūt piebeigt mūs visus, pirms viņš vispār pabeigs skolu."

Grafs pasmaidīja.

Jums taisnība. Un es jau jūtos labāk."

5. Spēles

«Apsveicu! Salauzt roku — īsts meistarstiķis."

„Tas bija nelaimes gadījums."

„Patiesi? Un es jau jūs uzslavēju ziņojumā."

„Tas bija par daudz. Tas otrs sīkais izdzimtenis nu ir varonis. Daudziem bērniem tas var pilnīgi izjaukt apmācības. Es domāju, ka Enders varbūt sauks palīgā."

„Sauks palīgā? Man likās, ka tieši to jūs viņā vērtējat visaugstāk — tiekšanos grūtības atrisināt pašam. Ienaidnieku flotes ielenkumā viņam nebūs iespējas saukt pēc palīdzības."

„Kas gan būtu domājis, ka tas sīkais idiots izlidos no sava krēsla? Un ka tik neveiksmīgi ietrieksies sienā?"

„Vēl viens militāristu stulbuma paraugs. Ja jums būtu kaut drusciņ smadzeņu, jūs būtu iztaisījis īstu karjeru, piemēram, būtu apdrošināšanas aģents."

„Ģēnijs atradies."

„Mums tikai jāsamierinās ar faktu, ka esam otrā šķira. Kurai uzticēts cilvēces liktenis. Uzreiz lieliska visvarenības sajūta, vai ne? Turklāt, ja šoreiz zaudēsim, nebūs neviena, kas mūs pēc tam varētu kritizēt."

„Nekad nebiju par to tā iedomājies. Bet labāk nezaudēsim."

,.Redzēsim, kā ies Enderam. Ja esam viņu zaudējuši jau tagad, ja viņš netiks ar to galā, kurš būs nākamais? Kurš gan cits?"

«Sastādīšu sarakstu."

„Brīvos brīžos padomājiet arī, ko iesākt ar Enderu."

„Es jau teicu. Viņa izolāciju nedrīkst pārtraukt. Viņš nekad nedrīkst ticēt, ka kāds viņam palīdzēs. Nekad. Ja viņš kādreiz iedomāsies, ka iespējams vieglāks ceļš, viņš būs pagalam."

„Jums taisnība. Būtu briesmīgi, ja viņš noticētu, ka viņam 11 kāds draugs."

„Viņam drīkst būt draugi. Viņam nedrīkst būt vecāku."

•••

Kad Enders ieradās, pārējie zēni jau bija izvēlējušies savas guļvietas. Enders apstājās telpas durvīs, mēģinot ieraudzīt pēdējo brīvo vietu. Griesti bija zemi, un, izstiepjot roku, Enders varēja tos aizsniegt. Apakšējās gultas balstījās tieši uz grīdas. Pārējie zēni vēroja viņu. Bez šaubām, vienīgā brīvā vietā bija apakšējā gulta tieši pie durvīm. Enderam ienāca prātā, ka, ļaujot pārējiem viņam atstāt pašu sliktāko vietu, viņš tos tikai vedina uz turpmāku vardarbību, taču viņš nebūt nevarēja tik viegli no vietas izspiest kādu citu. Viņš pasmaidīja.

„Hei, paldies," viņš sacīja. Pavisam bez sarkasma, it kā pārējie viņam nudien būtu atstājuši pašu labāko vietu.

„Man jau likās, ka apakšējā gulta pie durvīm būs jāizlūdzas."

Viņš apsēdās un ieskatījās atvērtajā lādē, kas stāvēja kādas pēdas attālumā no gultas. Iekšpusē uz durvīm bija papīrs ar uzrakstu:

«Novieto savu roku uz skenera lādes virspusē un divas reizes atkārto savu vārdu!"

Enders atrada skeneri — matētu plastmasas plāksnīti — un, uzlicis uz tā kreiso roku, nosauca savu vārdu:

„Enders Vigins. Enders Vigins."

Skeneris uz mirkli zaļi iemirdzējās. Enders aizvēra lādi un pamēģināja to atkal atvērt. Nesekmīgi. Tad viņš uzlika uz tās roku un teica:

„Enders Vigins."

Atvērās ne tikai lāde, bet vēl arī trīs tās nodalījumi.

Vienā no tiem atradās četri kombinezoni, tādi paši, kāds viņam jau bija mugurā, un vēl viens cits — balts. Otrā nodalījumā stāvēja neliels dators, līdzīgs tiem, kādi viņiem bija skolā. Tātad būs arī jāmācās.

Pašā lielākajā nodalījumā atradās kas īpašs. Pirmajā acu uzmetienā to varēja noturēt par skafandru ar visu ķiveri un cimdiem, taču tas neizskatījās hermētiski noslēdzams. Tiesa, tas noteikti bija paredzēts visa ķermeņa nosegšanai. Tas likās pamatīgi polsterēts un nedaudz stīvs.

Un tam līdzās atradās pistole. Tā izskatījās pēc lāzerieroča, jo stobru veidoja caurspīdīgs vienlaidu stikls. Bet viņi taču nedotu bērniem nāvējošus ieročus.

„Tā nav lāzerpistole," kāds teica. Enders palūkojās augšup. Šo vīrieti viņš vēl nebija saticis. Jauns un laipna paskata.

„Taču tam ir diezgan šaurs stars. Precīzi fokusēts. Mērķējot uz simts metru tālu sienu, dabū gaismas apli trīs collu diametrā."

„Kam tas ir paredzēts?"

„Vienai no spēlēm, ko mēs spēlējam brīvajā laikā. Vai katram no jums ir izdevies atvērt savu lādi?"

Vīrs uzlūkoja pārējos zēnus.

„Proti, vai jūs sekojāt norādījumiem un iekodējāt savus vārdus un plaukstas nospiedumus? Kamēr nebūsiet to izdarījuši, lādes atvērt nevarēsiet. Pirmajā gadā Kaujas skolā šī telpa būs jūsu mājas, tāpēc ieņemiet vietas, kuras gribat, un tur arī palieciet. Parasti mēs ļaujam jums ievēlēt vecāko, kuram tad jāieņem apakšējā vieta pie durvīm, taču tā acīmredzot jau ir aizņemta. Pārkodēt lādes pašlaik nav iespējams, tāpēc savu izvēli labi pārdomājiet. Pusdienas būs pēc septiņām minūtēm. Sekojiet izgaismotajiem punktiem uz grīdas. Jūsu krāsu kods ir sarkans, dzeltens, dzeltens — jebkurā laikā jums paredzēts maršruts būs iezīmēts tieši tā: sarkans, dzeltens, dzeltens — trīs punkti, sekojiet tiem. Tātad — kāds ir jūsu krāsu kods, zēni?"

„Sarkans, dzeltens, dzeltens."

„Ļoti labi. Mani sauc Deps, dažus nākamos mēnešus es būšu jūsu mamma."

Zēni iesmējās.

„Smejiet, cik gribat, bet paturiet to prātā. Ja jums gadās skolā apmaldīties — kas ir ļoti iespējams —, neskrieniet jebkurās durvīs, kas vien pagadās. Dažas no tām ved uz āru."

Vēl spēcīgāki smiekli.

„Labāk pasakiet kādam, ka jūsu mamma ir Deps, un viņi mani pasauks. Vai arī nosauciet savu krāsu kodu, un viņi ieslēgs gaismas, kas iezīmēs jums ceļu uz mājām. Ja jums rodas kādi sarežģījumi, pasakiet to man. Atcerieties, es šeit esmu vienīgais, kam maksā, lai būtu jauks ar jums. Bet ne pārāk jauks. Izrunāsieties — dabūsiet pa ģīmi, skaidrs?"

Viņi atkal smējās. Deps acumirklī bija ieguvis daudz jaunu draugu: nobijušos bērnu simpātijas ir ļoti viegli iegūstamas.

„Pasakiet, kurš virziens ir lejup?"

Viņi pateica.

„Labi, tā tiešām ir. Bet tas ir virziens uz ārpusi. Kuģis griežas, un tādēļ ari tā ir apakša. Patiesībā grīda šajā virzienā ir ieliekta. Ilgi ejot šajā virzienā, jūs drīz vien nonāktu vietā, no kuras sākāt iet. Tikai nemēģiniet to izdarīt, jo tur tālāk atrodas skolotāju dzīvokļi un mitinās vecāki bērni. Un vecākajiem bērniem nepatīk, ka sīkie jaucas viņu darīšanās. Jūs varētu tikt iekaustīti. Patiesībā jūs noteikti tiktu iekaustīti. Un, ja tā notiek, nenāciet pie manis raudāt un sūdzēties. Skaidrs? Šeit ir Kaujas skola, ne bērnudārzs."

„Bet kas tad mums ir jādara?" pajautāja kāds pavisam mazs melnādains zēns, kurš bija iekārtojies augšējā guļvietā blakus Endera vietai.

„Ja jums nepatīk tikt iekaustītiem, izdomājiet paši, ko iesākt lietas labā. Taču es brīdinu: slepkavība ir stingri aizliegta. Tīši ievainojumi arī. Kā es saprotu, ceļā uz šejieni viens slepkavības mēģinājums jau ir bijis. Lauzta roka. Ja notiks vēl kas līdzīgs, kādam nāksies izlidot. Skaidrs?"

„Ko nozīmē izlidot?" jautāja zēns ar šinu uz rokas.

„Tikt izmestam tur ārā aukstumā. Nosūtītam uz Zemi. Padzītam no Kaujas skolas."

Uz Enderu neviens neskatījās.

„Tātad, zēni, ja kādam no jums iegribas darīt kaut ko pret noteikumiem, dariet to gudri. Labi?"

Deps aizgāja. Pārējie zēni joprojām izvairījās skatīties uz Enderu.

Enderam bailēs sažņaudzās vēders. Enderam nebija žēl zēna, kuram viņš bija salauzis roku. Viņš bija tāds pats kā Stilsons. Un — līdzīgi Stilsonam — viņš jau veidoja savu bandu: nelielu grupu no

dažiem lielākajiem zēniem. Tie telpas tālākajā galā smējās, un laiku pa laikam kāds no tiem uzmeta skatienu Enderam.

Enders no visas sirds vēlējās atkal būt mājās. Kāds gan tam visam sakars ar pasaules glābšanu? Un viņam vairs nebija monitora. Jau atkal viņam būs jācinās ar veselu bandu, un šoreiz viņiem visiem nāksies dzīvot vienā telpā. Kā ar Pīteru, tikai bez Valentīnas.

Bailes nepazuda arī pusdienu laikā — neviens viņam neapsēdās blakus. Pārējie zēni runājās par tablo pie sienas, ēdienu, lielajiem zēniem. Vientuļais Enders varēja tikai skatīties.

Tablo atainoja komandu pozīcijas: uzvaru un zaudējumu skaitu, jaunākos rezultātus. Daži vecākie zēni acīmredzot slēdza derības par tuvākajām spēlēm. Divām komandām — Mantikorām un Odzēm — jaunāko rezultātu nebija, to vietā tablo mirgoja. Enders nolēma, ka starp tām tieši šobrīd notiek spēle.

Viņš ievēroja, ka vecākie zēni ir sadalīti atsevišķās grupās un valkā noteiktus formas tērpus. Lai gan sarunājās arī zēni atšķirīgos formas tērpos, lielākoties grupas turējās savrup. Jauniņie — viņa paša grupa un divas vai trīs grupas nedaudz vecāku zēnu — valkāja zilus tērpus. Lielajiem zēniem, kuri jau bija iedalīti komandās, formas tērpi bija daudz greznāki. Enders mēģināja uzminēt, kādai komandai katrs pieder. Skorpionus un Zirnekļus viņš atpazina viegli, tāpat arī Liesmas un Paisumviļņus.

Viņam līdzās apsēdās lielāks zēns, turklāt ne vienkārši nedaudz lielāks — viņš likās gadus divpadsmit trīspadsmit vecs, tiešām liels.

„Sveiks," viņš teica.

„Sveiks," atbildēja Enders.

„Mani sauc Miks."

„Enders."

„Tas ir vārds?"

„Kopš es biju pavisam mazs. Mana māsa mani tā sauca."

„Nav slikts vārds. Enders. Beidzējs."

„Es ceru."

„Ender, tu esi insekts savā grupā?"

Enders paraustīja plecus.

„Es pamanīju, ka tu ēd viens. Katrā jauniņo pievedumā ir kāds, kuru neviens nepieņem. Dažbrīd man liekas, ka skolotāji to sarīko tīšām. Skolotāji te nav pārāk jauki. Tu to vēl pamanīsi." „Aha."

‚Tātad tu esi insekts?"

„Laikam gan."

„Zini, par to nav vērts diez ko bēdāties."

Viņš pasniedza Enderam savu ruleti un paņēma Endera pudiņu.

„Ēd barojošu pārtiku un esi stiprs."

Miks ķērās klāt pudiņam.

„Un kas esi tu?" jautāja Enders.

„Es? Es neesmu nekas. Pirdiens gaisa kondicionētājā, ko neviens nekad pat nepamana."

Enders nedroši pasmaidīja.

„Jā, jautri, bet tas nav joks. Es neko te neesmu panācis. Un es jau kļūstu liels, un drīz mani sūtīs uz nākamo skolu. Un man nav nekādu izredžu tikt uz Taktikas skolu. Redzi, es nekad neesmu bijis komandieris. Tur tiek tikai tie puiši, kas kļuvuši par komandieriem."

„Un kā var par tādu kļūt?"

„Ei, tu domā, ja es to zinātu, es te vēl būtu? Cik daudz mana auguma puišu tu te redzi?"

Nebūt ne daudz. Bet Enders to neteica.

„Maz. Es neesmu vienīgais, kam jākļūst par insektoīdu barību. Ir vēl daži. Pārēji visi ir komandieri. Visi zēni no mana lidojuma jau vada armijas. Tikai ne es."

Enders pamāja.

„Klau, puisīt. Es došu tev padomu. Iegūsti draugus. Kļūsti par komandieri. Bučo pakaļas, ja nākas, bet, ja citi zēni tevi nicina… tu zini, ko tas nozīmē?"

Enders atkal pamāja.

„Nē, tu nezini neko. Jūs, jauniņie, visi esat vienādi. Neko nezināt. Galvas tukšas kā kosmoss. JumJ iesit — jūs salūstat. Ja tev ies tāpat kā man, atceries, ka tiki brīdināts. Nu vairs tev neviens nepalīdzēs."

„Un kāpēc tu man to visu stāstīji?" Enders jautāja.

„Kas tu esi — baigais gudrinieks, vai? Apklusti un ēd."

Enders apklusa un ēda. Miks viņam nepatika. Un viņš zināja: neiespējami, ka viņam varētu iet tāpat. Varbūt tādi bija skolotāju plāni, taču Enders negrasījās šiem plāniem pakļauties.

Es nebūšu insektoīds mūsu grupā, Enders domāja. Es nepametu Valentīnu, māti un tēvu, lai vienkārši izlidotu no šejienes.

Paceļot pie mutes dakšiņu, viņš varēja iedomāties ap sevi kā parasti sēžam savu ģimeni. Viņš zināja, kādā virzienā jāpagriež galva, lai ieraudzītu māti, kas cenšas Valentīnu pierunāt ēst klusāk. Viņš zināja, kur jābūt tēvam, kurš, izliekoties, ka piedalās sarunā, lasa ziņas uz galda. PIters, kas izliekas, ka izņem no deguna saspiestu zirni. Pat Pīters reizēm bija smieklīgs.

Domāt par ģimeni bija kļūda. Acis saskrēja asaras, viņš norija kamolu kaklā; viņš nevarēja saskatīt pat savu šķīvi.

Viņš nedrīkstēja raudāt. Neviens viņam līdzi nejutis. Deps nebija viņa māte. Šāda vājuma izrādīšana būs zīme stilsoniem un pīteriem, ka šis zēns ir viegli salaužams. Enders rīkojās kā parasti tad, kad Pīters viņu mocīja: sāka skaitīt divkāršotus skaitļus. Viens, divi, četri, astoņi, sešpadsmit, trīsdesmit divi, sešdesmit četri un tā tālāk, kamēr spēja skaitļus paturēt prātā: 128, 256, 512, 1024, 2048, 4096, 8192, 16384, 32768, 65536, 131072, 262144. Pie 67108864 viņš vairs nejutās drošs

— vai viņš nebija izlaidis kādu ciparu? Cik lielam jābūt skaitlim — desmit miljonos, simt miljonos, vienkārši miljonos? Viņš mēģināja sākt no jauna, taču atkal nesekmīgi. 1342 un vēl kas. 16? Vai 17738? Nekā. Bija jāmēģina vēlreiz. Cik vien tālu iespējams. Sāpes pārgāja. Acis pārstāja asarot. Viņš noturējās neraudot.

Līdz naktij, kad izdzisa gaismas un viņš izdzirdēja dažus zēnus šņukstam pēc mātēm vai tēviem, vai suņiem. Viņš neko nevarēja padarīt, viņš čukstus izrunāja Valentīnas vārdu. Viņš dzirdēja viņu attālāk zālē smejamies. Viņš redzēja māti paejam garām viņa istabas durvīm, pārbaudot, vai ar viņu viss kārtībā. Viņš dzirdēja tēvu smejamies par kaut ko televīzijā. Tā vairs nekad nebūs. Es būšu vecs, kad viņus atkal redzēšu, vismaz divpadsmit gadus vecs. Kāpēc gan es piekritu? Kāpēc es biju tāds muļķis? Iet skolā un katru dienu satikt Stilsonu būtu nieks. Tāpat arī Pīteru. Tie bija sīkumi. Enderam nebija no viņiem bail.

Es gribu mājās, viņš čukstēja.

Viņš čukstēja kā tad, kad viņu mocīja Pīters. To dzirdēja tikai viņš pats, un arī ne vienmēr.

Asaras viņam par spīti krita uz palaga, bet viņa šņuksti bija tik viegli, ka gandrīz nebija jūtami, tik klusi, ka nebija sadzirdami. Toties viņam sāpēja, sāpes viņu smacēja, tās dedzināja viņa seju, krūtis, acis. Es gribu mājās.

Tonakt ienāca Deps, viņš klusu pārvietojās gar gultām, ik pa brīdim pieskaroties kāda zēna rokai vai pierei. Viņam tā staigājot, raudas tikai pastiprinājās: šajā biedējošajā vietā pietika ar šo maiguma izpausmi, lai saraudinātu ikvienu. Bet tikai ne Enderu. Kad pienāca Deps, Enders jau bija beidzis raudāt un viņa seja bija sausa. Melīgi — kā tad, kad Pīters bija viņu mocījis un viņš neuzdrošinājās to atklāt vecākiem. Paldies, Pīter, par sausajām acīm un spēju raudāt nedzirdami. Tu man iemācīji, kā slēpt visu, ko jūtu. Tagad man tas nepieciešams vairāk nekā jebkad agrāk.

•••

Tā tiešām bija skola. Stundām nodarbību katru dienu. Lasīšana. Matemātika. Vēsture. Asiņainu kosmisko kauju videoieraksti, pret insektoīdu kuģiem izšķaidītu jūras kājnieku iekšas. Kosmisko kuģu sterilo cīņu hologrammas: pretiniekiem vienam otru iznīcinot, kuģi bez skaņas pārvērtās gaismas uzliesmojumos tumsā. Tik daudz, ko mācīties… Enderam bija jāpiepūlas tikpat smagi, cik pārējiem; pirmoreiz mūžā viņi visi tiešām cīnījās par rezultātiem, jo pirmoreiz mūžā viņiem bija jāsaskaras ar klasesbiedriem, kas bija vismaz tikpat talantīgi kā viņi paši.

Un spēles — viņi dzīvoja gandrīz tikai tām, un ar tām viņi aizpildīja visus savus brīvos brīžus.

Otrajā dienā Deps viņus iepazīstināja ar spēļu telpu. Tā atradās

augstāk virs klāja, kur dzīvoja un mācījās zēni. Rāpjoties aizvien augstāk, pakāpeniski pavājinājās gravitācija, un tad tādā kā tumšā alā viņi ieraudzīja spožās spēļu gaismas.

Dažas no spēlēm viņi jau pazina, dažas pat bija spēlējuši mājās. Vienkāršākas un sarežģītākas. Enders pagāja garām divdimensiju videospēlēm un sāka pētīt spēles, ko spēlēja lielākie zēni, — hologrāfiskas, ar it kā gaisā pakārtiem priekšmetiem. Viņš bija vienīgais jauniņais šajā telpas daļā, un laiku pa laikam kāds no lielajiem viņu pagrūda malā. Ko tu te dari? Pazūdi! Lido prom! Protams, šeit, telpā ar vājāku gravitāciju, viņš tiešām lidoja prom, pacēlās gaisā un planēja, līdz kaut kur ietriecās.

Tomēr katru reizi viņš atgriezās — dažreiz citā vietā, lai aplūkotu spēli no cita leņķa. Viņš bija par īsu, lai redzētu vadības pulti un to, kā īsti spēle tiek vadīta. Taču tam nebija nozīmes. Viņam pietika ar tās norises vērošanu. Spēlētāji tumsā veidoja gaismas tuneļus, kurus savukārt meklēja pretinieka kuģi, lai izsekotu un iznīcinātu spēlētāja kuģi. Spēlētājs varēja izlikt lamatas: mīnas, kustīgas bumbas, cilpas, no kurām pretinieka kuģi nevarēja izkļūt. Daži spēlētāji likās gudri. Citi zaudēja ļoti ātri.

Enderam vislabāk patika zēnu savstarpējās spēles. Tad viņiem bija jāizmanto vienam otra veidotie tuneļi, un tā ātri vien kļuva skaidrs, kurš no viņiem ir kaut cik vērts stratēģis.

Aptuveni stundas laikā tas viss apnika — Enders bija uztvēris likumsakarības un sapratis, kā darbojas dators. Viņš zināja, ka tad, kad varēs spēlēt pats, viņš vienmēr pratīs uzvarēt. Veido spirāles, ja pretinieks rīkojas tā, bet cilpas, ja citādi. Izliec lamatas, gaidi. Izliec septiņas lamatas un ievilini tajās pretinieku. Nekāda īsta izaicinājuma; spēlē tikai, līdz dators sāk darboties tik ātri, ka ar cilvēka reakciju to vairs nevar pārspēt. Tas nebija interesanti. Viņš gribēja spēlēt ar citiem zēniem — kas, spēlējot pret datoru, bija tik ļoti pie tā pieraduši, ka, pat cīnoties vienam pret otru, dažbrīd mēģināja to atdarināt un, būdami cilvēki, domāja kā mašīnas.

Es viņus varētu uzvarēt, piemēram, tā. Vai arī vēl kā citādi.

„Es gribētu paspēlēt pret tevi," viņš teica tikko uzvarējušam zēnam.

„Ak, kas tad tas!" iesaucās zēns. ,.Insekts vai insektoīds?"

„Nesen ieradās kārtējais bars rūķu," noteica kāds cits.

„Bet šis runā! Tu zināji, ka viņi prot runāt?"

«Skaidrs," teica Enders, „tev ir bail, ka nevarēsi mani uzvarēt divās spēlēs no trim."

„Tevi uzvarēt," atbildēja zēns, „būtu tikpat viegli kā čurāt dušā."

„Un ne uz pusi tik jautri," teica cits.

„Es esmu Enders Vigins."

„Paklau, zirgaģlmi, tu neesi nekas! Saprati? Nekas. Skaidrs?

Kamēr neesi nevienu piebeidzis, tu neesi nekas. Skaidrs?"

Vecāko zēnu slengam bija savs ritms. Enders to ātri vien uztvēra.

„Ja es neesmu nekas, tad kāpēc gan tev bail ar mani spēlēt uz divām no trim?"

Pārējie zēni pamazām zaudēja pacietību.

«Piebeidz ātri to sīci, un miers!"

Enders ieņēma savu vietu pie nepazīstamās vadības pults. Viņa rokas gan bija mazas, taču vadības sistēma bija pietiekami vienkārša. Nedaudz paeksperimentējis, viņš jau zināja, kuru ieroci kontrolē katrs taustiņš, savukārt objektu pārvietošanai bija jāizmanto standarta lode. Iesākumā viņš darbojās pārāk lēni. Otrs zēns, kura vārdu viņš joprojām nezināja, ātri izvirzījās vadībā, tomēr Enders ātri vien apguva spēli un beigās spēlēja jau daudz labāk.

„Nu, esi apmierināts, sīkais?"

„Divas no trim."

„Tā mēs nespēlējam."

„Tu mani uzvarēji manā pirmajā spēlē," Enders teica. „Ja tu nevari uzvarēt divreiz, tā nav nekāda uzvara."

Viņi spēlēja atkal, un šoreiz Enders veica dažus tik veiklus manevrus, kādus otrs zēns nekad nebija pat redzējis, un viņa ierastā taktika nelīdzēja. Enders uzvarēja — ne viegli, bet tomēr.

Vecākie zēni pārstāja smieties un jokot par viņu. Trešā spēle ritēja pilnīgā klusumā, Enders uzvarēja ātri un iespaidīgi.

Kad spēle beidzās, kāds no vecākajiem zēniem teica:

„Viņiem beidzot vajadzētu to kasti nomainīt. Tagad jau katrs idiots var uzvarēt."

Nekādu apsveikumu. Pilnīgs klusums, Enderam ejot prom.

Viņš neaizgāja tālu, viņš stāvēja un skatījās, kā nākamie spēlētāji mēģina atkārtot viņa paņēmienus. Jebkurš sīks idiots? Enders pasmaidīja pie sevis. Viņi mani neaizmirsīs.

Viņš jutās apmierināts. Viņš bija uzvarējis, turklāt cīņā pret vecāku zēnu. Varbūt ne pašu prasmīgāko, bet nu vairs

viņš nebaidījās, ka Kaujas skola varētu būt viņam par grūtu. Vajadzēja tikai vērot spēli un saprast, kā tā darbojas, lai tad šo sistēmu izmantotu un gūtu uzvaru.

Taču gaidīšana un vērošana dārgi maksāja, nācās daudz ko izciest: zēns, kuram viņš bija salauzis roku, gribēja atriebties. Viņa vārds, kā Enders ātri vien uzzināja, bija Bernārs. Savu vārdu viņš izrunāja ar franču akcentu, jo separātisti franči nepieļāva standartvalodas mācīšanu bērniem līdz četru gadu vecumam un tādēļ bērni vispirms apguva franču valodu. Akcents Bernāru citu acīs padarīja eksotisku un interesantu, lauztā roka — par mocekli, un viņa sadisms likās apbrinas vērts tiem, kam patika citu ciešanas.

Enders bija kļuvis par viņu ienaidnieku.

Tie it kā bija sīkumi. Ejot garām viņa gultai, viņi tai parasti iespēra, pagrūda, kad viņš gāja ar ēdiena paplāti rokās, mēģināja viņu nogrūst no kāpnēm. Enders ātri iemanījās neatstāt savas lietas ārpus lādes; tāpat viņš drīz vien kļuva fiziski veiklāks un uzmanīgāks. Bernārs gan viņu reiz nosauca par Tizleni, un šī iesauka viņam pielipa.

Dažreiz Enders kļuva ļoti dusmīgs — bet ne jau uz Bernāru. Viņš bija dzimis spīdzinātājs. Enderu saniknoja tas, cik viegli Bernāram pakļāvās pārējie. Viņi, bez šaubām, zināja, ka Bernāra atriebība ir netaisnīga, ka toreiz kuģī viņš pirmais iesita Enderam, ka Enders tikai atbildēja. Bet, ja arī viņi to zināja, viņi rīkojās tieši pretēji; pat ja viņi nezināja, viņiem tāpat vajadzēja saprast, ka Bernārs ir nelietis.

Enders gan nebija viņa vienīgais upuris. Bernārs galu galā veidoja sev karalisti.

Enders no malas vēroja, kā Bernārs iedibina hierarhiju. Daži zēni viņam noderēja, tiem viņš nemitējās glaimot. Daži labprāt kļuva par viņa pakalpiņiem un darīja visu, ko vien viņš vēlējās, lai gan pretī saņēma tikai nicinājuma pilnu skatienu.

Bet dažus šī Bernāra valdīšana kaitināja.

Enders zināja, kam nepatīk Bernārs. Šens bija mazs, ambiciozs un viegli sadusmojams. Bernārs to ātri pamanīja un sāka viņu saukt par Tārpu.

„Tas tāpēc, ka viņš ir tik sīks," Bernārs teica, „un lokās. Paskat, kā viņš gora savu pakaļu, kad staigā."

Šens kļuva nikns, taču tas pārējiem lika smieties vēl skaļāk.

«Paskatieties uz viņa pakaļu! Ei, Tārps!"

Enders Šenam neko neteica — lai neizskatītos, ka viņš grasās veidot pats savu bandu. Viņš tikai sēdēja ar datoru klēpi un izlikās, ka mācās.

Taču viņš nevis mācījās, bet gan lika datoram ar trīsdesmit sekunžu intervālu sūtīt ziņu. To saņēma katrs, un tā bija īsa un kodolīga. Visgrūtāk bija noslēpt, kas ir tās īstais autors, kā to varēja skolotāji. Zēnu sūtītajām ziņām~ vienmēr automātiski tika pievienots sūtītāja vārds. Enders vēl nebija uzlauzis skolotāju drošības sistēmu, tāpēc izlikties par skolotāju viņš nevarēja. Toties viņš bija spējis reģistrēt neesošu skolnieku, kuru viņš bija nosaucis par Dievu.

Tiklīdz ziņa bija gatava nosūtīšanai, viņš mēģināja uztvert Šena skatienu. Šens tāpat kā pārējie zēni vēroja Bernāru un viņa draugeļus smejamies un jokojam, uzjautrinoties par matemātikas skolotāju, kurš bieži apstājās pusvārdā un skatījās apkārt, it kā būtu izkāpis nepareizā pieturā un nezinātu, kur atrodas.

Beidzot Šens tomēr paskatījās apkārt. Enders viņam pamāja un norādīja uz viņa datoru, un pasmaidīja. Šens likās nesaprotam. Enders nedaudz pacēla savu datoru, norādīja uz to. Šens pasniedzās pēc savējā, un tajā brīdī Enders nosūtīja ziņu. Šens to tūlīt pat ieraudzīja,

izlasīja un skaļi iesmējās. Viņš paskatījās uz Enderu, it kā jautādams — vai tu to izdarīji? Enders paraustīja plecus — es nezinu, kurš to izdarījis, bet tas noteikti neesmu es.

Šens atkal iesmējās, un daži zēni, kas nebija Bernāra kompānijā, pārbaudīja savus datorus. Ik trīsdesmit sekundes šī ziņa parādījās uz katra ekrāna un tad ātri pazuda. Zēni smējās.

„Par ko jūs ņirdzat?" Bernārs jautāja."Enders pacentās nesmaidīt un notēlot bailes, ko sajuta citi, kad Bernārs pārlūkoja telpu. Šens, protams, smaidīja aizvien izaicinošāk. Pēc kāda laiciņa ari Bernārs pavēlēja vienam no viņa zēniem padot datoru. Kopā tie izlasīja ziņu:

„Piesargiet pakaļas. Bernārs tās vēro. Dievs."

Bernārs bija sarkans no dusmām.

„Kurš to izdarīja?" viņš kliedza.

„Dievs," atbildēja Šens.

«Skaidrs, ka tas nebiji tu," Bernārs teica. „Tam vajag pārāk daudz smadzeņu, tārpam tik daudz nevarētu būt."

Endera ziņa pārstāja parādīties pēc piecām minūtēm. Pēc brīža viņam pienāca ziņa no Bernāra:

„Es zinu, ka tas biji tu. Bernārs."

Enders pat nepaskatījās uz viņu. Viņš likās to vispār neievērojis. Bernārs tikai vēlas mani pieķert vainīgi skatāmies. Viņš neko nezina.

Protams, nebija nozīmes, vai viņš zina vai ne. Bernārs, uz laiku zaudējis nesen iegūto pozīciju, centīsies viņu par to īpaši sodīt. Viņš nevarēja paciest, ka citi par viņu smejas, viņš vēlējās skaidri norādīt, kurš te ir galvenais. Tādēļ Enders torīt dušā tika paklupināts. Kāds no Bernāra zēniem izlikās pakrītam pār viņu un iesita ar celi viņam pa vēderu. Enders nekādi nereaģēja. Viņš tikai turpināja vērot, vismaz atklātībā.

Taču slepenībā viņš jau bija sagatavojis nākamo uzbrukumu. Kad viņš atgriezās no dušas, Bernārs bija nikns, viņš spārdīja gultas un kliedza zēniem:

„Es to nerakstīju! Aizverieties!"

Uz katra datora ekrāna regulāri parādījās ziņa:

„Es mīlu tavu pakaļu. Ļauj man to nobučot. Bernārs."

„Es neesmu rakstījis to sasodīto ziņu!" Bernārs kliedza. Tam kādu laiku turpinoties, ienāca Deps.

„Kas par troksni?" viņš jautāja.

„Kāds sūta ziņas ar manu vārdu," drūmi atbildēja Bernārs.

„Kādas ziņas?"

„Vai nav vienalga, kādas?"

„Man nav."

Deps paņēma tuvāko datoru — tas piederēja zēnam virs Endera. Deps izlasīja ziņu, pasmaidīja, atdeva datoru atpakaļ.

«Interesanti," viņš teica.

„Vai jūs nemaz nemēģināsit noskaidrot, kurš tas ir?" Bernārs pieprasīja.

„0, es zinu, kurš," Deps teica.

Jā, Enders nodomāja. Sistēma bija pārāk viegli uzlaužama. Tā jau bija paredzēta uzlaušanai, vismaz daļēji. Viņi zina, ka tas biju es.

„Nu, kurš tad?" Bernārs kliedza.

„Kareivi, tu kliedz uz mani?" Deps ļoti klusi jautāja.

Noskaņojums telpā acumirkli pārmainījās. Gan saniknotie Bernāra tuvākie draugi, gan uzjautrinātie pārējie zēni pēkšņi kļuva nopietni. Galu galā Deps iemiesoja skolas varu.

„Nē, ser," atbildēja Bernārs.

„Katrs zina, ka sistēma automātiski pievieno ziņai sūtītāja vārdu." *■

„Es to nerakstīju!"

„Tu atkal kliedz?" jautāja Deps.

„Vakar kāds sūtīja ziņu ar parakstu „Dievs"," Bernārs teica.

„Tiešām?" pārjautāja Deps. „Es nezināju, ka ari viņš ir mūsu sistēmā."

Deps pagriezās un izgāja no smiekliem piepildītās telpas.

Bernāra mēģinājums iegūt varu beidzās neveiksmīgi — nu viņa pusē palika vairs tikai daži. Toties paši ļaunākie. Enders saprata — sākumā viņam klāsies ļoti grūti. Vismaz sistēmas uzlaušana bija atmaksājusies — Bernārs bija apstādināts un patstāvīgākie zēni nu bija brīvi no viņa ietekmes. Un pats labākais — Enderam bija izdevies tikt ar viņu galā bez vardarbības. Tā bija daudz labāk.

Viņš sāka veidot pats savu drošības sistēmu savam datoram, jo jau esošā bija pilnīgi nederīga. Ja jau to varēja uzlauzt sešgadīgs bērns, tā noteikti nevarēja būt domāta nopietni. Kārtējā skolotāju sagādātā spēle. Un šo es protu labi.

„Kā tev tas izdevās?" Šens viņam brokastīs jautāja.

Tā bija pirmā reize, kad kāds no viņa grupas apsēdās viņam blakus maltītes laikā.

„Kas tad?" viņš jautāja.

„Nosūtīt ziņu ar neīstu vārdu. Un arBernāra vārdu! Tas bija lieliski. Tagad viņš ir iesaukts par pakaļu uzraugu. Kad blakus ir skolotāji, tad vienkārši par uzraugu, bet visi jau tāpat saprot, kādu."

„Nabaga Bernārs," Enders nomurmināja. „Un viņš vēl ir tik jūtīgs."

„Beidz, Ender! Tu ielauzies sistēmā. Kādā veidā?"

Enders pakratīja galvu un pasmaidīja.

«Paldies, ka vērtē mani tik augstu. Es tikai pirmais to pamanīju, tas ari viss."

„Labi, vari nestāstīt," teica Šens. „Tas tik un tā bija lieliski." Kādu bridi viņi ēda klusējot. „Es tiešām staigājot goru pakaļu?" „Nē," Enders atbildēja, „tikai mazliet. Nesper tik garus soļus un viss." Šens pamāja.

«Vienīgais, kas to vispār ir pamanījis, ir Bernārs."

„Viņš ir cūka," Šens teica.

Enders paraustīja plecus.

„Vispār jau cūkas nav tik sliktas."

Šens iesmējās.

„Tev taisnība, es apvainoju cūkas."

Viņi iesmējās, un viņiem piebiedrojās vēl divi jauniņie. Endera izolācija bija beigusies. Bija sācies karš.

6. Milža dzēriens

„Mums ir nācies vilties jau agrāk. Esam gaidījuši gadiem, cerējuši, ka viņi tiks galā, bet — nekā. Un nu — cik lieliski! — Enders grasās izlidot no skolas tuvāko sešu mēnešu laikā."

„Ak tā?"

„Vai tad jūs neredzat, kas notiek? Viņš tajā prāta spēlē iestrēdzis pie Milža dzēriena. Tam zēnam ir pašnāvnieciskas tieksmes, vai? To jūs nekad neesat pieminējis."

„Katram reiz gadās uzrauties Milzim."

„Bet Enders to neliks mierā. Kā Pinuals."

„Un katrs reiz izskatās pēc Pinuala. Bet viņš ir vienīgais, kurš izdarījis pašnāvību. Es nedomāju, ka tam ir kāds sakars ar Milža dzērienu."

„Uz spēles ir likta mana galva. Un paskatieties, ko viņš izdarījis ar savu grupu."

„Tā nav viņa vaina."

„Man vienalga. Viņa vaina vai ne — viņš saindē visu grupu. Viņiem ir jāsaliedējas, bet tā vietā viņš grupā rada vai jūdzēm platu plaisu."

„Es tik un tā neplānoju viņu tur ilgi atstāt."

„Labāk plānojiet gan. ŠI grupa ir slima, un viņš ir šis slimības izraisītājs. Viņam jāpaliek, līdz tā tiek izārstēta."

„Es biju slimības izraisītājs. Es viņu izolēju — un tas darbojās."

„Dodiet viņam laiku. Redzēsim, ko viņš ar grupu iesāks."

„Mums nav laika."

„Mums nav laika, lai pārāk steigtos ar bērnu, kurš var kļūt par militāro ģēniju tikpat ātri, cik par vienkāršu briesmoni."

«Tā ir pavēle?"

«Saruna tiek ierakstīta — kā jau vienmēr. Jūsu pēcpuse ir drošībā, varat iet pie velna."

„Ja tā ir pavēle, es…"

„Tā ir pavēle. Atstājiet viņu, kur viņš jau ir, līdz redzēsim, kā viņš tiks galā ar sarežģījumiem savā grupā. Graf, jūsu dēļ es iedzīvošos kuņģa čūlā."

«Neiedzīvosieties, ja atstāsiet skolu man un pats rūpēsieties tikai par floti."

«Flotei ir vajadzīgs komandieris. Tur nav par ko rūpēties,
kamēr vien jūs neesat man ko sagādājis."

• ••

Sarindoti kolonnā, viņi neveikli, turoties pie sienās iestiprinātajiem rokturiem gluži kā bērni pirmoreiz peldbaseinā, ienira kaujas telpā. Bezsvara stāvoklis biedēja un dezorientēja; drīz vien viņi

atklāja, ka sokas labāk, ja pēdas neizmanto vispār.

Turklāt kombinezoni traucēja. Tajos bija grūtāk veikt precīzas kustības, jo tie locījās mazliet lēnāk un bija nedaudz stīvāki par jebkuru apģērbu, ko viņi jebkad bija valkājuši.

Enders stingri satvēra rokturi un salieca kājas. Viņš ievēroja, ka kombinezons ne tikai palēnina, bet arī pastiprina kustību. To bija grūti iekustināt, taču kombinezons turpināja kustību, turklāt visai stipri, ari pēc tam, kad viņa muskuļi jau bija apstājušies. Iekustini kombinezonu, un tas kustēsies divtik spēcīgi. Kādu laiku gan neies diez cik veikli. Labāk jāsāk ātrāk.

Tā, vēl sagrābis rokturi, viņš strauji atspērās ar kājām.

Acumirklī viņš apmeta kūleni un visā garumā ar muguru ietriecās sienā. Trieciens bija tik spēcīgs, ka viņš nespēja noturēties pie roktura un aizkūleņoja pāri visai kaujas telpai.

īsu brīdi viņš paniski mēģināja orientēties pēc pierastā augšas un apakšas principa, viņa ķermenis tiecās iztaisnoties un pielāgoties gravitācijai, kuras nebija. Tad viņš piespieda sevi mainīt skatpunktu. Viņš brāzās pretī sienai — lejup. Viņš tūliņ atguva kontroli pār sevi. Viņš nelidoja, viņš krita. Nira. Viņš varēja izvēlēties, kā tieši skars virsmu.

Es lidoju par ātru, lai kaut kam pieķertos un apstātos, bet es varu vājināt triecienu un atsitoties aizlidot kādā noteiktā leņķī, ja vien tajā brīdī saritināšos un izmantošu kājas.

Tas viņam nepavisam neizdevās tā, kā bija plānots. Viņš tiešām aizlidoja leņķī, taču ne tādā, kādā bija iecerējis. Viņam nebija arī laika domāt. Viņš ietriecās citā sienā, šoreiz nepaspējis sagatavoties, bet pilnīgi nejauši atklāja, kā izmantot kājas, lai kontrolētu atsitiena leņķi. Tagad viņš atkal planēja pāri visai telpai — pārējo zēnu virzienā. Tie vēl*ļoprojām turējās pie sienas. Šoreiz viņš kustējās pietiekami lēni, lai pieķe'rtos rokturim. Viņš atradās visnotaļ dīvainā leņķī attiecībā pret pārējiem zēniem, bet viņš jau atkal bija pārorientējies, un nu pārējie viņam likās guļam uz grīdas, ne karājamies pie sienas. Viņš bija ne vairāk ačgārnā stāvoklī kā pārējie.

„Ko tu dari, vai dzīvot apnicis?" jautāja Šens.

«Pamēģini pats," Enders atbildēja. «Kombinezons sargā pret ievainojumiem, un atsitienus var kontrolēt ar kājām — tā."

Viņš atdarināja kustību, ko bija veicis.

Šens pakratīja galvu, viņam pat prātā nenāca izmēģināt tik muļķīgus trikus. Bet kāds no zēniem tomēr mēģināja to atkārtot, tiesa, ne tik ātri kā Enders, jo iesāka bez salto, taču gana ātri. Enderam pat nevajadzēja redzēt viņa seju, lai zinātu, ka tas ir Bernārs. Tūlīt pēc viņa mēģināja arī Bernāra labākais draugs Alajs.

Enders vēroja viņus šķērsojam milzīgo telpu. Bernārs pūlējās orientēt savu ķermeni virzienā, kuru bija pieņēmis par grīdu, Alajs

bija ļāvies kustībai un gatavojās atsisties pret sienu. Nav nekāds brīnums, ka Bernārs kuģī salauza roku, Enders domāja. Lidojot viņš saspringst. Krīt panikā. Enders paturēja to prātā nākotnei.

Un ne tikai to. Alajs nebija atgrūdies tajā pašā virzienā kā Bernārs. Viņš mērķēja uz telpas stūri. Viņu trajektorijas attālinājās viena no otras aizvien vairāk un vairāk, un Bernārs neveikli ar troksni ietriecās sienā, bet Alajs zibens ātrumā trīsreiz atsitās pret sienām tuvu telpas stūrim un, gandrīz nezaudējis ātrumu, pārsteidzošā leņķī turpināja lidojumu. Alajs klaigāja un pārsteigts smējās, un to darīja arī pārējie zēni. Daži no viņiem bija piemirsuši, ka atrodas bezsvara stāvoklī, un bija palaiduši vaļā rokturus, lai aplaudētu. Nu viņi lēnītēm dreifēja dažādos virzienos, vēcinot rokas, it kā mēģinot peldēt.

Lūk, vēl viena problēma, domāja Enders. Ko iesākt šādā situācijā? Nav taču nekā, pret ko atsperties.

Viņam radās kārdinājums pašam to izmēģināt un eksperimentāli atrisināt problēmu. Bet viņš redzēja, cik bezpalīdzīgi ir pārējie, un nevarēja iedomāties, ko darītu citādi.

Ar vienu roku turoties pie grīdas, viņš tāpat vien pieskārās rotaļu ierocim, kas bija piestiprināts kombinezona priekšpusē tieši zem pleca. Tad viņš atcerējās rokas raķetes, ko dažkārt, ieņemot pretinieka stacijas, lietoja jūras kājnieki. Viņš izvilka ieroci un aplūkoja to. Viņš jau iepriekš viņu mītnes telpā bija mēģinājis nospiest visas pogas, taču tur ierocis nebija darbojies. Varbūt tas darbosies kaujas telpā. Uz tā nebija nekādu lietošanas norādījumu. Nekādu zīmju uz pogām. Mēlīte bija pavisam parasta — kā jau visiem, ari viņam kopš agras bērnības bija piederējuši rotaļu ieroči. Ierocim bija divas pogas, kuras viegli varēja aizsniegt ar īkšķi, un vēl dažas spala apakšā, kas bija gandrīz neaizsniedzamas, ja vien neizmantoja abas rokas. Divas pogas īkšķa tuvumā nepārprotami bija paredzētas acumirklīgai lietošanai.

Viņš notēmēja ieroci pret grīdu un nospieda mēlīti. Viņš juta, kā ierocis pēkšņi uzsilst, un, kad atlaida mēlīti, tas uzreiz atdzisa. Uz grīdas, kur viņš bija tēmējis, parādījās neliels gaismas aplītis.

Viņš ar īkšķi piespieda sarkano pogu ieroča virspusē un atkal nospieda mēlīti. Tas pats.

Tad viņš nospieda balto pogu. Uzplaiksnīja spilgta gaisma, kas aizpildīja lielu daļu telpas. Nospiežot pogu, ierocis joprojām bija visai vēss.

Sarkanā poga ieslēdz ko līdzīgu lāzeram (ne īstu lāzeru, kā Deps bija teicis), bet baltā — gaismekli. Nedz viens, nedz otrs nevarēja noderēt manevrēšanai.

Tātad viss atkarīgs no tā, kā tu atsperies, no virziena, ko tu nosaki jau pašā sākumā. Tas nozīmē, ka mums jāiemācās ļoti labi kontrolēt tieši atsperšanos un atsitienus, citādi mēs visi paliksim bezpalīdzīgi karājamies gaisā. Enders pārlaida skatienu apkārt telpai. Daži zēni jau

dreifēja tuvu sienām un mēģināja pieķerties rokturiem. Lielākā daļa ik pa brīdim ietriecās cits citā un smējās par to, citi bija saķērušies rokās un kustējās pa apli. Tikai daži tāpat kā Enders mierīgi turējās pie sienas un vēroja notiekošo.

Viens no tiem bija Alajs. Viņš bija apstājies netālu no Endera pie blakus sienas. Enders pēkšņi atspērās un sāka strauji kustēties Alaja virzienā. Jau lidojumā viņš domāja, ko gan sacīs. Alajs bija Bernāra draugs. Ko gan Enders varēja viņam teikt?

Jebkurā gadījumā — viņš vairs nevarēja izmainīt lidojuma virzienu. Viņš raudzījās tieši uz priekšu un izmēģināja dažādas kāju un roku kustības, ar kurām varēja regulēt virzienu, kādā atradās viņa ķermenis. Viņš saprata, ka bija mērķējis pārāk precīzi: nevis blakus Alajam, bet gan tieši viņam virsū.

„Saķer manu roku!" Alajs iesaucās.

Enders izstiepa roku tvērienam. Alajs uzņēma lielu daļu trieciena, un Endera sadursme ar sienu izdevās diezgan viegla.

„Ļoti labi," Enders teica. „Tieši tādās lietās mums būtu jāvingrinās."

„Es arī par to domāju. Tikai pārējie te nodarbojas ar visādām muļķībām," atbildēja Alajs. „Kas gan būtu, ja mēs pamēģinātu divatā? Mēs varētu atgrūsties viens no otra pretējos virzienos."

„Jā."

„Labi?"

Tā bija atzīšanās, ka starp viņiem viss nav īsti kārtībā. Vai mums vajadzētu kaut ko darīt kopā? Atbildes vietā Enders satvēra Alaju aiz rokas un sagatavojās atsperties no sienas.

„Esi gatavs?" Alajs jautāja. „ Aiziet!"

Tā kā viņi atspērās nevienādi spēcīgi, viņi sāka griezties pa apli. Enders veica dažas nelielas kustības ar roku un pavērsa citādi kāju. Viņi sāka riņķot lēnāk. Viņš atkārtoja kustības, un viņi pārstāja riņķot pavisam. Tagad viņi vienkārši dreifēja vienā virzienā.

„Tu esi attapīgs, Ender," Alajs viņu uzslavēja. „Atsperamies, pirms ietriecamies tajā barā!"

„Un tad satiekamies tur tajā stūri!" Enders nevēlējās palaist garām iespēju iedraudzēties ar kādu no saviem ienaidniekiem.

„Kurš ir pēdējais, tas krāj pirdienus piena pudelē!" Alajs teica.

Tad viņi lēnām, uzmanīgām kustībām pagriezās viens pret otru — roka pret roku, kāja pret kāju.

„Un tagad mums jāsaliecas?" jautāja Alajs.

„Es arī to nekad neesmu darījis," Enders atbildēja.

Viņi atgrūdās viens no otra. Ātrums bija lielāks par gaidīto. Enders ietriecās nelielā zēnu bariņā un aizlidoja pavisam nepareizā virzienā. Pārorientēšanās un īstā stūra atrašana prasīja vēl kādu brīdi. Alajs jau kustējās uz tā pusi. Enders izplānoja kursu ar diviem

atsitieniem, lai izvairītos no sadursmes ar dažiem lielākiem zēnu bariņiem.

Kad Enders nokļuva līdz mērķim, Alajs bija pieķēries diviem rokturiem un izlikās snaužam.

„Tu uzvarēji."

„Es gribētu redzēt tavu pirdienu kolekciju," Alajs teica.

„Tā glabājas tavā lādē. Vai tad tu neesi vēl pamanījis?"

„Man likās, ka tās ir manas zeķes."

„Mēs vairs nevalkājam zeķes."

„Jā, pareizi."

Atgādinājums, ka viņi ir tālu prom no mājām, nedaudz aptumšoja prieku par to, ka nedaudz apgūta navigēšana.

Enders paņēma pistoli un parādīja, ko bija uzzinājis par divām ar īkšķi aizsniedzamajām pogām.

„Kas notiek, ja mērķē uz cilvēku?" jautāja Alajs.

„Nezinu."

..Pamēģināsim?"

Enders pakratīja galvu.

„Mēs varam kādu ievainot."

„Es biju domājis, ka mēs varētu tēmēt viens otram kājā vai kā līdzīgi. Es neesmu Bernārs. Nekad neesmu uzjautrinājies, mokot kaķus."

„Aktā…"

„Tas nevarētu būt pārāk bīstami, citādi viņi šos ieročus bērniem vis nedotu." „Mēs tagad esam karavīri."

„Iešauj man kājā!"

„Nē, tu man!"

„Šaujam viens otram!"

Tā viņi arī darīja. Acumirklī Enders juta, kā kombinezona kājas daļa kļūst tik stīva, ka nebija iespējams pakustināt nedz ceļa, nedz potītes locītavu.

„Tu sasali?" jautāja Alajs.

„Stīvs kā dēlis."

..Sasaldējam vēl kādu!" Alajs iesaucās. ..Pirmais karš! "Mēs pret viņiem."

Viņi plati pasmaidīja. Enders teica:

..Labāk pasaucam Bernāru."

Alajs uzrauca uzacis.

„Kāpēc gan?"

„Un Senu."

„To sīko pakaļas gorītāju?"

Enders nolēma, ka Alajs joko.

„Ja tu tik cieši neturētu savējo, tā ari gorītos."

Alajs pasmaidīja.

„Labi, saucam Bernāru un Šenu un sasaldējam tos pārējos insektmīļus!"

Divdesmit minūšu laikā telpā ikviens, izņemot Enderu, Bernāru, Šenu un Alaju, bija sasaldēti. Četri uzvarētāji klaigāja un smējās, līdz ienāca Deps.

„Kā redzu, jūs esat iemācījušies, kā rīkoties ar savu ekipējumu," viņš teica. Tad viņš nospieda kādu pogu uz pults, ko turēja rokā. Visi zēni sāka lēnām kustēties viņa virzienā. Pieskardamies katra kombinezonam, viņš tos atsaldēja. Zēni sāka skaļi sūdzēties, ka Bernārs un Alajs viņus sasaldējuši negodīgi, kad viņi vēl nebija gatavi.

„Un kāpēc jūs nebijāt?" jautāja Deps. „Jums bija tikpat daudz laika, cik viņiem, jūs tikai te lidinājāties apkārt kā apdzērušās pīles. Pietiek kunkstēt, sāksim!"

Enders ievēroja, ka par cīņas aizsācējiem visi uzskata Bernāru un Alaju. Labi. Bernārs zināja, ka Enders un Alajs iemācījās lietot ieročus kopā. Un Enders ar Alaju bija draugi. Citiem varbūt likās, ka Enders ir pievienojies Bernāra grupai,

taču tā nebija. Enders bija pievienojies pavisam jaunai — Alaja grupai. Un tai bija pievienojies ari Bernārs.

Tas nebija skaidrs katram. Bernārs vēl turpināja plātīties un izrīkot savus drauģeļus. Bet Alajs tagad bija patstāvīgs, un, ja Bernārs atkal satrakojās, Alajam pietika tikai izmest kādu joku, lai viņu nomierinātu. Kad pienāca laiks izvēlēties vecāko, Alajs tika ievēlēts gandrīz vienbalsīgi. Bernārs pāris dienas staigāja saīdzis, bet drīz vien ar to samierinājās, un visi bija apmierināti ar jauno kārtību. Viņi vairs nebija sadalījušies Bernāra izmeklētajā grupā un Endera izstumto kompānijā. Alajs bija kļuvis par tiltu.

•••

Enders sēdēja savā gultā ar datoru uz ceļiem. Tagad bija laiks patstāvīgajām nodarbībām, un Enders spēlēja brīvo spēli. Tā bija pilnīgi neiedomājama, nemitīgi mainīga spēle, kurā skolas dators, aizvien ieviešot ko jaunu, būvēja labirintus, kas spēlētājam bija jāizpēta. Spēlē varēja vairākas reizes izspēlēt kādas noteiktas situācijas, bet, ja tās kādu laiku ignorēja, tās pazuda un vietā parādījās kas cits.

Dažreiz gadījās kas jautrs. Dažreiz kas aizraujošs, un tad viņam nācās būt ļoti izveicīgam, lai izdzīvotu. Viņš bija miris jau daudz reižu, bet tas nebija nekas, tā spēlēs gadās — pirms uzvari, daudzreiz jāzaudē.

Viņa spēles tēls iesākumā bija mazs zēns, pēc kāda laika tas bija pārtapis par lāci. Tagad tā bija milzīga pele ar garām, smalkām rokām. Viņš vadīja to skrējienā zem dažādām ekrānā attēlotajām mēbelēm. Viņš bija ilgi spēlējis pret kaķi, taču tas viņam bija jau apnicis — pārāk viegli aizmukt, ja apkārt tik daudz mēbeļu.

Šoreiz ne caur peles alu, viņš sev teica. Apriebies tas Milzis. Stulba spēle, kurā es nekad neuzvarēšu. Viss, ko vien izvēlos, ir nepareizi.

Taču viņš tik un tā izskrēja caur peles alu, pēc tam šķērsoja mazu tiltiņu uz dārzu. Viņš izvairījās no pīlēm un piķējošiem odiem. Viņš bija spēlējis ari pret odiem, bet tas bija pārāk viegli, savukārt, ilgi spēlējot pret pīlēm, viņa tēls drīz vien kļuva par zivi, un tas viņam nepatika, jo atgādināja par sasalšanu Kaujas istabā, kad stīvam bija jāgaida nodarbības beigas, līdz pienāks Deps un viņu atsaldēs. Tā nu viņš atkal — kā parasti — rāpās augšup paugurā.

Sākās zemes nogruvumi. Sākumā tie sašķaidīja viņu katru reizi un no viņa pāri palika tikai liels asiņu traips zem akmeņu grēdas. Tagad viņš bija iemācījies skriet augšup pa nogāzēm tādā leņķī, kas ļāva izvairīties no sadursmes.

Kā vienmēr nogruvumi apstājās un pārtapa par juku jukām izmētātām klints atlūzām. Paugurs atvērās, un tā iekšpusē izrādījās nevis ieži, bet gan mīksta baltmaize, kas auga gluži kā rūgstot. Tā bija maiga un poraina, un tas traucēja kustēties. Viņš nolēca no tās nost un atradās uz galda. Milzīga maizes šķēle aiz viņa, milzīgs sviesta gabals viņam līdzās. Un arī pats Milzis, atbalstījis galvu rokās, vēroja viņu. Endera pele bija aptuveni tikpat gara, cik Milža galva no zoda līdz uzacīm.

„Man liekas, es tev nokodīšu galvu," kā parasti teica Milzis.

Šoreiz Enders nebēga prom un nepalika arī stāvam, bet gan piegāja klāt Milzim un iespēra tam pa zodu.

Milzis izbāza mēli, un Enders pakrita.

„Varbūt paspēlēsim minēšanas spēli?" Milzis jautāja. Tātad dari, ko gribi, Milzis spēlēja tikai to. Stulbais dators. Tā atmiņā varēja satilpt miljoniem iespējamo scenāriju, bet Milzis vienmēr izvēlējās tikai un vienīgi šo muļķīgo spēli.

Milzis kā ierasts nolika uz galda divas ļoti lielas glāzes, katru pildītu ar citu šķidrumu. Enderam tās sniedzās līdz pat ceļiem. Dators nekad neatkārtojās, šķidrumi vienmēr bija citi — vismaz Enderam. Šoreiz viens no tiem bija biezs, krēmlga izskata, otrs — šņācošs un putojošs.

„Vienā glāzē ir inde, otrā — ne," teica Milzis. „Uzmini, kura ir kura, un es paņemšu tevi līdzi uz Brīnumzemi."

Uzminēt — tas nozīmēja iebāzt galvu kādā no glāzēm un padzerties. Viņš nekad neuzminēja īsto. Dažreiz izšķīda visa viņa galva, dažreiz viņš aizdegās, dažreiz iekrita glāzē un noslīka. Dažreiz viņš nokrita uz galda, kļuva zaļš un pārvērtās trūdos. Tas vienmēr bija briesmīgi, un Milzis vienmēr par to smējās.

Enders zināja: lai ko viņš izvēlētos, viņš mirs. Negodīga spēle. Pēc pirmās nāves viņa tēls atkal parādīsies uz Milža galda, lai spēlētu

vēlreiz. Pēc otrās viņš nokļūs pie zemes nogruvumiem. Tad pie dārza tiltiņa. Tad pie peles alas. Un tad, ja viņš atkal dotos pie Milža un spēlētu vēlreiz, un atkal zaudētu, ekrāns kļūtu tumšs, parādītos uzraksts „Brīvā spēle ir beigusies" un Enders gulētu uz muguras gultā, drebētu, līdz beidzot aizmigtu. Spēle bija negodīga; Milzis visu laiku runāja par Brīnumzemi, kaut kādu stulbu, bērnišķīgu trīsgadnieku Brīnumzemi ar, kas zina, stulbu Zosu māmiņu vai Sniegbaltīti, vai Pīteru Penu; nemaz nebija vērts mēģināt tur nokļūt — bet viņam vajadzēja kaut kādā veidā tikt galā ar Milzi, vajadzēja tur ietikt.

Viņš iedzēra krēmīgo šķidrumu. Acumirklī viņš sāka uzpūsties un izplesties kā gaisa balons. Milzis smējās. Viņš atkal bija zaudējis.

Viņš spēlēja vēlreiz, šoreiz šķidrums sacietēja kā betons, viņam neatlika nekas cits kā, rokām un kājām raustoties, gaidīt, kamēr Milzis viņu uzšķērž gar mugurkaulu, noloba kā zivi un sāk ēst.

Viņš atdzima pie nogruvumiem, bet nolēma tālāk neiet un ļāva zemes un akmeņu masai sevi nogalināt. Atkal atdzimis, viņš, lai gan reizē svīda un jutās nosalis, atkal devās uz priekšu, līdz paugurs pārvērtās par maizi un viņš stāvēja uz Milža galda ar divām glāzēm sev priekšā.

Viņš skatījās uz abiem šķidrumiem. Viens putoja, otrs viļņoja kā jūra. Viņš mēģināja uzminēt, kāda veida nāvi varētu nest katrs no traukiem. Iespējams, no okeāna varētu iznirt zivs, kas mani aprītu. Putojošais šķidrums mani varētu nosmacēt. Es ienistu šo spēli. Tā nav godīga. Tā ir muļķīga. Pretīga.

Tā vietā, lai iemērktu galvu kādā no šķidrumiem, viņš vispirms apgāza vienu trauku, tad otru, izvairījās no Milža lielo roku tvēriena, kamēr tas sauca:

«Krāpnieks! Krāpnieks!"

Viņš uzlēca uz Milža sejas, uzrāpās augšup pa tā lūpu un degunu un sāka rakties iekšā tā acī. Tās viela padevās tik viegli kā gluži vai mājas siers, un, Milzim kliedzot, Endera tēls turpināja urbties acī aizvien dziļāk un dziļāk.

Milzis pakrita uz muguras. Viņam krītot, apkārtne pēkšņi pārmainījās, un, kad Milzis jau pilnībā gulēja uz zemes, apkārt auga sarežģīti savijusies koki. Atlidoja sikspārnis un nosēdās uz mirušā Milža deguna. Enders lika savam tēlam izrāpties no Milža acs.

„Kā tu te nokļuvi?" jautāja sikspārnis. „Šeit neviens nekad nav bijis."

Enders, protams, nevarēja atbildēt. Viņš pieliecās, paņēma rokā gabalu Milža acs vielas un piedāvāja to sikspārnim.

Sikspārnis to pieņēma, pacēlās gaisā un iesaucās:

„Laipni lūgts Brīnumzemē!"

Viņam tas bija izdevies. Nu vajadzēja ķerties izpētīt šo brīnumzemi. Nokāpt no Milža sejas un aplūkot, ko tad viņš galu galā

ir sasniedzis.

Tā vietā viņš izslēdza datoru, nolika to lādē, noģērbās un pārvilka sev pāri segu. Viņš nebija domājis nogalināt Milzi. Tai bija jābūt vienkārši spēlei, nevis izvēlei starp drausmīgu nāvi vai vēl drausmīgāku slepkavību. Es nogalinu pat rotaļājoties. Pīters ar mani lepotos.

7. Salamandra

„Vai nav patīkami apzināties, ka Enders spēj paveikt neiespējamo?"

„Spēlētāju nāve man vienmēr likusies pretīga. Es vienmēr esmu domājis, ka Milža dzēriens ir pati slimākā vieta visā spēlē, bet tā ierakties aci… Un tieši viņu mēs vēlamies padarīt par flotes komandieri?"

„Nozīme ir tikai tam, ka viņš uzvarēja spēlē, kurā principā nevar uzvarēt."

„Tagad jūs viņu droši vien pārvietosiet?"

„Mēs gaidījām, kā viņš atrisinās situāciju ar Bernāru. Viņš tika galā perfekti."

„Tātad — tikko viņš izkūlies no vienas bedres, jūs viņu iegrūdīsiet nākamajā, vēl dziļākā. Viņam kādreiz nevajadzētu arī atpūsties?"

„Viņam būs pāris mēneši, varbūt pat trīs, ko pavadīt kopā ar savu grupu. Bērnam tas ir diezgan ilgs laiks."

„Vai jums nekad nav ienācis prātā, ka šie zēni nav nekādi bērni? Es skatos, ko viņi dara, ko viņi runā, — viņi nemaz neizskatās pēc bērniem."

„Viņi ir paši izcilākie bērni pasaulē — katrs savā ziņā."

„Bet vai tad viņiem tomēr nav jāuzvedas kā bērniem? Viņi nav normāli. Viņi uzvedas kā… kā Napoleons un Velingtons, Cēzars un Bruts."

„Mēs mēģinām glābt pasauli, nevis dziedēt ievainotas sirsniņas. Jūs esat pārāk žēlsirdīgs."

„Ģenerālis Levijs nežēlo nevienu. Tā saka visās ziņu pārraidēs. Bet tiešām — nesakropļojiet to zēnu." „Jūs jokojat?"

„Es gribēju teikt: nesakropļojiet vairāk, nekā tas ir vajadzīgs."

•••

Pusdienās Alajs sēdēja Enderam pretī.

„Es beidzot sapratu, kā tu sūtīji tās zinas ar Bernāra vārdu."

„Es?"

„Izbeidz. Kurš gan cits? Tas noteikti nebija Bernārs. Un Šens arī nav nekāds datoriķis. Un es labi zinu, ka tas rtebiju es. Kurš cits? Labi, vienalga. Es sapratu, kā izveidot viltus studenta ierakstu. Tu vienkārši piereģistrēji studentu vārdā Bernārs-atstarpe, B-E-R-N-Ā-R-S-atstarpe, lai dators to neuzskatītu par atkārtotu cita studenta ierakstu."

„Liekas, tas varētu nostrādāt," teica Enders.

„Labi, labi. Tas tiešām darbojas. Bet tev tas izdevās jau praktiski pirmajā dienā."

„Vai kādam citam. Varbūt to izdarīja Deps, lai neļautu Bernāram iegūt pārāk daudz varas."

„Es atklāju vēl ko. Es to nevaru izdarīt ar tavu vārdu."

„Ak tā?"

„Dators nepieņem neko ar sastāvdaļu „Enders". Un es vispār nevaru piekļūt taviem failiem. Tu esi izveidojis pats savu drošības sistēmu."

„Var jau būt."

Alajs pasmaidīja.

„Es tikko ielauzos un pabojāju vienam puisim failus. Viņš man jau ir uz pēdām un drīz uzlauzīs manu sistēmu. Man vajag labāku aizsardzību, Ender. Man vajag tavu sistēmu."

„Ja es tev to iedošu, tu zināsi, kā es to izveidoju, un tu tiksi klāt maniem failiem."

«Taviem?" Alajs pārjautāja. „Es esmu tavs labākais draugs!"

Enders iesmējās.

„Es izveidošu tev sistēmu pats."

‚Tagad?"

„Es vismaz izēdīšu šķīvi."

„Tu nekad to neizēd līdz galam."

Tā savā ziņā bija taisnība. Ēdiens Enderam vienmēr palika pāri. Enders paskatījās uz savu šķīvi un nolēma, ka pietiks.

„Labi, ejam."

Kad viņi bija tikuši līdz savai telpai, Enders apsēdās savā gultā un teica:

„Atnes datoru, es parādīšu, kas jādara."

Taču, kad Alajs atnesa datoru, Enders joprojām sēdēja gultā un viņa lāde joprojām bija aizvērta.

„Kas noticis?" Alajs jautāja.

Enders pielika plaukstu lādes skenerim.

«Nesankcionētas piekļuves mēģinājums," atskanēja signāls. Lāde palika aizslēgta.

„Kāds tevi pamatīgi piekāsis, puisīt," Alajs teica. „Kāds ar tevi pajokojies pa īstam."

„Tu tiešām gribi to drošības sistēmu tagad?"

Enders piecēlās un paspēra dažus soļus sāņus no savas gultas.

„Ender!" iesaucās Alajs.

Enders pagriezās. Alajs turēja rokā mazu papīra lapiņu.

„Kas tas ir?"

Alajs paskatījās uz viņu.

„Tu nepamanīji? Tā mētājās tavā gultā. Droši vien biji uzsēdies virsū."

Alajs iedeva papīru Enderam. Enders lasīja:

„Enders Vigins — pārcelts uz Salamandru armiju. Komandieris: Bonzo Madrids. Pavēle stājas spēkā nekavējoties. Kods: zaļš, zaļš, brūns. Nekādu personisko piederumu."

„Tu esi gudrs, Ender, bet kaujas telpā tu nebūt neesi labāks par mani."

Enders pakratīja galvu. Viņa pārcelšana bija pati muļķīgākā rīcība, kādu vien viņš varēja iztēloties. Parasti jauniņie tika pārvietoti uz armijām pēc astoņu gadu vecuma sasniegšanas; Enderam nebija pat septiņi. Un parasti visi jauniņie tika pārcelti uzreiz — tā, ka vienlaicīgi gandrīz katrai armijai tika pa jaunam zēnam. Nevienā citā gultā paziņojuma par pārcelšanu nebija.

Tieši tad, kad viss bija pamazām sācis nostāties savās vietās. Kad Bernārs bija iemācījies satikt ar pārējiem, pat ar Enderu. Kad Enders un Alajs bija kļuvuši par īstiem draugiem. Kad dzīve Enderam beidzot likās tīri ciešama.

Enders pasniedzās, lai uzrautu Alaju augšā no gultas.

«Salamandru armija katrā ziņā piedalās sacensībās," Alajs teica.

Enders bija tik ļoti nikns par šo netaisnīgo rīcību, ka acīs viņam saskrēja asaras. Nedrīkst raudāt, viņš sev pavēlēja.

Alajs pamanīja asaras, bet izlikās tās neredzam.

„Viņi ir maitas, Ender, viņi tev neļauj pat ņemt līdzi neko savu."

Enders pasmaidīja un nomierinājās.

„Domā, man vajadzētu izģērbties un iet kailam?"

Arī Alajs iesmējās.

Enders viņu pēkšņi cieši apkampa — it kā tā būtu Valentīna. Tajā brīdī viņš pat domāja par Valentīnu un to, cik ļoti viņš vēlas atgriezties mājās.

„Es negribu," viņš teica.

Alajs arī apskāva Enderu.

„Es viņus saprotu, Ender. Tu esi labākais no mums. Varbūt viņiem ļoti jāsteidzas ar tavu apmācību, jāiemāca viss, ko vien var pagūt."

„Viss gan ne," Enders atbildēja. „Es gribēju iemācīties, kā ir draudzēties ar kādu."

Alajs nopietni pamāja.

„Tu vienmēr būsi mans draugs, vienmēr būsi mans labākais draugs," viņš teica. Tad pasmaidīja.

„Ej šķaidīt insektus!"

„Jā." Enders arī pasmaidīja.

Alajs pēkšņi noskūpstīja Enderu uz vaiga un iečukstēja ausī:

„Salaam."

Tad nosarcis viņš pagriezās un aizgāja uz savu gultu telpas pašā galā. Enders nojauta, ka skūpsts un svešais vārds ir kaut kas aizliegts, varbūt kas reliģisks, vai varbūt arī vārds ko īpašu nozīmēja tikai Alajam. Lai vai kā, Enders zināja, ka tas bija svēts, ka viņš atklājis sevi Enderam — kā Endera māte, kad viņš bija ļoti jauns, vēl pirms monitora ievietošanas. Kad viņai likās, ka viņš ir aizmidzis, viņa uzlika savas rokas uz viņa galvas un skaitīja lūgšanas par viņu. Enders nekad

ne ar

vienu par to nebija runājis, pat ar māti ne, bet viņš vienmēr atcerējās šo svētuma izjūtu, to, kā viņa māte viņu mīlēja, kad domāja, ka neviens, arī viņš pats, neredz vai nedzird. Enders bija saņēmis no Alaja tik svētu dāvanu, ka pat viņam nebija ļauts apjaust tās nozīmi.

Pēc šī notikuma nekas vairs nebija sakāms. Alajs piegāja pie savas gultas un pagriezās, lai paskatītos uz Enderu. Viņu skatieni uz brīdi satikās. Tad Enders devās prom.

Šajā skolas daļā nebija vērts meklēt ar kodu „zaļš, zaļš, brūns" iezīmētus maršrutus, tādi bija jāmeklē kādā publiskā vietā. Pārējie drīz vien beigs pusdienot; viņš negribēja atrasties tuvumā ēdnīcai. Toties spēļu telpai gan vajadzēja būt gandrīz tukšai.

Šajā situācijā neviena no parastajām spēlēm viņu diez ko neinteresēja. Viņš piegāja pie sola ar datoriem istabas galā un ielādēja savu ierasto spēli. Ātri vien viņš nokļuva Brīnumzemē. Enderam ierodoties, Milzis jau bija miris. Enderam nu bija uzmanīgi jānorāpjas lejā no galda, jāuzlec uz vienas Milža apgāztā krēsla kājas un tad jānokļūst zemē. Kādu laiku Milža ķermeni bija plosījušas žurkas, bet, kad Enders vienu bija nogalinājis ar saspraudīti, ko bija izvilcis no Milža saplīsušā krekla, tās lika Milzi mierā.

Milža līķis bija beidzis trūdēt. Sīkie maitēdāji bija saplosījuši visu, ko vien tie varēja saplosīt, tārpi bija tikuši galā ar iekšējiem orgāniem, un pāri palikusi tikai izkaltusi mūmija — doba, zobiem platā, nekustīgā smaidā, tukšām acīm, sažņaugtiem pirkstiem. Enders atcerējās, kā viņš urbās caur aci, kad Milzis vēl bija dzīvs, ļauns un viltīgs. Tagad, būdams tik nikns un vīlies, Enders vēlējās ko tādu izdarīt vēlreiz. Bet Milzis nu bija kļuvis par vairs tikai nekaitīgu ainavas sastāvdaļu, un izgāzt pret to savas dusmas vairs nebija iespējams.

Enders parasti gāja pār tiltu uz Erca Karalienes pili, kur dažādu spēļu bija pietiekami, taču tagad tās viņam nelikās kārdinošas. Viņš apgāja apkārt Milža līķim un devās gar strautu augšup pa straumei uz vietu, kur tas iztecēja no meža. Tur bija rotaļu laukums — slidkalniņi, zviedru siena, šūpoles, karuseļi un kāds ducis bērnu, kas rotaļājās un smējās. Enders piegāja pie laukuma un ievēroja, ka arī viņa tēls kļuvis par bērnu — parasti spēlēs tas bija pieaugušais. Šoreiz viņš bija pat mazāks par pārējiem bērniem.

Viņš nostājās rindā uz slidkalniņu. Pārējie bērni nelikās par viņu ne zinis. Viņš uzrāpās augšā uz kalniņa un noskatījās, kā zēns pirms viņa novirpuļo pa garo spirāli uz leju. Tad Enders apsēdās un atgrūdās ar rokām, bet, necik tālu neticis, izkrita tieši cauri celiņam un piezemējas zem kāpnēm. Slidkalniņš viņu neturēja.

Un zviedru siena arī ne. Viņš varēja nedaudz pakāpties, bet tad kāds no stieņiem pēkšņi izgaisa un viņš krita. Sēžot uz šūpoļu dēļa,

viņš pacēlās līdz augstākajam punktam un atkal krita. Karuselim strauji griežoties, viņš nespēja noturēties pie turekļa, un centrbēdzes spēks aizlidināja viņu prom.

Un pārējie bērni… Viņi asi un nežēlīgi smējās un, sastājušies aplī ap viņu, ņirgājās, rādīja uz viņu ar pirkstiem, lai pēc tam turpinātu savas rotaļas.

Enders gribēja viņus piekaut vai iegrūst strautā. Tā vietā viņš iegāja mežā. Viņš uzgāja taku, kas ātri vien pārvērtās par senu bruģētu ceļu, stipri aizaugušu ar nezālēm, bet vēl lietojamu. Katrā pusē laiku pa laikam bija norādes uz dažādām spēlēm, taču Enders nevienai no tām nesekoja. Viņš gribēja redzēt, kur viņu aizvedīs taka.

Viņš nonāca klajumā, kura vidū bija aka un zīme ar uzrakstu „Dzer, ceļinieki". Enders piegāja akai klāt un ielūkojās iekšā. Gandrīz tajā pašā mirklī viņš izdzirdēja kaut ko ierūcamies. No meža iznira kāds ducis vilku ar cilvēku sejām, atņirgtiem žokļiem. Enders tajos atpazina bērnus no rotaļu laukuma. Tikai tagad tie bija daudz bīstamāki, un nekādi neapbruņotais Enders ātri vien tika saplosīts.

Nākamajā reizē Endera tēls parādījās tieši tajā pašā vietā, un viņš atkal tika aprīts, lai gan viņš mēģināja aizbēgt, rāpjoties lejup akā.

Pēc tam viņš atdzima rotaļu laukumā. Bērni viņu atkal izsmēja. Smejieties, cik vien gribat, Enders nodomāja. Es zinu, kas jūs esat. Viņš pagrūdu kādu meiteni. Tā dusmīgi sāka dzīties viņam pakaļ, Enders uzvilināja viņu augšā uz slidkalniņa. Viņš, protams, izkrita tam cauri, bet šoreiz, tik tuvu sekojot, izkrita ari viņa. Atsitoties pret zemi, viņa pārvērtās par vilku un palika tur guļam — mirusi vai apdullināta.

Vienu pēc otra Enders ievilināja bērnus šajās lamatās. Bet, pirms vēl viņš bija ticis galā ar pēdējo, vilki sāka atgūties. Enders atkal tika saplosīts gabalos.

Šoreiz Enders, trīcošs un sasvīdis, atdzima uz Milža galda. Man vajadzētu beigt spēlēt, viņš domāja. Man jādodas pie manas jaunās armijas.

Taču tā vietā viņš lika savam tēlam nolēkt no galda, apiet apkārt Milža ķermenim un steigties uz rotaļu laukumu.

Šoreiz, tiklīdz bērns atsitās pret zemi un pārvērtās par vilku, Enders aizvilka tā ķermeni līdz strautam un iegrūda tajā iekšā. Katru reizi, ķermenim iekrītot strautā, tas nočūkstēja — ūdens vietā tecēja skābe, vilks izšķīda, un gaisā pacēlās tumšs dūmu mākonis, kas tūliņ aizslīdēja prom. Viņš ātri vien pieveica visus bērnus, lai gan beigās tie jau mēģināja viņu noķert divatā vai trijatā. Klajumā Enders nesastapa nevienu pašu vilku, un nu viņš, izmantojot virvi, mierīgi varēja nolaisties lejup akā.

Gaisma lejā bija visai blāva, bet viņš varēja saskatīt dažnedažādu dārglietu kaudzes. Viņš pagāja tām garām, pamanot, ka starp dārgakmeņiem pazib arī acis. Galds ar ēdienu viņu neinteresēja. Viņš

pagāja garām arī vairākiem pie griestiem piekārtiem būriem ar dažādiem eksotiskiem un draudzīga paskata radījumiem. Parotaļāšos ar jums vēlāk, nodomāja Enders. Beidzot viņš nonāca pie kādām durvīm. Ar lāsmojošiem smaragdiem uz tām bija izveidots uzraksts:

«Pasaules gals."

Viņš daudz nekavējās un atvēra durvis.

Viņš stāvēja uz šauras klintsradzes, zem viņa pletās grandiozi liels koši zaļš mežs, vietām jau redzēja pavīdam rudens krāsas, šur tur bija pa kādam klajumam ar uzartiem laukiem un maziem ciemiem; tālumā slējās pils mākoņu vērpetēm fonā. Virs viņa pavērās debesis — milzīgas alas griesti, klāti ar kristāliem un stalaktltiem.

Durvis aiz viņa aizvērās. Enders uzmanīgi pētīja ainavu. Tā bija tik skaista, ka domas par izdzīvošanu likās pavisam mazsvarīgas. Un šajā brīdi viņam bija vienalga, ko gan spēle no viņa te pieprasīs. Viņš bija atradis šo vietu, un iespēja to aplūkot vien jau likās lielisks apbalvojums. Un tā, nedomājot par sekām, viņš nolēca no radzes.

Viņš strauji traucās lejup, aizvien tuvāk un tuvāk krāčainai upei un asām klintīm, bet pēkšņi starp viņu un zemi parādījās mākonis, kas viņu uztvēra un aiznesa prom uz kādu pils torni, un caur atvērtu logu ienesa iekšā. Viņš bija nokļuvis telpā, kurai nebija nekādu izeju nedz uz augšu, nedz uz leju un pa kuras logu pavērās skats uz dziļu jo-dziļu gravu.

Vēl pirms brīža viņš pats bija nolēcis no klints; bet "šoreiz viņš kavējās to darīt.

Neliels paklājiņš kamīna priekšā izira un pārvērtās garā, slaidā čūskā ar draudīgiem zobiem.

„Es esmu tavs vienīgais glābiņš," tā teica. „Nāve."

Enders mēģināja saskatīt telpā kādu priekšmetu, ko varētu izmantot par ieroci, bet pēkšņi ekrāns kļuva tumšs un uz tā iedegās teksts:

..Nekavējoties vērsies pie komandiera! Tu kavē. Zaļš, zaļš, brūns."

Saniknots Enders atslēdza datoru, piegāja pie sienas, sameklēja joslu, kas bija īstajās krāsās, un pieskārās tai, lai tā iedegtos. Tumši zaļš, zaļš, brūns — tas viņam atgādināja spēlē redzēto valstību, kur tikko bija iestājies rudens. Man jātiek tur atpakaļ, viņš nodomāja. Čūska var noderēt par virvi, es varētu nolaisties lejup un atrast ceļu tālāk. Varbūt tā vieta nosaukta par pasaules galu tāpēc, ka tur beidzas spēles un es varu doties uz kādu no ciemiem un kļūt par vienu no mazajiem zēniem, kas tur strādā un rotaļājas, un man nebūtu neviens jānogalina, un neviens nenogalinātu mani, es varētu vienkārši dzīvot.

Par to domājot, viņš gan nevarēja iztēloties, kā īsti būtu ..vienkārši dzīvot". Viņš pats nekad nebija vienkārši dzīvojis.

Taču viņš to vēlējās patiešām no visas sirds.

•••

Visas armijas bija lielākas par jauniņo grupām, tāpēc arī lielākas bija to barakas. Šī bija gara un šaura, guļvietām gar abiem sāniem, tik gara, ka bija redzams pat grīdas izliekums: tālākajā telpas galā tā pacēlās uz augšu, jo Kaujas skola bija veidota rata formā.

Enders stāvēja durvīs. Daži zēni, kas bija tuvāk durvīm, paskatījās uz viņu un, būdami vecāki par viņu, nelikās viņu redzam, tikai turpināja sarunāties, guļot savās gultās. Viņi, protams, apsprieda kaujas — par ko gan citu lai vecākie zēni runātu? Viņi visi bija daudz lielāki par Enderu. Desmitgadīgi, vienpadsmitgadīgi. Jaunākajiem bija astoņi, un Enders pat savam vecumam bija visai mazs.

Viņš mēģināja saprast, kurš no zēniem ir komandieris, bet vairākums no viņiem nebija pilnos formas tērpos, daudzi vispār bija kaili. Vairākiem bija ieslēgti datori, taču tikai retais mācījās.

Enders iegāja telpā. Šajā brīdī viņam beidzot tika pievērsta kāda uzmanība.

„Ko tu gribi?" prasīja zēns, kas gulēja augšējā guļvietā pie durvīm. Viņš izskatījās lielākais no visiem. Enders šo milzeni ar bārdas kušķiem uz zoda bija pamanījis jau iepriekš.

„Tu neesi Salamandra!"

„Laikam gan esmu," Enders atbildēja. „Zaļš, zaļš, brūns, vai ne? Mani pārcēla."

Viņš parādīja zēnam — domājams, durvju sargam — paziņojumu.

Durvju sargs pasniedzās pēc tā, taču Enders aši atvilka roku.

„Man tas jānodod Bonzo Madridam."

Sarunai pievienojās vēl viens zēns — mazāks nekā citi, tomēr lielāks par Enderu.

„Ne jau Bonzo, stulbeni! To izrunā Bonso. Spāņu vārds. Bonso Madrids. Aquí nosotros hablamos español, Señor Gran Fedor."

„Tad tu esi Bonso?" jautāja Enders, cenzdamies vārdu izrunāt pareizi.

„Nē, tikai izcili talantīgs poliglots. Petra Arkanjana. Vienīgā meitene Salamandru armijā. Bet tik un tā ar lielākām olām nekā jebkuram citam šajā telpā."

„Māmiņa Petra iepīkstējās?" iesaucās kāds no zēniem. ^Iepīkstējās, tiešām."

Kāds vilka līdzi:

„Iepīkstējās, iepīkstējās…"

Diezgan daudzi sāka smieties.

„Tikai starp mums runājot," iesāka Petra, „ja Kaujas skolai būtu nepieciešama klizma, vajadzētu sākt no šejienes."

Enders jutās izmisis. Viņam jau tā nebija nekādu izredžu normāli iekļauties šajā armijā — pavisam nesagatavotam, nepieredzējušam un droši vien arī ienīstam par pāragro paaugstinājumu. Bet nu viņš vēl piedevām bija ieguvis bīstamu draugu — Salamandru armijas

izstumto. Un nu pārējo armijas zēnu acīs viņi būs saistīti uz mūžiem. Labi pastrādāts… Enders skatījās uz smejošajām, ņirdzīgajām sejām, iztēlojās viņu ķermeņus klātus ar spalvām, viņu zobus gatavus plosīšanai. Vai es šeit esmu vienīgā cilvēciskā būtne? Vai visi pārējie ir tikai plosītkāri zvēri?

Tad viņš atcerējās Alaju. Katrā armijā noteikti jābūt kādam, ar kuru ir vērts iepazīties.

Pēkšņi bez jebkādas pavēles smiekli norima un visi apklusa. Enders pagriezās pret durvīm. Tur stāvēja zēns — garš, slaids, skaistām melnām acīm, šaurām lūpām, kas liecināja par izsmalcinātību. Es sekošu šim skaistumam, Enders dzirdēja sevī kādu balsi sakām, es redzēšu pasauli, kādu to redz šīs acis.

„Kas tu esi?" zēns klusi jautāja.

„Enders Vigins, ser," Enders atbildēja. „Pārcelts no jauniņajiem uz Salamandru armiju."

Viņš pasniedza pavēli.

Zēns ar asu kustību, nepieskaroties Endera rokai, paņēma papīru.

„Cik vecs tu esi, Vigin?" viņš jautāja.

,.Gandrīz septiņus gadus."

Joprojām klusi viņš teica:

„Es jautāju, cik vecs tu esi, nevis, cik gandrīz vecs."

„Sešus gadus, deviņus mēnešus, divpadsmit dienas."

„Cik ilgi tu esi trenējies kaujas istabā?"

„Tagad jau dažus mēnešus. Nu jau man iet diezgan labi."

„Esi mācījies kaujas manevrus? Bijis kādā vienībā? Piedalījies kopīgās mācībās?"

Enderam tas viss bija kas pilnīgi svešs. Viņš pakratīja galvu.

Madrids vēsu skatienu raudzījās viņam tieši acīs.

„Skaidrs. Kā tu drīz vien pats uzzināsi, virsnieki šajā skolā — īpaši majors Andersons, kurš atbild par spēli, — ir diezgan aši uz dažādiem jokiem. Salamandru armijai beidzot izdevies pārvarēt ieilgušu apkaunojošas nevarības periodu: mēs esam uzvarējuši divpadsmit no pēdējām divdesmit spēlēm. Pārsteidzām Žurkas un Skorpionus, un Asinssuņus, un esam gatavi cīnīties par pirmo vietu. Un nu — kāds gan tur brīnums — man piešķir tik nederīgu, nesagatavotu, bezcerīgi mazattīstītu eksemplāru kā tevi."

Petra pačukstēja:

„Viņš nebūt nepriecājas ar tevi iepazīties."

«Aizveries, Arkanjana!" Madrids uzsauca. „Mums jāiztur kārtējais pārbaudījums. Bet, lai kādus šķēršļus virsnieki mums liktu priekšā, mēs joprojām esam…"

..Salamandras!" vienā balsī atsaucās kareivji.

Endera skatījums uz notiekošo pārmainījās gluži instinktīvi. Tas bija rituāls, kurā Madrids, nemēģinot viņu aizskart un izmantojot

radušos izdevību, nostiprina savu varu pār armiju.

„Mēs esam uguns, kas aprīs viņus, viņu iekšas un galvas, un sirdis! Mēs esam daudzas liesmas, bet kopā — viena uguns!"

«Salamandras!" pārējie atkal atsaucās.

„Pat šis te mūs nedarīs vājākus!"

Uz brīdi Enders ļāvās cerībai.

„Es centīšos, cik vien spēšu, un mācīšos ātri."

„Es neesmu tev devis atļauju runāt," Madrids atbildēja. „Es domāju tevi ātri vien iztirgot kādam citam. Varbūt man nāksies dot līdzi ko vērtīgu, bet, būdams tik mazs, tu esi vairāk nekā nekam nederīgs. Vēl viens sasaldēts kareivis katrā kaujā — tas ir viss. Un pašlaik katrs sasaldēts kareivis var bīstami ietekmēt mūsu pozīciju. Nekā personiska, Vigin, bet es esmu pārliecināts, ka tu gluži labi vari mācīties ari uz kāda cita rēķina."

„Cik mīļi," teica Petra.

Madrids piegāja klāt meitenei un ar plaukstas aizmuguri iesita tai pa seju. Sitiens bija gandrīz nedzirdams, jo seju skāra tikai nagi. Taču tas atstāja aiz sevis četras spilgtas, sarkanas pēdas uz vaiga, un tur, kur nagi bija ietriekušies miesā, bija redzamas mazas asins pilītes.

„Lūk, kas tev jādara, Vigin. Es ceru, ka šī ir pēdējā reize, kad man nākas ar tevi runāt. Tev jāturas sāņus, kad mēs trenēsimies kaujas telpā. Tev tur, protams, jābūt, taču tu nepiederēsi nevienai no vienībām un nepiedalīsies treniņos. Kad mums būs jādodas uz kauju, tev ātri jāsagatavojas un kopā ar visiem pārējiem jābūt pie vārtiem. Taču doties iekšā tu drīksti tikai četras minūtes pēc spēles sākuma, un arī tad tev jāpaliek pie vārtiem ar neizvilktu ieroci, līdz spēle beidzas."

Enders pamāja. Tātad viņš nebūs nekas. Viņš cerēja, ka viņu apmainīs tiešām drīz.

Viņš ievēroja, ka Petra nedz raudāja, nedz pieskārās vaigam, lai gan viena asins pilīte bija notecējusi līdz pat žoklim. Lai viņa ir izstumtā — ar Bonso Madridu Enders draugos nebūs, kāpēc gan lai viņš nesadraudzētos ar Petru?

Viņam tika piešķirta guļvieta telpas tālākajā galā. Tā bija augšējā vieta, un guļot nemaz nevarēja saskatīt durvis — traucēja griestu izliekums. Blakus vietās gulēja vēl citi zēni — noguruši, īgni, nebūt ne pārāk augstu novērtēti. Viņi likās Enderu nemanām.

Enders pieskārās lādei, lai to atvērtu. Tad viņš saprata, ka šeit tās nav aizslēdzamas. Tās bija atveramas, vienkārši pavelkot aiz gredzena. Armijā nav nekā privāta.

Lādē bija formas tērps — ne blāvi zaļš kā jauniņajiem, bet gan oranži rotāts Salamandru armijas tērps. Diez cik labi viņam tas nederēja. Droši vien skolai nekad nav bijusi vajadzība pēc formām tik jauniem zēniem.

Viņš grasījās to novilkt, kad pamanīja Petru tuvojamies viņa

guļvietai. Viņš ātri nokāpa lejā un nostājās sveicienam.

«Nomierinies," viņa teica. „Es neesmu virsnieks."

„Vai tad tu neesi vada komandiere?"

Kāds netālu ieķiķinājās.

„Kāpēc gan tu tā domā, Vigin?"

„Tava vieta ir pie durvīm."

«Tāpēc, ka es esmu labākā šāvēja Salamandru armijā, un tāpēc, ka Bonso baidās, ka es varētu uzsākt revolūciju, ja vienību komandieri mani neuzmanītu. It kā ar šiem ko varētu iesākt."

Viņa norādīja uz drūmajiem zēniem tuvējās guļvietās.

Ko gan viņa vēlējās panākt? Lai pret viņu izturētos vēl sliktāk?

«Ikviens te ir labāks par mani," Enders teica, mēģinot norobežoties no viņas paustā nicinājuma par zēniem, ar kuriem viņam galu galā nāksies sadzīvot.

«Es esmu meitene," viņa teica, «un tu esi sešgadīgs sīcis. Mums ir tik daudz kā kopīga — kāpēc gan lai mēs nebūtu draugi?"

«Mājasdarbus tavā vietā es nepildīšu," viņš atbildēja.

Uz brīdi viņa nesaprata, ka tas ir joks.

„Ha," viņa atteica. «Kad esi iesaistīts spēlē, arī viss pārējais skolā ir militārs. Nav kā pie jauniņajiem. Vēsture un stratēģija, un taktika, un insektoīdi, un augstākā matemātika, un zvaigznes — viss, kas nepieciešams pilotam vai komandierim. Pats redzēsi."

«Tātad mēs esam draugi. Un kas man par to būs?" Enders jautāja. Viņš atdarināja viņas lielīgo un it kā bezrūpīgo runas manieri.

«Bonso tev neļaus trenēties, viņš liks tev uz kaujas telpu ņemt līdzi datoru un mācīties. Savā ziņā viņam ir taisnība — skaidrs, ka viņš nevēlas, lai pavisam nesagatavots bērnelis jauktos viņa smalkajos manevros."

Pēkšņi viņa sāka runāt giria — slengā, kas imitēja neizglītotu cilvēku angļu valodu.

«Bonso akurāts, viņš tik rūpīgs, viņš čurā uz šķīvja un nekad netrāpīt garām."

Enders pasmaidīja.

«Kaujas telpa ir atvērta visu laiku. Ja vēlies, varu brīvajās stundās tevi pamācīt. Neesmu nekāda izcilā kareive, bet esmu gana laba un noteikti zinu vairāk nekā tu.

«Ja vēlies," Enders teica.

«Sākam rīt no rīta pēc brokastīm."

«Bet ja kāds jau būs aizņēmis telpu? Mēs devāmies uz turieni vienmēr tieši pēc brokastīm." „Nav problēmu. Patiesībā ir veselas deviņas kaujas telpas."

„Es nekad neesmu dzirdējis par pārējām."

„Visām ir viena un tā pati ieeja. Visa Kaujas skolas centrālā daļa — riteņa rumba — sastāv no kaujas telpām. Tās nerotē kopā ar pārējo

staciju. Tāpēc tajās arī nav gravitācijas — tās vienkārši nekustas. Nav griešanās, nav svara. Tās ir izveidotas tā, ka katra no telpām var saskarties ar ieejas gaiteni, ko mēs visi lietojam. Tiklīdz telpa tiek aizņemta, tā pārbīdās uz priekšu un atbrīvo vietu nākamajai." <-

„Ak tā."

„Kā jau teicu — rīt tieši pēc brokastīm."

„Labi," Enders atbildēja.

Viņai ejot prom, Enders iesaucās:

„Petra!"

Viņa pagriezās.

..Paldies."

Viņa neko neatbildēja, tikai aizgriezās un devās tālāk pa eju starp guļvietām.

Enders uzrāpās atpakaļ savā vietā un novilka formas tērpu. Viņš kails gulēja gultā un niekojās ar datoru, mēģinot noskaidrot, vai ir mainīti viņa pieejas kodi. Protams, viņa drošības sistēma ir iznīcināta. Te viņam nedrīkstēja būt nekā personīga, pat ne informācija.

Gaismas kļuva vājākas. Tuvojās gulētiešanas laiks. Enders nezināja, kur atrodas tualete.

„Ārā pa kreisi," teica zēns blakus gultā. „Mums tā ir kopā ar Žurkām, Kondoriem un Vāverēm."

Enders pateicās un jau grasījās iet, kad zēns teica:

„Hei! Tu nevari iet kails. Ārpus šis telpas vienmēr jāvalkā formas tērps."

„Pat ejot uz tualeti?"

„īpaši tad. Un tu nedrīksti runāt ne ar vienu no citas armijas, vismaz ēdot vai esot tualetē. Protams, to drīkst, ja liek skolotāji, un dažreiz var pamēģināt spēļu istabā. Bet, ja Bonso tevi pieķer, tu esi pagalam. Skaidrs?"

„Paldies."

„Jā, un vēl kas. Bonso būs ļoti nikns, ja redzēs tevi kailu Petras klātbūtnē." „Viņa bija kaila, kad es ienācu, vai tad ne?"

„Viņa var darīt, ko grib, bet tev vienmēr jābūt apģērbtam. Tā ir Bonso pavēle."

Muļķīgi. Petra vēl izskatījās pēc zēna — tas bija muļķīgs likums. Tas viņu nošķīra no pārējiem, padarīja citādu, saskaldīja armiju. Muļķīgs, tiešām muļķīgs likums. Kā gan Bonso kļuvis par komandieri, ja rīkojas tik nepārdomāti? Alajs būtu daudz labāks komandieris par Bonso. Viņš vismaz zināja, kā saliedēt grupu.

Es arī zinu, kā to varētu izdarīt, domāja Enders. Varbūt es kādreiz kļūšu par komandieri.

Kad tualetē viņš mazgāja rokas, kāds ierunājās:

„Ko, Salamandru armijā parādījušies zīdaiņi?"

Enders neatbildēja, tikai nosusināja rokas.

„Paskat, paskat! Salamandrām tagad ir zīdaiņi! Paskaties tik uz šito! Viņš varētu iziet man caur kājstarpi, nepieskaroties olām!"

„Jo tev to nav, Dink," kāds atbildēja.

Enderam atstājot telpu, viņš dzirdēja kādu citu sakām:

„Tas ir Vigins. Atceries? Tas jauniņais gudrelis spēļu telpā."

Viņš devās tālāk smaidīdams. Viņš bija mazs, bet viņa vārds jau bija pazīstams. No spēļu telpas, protams, tāpēc tas vēl neko nenozīmēja. Bet viņi vēl redzēs. Viņš būs labs kareivis. Drīz vien visi zinās viņa vārdu. Varbūt ne Salamandru

armijas sakarā, bet drīz.

•••

Petra viņu jau gaidīja gaiteni, kas veda uz kaujas telpu.

«Mirkli jāuzgaida," viņa teica. «Trušu armija tikko iegāja iekšā, un, kamēr nomainās telpas, paiet vairākas minūtes."

Enders apsēdās viņai līdzās.

«Pārslēgšanās no vienas telpas uz nākamo vēl nav viss," viņš teica. «Kāpēc, piemēram, gaitenī, pirms mēs ieejam istabā, darbojas gravitācija?"

Petra aizvēra acis.

«Un, ja kaujas telpas tiešām atrodas brīvā kustībā, kas notiek, kad kāda no tām tiek pievienota gaitenim? Kāpēc tā nesāk rotēt līdzi pārējai skolai?"

Enders pamāja.

„Tie ir noslēpumi," Petra čukstēja. ,.Nemēģini tos atrisināt. Ar pēdējo kareivi, kas mēģināja, notika briesmīgas lietas. Viņu atrada tualetē pakārtu aiz kājām ar galvu podā."

Viņa, protams, jokoja, bet Enders saprata, ka acīmredzot nav pirmais, kuram tas ienācis prātā.

«Iegaumē to, bērniņ!"

Kad viņa teica «bērniņ", tas izklausījās draudzīgi — ne nicīgi.

«Viņi nekad neatklāj vairāk patiesības, nekā viņiem vajadzīgs. Bet katram bērnam ar kaut drusciņu smadzeņu ir skaidrs, ka kopš vecā Meizera Rekhema un viņa uzvaras laikiem zinātnē šis tas ir mainījies. Acīmredzot tagad mēs protam kontrolēt gravitāciju. Izslēgt, ieslēgt, mainīt virzienu, varbūt atstarot — es esmu domājusi par daudzām lieliskām lietām, ko varētu iesākt ar gravitācijas ieročiem un dzinējiem uz zvaigžņu kuģiem. Un padomā, ko zvaigžņu kuģi varētu iesākt ar planētām. Piemēram, saraustīt tās gabalos, atstarojot planētas gravitāciju, tikai no cita virziena un fokusētu mazākā punktā. Bet viņi neko nesaka."

Enders saprata ko vairāk par viņas sacīto. Iespēja manipulēt ar gravitāciju, virsnieku klusēšana… Pats svarīgākais: īstie ienaidnieki ir pieaugušie, ne jau armijas. Viņi slēpj patiesību.

«Ejam, bērniņ," viņa teica. «Kaujas telpa gaida, Petra tikai smaida

un pretinieku šķaida."

Viņa ieķiķinājās.

«Viņi mani sauc par Petru dzejnieci."

«Vēl viņi saka, ka tu esi galīgi jukusi."

«Tam tu labāk tici gan, sīkā pakaļa."

Viņai līdzi bija desmit mērķu. Enders ar vienu roku turējās pie viņas kombinezona, ar otru — pie sienas, lai turētu viņu miera stāvoklī, kamēr viņa tos izmētā dažādos virzienos. Tie atsitās pret sienām un aizlidoja kur kurais.

«Laid mani vaļā!" viņa iesaucās, atgrūdās, sāka griezties, tad ar dažām veiklām roku kustībām apstādināja sevi un uzmanīgi notēmēja uz kādu no mērķiem. Kad viņa tam iešāva, mērķis kļuva sarkans. Enders zināja, ka tas paliks sarkans nedaudz mazāk par divām minūtēm. Kad viņa bija trāpījusi pēdējam mērķim, atkal balts bija kļuvis tikai viens no tiem.

Viņa uzmanīgi atspērās no sienas un lielā ātrumā tuvojās Enderam, kurš viņu saķēra un apstādināja — tas bija viens no pirmajiem paņēmieniem, ko viņš kā jauniņais bija apguvis.

„Tu šauj ļoti labi," viņš teica.

«Vislabāk. Un tagad tas jāapgūst tev."

Petra viņam iemācīja, kā noturēt roku taisni un kā mērķēt ar visu roku.

„Daudzi kareivji neaptver, ka, jo tālāk atrodas mērķis, jo ilgāk stars jātur nofokusēts. Starpība ir sekundes desmitdaļa vai pat pussekunde, un kaujā tas ir ļoti daudz. Daudzi domā, ka nav precīzi notēmējuši, bet patiesībā viņi tikai pārāk steigušies. Kā redzi, šo ieroci nevar lietot kā zobenu — šņak, šņak, cērt viņu uz pusēm! Jātēmē."

Izmantojot īpašu ierīci, viņa lika mērķiem atgriezties, tad atkal tos lēnām pa vienam izmeta. Enders mēģināja tos sašaut, taču netrāpīja nevienam.

„Labi," viņa teica. „Tev nav neviena kaitīga ieraduma."

„Un laba arī ne," viņš piezīmēja.

„Tos es tev iemācīšu."

Pirmajā reizē viņi nepaveica daudz — lielākoties runājās. Piemēram, kā domāt tēmējot. Tev jāpatur prātā gan paša, gan ienaidnieka kustība, jātur izstiepta roka, jātēmē ar visu ķermeni, lai varētu turpināt šaut, ja gadījumā tiek sasaldēta roka, jāsaprot, kurā brīdī ierocis izšauj, un jātur mēlīte nedaudz nospiesta, lai katru reizi tā nebūtu jāspiež tik tālu. Atslābinies, nesaspringsti, netrīci.

Todien tas Enderam bija vienīgais treniņš. Pēcpusdienā, kad vingrinājās visa armija, Enderam bija pavēlēts ņemt līdzi datoru un, sēžot stūrī, pildīt skolas uzdevumus. Kaujas telpā vajadzēja atrasties visiem kareivjiem, bet Bonso nebija pienākums visus no tiem tiešām izmantot.

Enders gan nenodarbojās ar skolas uzdevumiem. Kaut arī viņš pats nevarēja vingrināties, viņš vismaz varēja novērot Bonso kā taktiķi. Salamandru armija bija sadalīta standarta četriniekos ar desmit kareivjiem katrā vadā. Daži komandieri mēdza sadalīt kareivjus tā, ka A vadā bija paši labākie, D vadā — vājākie. Bonso bija sajaucis kopā visus kareivjus, un katrā vadā bija gan labi, gan vāji.

B vadā bija deviņi zēni. Enders domāja par to, kas gan pārcelts uz citu armiju, lai atbrīvotu vietu viņam. Drīz vien kļuva skaidrs, ka B vadam ir jauns komandieris. Kāds gan brīnums, ka Bonso ir tik neapmierināts, — viņš bija zaudējis vada komandieri un vietā dabūjis Enderu.

Un Bonso bija taisnība, ka Enders nav sagatavots. Viss treniņa laiks tika veltīts manevru noslīpēšanai. Vadi, kas neredzēja viens otru, vingrinājās veikt saskaņotas darbības noteiktā laikā, citi vadi vingrinājās pēkšņās virzienu maiņās, neizjaucot kareivju kārtību. Endera iemaņas šīm darbībām nebija diez ko attīstītas. Spēja lēni piezemēties, absorbēt triecienu, precīzi aprēķināt lidojumu, mainīt kursu, izmantojot haotiski lidojošos sasaldētos kareivjus. Kūleņošana, griešanās, māņu kustības. Slīdēšana gar sienām — ļoti sarežģīts paņēmiens, bet reizē arī viens no vērtīgākajiem: ienaidniekam nav iespēju pielavīties no muguras.

Tomēr, redzot, cik daudz viņš nezina, Enders saprata, ka ir lietas, ko viņš varētu uzlabot. Rūpīgi iestudētie manevri stingrā kaujas ierindā bija kļūda. Kareivji iemācījās acumirklī pakļauties pavēlēm, taču tajā pašā laikā viņu rīcība kļuva viegli paredzama. Tāpat arī tika vājināta atsevišķu kareivju iniciatīva. Tiklīdz scenārijs skaidrs, viņi tam sekos. Lietojot šādu taktiku, nebija iespējams pielāgoties ienaidnieka darbībām. Enders pētīja Bonso kaujas vienības, kā darītu pretinieka komandieris, meklējot iespējas tās sakaut.

Tovakar brīvajā laikā Enders palūdza Petrai atkal pavingrināties kopā ar viņu.

„Nevaru," viņa atbildēja. „Es vēlos reiz pati kļūt par komandieri, tāpēc tagad man jādodas uz spēļu istabu."

Daudzi ticēja, ka tur skolotāji slepus seko līdzi spēlēm, mēģinot ievērot potenciālos komandierus. Enders par to gan šaubījās. Vada komandieriem bija daudz lielākas iespējas demonstrēt savas prasmes un dotumus nekā spēlētājiem.

Bet ar Petru viņš nestrīdējās. Treniņš pēc brokastīm bija jau pietiekami dāsna dāvana no viņas. Tomēr viņam tik un tā vajadzēja vingrināties, un viņš to nevarēja darīt viens — ja neskaita dažus pamata paņēmienus. Grūtākiem uzdevumiem bija nepieciešami partneri vai pat komandas. Ja vien viņš varētu vingrināties kopā ar Alaju vai Šenu…

Bet kāpēc gan ne? Viņš gan nekad nebija pat dzirdējis par kareivi,

kas vingrinātos kopā ar jauniņajiem, taču noteikumi to neaizliedza. Nekas tāds vienkārši nekad nebija darīts, jauniņie šķita pārāk nicināmi. Bet pret Enderu jebkurā gadījumā joprojām izturējās kā pret jauniņo. Viņam bija vajadzīgi treniņu partneri — viņš tiem varētu atmaksāt, iemācot šo to, ko apguva vecākie zēni.

„Hei, re, kur atgriežas varenais kareivis!" iesaucās Bernārs. Enders stāvēja savas iepriekšējās barakas durvju ailā. Pēc tikai vienas dienas prombūtnes telpa likās pavisam sveša, tāpat ari zēni no viņa bijušās grupas. Viņš gandrīz pagriezās, laj dotos prom. Bet tur bija Alajs, ar kuru viņu saistīja svēta draudzība. Alajs nelikās svešs.

Enders nemaz nepūlējās slēpt, kā bija ticis uzņemts Salamandru armijā.

„Un viņiem ir taisnība. Es esmu tikpat noderīgs, cik caurums skafandrā."

Alajs iesmējās, un ap viņiem sapulcējās citi jauniņie. Enders piedāvāja darījumu — katru dienu brīvajā laikā smagas nodarbības kaujas istabā Endera vadībā: viņi iemācīsies dažādus armijas paņēmienus, ko Enders būs redzējis kaujās, viņš attīstīs savas kareivja iemaņas.

«Iegūsim mēs visi."

Enderam un Alajam gribēja pievienoties daudzi.

«Lūdzu," Enders teica. «Ja vien jūs nebaidāties no smaga darba. Ja vienkārši niekosieties — iesiet prom. Laika, ko velti tērēt, man nav."

Un laiku viņi velti netērēja. Aprakstīt redzēto un izdomāt, kā to izmēģināt pašiem, Enderam sākumā vedās diezgan neveikli, bet, brīvajam laikam beidzoties, viņi jau šo to bija iemācījušies. Viņi jutās stipri noguruši, bet dažus paņēmienus viņi patiešām jau prata.

«Kur tu biji?" jautāja Bonso.

Enders stāvēja miera stājā pie komandiera guļvietas.

«Vingrinājos kaujas istabā."

«Es dzirdēju, ka kopā ar tevi bijuši daži no tavas jauniņo grupas."

„Es nevarēju vingrināties viens."

«Salamandru armijā nebūs neviena kareivja, kas pinas ar jauniņajiem! Un tu tagad esi kareivis."

Enders neatbildēja.

„Tu dzirdēji, Vigin?"

„Jā, ser."

„Vairs nekādas trenēšanās kopā ar tiem sīkajiem smerdei • » * ļiem.

„Vai es varu runāt ar jums privāti?"

Komandieriem šāda prasība bija jāpilda obligāti. Saniknots Bonso izveda Enderu gaitenī.

«Paklausies, Vigin. Man tevi nevajag, es gribu tikt vaļā no tevis, bet uzvedies labi, citādi izsmērēšu tevi pret sienu."

Labs komandieris, domāja Enders, neizteiktu tādus muļķīgus draudus.

Bonso kaitināja Endera klusēšana.

„Tu gribēji, lai es iznāku ārā, tāpēc runā."

«Neiedalot mani nevienā vadā, jūs rīkojāties pareizi, ser. Es neko neprotu."

«Es pats labi zinu, kad rīkojos pareizi."

«Bet es grasos kļūt par labu kareivi. Es nejaukšos jūsu regulārajos treniņos, bet man ir jāvingrinās, un es vingrināšos ar vienīgajiem cilvēkiem, kas ir ar mieru to darīt, — jauniņajiem."

«Tu darīsi, ko es tev likšu, sīkais izdzimteni."

«Tieši tā, ser. Es pakļaušos visām pavēlēm, kuras jūs drīkstat man dot. Bet brīvais laiks ir brīvais laiks. To nevar kontrolēt. Nekādi. Neviens."

Viņš redzēja Bonso gluži vai vārāmies no dusmām. Jo sliktāk viņam pašam. Enders dusmās bija aukstasinīgs, viņš varēja tās izmantot. Bonso dusmas bija pārņēmušas savā varā.

«Man ir jādomā par savu karjeru, ser. Es netraucēšu jūsu treniņus un kaujas, bet man ir jāmācās. Es nevienam neesmu lūdzis, lai mani pārceļ uz jūsu armiju, jūs varat mēģināt mani apmainīt, cik ātri vien iespējams. Bet nevienam es nebūšu vajadzīgs, ja es nepratīšu pilnīgi neko, vai ne? Ļaujiet man kaut

ko iemācīties un tad varēsit ātri vien tikt no manis vaļā un tikt pie kareivja, ko tiešām varēsiet izmantot."

Bonso nebija tik liels muļķis, lai neuztvertu dzirdētajā zināmu jēgu. Tomēr viņš nevarēja nomierināties vienā acumirklī.

„Kamēr tu esi Salamandru armijā, tu pakļausies manām pavēlēm."

„Ja jūs mēģināsiet kontrolēt manu brīvo laiku, es panākšu, lai jūs izlidotu no skolas."

Varbūt viņš to nemaz nevarēja. Bet tas bija iespējams. Pilnīgi droši — ja Enders par to saceltu kņadu, iejaukšanās viņa brīvajā laikā Bonso varētu maksāt komandiera pakāpi. Turklāt bija skaidrs, ka virsniekiem Enders ir svarīgs, citādi tie nebūtu viņu paaugstinājuši. Varbūt Enderam bija pietiekami liela ietekme, lai skolotāji viņa dēļ kādu tiešām izlidinātu."

«Izdzimtenis," teica Bonso.

„Nav mana vaina, ka jūs man devāt šo pavēli visu acu priekšā," Enders atbildēja. „Bet, ja vien vēlaties, es varu izlikties, ka jums pakļaujos. Tad rīt varēsiet man paziņot, ka esat mainījis domas."

«Nestāsti, kas man jādara!"

«Es nevēlos, lai pārējie domātu, ka jūs esat piekāpies. Jūs vairs nepieņemtu kā komandieri."

Par šo pakalpojumu Bonso viņu ienīdīs. Enders mēģināja saprast, kāpēc. Varbūt Bonso likās, ka Enders viņam gandrīz vai uzdāvina

iespēju palikt par komandieri. Taču citas izejas viņam nebija. Nekādas. Bonso pats bija vainīgs — nevajadzēja dot Enderam tik neapdomātu pavēli. Taču viņš domās, ka Enders ir viņu uzvarējis un tad vēl pazemojis ar savu augstsirdību.

«Kādreiz es tikšu ar tevi galā," Bonso teica.

«Iespējams," atbildēja Enders.

Atskanēja signāls par gaismu izslēgšanu. Enders, izlikdamies nomākts, uzvarēts, dusmīgs, iegāja atpakaļ telpā. Pārējie zēni izdarīja attiecīgus secinājumus.

No rīta, kad Enders devās brokastīs, Bonso viņu apturēja un skaļi pateica:

«Es pārdomāju, sīkais. Varbūt, vingrinoties kopā ar jauniņajiem, tu tiešām ko iemācīsies, un es vieglāk varēšu tevi apmainīt. Esmu gatavs uz visu, lai tikai ātrāk tiktu no tevis vaļā.

,.Paldies, ser," Enders teica.

„Uz visu," atčukstēja Bonso. „Es ceru, ka tu izlidosi."

Enders pateicīgi pasmaidīja un izgāja no barakas. Pēc brokastīm viņš atkal trenējās kopā ar Petru. Visu pēcpusdienu viņš vēroja, kā Bonso dzenā savu armiju, un plānoja dažādus veidus, kā to iznīcināt. Brīvajā laikā viņš kopā ar Alaju un pārējiem vingrinājās līdz pat pilnīgam spēku izsīkumam. Es to varu, Enders domāja, guļot uz muguras savā gultā, muskuļiem atslābumā pulsējot. Es varu tikt ar to galā.

•••

Četras dienas vēlāk Salamandru armijai bija kauja. Enders sekoja īstajiem kareivjiem, kas pa gaiteni rikšoja uz kaujas telpu. Gar sienām bija iedegtas divas joslas — Salamandru zaļš, zaļš, brūns un Kondoru melns, balts, melns. Kad viņi nonāca vietā, kur parasti bija ieeja kaujas telpā, gaitenis bija sadalīts. Salamandru josla veda pa kreisi, Kondoru — pa labi. Pēc vēl viena pagrieziena pa labi armija apstājās tukšas sienas priekšā.

Klusējot tika saformēti vadi. Enders stāvēja visiem aiz muguras. Bonso instruēja pārējos:

„A dodas augšup gar rokturiem, B pa kreisi, C pa labi, D lejup."

Kad vadi bija sagatavojušies, viņš piebilda:

„Un tu, sīci, gaidi četras minūtes un tad nāc iekšā. Un nemaz nemēģini izvilkt savu pistoli."

Enders pamāja. Pēkšņi siena aiz Bonso kļuva caurspīdīga. Tātad ne siena, bet gan spēka lauks. Arī kaujas telpa bija citāda — gaisā karājās lielas brūnas kastes, kas daļēji aizsedza skatu. Tātad šie bija tie šķēršļi, ko kareivji sauca par zvaigznēm. Tās izskatījās izmētātas pilnīgi haotiski. Bonso, šķiet, bija vienalga, kur tās karājas. Acīmredzot kareivji jau zināja, kā tās var izmantot.

Bet Enderam, sēžot gaitenī un vērojot kauju, drīz vien kļuva

skaidrs, ka viņi nezina gan. Viņi zināja, kā pieplakt pie tām un izmantot tās par aizsegu, un kādu taktiku lietot, uzbrūkot ienaidnieka pozīcijai aiz zvaigznes, taču viņiem nebija ne jausmas, kuras zvaigznes ir svarīgas. Viņi neatlaidīgi centās ieņemt zvaigznes, kuras varēja ignorēt, ieņemot labākas pozīcijas, vienkārši pārvietojoties gar sienu.

Pretinieku komandieris prata Bonso neprasmīgo stratēģiju izmantot savā labā. Kondoru armija provocēja Salamandras uzbrukt aizvien vairāk, un nesasaldētu Salamandru armijas kareivju palika aizvien mazāk. Jau pēc četrām minūtēm kļuva skaidrs, ka Salamandru armija uzbrūkot uzvarēt nespēs.

Enders devās iekšā. Viņš lēni kustējās lejup. Kaujas telpās, kur viņš bija radis trenēties, durvis bija grīdas līmenī. īstajās kaujās tās atradās sienas vidū.

Pēkšņi viņš saprata, ka ir pārorientējies — gluži kā toreiz kuģī. Apakša bija kļuvusi par augšu un tad — par sienu. Bezsvara stāvoklī nebija nekādas vajadzības orientēties tāpat kā gaitenī. Skatoties uz precīza kvadrāta formas durvīm, nemaz nebija iespējams pateikt, kur ir griesti un kur — grīda. Un tam arī nebija nozīmes, jo Enders bija atradis sistēmu, pēc kuras orientēties tiešām bija izdevīgi. Pretinieka vārti ir lejā. Spēles mērķis — krist lejup uz pretinieka bāzi.

Enders izdarīja dažas kustības, novietojoties vajadzīgajā virzienā. Tā vietā, lai pretiniekam atklātu visu ķermeni, Enders pret to tagad bija pavērsis tikai kājas. Daudz mazāks mērķis.

Kāds viņu pamanīja. Galu galā viņš bezmērķīgi dreifēja atklātā telpā. Instinktīvi viņš pierāva sev klāt kājas. Tieši tajā brīdi nozibsnīja šāviens un viņa kombinezona kāju daļa sasala. Viņa rokas palika nesasaldētas, jo, ja netika trāpīts tieši pa ķermeni, sasala tikai sašautie locekļi. Enders saprata, ka, ja viņš nebūtu pagriezis pret ienaidnieku savas kājas, viņi būtu trāpījuši ķermenim un viņš būtu sasaldēts pilnīgi.

Tā kā Bonso bija pavēlējis neizvilkt ieroci, Enders turpināja dreifēt, nekustinot rokas, it kā arī tās būtu sasaldētas. Pretinieki viņu ignorēja un koncentrēja uguni uz kareivjiem, kas piedalījās apšaudē. Kauja bija sīva. Palikusi krietni mazākā skaitā, Salamandru armija pamazām atkāpās. Kauja pārvērtās atsevišķās apšaudēs. Bonso ieviestā disciplīna tagad atmaksājās, jo katra Salamandra, kas tika sasaldēta, sasaldēja arī vismaz vienu pretinieka kareivi. Neviens nekrita panikā, visi palika mierīgi un tēmēja uzmanīgi.

īpaši bīstama bija Petra. Kondoru armija to ievēroja un pielika lielas pūles, lai viņu sasaldētu. Vispirms viņiem izdevās sasaldēt viņas roku, un viņas lamu izvirdums tika pārtraukts tikai tad, kad viņa tika sasaldēta pilnībā un viņas ķivere bija iespīlējusi žokli. Pēc dažām minūtēm viss bija beidzies. Salamandru armija vairs neizrādīja nekādu pretestību.

Enders ar prieku ievēroja, ka Kondoru armijai bija izdevies saglabāt tikai piecus kareivjus, kas bija minimālais skaits, lai atvērtu vārtus un uzvarētu. Četri ar ķiverēm pieskārās izgaismotajiem punktiem Salamandru durvīs, un piektais izgāja caur spēka lauku. Ar to arī spēle beidzās. Gaismas iedegās pilnā spožumā, un pa skolotāju durvīm iznāca Andersons.

Kad pretinieki tuvojās durvīm, es būtu varējis izvilkt savu ieroci, domāja Enders. Es būtu varējis izvilkt savu ieroci un iešaut vismaz vienam no tiem, un viņu būtu par maz. Spēle beigtos neizšķirti. Bez četriem kareivjiem, kas pieskaras durvīm, un piektā, kas iziet caur vārtiem, Kondori nevarētu uzvarēt. Bonso, stulbeni, es varēju tevi izglābt no zaudējuma, varbūt pat pārvērst to par uzvaru, jo viņi bija tik viegli mērķi un sākumā neaptvertu, no kurienes tiek šauts. Es šauju pietiekami labi.

Bet pavēles paliek pavēles, un Enders bija apsolījis pakļauties. Tas, ka Salamandru armijas oficiālajā ierakstā bija minēts nevis četrdesmit viens iznīcināts kareivis, bet gan četrdesmit iznīcināti un viens ievainots, Enderam sagādāja zināmu baudu. Bonso sākumā nesaprata, kāpēc tā, līdz paskatījās Andersona grāmatā un saprata, kurš tas bijis. Es biju tikai ievainots, Bonso, domāja Enders. Es varēju šaut. Viņš gaidīja, ka Bonso pienāks pie viņa un sacīs: «Nākamreiz, kad tā gadās, tu drīksti atklāt uguni." Bet Bonso viņam neteica vispār neko līdz pat brokastīm nākamajā rītā. Bonso, protams, ēda komandieru ēdnīcā, bet Enders bija pārliecināts, ka savādais rezultāts, tāpat kā kareivju zālē, arī tur radīs lielu kņadu. Jebkurā spēlē, kas nebeidzās neizšķirti, katrs zaudējušās komandas kareivis bija iznīcināts vai padarīts kaujas nespējīgs — ne pilnīgi sasaldēts, taču bez iespējām apdraudēt pretinieku. Salamandras bija vienīgā armija, kas bija zaudējusi kaujā ar vienu ievainotu, bet vēl rīkoties spējīgu kareivi.

Enders pats negrasījās neko paskaidrot, bet pārējie no Salamandru armijas ātri vien pastāstīja citiem, kas noticis. Un, kad citi zēni jautāja, kāpēc viņš paklausījis pavēlei un nav šāvis, viņš mierīgi atbildēja:

„Es pakļaujos pavēlēm."

Bonso viņu sameklēja pēc brokastīm.

„Pavēle joprojām ir spēkā," viņš teica, ..neaizmirsti to."

Tas tev dārgi maksās, stulbeni. Varbūt es neesmu labs kareivis, bet es tik un tā varētu palīdzēt, un tev nav iemeslu man to neļaut.

Enders neteica neko.

Interesanta kaujas blakusparādlba bija tā, ka Enders bija izvirzījies kareivju efektivitātes saraksta augšgalā. Tā kā viņš nebija izdarījis nevienu šāvienu, viņam bija perfekts rezultāts šaušanā — neviena šāviena garām. Un, tā kā viņš ne reizi nebija iznicināts vai padarīts nespējīgs, ari šajā ziņā viņa rezultāti bija izcili. Pārējie no viņa atpalika diezgan pamatīgi. Daudziem tas likās smieklīgi, citus tas

saniknoja, bet prestižajā efektivitātes sarakstā Enders tagad bija pats pirmais.

Armijas praktiskajās nodarbībās viņš turpināja mierīgi sēdēt, savukārt paša treniņos — ar Petru no rītiem un draugiem vakarā — strādāja smagi. Viņiem pievienojās aizvien vairāk jauniņo, un ne jau joka pēc — kļuva redzami rezultāti, viņiem gāja aizvien labāk un labāk. Enders un Alajs tomēr turējās priekšā pārējiem; daļēji tāpēc, ka Alajs nepārtraukti izmēģināja ko jaunu, kas savukārt lika Enderam papildus piestrādāt pie taktikas, lai neatpaliktu no viņa; daļēji tāpēc, ka viņi visu laiku pieļāva muļķīgas kļūdas, kādas labi sagatavots kareivis nemaz nespētu izdarīt. Daudzas lietas, ko viņi izmēģināja, izrādījās bezjēdzīgas. Toties tas bija jautri, un pietiekami daudz paņēmienu tomēr bija derīgi, tāpēc viņi zināja, ka laiku netērē velti. Vakari viņiem likās vislabākā dienas daļa.

Nākamajās divās kaujās Salamandru armija guva vieglas uzvaras. Enders devās iekšā pēc četrām minūtēm un palika neaizskarts. Enders secināja, ka viņus uzvarējusī Kondoru armija bija neparasti stipra un ka Salamandras, lai vai cik vājš stratēģis bija Bonso, bija viena no labākajām armijām, kuras pozīcija sarakstā turpināja celties. Viņi cinljās par ceturto vietu ar Žurku armiju.

Enderam apritēja septiņi gadi. Kaujas skolā nebija kalendāru, un precīzi datumi nevienam pārāk nerūpēja, bet Enderam bija izdevies noskaidrot datumu savā datorā, un tāpēc savu dzimšanas dienu viņš garām nepalaida. Tāpat ari skola ne — viņam tika veikti dažādi mērījumi un izsniegts jauns Salamandru formas tērps un kombinezons kaujas telpai. Atpakaļ uz baraku viņš devās jaunajā apģērbā. Tas radīja dīvainu un savādi brīvu sajūtu, it kā viņam vairs īsti nederētu paša ādā.

Viņš gribēja apstāties pie Petras guļvietas un pastāstīt viņai par savām mājām, par to, kādas parasti bija viņa dzimšanas dienas svinības, vienkārši pateikt viņai, ka viņam dzimšanas diena, lai viņa apsveiktu. Bet par dzimšanas dienām te neviens nemēdza runāt. Tas bija bērnišķīgi. Tās svinēja tie tur lejā. Kūkas un citi muļķīgi paradumi. Valentīna viņa sestajā dzimšanas dienā izcepa kūku. Pusjēlu un pretīgu. Neviens vairs neprata cept kūkas, ko tik traku varēja izdomāt tikai Valentīna. Valentīnu visi par to ķircināja, taču Enders saglabāja gabaliņu kūkas savā skapītī. Tad viņam tika izņemts monitors, viņš devās prom, un, domājams, šis mazais, eļļaini dzeltenais gabaliņš joprojām bija turpat. Par mājām arī neviens nemēdza runāt, vismaz kareivji ne — nekādas dzīves pirms Kaujas skolas. Neviens nesaņēma vēstules, un neviens tās nerakstīja. Katrs izlikās, ka viss vienalga.

Bet man nav vienalga, Enders domāja. Vienīgais iemesls, kāpēc es te esmu, ir nepieļaut, ka reiz kāds insektoīds nogalina Valentīnu, ka

izšķaida viņas galvu kā tiem kareivjiem pirmo kauju videoierakstos, ka pāršķeļ to ar lāzeru, tik karstu, ka viņas smadzenes izlaužas no galvaskausa un izplūst ārā kā rūgstoša mīkla no trauka, kā manos ļaunākajos murgos, kā pašās briesmīgākajās naktīs, kad es pamostos trīcošs, bet mēms, jo citi nedrīkst dzirdēt, ka es ilgojos pēc savas ģimenes. Es gribu mājās.

No rīta viņš jutās labāk. Par mājām atgādināja tikai trulas sāpes kādā atmiņas nostūrī. Nogurums acis. Torlt, kad viņi ģērbās, ienāca Bonso un pavēlēja uzvilkt kombinezonus. Kauja. Endera ceturtā spēle.

Pretinieks bija Leopardu armija. Kaujai bija jābūt vieglai. Leopardi bija jauna armija ar vienu no sliktākajiem reitingiem. Tā bija izveidota tikai pirms kādiem sešiem mēnešiem, tās komandieris bija Pols Sleterijs. Enders uzvilka savu jauno kaujas kombinezonu un nostājās ierindā. Bonso viņu izgrūda ārā un lika soļot pašā aizmugurē. Kāpēc gan tu to dari, domāja Enders, varēji taču ļaut man palikt kaut vai ierindā.

Enders atkal vēroja kauju no gaiteņa. Pols Sleterijs bija ļoti jauns, taču asu prātu un dažām neparastām idejām. Viņa kareivji nepārtraukti kustējās — metās no zvaigznes uz zvaigzni, slīdēja gar sienām, lai nokļūtu virs vai aiz kūtrajiem Salamandrām. Enders pasmaidīja. Gan Bonso, gan viņa kareivji izskatījās pamatīgi apjukuši. Šķita, ka Leopardi ir visur. Ciņa tomēr nebija tik nevienlīdzīga, kā varēja likties. Enders ievēroja, ka arī Leopardi viņu pārdrošās taktikas dēļ zaudē daudzus kareivjus. Taču pats galvenais bija tas, ka Salamandras jutās sakauti. Viņi bija pilnībā zaudējuši iniciatīvu. Lai gan viņu vēl joprojām bija aptuveni tikpat daudz, cik pretinieku, viņi bija sapulcējušies vienā barā, it kā tikko būtu pārdzīvojuši kādu slaktiņu un cerētu, ka pretinieks viņus vispārējā postažā nepamanīs.

Enders lēnām izslīdēja caur vārtiem, pārorientējās pret pretinieka vārtiem un sāka pamazām kustēties austrumu virzienā — uz stūri, kur neviens viņu neievērotu. Viņš pats sašāva savas kājas, lai tās turētos saliektas un labāk aizsargātu viņa ķermeni. Pirmajā acu uzmetienā viņš izskatījās pēc kārtējā sasaldētā kareivja, kam kauja jau beigusies.

Salamandru armijai pasīvi gaidot sakāvi, Leopardi viņus pakāpeniski iznīcināja. Kad Salamandras pārtrauca šaušanu, Leopardiem bija palikuši vēl deviņi zēni. Viņi nostājās nepieciešamajā kārtībā un devās atvērt Salamandru vārtus.

Enders uzmanīgi, kā bija mācījusi Petra, ar izstieptu roku notēmēja. Pirms viņi bija aptvēruši, kas notiek, viņš bija sasaldējis jau trīs kareivjus, kas grasījās pieskarties vārtiem ar savām ķiverēm. Kāds no pārējiem viņu pamanīja un izšāva — taču sākumā viņiem izdevās trāpīt tikai viņa kājām, un viņam pietika laika, lai sašautu vēl divus zēnus pie vārtiem. Kad Leopardiem bija izdevies trāpīt viņa rokai, viņiem bija palikuši vairs tikai četri zēni. Spēle bija beigusies

neizšķirti, un viņi pat nebija paspējuši viņu iznīcināt pilnībā.

Pols Sleterijs bija ļoti saniknots, taču viss bija noticis atbilstoši noteikumiem. Visi Leopardu armijas kareivji nodomāja, ka glabāt kādu zēnu līdz pēdējam brīdim ir Bonso ideja. Viņi nevarēja iedomāties, ka Enders bija rīkojies pretēji pavēlei. Taču Salamandru armija zināja patiesību. Un to zināja arī Bonso. Enders, redzot komandiera skatienu, saprata, ka nu viņš tiek ienīsts vēl vairāk — par glābšanu~no sakāves. Man vienalga, Enders domāja. Tev tagad būs vieglāk mani apmainīt, un vismaz uz kādu brīdi tavas armijas reitings nekritīsies. Vienkārši apmaini mani. Es esmu iemācījies visu, ko vien no tevis iespējams iemācīties. Kā eleganti izgāzties — tas ari ir viss, ko tu proti, Bonso.

Ko gan es esmu iemācījies? Enders, izģērbjoties pie savas guļvietas, domās uzskaitīja: ienaidnieka vārti ir lejā; kājas var izmantot par vairogu; kaut niecīgs līdz pat spēles beigām taupīts papildu spēks var būt izšķirošs. Un kareivji dažreiz spēj pieņemt lēmumus, kas ir jēdzīgāki par viņiem dotajām pavēlēm.

Viņš bija jau kails un grasījās kāpt uz savu gultu, kad pie viņa drūms un stingu seju pienāca Bonso. Tā dažreiz izskatās Pīters, domāja Enders. Slepkavas acīm. Bet Bonso nav Pīters, Bonso ir gļēvāks.

„Vigin, man beidzot izdevās tevi apmainīt. Pārliecināju Žurku armiju, ka tava neticamā vieta efektivitātes sarakstā nav tikai sagadīšanās. Pārvāksies pie viņiem rīt."

„Paldies, ser," Enders atbildēja.

Varbūt viņš izklausījās pārāk pateicīgs. Bonso pēkšņi metās viņam virsū un spēcīgi, ar plašu vēzienu iesita pa žokli. Enders atsitās pret gultu un gandrīz pakrita. Tad Bonso viņam smagi iebelza pa vēderu. Enders nokrita ceļos.

„Tu nepakļāvies manai pavēlei," Bonso teica skaļi, lai visi dzirdētu. «Neviens labs kareivis tā nekad nedara."

Pat raudot no sāpēm, Enders ar baudu klausījās apkārtējo čukstos. Tu esi stulbenis, Bonso. Tādā veidā tu nekādi nenostiprināsi disciplīnu, tu to iznīcināsi. Viņi labi zina, ka es pārvērtu zaudējumu par neizšķirtu. Un nu viņi redz, kā tu to atmaksā. Tu taču padari sevi par muļķi viņu priekšā. Kāda jēga tagad no tavas disciplīnas?

Nākamajā dienā Enders pateica Petrai, ka viņas pašas dēļ viņu kopējā trenēšanās ir jābeidz: viņi nedrīkstēja vēl vairāk izaicināt Bonso. Tāpēc viņai arī vajadzēja uz kādu laiku turēties no Endera tālāk. Viņa to labi saprata.

,.Starp citu," viņa teica, „īpaši labāk šaut tu vairs neiemācīsies."

Datoru un kombinezonu viņš atstāja lādē. Viņam bija jāpatur Salamandru formas tērps, līdz viņš nokļuva pie intendanta un apmainīja to pret brūni melno Žurku formas tērpu. Arī šoreiz viņš nedrīkstēja ņemt līdzi neko personīgu. Taču tāpat jau nebija nekā, ko

ņemt lidzi, — viss, kas bija kaut kā vērts, atradās skolas datorā un viņa paša galvā.

Spēļu istabā viņš apsēdās pie viena no publiskajiem datoriem un piereģistrējās tuvcīņas apmācībām Zemes gravitācijas apstākļos, kas notika tieši pēc brokastīm. Viņš nevēlējās atriebties Bonso, viņu piekaujot, taču viņš negribēja, lai kāds vēlreiz to izdarītu ar viņu pašu.

8. Žurka

„Spēle vienmēr ir bijusi taisnīga, pulkvedi Graf. Zvaigžņu izvietojums vienmēr bijis vai nu nejaušs, vai simetrisks."

..Taisnīgums — tas ir brīnišķīgi, major Anderson. Taču tam nav nekāda sakara ar karu."

„Spēle zaudēs prestižu. Reitingi kļūs bezjēdzīgi."

„Ak vai."

„Tas prasīs mēnešiem ilgu darbu. Gadus, lai izveidotu jaunās kaujas telpas un palaistu jaunās simulācijas."

«Tieši tāpēc es to prasu jau tagad. Sākt. Būt radošiem. Izdomāt pašus neiespējamākos un netaisnīgākos zvaigžņu izvietojumus, kādi vien ir iespējami. Izdomāt vēl citus veidus, kā apiet noteikumus. Novēloti paziņojumi. Neproporcionāli spēki. Un tad palaist simulācijas, noskaidrot, kas ir grūti un kas ir viegli. Mums nepieciešams progress. Viņš ir jāattīsta vēl un vēl."

„Kad jūs plānojat padarīt viņu par komandieri? Astoņu gadu vecumā?"

„Nē, protams. Vēl jau neesmu viņam savācis armiju."

„ Ak, tad jūs strādājat arī šajā virzienā?"

„Anderson, spēle jums kļuvusi pārāk tjiva. Neaizmirstiet, ka tā ir tikai vingrināšanās."

„Bet tā nosaka viņu mērķus, statusu, reputāciju — bērniem spēle ir viss. Kad viņi uzzinās, ka mēs ar to manipulējam, ka mēs krāpjamies, ar skolu būs cauri. Es nepārspīlēju."

„Es zinu."

„Tāpēc es ceru, ka Enders Vigins patiešām ir īstais, jo pēc jums mūsu metodes vairs nebūs lietojamas ilgu laiku."

„Ja Enders nav īstais, ja viņa militārā spožuma augstākais punkts nesakritīs ar mūsu flotes ierašanos insektoīdu sistēmā, tad mūsu metodēm tāpat vairs nebūs nekādas nozīmes."

„Es ceru, ka jūs man piedosiet, pulkvedi Graf, bet, liekas, man nāksies ziņot par jūsu pavēlēm un manām domām par to iespējamajām sekām stratēgam un hegemonam."

„Kāpēc gan ne mūsu mīļajam polemarham?"

„Visi zina, ka viņš klausa jums uz vārda."

„Kas par naidīgumu, major Anderson. Un man likās, ka mēs esam draugi."

„Mēs esam. Un es domāju, ka par Enderu jums, iespējams, ir taisnība. Es tikai jums neticu. Un jums vienam pašam tagad jāizlemj pasaules liktenis."

„Nu, man pašam neliekas pareizi pat tas, ka man jāizlemj Endera Vigina liktenis."

„Tātad jums nebūtu iebildumu, ja es viņus brīdinātu?"

„Protams, būtu, uzbāzīgais ēzeli. Tas jāizlemj cilvēkiem, kas zina, ko dara. Ne jau tiem bailīgajiem politiķiem, kas ieguvuši savus amatus tikai tāpēc, ka bijuši varen attapīgi savās dzimtajās valstīs."

„Bet jūs saprotat, kāpēc man tas jādara."

„Tāpēc, ka jūs esat tik īsredzīgs birokrāts un izdzimtenis, ka domājat, ka jums būs jāglābj pašam sava pakaļa, ja kaut kas aizies greizi. Bet, ja kaut kas aizies greizi, mūs visus piebeigs insektoīdi. Uzticieties man, Anderson, un neuzgrūdiet man uz kakla visu valdību. Man jau bez viņiem ir grūti."

„Ak, tad tas būtu netaisnīgi? Pārāk grūti? Tā var ar Enderu, bet pats jūs neesat ar mieru to paciest, vai ne?"

„Enders Vigins ir desmit reižu gudrāks un spēcīgāks nekā es. Mans uzdevums ir attīstīt viņa ģenialitāti. Ja man pašam tas būtu jāpārcieš, es ātri vien salūztu. Major Anderson, es zinu, ka es iznīcināšu spēli, es zinu, ka jūs to mīlat daudz vairāk nekā paši zēni, kas to spēlē. Ienīstiet mani, ja gribat, bet nemēģiniet mani apturēt."

„Es paturu tiesības jebkurā brīdī sazināties ar hegemonu un stratēģu. Pašlaik… dariet, ko vien vēlaties."

„Liels paldies jums."

"Enders Vigins! Sīkais smerdelis ar augstāko reitingu visā skolā! Prieks, ka nu tu esi mūsējais."

Žurku armijas komandieris bija izpleties apakšējā guļvietā, piesedzies tikai ar savu datoru.

„Kā gan armija ar tevi var zaudēt?"

Daži zēni iesmējās.

Salīdzinot Salamandras un Žurkas, likās, ka vēl lielāks kontrasts starp divām armijām vienkārši nav iespējams. Telpa bija nesakārtota, netīra un trokšņaina. Pēc Bonso Enderam likās, ka nedisciplinētība varētu būt patīkamas pārmaiņas. Tā vietā viņš attapās ilgojamies pēc klusuma un kārtības, un šeit valdošais haoss viņu stipri traucēja.

„Mums iet ļoti labi, Ender Bender. Es esmu LIkdegunis Rouzs, īpaši izcils ebrejpuika, bet tu esi tikai sīks, stulbs gojs. Atceries to!"

Kopš SF izveidošanas tās stratēgs vienmēr bija bijis ebrejs. Pastāvēja mīts, ka ebreju ģenerāļi nekad nezaudē, un līdz šim tā arī bija. Tāpēc katrs ebrejs Kaujas skolā sapņoja reiz kļūt par stratēģu, un būt ebrejam vien jau bija visai prestiži. Taču daudzus tas aizvainoja. Žurku armiju, daļēji uzslavējot un daļēji parodējot Meizera Rekhema Triecienvienību, bieži vien dēvēja par Žīdvienību. Daudzi mēdza atgādināt, ka Otrās invāzijas laikā, kad alianses tā brīža hegemons, Amerikas prezidents, bija ebrejs un Izraēlas ebrejs bija SF stratēgs, un Krievijas ebrejs bija flotes polemarhs, insektoīdu floti satrieca un kaujā pie Saturna iznīcināja neviens cits kā mazpazīstamais, divreiz kara tiesā tiesātais maoru izcelsmes jaunzēlandietis Meizers Rekhems un

viņa Triecienvienība.

Ja pasauli izglāba Meizers Rekhems, tad'kāda gan nozīme, vai tu esi ebrejs vai kas cits?

Līkdegunis Rouzs zināja, ka tam ir gan nozīme. Viņš ņirgājās pats par sevi, lai aizsteigtos priekšā antisemītu izsmejošajām piezīmēm (gandrīz katrs, ko viņš uzvarēja kaujā, vismaz uz brīdi ienīda ebrejus), taču ar to viņš arī darīja visiem skaidri zināmu, kas viņš ir. Viņa armija pagaidām ieņēma otro vietu un cīnījās par pirmo.

„Es pieņēmu tevi, goj, jo negribu, lai ļaudis domā, ka es uzvaru tikai tāpēc vien, ka man ir labi kareivji. Es gribu, lai viņi zina, ka pat ar tādu atbiru kā tu es joprojām varu uzvarēt. Un mums te ir trīs noteikumi: klausi mani un nečurā gultā."

Enders pamāja. Viņš saprata, ka Rouzs vēlas, lai viņš pajautā, kāds ir trešais noteikums. Tā viņš ari darīja.

„Tie ari bija trīs noteikumi. Mēs te neesam pārāk labi matemātiķi."

Skaidrs. Uzvara ir svarīgāka par visu.

„Tavi treniņi kopā ar jauniņajiem ir cauri, Vigin. Pietiks. Tu tagad esi lielo puiku armijā. Tu būsi Dinka Mēkera vadā. Kopš šā brīža, cik vien tas uz tevi attiecas, Dinks Mēkers ir Dievs."

„Tad kas gan esi tu?"

«Virsnieks, kas nolīga Dievu," Rouzs noņirdza. „Un vēl tev aizliegts lietot savu datoru, līdz nebūsi vienā kaujā sasaldējis divus pretinieka kareivjus. Tas, lai aizsargātos: esmu dzirdējis, ka tu esi ģeniāls programmētājs, es negribu, lai tu ķēpājies ar manu datoru."

Pēkšņi visi iesmējās, un pēc brītiņa Enders saprata, kāpēc. Rouzs bija ieprogrammējis savu datoru attēlot animētu dzimumlocekli, lielāku nekā dabā, tas šūpojās uz priekšu un atpakaļ, kamēr kailais Rouzs turēja datoru klēpī. Tieši šādam komandierim Bonso bija mani jāiztirgo, Enders domāja. Kā gan zēns, kurš šādi iznieko laiku, vispār uzvar kaujās?

Enders atrada Dinku Mēkeru spēļu istabā, kur tas sēdēja un vēroja citus spēlējam.

„Mani nosūtīja pie tevis," Enders teica. „Es esmu Enders Vigins."

„Es zinu," atbildēja Mēkers.

„Es esmu tavā vadā."

„Es zinu," viņš atkārtoja.

„Es neesmu pārāk pieredzējis."

Dinks viņu uzlūkoja.

„Jā, Vigin, es to visu zinu. Kā tu domā, kāpēc gan es pieprasīju Rouzam, lai tevi piešķir man?"

Viņš nebija vienkārši pamests kādam, viņš bija izraudzīts, viņš bija pieprasīts. Mēkeram viņš bija vajadzīgs.

„Kāpēc?" Enders jautāja.

„Es esmu vērojis tavus treniņus ar jauniņajiem. Es domāju, tu esi visai daudzsološs. Bonso ir muļķis, un es gribēju, lai tev tiktu labāki treniņi, nekā tev spēja dot Petra. Viņa prot tikai šaut."

„Tas man bija jāiemācās."

„Bet tu joprojām kusties tā, it kā tev būtu bail pieslapināt bikses."

„Tad māci mani." *.

„Tad mācies."

„Es nevēlos pārtraukt savas nodarbības brīvajā laikā."

„Es arī nevēlos, lai tu to darītu."

„To grib Līkdegunis Rouzs."

„Līkdegunis Rouzs nevar tev to aizliegt. Tāpat viņš nevar aizliegt tev lietot datoru."

„Tad kāpēc viņš tā pavēlēja?"

„Redzi, Ender, komandierim ir tik daudz varas, cik tu tam ļauj. Jo vairāk tu pakļausies, jo vairāk tiksi pakļauts."

„Kā viņus atturēt no vardarbības?"

Enders atcerējās Bonso uzbrukumu.

„Man likās, ka tieši tāpēc tu apmeklē tuvcīņas nodarbības."

„Tu mani esi pamatīgi novērojis, vai ne?"

Dinks neatbildēja.

„Es nevēlos, lai Rouzs uz mani dusmotos, es gribu piedalīties kaujās. Man apnicis sēdēt un gaidīt, līdz viss beidzas."

„Tavs reitings kritīsies."

Šoreiz neatbildēja Enders.

„Klausies, Ender: kamēr vien tu būsi manā vadā, tu vienmēr piedalīsies kaujās."

Enders drīz vien atklāja, kāpēc tā. Dinks trenēja savu vadu neatkarīgi no pārējās Žurku armijas — ar disciplīnu un intensīvi. Viņš nekad neapspriedās ar Rouzu, un visa armija kopā trenējas ļoti reti, it kā Rouzs komandētu vienu armiju, bet Dinks komandētu pavisam citu, tikai mazāku, kurai gadījies treniņš kaujas telpā tajā pašā laikā.

Pirmo treniņu Dinks iesāka, palūdzot Enderu demonstrēt savu uzbrukumu ar priekšā novietotajām kājām. Citiem zēniem tā nepatika.

„Kā gan lai mēs uzbrūkam, guļot uz muguras?" tie jautāja.

Enders bija pārsteigts, ka Dinks viņus nepārlaboja, piemēram, sacīdams: Jūs neuzbrūkat, guļot uz muguras, jūs vienkārši krītat lejup pret ienaidnieku." Viņš bija redzējis Enderu tā uzbrūkam, taču viņš nebija sapratis, ka nepieciešama pārorientēšanās. Enders drīz saprata, ka, lai gan Dinks tiešām bija ļoti, ļoti labs kareivis, viņa neatlaidīgā turēšanās pie gravitācijas virziena gaitenī, nedomājot par ceļu uz pretinieka vārtiem kā virzienu lejup, stipri ierobežoja viņa spējas.

Viņi vingrinājās uzbrukt pretinieka ieņemtai zvaigznei. Iepriekš, nezinot Endera metodi, viņi vienmēr bija devušies uzbrukumā stāvus, atsedzot par mērķi visu ķermeni. Pat tagad, sasniedzot zvaigzni, viņi

visu laiku uzbruka tikai no vienas puses.

„Pāri!" kliedza Dinks, un viņi uzbruka no augšas. Viņš atkārtoja vingrinājumu:

„Vēlreiz ar galvu uz leju!"

Bet pie gravitācijas pieradušie zēni pēc šī manevra bija kļuvuši pavisam neveikli — gluži kā noreibuši.

Viņi ienīda uzbrukumu ar kājām priekšā, bet Dinks uzstājīgi lika to lietot. Rezultātā viņi sāka ienīst Enderu.

„Mums jāmācās cīnīties no jauniņā?" kāds kurnēja tā, lai Enders dzirdētu.

„Jā," atbildēja Dinks, un viņi turpināja vingrināties.

Un viņi apguva šo metodi. Mācību kaujās viņi saprata, cik grūti trāpīt pretiniekam, kas pārvietojas uz priekšu izvirzītām kājām. To aptvēruši, viņi trenējās daudz labprātāk.

Tovakar Enders devās uz savu treniņu, pirmoreiz smagi vingrinājies veselu pēcpusdienu. Viņš bija noguris.

„Tagad tu patiešām esi armijā," teica Alajs. „Tev nav vairs jātrenējas kopā ar mums."

„No jums es varu iemācīties to, ko neviens cits nezina," atbildēja Enders.

„Dinks Mēkers ir labākais. Viņš esot tava vada komandieris."

„Tad ķeramies pie darba. Es jums iemācīšu to, ko šodien iemācījos no viņa."

Viņš lika Alajam un diviem dučiem pārējo zēnu pildīt vingrinājumus, kas šodien bija tā nogurdinājuši viņu pašu. Bet viņš ieviesa ari dažas izmaiņas, piemēram, lika zēniem manevrēt ar sasaldētu vienu kāju, ar sasaldētām abām kājām, izmantot citus sasaldētus zēnus kā līdzekļus kustības virziena maiņai.

Ap treniņa vidu Enders pamanīja Petru un Dinku kopā stāvam durvju ailā. Vēlāk, kad viņš atkal paskatījās uz turieni, viņi jau bija prom.

Tātad viņi mani vēro un zina, ko es daru. Viņš nezināja, vai Dinks ir noskaņots draudzīgi; viņš ticēja, ka Petra gan ir, taču viņš nedrīkstēja justies drošs ne par ko. Viņi varēja būt dusmīgi, ka viņš nodarbojas ar to, ar ko parasti nodarbojas tikai armiju un vadu komandieri, — apmāca un trenē kareivjus. Viņi varēja justies aizskarti, ka kareivis tik cieši biedrojas ar jauniņajiem. Tas, ka viņu novēroja vecākie bērni, lika viņam justies nemierīgi.

„Man likās, ka es tev aizliedzu lietot savu datoru," stāvēdams pie Endera guļvietas, teica IJkdegunis Rouzs.

Nepaskatīdamies uz viņu, Enders atbildēja:

„Es pildu trigonometrijas mājasdarbu uz rītdienu."

Rouzs ar celi iesita pa Endera datoru.

„Es tev pavēlēju!"

Enders nolika datoru gultā un piecēlās kājās.

«Trigonometrija man ir svarīgāka par tevi."

Rouzs bija vismaz četrdesmit centimetrus garāks par Enderu, taču Enderam nemaz nebija bail. Fiziskas vardarbības nebūs, un, ja Rouzs ko mēģinātu, Enders domāja, viņš tiku ar to galā. Rouzs bija slinks un neko nesajēdza no tuvcīņas.

„Tavs reitings krītas, puisīt," teica Rouzs.

«Skaidrs. Es biju pirmais tikai tāpēc, ka Salamandru armija mani neprata izmantot."

„Neprata? Bonso stratēģija izšķīra vairākas svarīgas spēles."

„Ar Bonso stratēģijām nebūtu ko iesākt pat spilvenu kaujās. Katru reizi, kad es šāvu, es nepakļāvos pavēlei."

Rouzs to nebija zinājis, viņš bija saniknots.

„Tātad viss, ko Bonso par tevi teica, ir meli. Tu esi ne tikai sīks un nepieredzējis, tu piedevām vēl nepakļaujies pavēlēm!"

„Bet es viens pats pārvērtu sakāves uzvarās."

..Redzēsim, ko tu viens pats spēsi iesākt tagad," Rouzs, iedams prom, noteica.

Viens no Endera vada biedriem pakratīja galvu.

„Stulbs kas stulbs."

Enders paskatījās uz Dinku, kas darbojās ar savu datoru. Dinks pavērsa skatienu uz augšu, ievēroja, ka Enders skatās uz viņu, un mierīgi raudzījās tieši viņam acīs. Nekādas izteiksmes sejā. Nekā. Labi, domāja Enders, varu parūpēties par sevi ari pats.

Pēc divām dienām bija kauja. Enderu gaidīja pirmā cīņa kā pilntiesīgam kareivim, un viņš nervozēja. Dinka vads bija izvietojies pret gaiteņa labo sienu, un Enders uzmanīgi centās nenoliekties sāņus. Jānotur līdzsvars.

„Vigin!" iesaucās Līkdegunis Rouzs.

Enders juta, kā kaklā pēkšņi uzblīst baiļu kamols, viņš nodrebēja. Rouzs to pamanīja.

„Trīci? Rausties, ko? Nepieslapini bikses, sīkais."

Rouzs aizāķēja pirkstu aiz Endera ieroča spala un izvilka viņu pie paša spēka lauka, kas atdalīja kaujas telpu no gaiteņa.

«Redzēsim, kā tev tagad klāsies, Ender. Tiklīdz atvērsies durvis, tu lēksi iekšā un dosies taisni uz pretinieka durvīm."

Pašnāvība. Bezjēdzīga, stulba pašiznīcināšanās. Bet nu viņam bija jāpakļaujas pavēlei — šis nebija brīvais laiks, bet gan kauja. Kādu brīdi Enders saniknots klusēja, tad nomierinājās.

,.Lieliski, ser," viņš teica. «Virzienā, kādā es varēšu šaut, atradīsies viss viņu pamatspēks."

Rouzs iesmējās:

„Tev nemaz nebūs laika šaušanai!"

Siena izzuda. Enders palēcās, pieķērās pie griestu rokturiem un

strauji atgrūdās virzienā pret ienaidnieka durvīm.

Šoreiz tā bija Simtkāju armija, un viņi vēl tikai bija sākuši doties iekšā kaujas telpā caur savām durvīm, kad Enders jau bija istabas vidū. Daļai ātri izdevās nokļūt zvaigžņu aizsegā, taču Enders, saliecis kājas un turot pistoli starp tām, paguva sasaldēt daudzus pretinieka kareivjus.

Viņi trāpīja viņa kājām, bet vēl trīs sekundes viņiem neizdevās viņu padarīt nekaitīgu, un viņš sasaldēja vēl vairākus, tad izpleta rokas uz sāniem pretējos virzienos. Roka, kurā viņš turēja ieroci, bija vērsta pret Simtkāju armijas pamatspēku. Viņš izšāva pretinieku masā un tika sasaldēts pats.

Pēc mirkļa viņš ietriecās pretinieka durvju spēka laukā un atsities aizvirpuļoja uz istabas centru. Viņš uzgrūdās nelielai pretinieku grupai aiz kādas zvaigznes, tie viņu atgrūda, iegriezuši viņu vēl spēcīgāk. Visu atlikušo kaujas laiku viņš haotiski pārvietojās pa visu telpu, lai gan gaisa berze viņu pamazām palēninājа. Viņam nebija ne jausmas, cik daudzus kareivjus viņš sasaldējis, taču bija skaidrs, ka Žurku armija atkal guvusi uzvaru.

Pēc kaujas Rouzs ar viņu nerunāja. Endaram joprojām bija labākais reitings — viņš bija sasaldējis trīs, padarījis nespējīgus divus un ievainojis septiņus. Vairs netika runāts nekas par nepakļaušanos pavēlēm vai aizliegumu lietot datoru. Rouzs lika Enderu mierā.

Dinks Mēkers sāka vingrināt viņus tūlītējā izniršanā no gaiteņa — Endera uzbrukums, kamēr pretinieks vēl tikai devās iekšā pa durvīm, bija izvērties iznīcinošs.

„Ja viens cilvēks var izdarīt tik daudz, padomājiet, ko spētu vesels vads."

Dinks panāca, ka majors Andersons nodarbību laikā atver ne tikai tās durvis, kas atrodas grīdas līmenī, bet arī durvis sienas vidū, lai viņi varētu trenēties kā kaujas apstākļos. Par to ātri vien uzzināja citi. Tagad vairs neviens nevarēja atļauties piecas vai desmit, vai piecpadsmit sekundes, lai gaitenī sagatavotos kaujai. Spēle bija mainijusies.

Pagāja kauja pēc kaujas. Tagad Enders darbojās sava vada sastāvā. Viņam gadījās kļūdīties. Dažās sadursmēs tika piedzīvots zaudējums. Viņš nokritās uz otro vietu sarakstā, tad uz ceturto. Tad viņš kļūdījās aizvien mazāk un kā vada sastāvdaļa sāka justies gluži ērti, viņš atkal pacēlās uz trešo vietu, tad uz otro, tad — uz pirmo.

• ••

Kādu pēcpusdienu pēc treniņiem Enders palika kaujas telpā. Viņš bija pamanījis, ka Dinks Mēkers parasti nedaudz nokavē pusdienas, un viņš domāja, ka tas ir papildu nodarbību dēļ. Enders nejutās pārāk izsalcis, un viņš gribēja redzēt, ko tad Dinks īsti dara, kad neviens cits neredz.

Bet Dinks nedarīja neko. Viņš stāvēja pie durvīm un vēroja Enderu.

Enders stāvēja istabas otrā pusē un vēroja Dinku.

Neviens no viņiem nerunāja. Bija skaidrs, ka Dinks gaida, kad Enders dosies prom. Tāpat bija skaidrs, ka Enders to negrasās darīt.

Dinks aizgriezās, novilka kombinezonu un uzmanīgi atspērās no grīdas. Viņš lēni, ļoti lēni slīdēja uz istabas centru, gandrīz pilnībā atslābinājis ķermeni, it kā gandrīz neesošu gaisa plūsmu uztverts.

Pēc spraigā un straujā treniņa, pēc spēku izsīkuma un saspringtības bija nomierinoši viņu vienkārši vērot. Pēc kādām desmit minūtēm viņš sasniedza sienu. Tad viņš diezgan strauji atspērās, atgriezās pie kombinezona un uzvilka to.

„Ejam," viņš teica Enderam.

Viņi atgriezās savā barakā. Tā bija tukša, jo pārējie zēni pusdienoja. Viņi devās katrs pie savas guļvietas un pārģērbās parastajos formas tērpos. Enders piegāja pie Dinka gultas un pagaidīja, līdz Dinks apģērbās.

„Kāpēc tu gaidīji?" Dinks jautāja.

„Nebiju izsalcis."

„Labi, tagad tu zini, kāpēc es neesmu komandieris."

Enders to jau reiz bija jautājis.

«Patiesībā viņi jau divas reizes ir mani paaugstinājuši. Tikai es viņiem neļāvos."

„Neļāvies?"

«Otrajā reizē viņi paņēma manu veco lādi un datoru, piešķīra man atsevišķu komandiera istabu un armiju. Bet es vienkārši visu laiku sēdēju istabā, līdz viņi padevās un atkal ieskaitīja mani kādā citā armijā."

«Kāpēc?"

«Tāpēc, ka es to negribu. Neticu, ka tu neesi jau sapratis, Ender. Varbūt tu esi pārāk jauns. Mūsu pretinieki nav citas armijas. Skolotāji — tie ir mūsu īstie pretinieki. Viņi liek mums cīnīties savā starpā, liek ienīst vienam otru. Spēle ir viss. Uzvarēt, uzvarēt, uzvarēt… No tā nav nekādas jēgas. Mēs nogalinām paši sevi, jūkam prātā, mēģinot pārspēt viens otru, un tie vecie izdzimteņi mūs nemitīgi vēro, pēta, atklāj mūsu vājās vietas, spriež, vai mēs esam gana labi vai ne. Kam gana labi? Man bija seši gadi, kad viņi mani atveda uz šejieni. Pie velna, ko gan es toreiz zināju? Viņi izlēma, ka es esmu derīgs programmai, bet neviens nekad nav jautājis, vai šī programma ir derīga man."

„Tad kāpēc gan tu nedodies mājās?"

Dinks greizi pasmaidīja.

„Es nevaru dzīvot bez spēles."

Viņš pieskārās kombinezonam, kas atradās gultā viņam blakus.

„Es to mīlu."

„Tad kāpēc gan nekļūt par komandieri?"

Dinks pakratīja galvu.

„Nekad. Paskaties, kāds kļuvis Rouzs. Jucis. Līkdegunis Rouzs. Guļ kopā ar mums, nevis savā istabā. Kāpēc? Tāpēc, ka viņam bail būt vienam, Ender. Bail no tumsas."

„Rouzam?"

„Bet viņi iecēla viņu par komandieri, un tagad viņam arī jārīkojas kā komandierim. Viņš pats nezina, ko dara. Viņš uzvar kaujās, bet no tā viņam visvairāk bail, jo viņš nezina, kāpēc viņš uzvar, izņemot tikai to, ka man ar to ir kāds sakars. Jebkurā brīdī kāds var atklāt, ka Rouzs nav nekāds brīnumains Izraēlas ģenerālis, kurš var uzvarēt jebkurā kaujā. Viņš nezina, kāpēc vispār kāds uzvar vai zaudē. Neviens nezina."

„Tas nenozīmē, ka viņš ir jucis, Dink."

„Es zinu, tu esi bijis šeit gadu, tu domā, ka visi šie ļaudis ir normāli. Bet viņi nav. Mēs neesam. Es eju uz bibliotēku, lai pārkopētu uz savu datoru grāmatas. Vecas, jo viņi mums neļauj izsniegt ko jaunu, taču man ir diezgan labi skaidrs, kādi ir bērni, un mēs nudien neesam bērni. Bērni laiku pa laikam var zaudēt, un tas ir vienalga. Bērni netiek sadalīti armijās, viņi nav komandieri, viņi nepavēl četrdesmit citiem bērniem. To nevar izturēt, nevar nesajukt prātā."

Enders mēģināja atcerēties, kādi bija citi bērni viņa klasē skolā, viņa pilsētā, bet viņš spēja atcerēties tikai Stilsonu.

„Man bija brālis. Normāls puisis. Interesējās tikai par meitenēm. Un lidošanu. Viņš vēlējās lidot. Viņš mēdza ar citiem zēniem spēlēt bumbu. Piespēles, metieni grozā, driblēšana gaiteņos, līdz kārtības sargi atņem bumbu. Mēs lieliski pavadījām laiku. Kad mani savāca, viņš man mācīja driblēt."

Enders atcerējās savu brāli — atmiņas nebija diez cik jaukas.

Dinks pārprata Endera sejas izteiksmi.

„Jā, es zinu, nevienam nav atļauts runāt par mājām. Bet mēs visi esam no kaut kurienes. Kaujas skola mūs nav radījusi, vai ne? Kaujas skola vispār neko nerada. Tikai iznīcina. Un mēs visi atceramies kaut ko par mājām. Varbūt neko labu, bet mēs atceramies un izliekamies, un melojam. Klau, Ender, kāpēc neviens nekad nerunā par mājām? Vai tev neliekas, ka tas ir svarīgi? Ka neviens pat neatzīst… Ai, sasodīts."

„Nē, viss kārtībā," Enders teica. „Es tikai iedomājos par Valentīnu. Manu māsu."

„Es nemēģināju tevi saraudināt."

„Viss kārtībā. Es par viņu nedomāju pārāk bieži, jo tas vienmēr beidzas šādi."

«Taisnība, mēs nekad neraudam. Es nekad nebiju par to pat iedomājies. Neviens nekad neraud. Mēs nudien cenšamies būt pieauguši. Kā mūsu tēvi. Varu derēt, tu līdzinies savam tēvam. Varu

derēt, ka viņš bija kluss un pacietīgs, un tad vienā brīdī…"

„Es nelīdzinos savam tēvam."

„Labi, varbūt es kļūdos. Bet paskaties uz Bonso, savu iepriekšējo komandieri. Smags spāņu goda izjūtas gadījums. Viņš nedrīkst atļauties būt vājš. Būt labākam par viņu nozīmē viņu apvainot. Būt stiprākam — tas ir kā viņu gluži vai izkastrēt. Viņš tevi ienīst, jo, kad viņš tevi mēģiuāja sodīt, tu necieti. Tāpēc viņš tevi ienīst, viņš no tiesas grib tevi nogalināt. Viņš ir jucis. Viņi visi ir jukuši."

„Un tu ne?"

„Es arī esmu traks, bērniņ, bet, kad esmu pavisam traks, es vismaz viens pats lidinos kaujas istabā un trakums aizlido prom, iesūcas sienās un nenāk ārā, līdz nav sākusies kārtējā kauja, kur mazi puišeļi ietriecas sienās un izdzen to atkal ārā."

Enders pasmaidīja.

„Un tu arī kļūsi traks," teica Dinks. „Labi, ejam ēst."

„Varbūt ir iespējams būt komandierim un reizē nebūt jukušam. Varbūt, zinot, ka iespējams sajukt prātā, no tā var izvairīties."

„Es negrasos ļaut tiem izdzimteņiem mani kontrolēt, Ender. Viņi jau ķērušies klāt arī tev, un nemaz neplāno apieties ar tevi pārāk maigi. Paskat tik, ko viņi jau paspējuši tev nodarīt."

„Viņi nav nodarījuši neko citu, kā vien mani paaugstinājuši."

„Un tas tavu dzīvi padara tikai vieglāku, tfai ne?"

Enders iesmējās un pakratīja galvu.

„Varbūt tev ir taisnība."

,.Viņiem liekas, ka tu jau esi viņiem rokā. Neļaujies."

„Bet tieši tāpēc jau es esmu šeit," Enders teica. „Lai kļūtu par instrumentu. Lai glābtu pasauli."

„Nevar būt, ka tu tam joprojām tici!"

"Kam tad?"

„Insektoīdu draudam. Pasaules glābšanai. Klausies, Ender. Ja insektoīdi gribētu vēlreiz atgriezties, viņi jau būtu šeit. Bet viņi nav uzbrukuši vēlreiz. Mēs viņus uzvarējām un viss."

„Bet videoieraksti…"

„Visi ir no Pirmās vai Otrās invāzijas. Tavi vecvecāki vēl nemaz nebija dzimuši, kad Meizers Rekhems iznīcināja visus insektus. Papēti tos ierakstus rūpīgāk. Visi ir viltoti. Karš sen jau ir beidzies, un viņi mūs tikai muļķo."

„Kāpēc?"

„Tāpēc, ka, kamēr vien ļaudīm būs bail no insektoīdiem, SF varēs būt pie varas un, kamēr vien SF būs pie varas, dažas noteiktas valstis saglabās savu hegemoniju. Turpini tik skatīties ierakstus, Ender. Ļaudis drīz vien atklās šo spēlīti, un tad sāksies pilsoņu karš, pēdējais karš. Tās ir īstās briesmas, ne jau insektoīdi. Un, kad sāksies tas karš, mēs ar tevi nebūsim draugi. Jo tu esi amerikānis — tāpat kā tavi

dārgie skolotāji. Bet es neesmu."

Viņi devās uz ēdnīcu un ieturēja maltīti, runājot gan par ko citu. Bet Enders nespēja pārstāt domāt par Dinka sacīto. Kaujas skola bija tik noslēgta, spēle — bērniem tik svarīga, ka Enders bija aizmirsis, ka pasaule eksistē arī ārpus tās. Spāņu gods. Pilsoņu karš. Politika. Kaujas skola patiesi ir ļoti maza, vai ne?

Bet Enders nenonāca pie Dinka secinājumiem. Insektoīdi bija īsti. Draudi bija īsti. SF patiešām bija liela vara, taču tā nekontrolēja televīziju un tīklus. Vismaz ne tur, kur bija dzimis Enders. Dinka mājās, Nīderlandē, trīs paaudzes zem krievu varas varbūt bija citādi, taču Enders zināja, ka Amerikā šādi meli nevarētu ilgi pastāvēt neatklāti. Tam viņš tiešām ticēja.

Ticēja, taču šaubu sēkla jau bija atradusi sev augsni un laiku pa laikam atgādināja par sevi. Augošās šaubas daudz ko mainīja. Enders daudz vairāk pievērsa uzmanību tam, ko

ļaudis domā, nevis tam, ko viņi saka. Tā viņš kļuva gudrs.

• ••

Vakara treniņā nebija ne uz pusi tik daudz zēnu kā parasti.

„Kur ir Bernārs?" jautāja Enders.

Alajs pasmaidīja. Šens aizvēra acis un izlikās svētlaimīgi meditējam.

„Vai tad tu neesi dzirdējis?" jautāja kāds cits zēns no jauniņajiem. „Klīst baumas, ka katrs jauniņais, kurš nāks uz tavām nodarbībām, nekad netiks pievienots armijai. Komandieri nevēlas kareivjus, kas būtu sabojāti tavos treniņos."

Enders pamāja.

„Bet man liekas," teica jauniņais, „ka es kļūšu par tik labu kareivi, cik vien spēšu, un katrs kaut cik vērts komandieris mani pieņems, ne?"

„Jā," Enders atbildēja.

Viņi sāka nodarbību. Pēc kādas pusstundas, kad viņi trenējās izmantot sasaldētus kareivjus, telpā ienāca daži komandieri atšķirīgos formas tērpos. Viņi uzkrītoši pierakstīja jauniņo vārdus.

„Hei!" sauca Alajs. pieraksti manējo pareizi!"

Nākamajā reizē ieradās vēl mazāk zēnu. Tagad Enders jau bija dzirdējis par jauniņajiem, kurus iekausta tualetēs, par nelaimes gadījumiem ēdnīcā un spēļu istabā, par vecākiem zēniem, kas uzlauž jauniņo datoru primitīvās drošības sistēmas un izdzēš dažādus failus.

,.Šovakar treniņa nebūs," teica Enders.

„Pie velna, kāpēc gan!" iesaucās Alajs.

„Pagaidīsim dažas dienas. Es nevēlos, lai kāds no bērniem tiktu ievainots."

„Ja tu izlaidīsi kaut vai vienu vakaru, viņi sapratīs, ka tā var tikt ar mums galā. It kā tu būtu kaut reizi piekāpies Bernāram, kad viņš vēl uzvedās kā cūka."

„Starp citu," teica Šens, „mums nav bail, un mums ir vienalga, tāpēc tev ir jāturpina. Mums nepieciešami treniņi, un tev ari."

Enders atcerējās Dinka sacīto. Spēle, salīdzinot to ar visu pārējo pasauli, nebija nekas. Kāpēc gan kādam jāziedo katra dzīves diena šai sasodītajai, stulbajai spēlei?

„Tā mēs tāpat neko daudz nepanāksim," Enders sacīja un grasījās doties prom.

Alajs viņu apturēja.

„Tu ari esi nobijies? Iekaustīja tevi tualetē, vai? Iebāza galvu pisuārā? Kāds iesprauda pistoli pakaļā?"

„Nē," Enders atbildēja.

„Tu joprojām esi mans draugs?" Alajs klusāk jautāja.

»Jā."

„Tad ari es joprojām esmu tavs draugs, Ender, un es palieku šeit, lai trenētos kopā ar tevi."

Atkal ieradās vecākie zēni, bet tikai daži no tiem bija komandieri. Vairākums bija vienkārši kareivji no dažādām armijām. Enders redzēja ari vairākus Salamandru formas tērpos. Pat pāris Žurkas. Šoreiz viņi nepierakstīja vārdus; tā vietā viņi ņirgājās, klaigāja un skaļi smējās, kad jauniņie ar netrenētajiem muskuļiem mēģināja veikt sarežģītus paņēmienus. Dažus tas patiešām aizskāra.

«Klausieties uzmanīgi," Enders teica. «Iegaumējiet vārdus. Ja kādreiz vēlēsieties satracināt pretinieku, kliedziet kaut ko līdzīgu. Viņus tas kaitinās, un viņi sāks darīt visādas muļķības. Bet mēs gan ne."

Šens ātri uztvēra domu. Viņš un vēl četri jauniņie skaļi piecas sešas reizes atkārtoja katru vecāko zēnu izkliegto frāzi. Kad viņi sāka tās dziedāt šūpuļdziesmu melodijās, daži no vecākajiem zēniem atspērās pret sienu un devās uzbrukumā.

Kombinezoni bija veidoti cīņām ar vājiem gaismas ieročiem, un tuvcīņā bezsvara stāvokli tie diez ko neaizsargāja un pat traucēja kustībām. Puse zēnu jau bija sasaldēti un nevarēja cīnīties, taču to stīvie kombinezoni varēja noderēt. Enders ātri pavēlēja jauniņajiem pulcēties vienā telpas stūri. Vecākie zēni smējās vēl skaļāk, un, redzot, ka Endera grupa atkāpjas, uzbrukumam pievienojās vēl daži, kas gaidīja pie sienas.

Enders ar Alaju izlēma izgrūst kāda pretinieka virzienā sasaldētu kareivi. Sasaldētais jauniņais ietriecās tajā ar savu ķiveri, un abi aizlidoja pretējos virzienos. Vecākais zēns piespieda roku krūtīm, kur bija ietriecies jauniņais, un iekliedzās no sāpēm.

Ņirgāšanās beidzās. Arī atlikušie zēni iesaistījās kaujā. Enders diez ko necerēja, ka viņa zēni netiks savainoti. Taču pretinieki tuvojās haotiski, nekoordinēti, viņi iepriekš nekad nebija darbojušies kopā, toties Endera mazā treniņu armija, lai gan tajā bija tikai kāds ducis

zēnu, labi pazina viens otru un prata darboties saskaņoti.

„Nova!" Enders iesaucās. Pārēji zēni iesmējās. Viņi sadalījās trīs grupās — ar kājām kopā, saliekušies, sadevušies rokās, veidojot tādas kā nelielas zvaigznes.

„Mēs apiesim viņus un nokļūsim pie durvīm. Aiziet!"

Līdz ar signālu trīs zvaigznes eksplodēja un zēni aizlidoja katrs savā virzienā tādā leņķi, lai varētu atsperties no sienas durvju virzienā. Tā kā visi pretinieki bija telpas vidū, kur mainīt lidojuma virzienu bija daudz grūtāk, manevrs bija izpildāms pavisam viegli.

Enders bija atspēries tā, lai satiktos ar sasaldēto kareivi, ko viņi tikko bija izmantojuši par ieroci. Zēns vairs nebija sasaldēts, Enders viņu satvēra, apgrieza riņķī un iekustināja durvju virzienā. Diemžēl, bet likumsakarīgi Enders sāka kustēties pretējā virzienā, turklāt lēnāk. Viens pats viņš diezgan lēni dreifēja virzienā uz to kaujas telpas vietu, kur atradās vecākie zēni. Viņš pārmainīja pozu un ieraudzīja, ka visi viņa kareivji ir drošībā pie tālākās sienas.

Tikmēr viņu pamanīja saniknotie un dezorganizētie pretinieki. Enders aprēķināja, cik daudz laika viņam vajag, lai sasniegtu sienu un atkal atspertos. Pārāk daudz. Daži pretinieki jau kustējās viņa virzienā. Enders satrūkās, ieraugot starp tiem arī Stilsona seju. Viņš nodrebēja un saprata, ka viņam tā tikai licies. Bet situācija bija tāda pati, taču šoreiz neviens nestāvēs malā, vērojot, kā kauja tiek izšķirta ciņā starp diviem pretiniekiem. Cik varēja spriest, viņiem nebija vadoņa, un viņi visi bija daudz lielāki par viņu.

Tomēr tuvcīņas nodarbībās viņš bija jau šo to iemācījies par smaguma centra maiņu un kustīgu objektu fiziku. Spēlēs viņi gandrīz nekad nenonāca līdz tuvcīņai — tu nevari ietriekties nesasaldētā pretiniekā, ja vien pats jau neesi sasaldēts. Tā nu Enders atlikušajās sekundēs iekārtojās pēc iespējas izdevīgākā pozīcijā, lai sagaidītu savus viesus.

Par laimi, par kaušanos bezsvara stāvoklī viņi zināja tikpat maz, cik Enders, un daži, kas mēģināja viņam iesist, atklāja, ka sist nav diez cik efektīvi — tā viņi tikai atgrūdās no Endera ar tādu pašu ātrumu, ar kādu bija situši. Bet daži, kā Enders ātri ievēroja, likās patiešām noskaņoti salauzt viņam vismaz kādu kaulu. Viņš gan negrasījās to gaidīt.

Viņš satvēra kādu no zēniem aiz rokas un pagrūda to, cik stipri vien spēja. Enders aizlidoja pretējā virzienā, prom no pirmajiem uzbrucējiem, taču viņš joprojām nebija pietuvojies durvīm.

«Palieciet, kur esat!" viņš kliedza saviem draugiem, kas acīmredzot kārtojās, lai dotos viņu glābt.

«Palieciet turpat!"

Kāds cieši sagrāba Enderu aiz kājas. Enders mēģināja to izmantot par atspēriena punktu, ar otru kāju viņš iespēra pa zēna ausi un plecu,

tas iekliedzās un palaida viņu vaļā.]a zēns būtu atlaidis roku tajā brīdī, kad Enders spēra, viņam būtu sāpējis daudz mazāk un Enders varētu atsperties lidojumam. Tomēr zēns bija turējies pārāk ilgi. Viņa auss bija ievainota, gaisā peldēja asins lāses. Enders kustējās vēl lēnāk.

Jau atkal, domāja Enders. Atkal es aizsargājoties ievainoju cilvēkus. Kāpēc gan viņi neliek man mieru, kaut vai lai paši netiktu ievainoti?

Viņam tuvojās vēl trīs zēni, šoreiz tie darbojās saskaņoti. Tomēr, lai viņam ko izdarītu, vispirms viņš bija jāsatver. Enders ātri iekārtojās tā, lai diviem būtu jāsagrābj viņš aiz kājām un viņa rokas paliktu brīvas, lai tiktu galā ar trešo.

Viņi, protams, uzķērās uz ēsmas. Enders ieķērās trešā zēna plecos, asi parāva viņu uz augšu un iesita ar savu ķiveri viņam pa seju. Atkal kliedziens un asins straumes. Abi zēni, kas turēja viņa kājas, mēģināja tās mežģīt. Enders uzgrūda viņiem virsū zēnu ar asiņojošo degunu, viņi sapinās kopā, un viena kāja Enderam atbrīvojās. Tālāk jau bija pavisam vienkārši. Izmantojot otra zēna satvērienu, viņš ar brīvo kāju iespēra tam tieši pa kājstarpi, tad atspērās no viņa durvju virzienā. Atspēriens gan neizdevās pārāk veiksmīgs un ātrs, taču tam nebija nozīmes. Neviens viņam nesekoja.

Viņš sasniedza savus draugus netālu no durvīm. Tie viņu satvēra un nogādāja līdz durvīm. Viņi smējās un rotaļājoties viņu iepļaukāja.

„Cik tu slikts!" viņi jautri sauca. „Cik drausmīgs! Cik nežēlīgs!"

,.Šodien nodarbības beigušās," Enders teica.

„Rīt viņi atkal atgriezīsies," teica Šens.

„Lai tikai pamēģina," atbildēja Enders. „Ja nāks bez kombinezoniem, tiksim ar viņiem galā vēlreiz. Ja nāks ar kombinezoniem, mēs viņus sasaldēsim."

,.Starp citu," teica Alajs, «skolotāji neļaus tam atkārtoties."

Enders atcerējās, ko viņam bija sacījis Dinks. Diez vai Alajarn ir taisnība?

„Hei, Ender!" iesaucās kāds no vecākajiem zēniem, kad Enders devās prom no kaujas telpas. „Tu neesi nekas, un nekas tu arī paliksi!"

„Mans iepriekšējais komandieris Bonso," paskaidroja Enders. «Liekas, es viņam nepatīku."

Tovakar Enders savā datorā pārbaudīja ziņojumus. Četri zēni bija vērsušies pēc medicīniskās palīdzības. Vienam plīsušas ribas, vēl vienam ievainoti sēklinieki, vienam ieplēsta auss, un vēl vienam lauzts deguns un vaļīgs zobs. Visiem ievainojumiem bija norādīts viens cēlonis: nejauša sadursme bezsvara stāvoklī.

Ja jau skolotāji bija pieļāvuši šādu skaidrojumu oficiālā ziņojumā, bija skaidrs, ka par bīstamo sadursmi kaujas telpā viņi nevienu sodīt negrasās. Vai viņi nedarīs pilnīgi neko? Viņiem vienalga, kas šajā skolā notiek?

Tā kā viņš atgriezās skolā āgrāk nekā parasti, Enders datorā palaida savu spēli. Viņš sen nebija to spēlējis. Pietiekami sen, lai nevarētu atsākt tur, kur pēdējoreiz bija apstājies. Viņš atradās pie Milža līķa. Tiesa, tagad tas vairs pārāk neizskatījās pēc līķa — ja vien neapstājās nostāk un nepavēroja to ilgāk. Skelets bija gandrīz pilnībā pārvērties par pauguru, apaudzis ar zāli un iepīts vīnogulājos. Vēl skaidri saskatāma bija tikai Milža seja — balts kauls, kā liela kaļķakmens atlūza, kas spraucas ārā no veca un baisa kalna.

Enders diez ko nepriecājās par iespēju vēlreiz cīnīties ar bērniem vilkiem, taču viņam par lielu pārsteigumu to tur vairs nemaz nebija. Varbūt, ja tos nogalina, tie otrreiz Vairs neparādās. Viņam pat kļuva nedaudz skumji.

Viņš nolaidās pazemē, caur ejām nokļuva uz klintsradzes virs brīnumainā meža. Viņš atkal metās lejup, un viņu atkal satvēra mākonis un nogādāja istabā pils tornī.

Paklājs atkal mēģināja pārvērsties čūskā, taču šoreiz Enders daudz nekavējās. Viņš uzkāpa uz čūskas galvas un samina to. Tā vijās un locījās zem viņa kājas — un viņš kā atbildot mina to vēl dziļāk akmens grīdā, līdz tā vairs nekustējās. Enders pacēla to un pakratīja, līdz tā atdalījās no paklāja. Tad, velkot čūsku aiz sevis, viņš sāka meklēt izeju.

Tās vietā viņš uzdūrās spogulim. Un spogulī viņš redzēja seju, ko atpazina tikai ar grūtībām. Tas bija Pīters, no zoda viņam tecēja asinis, no mutes ārā karājās čūskas aste.

Enders iekliedzās un strauji novērsās no datora. Zēni, kas atradās telpā, satrūkās no trokšņa un steidzās viņam klāt, bet viņš atvainojās un pateica, ka nekas nav noticis. Kad viņi aizgāja, Enders atkal ieskatījās datora ekrānā. Viņa tēls joprojām lūkojās spogulī. Viņš mēģināja pacelt kādu mēbeli, lai sadauzītu spoguli, taču nevarēja neko pat pakustināt. Arī pats spogulis nebija noņemams no sienas. Beidzot Enders tam meta ar čūsku. Spogulis sašķīda lauskās, un aiz tā sienā atklājās ala. No alas iznira dučiem sīku čūsku un sāka kost Endera tēlam. Izmisīgi cenšoties no sevis tās notraukt, tēls sabruka zem sīko čūsku ņudzekļa un nomira.

Ekrāns kļuva balts, uz tā parādījās uzraksts:

«Atkārtot spēli?"

Enders izslēdza datoru un nolika to sāņus.

Nākamajā dienā pie Endera ieradās vairāki komandieri un citu komandieru sūtīti kareivji, lai viņu nomierinātu: lielākā daļa komandieru uzskatīja, ka papildu treniņi ir laba ideja un viņam tie jāturpina. Un, lai neviens viņam netraucētu, viņi sūtīja dažus savus kareivjus, kam ari bija nepieciešami papildu treniņi, pievienoties Enderam.

„Viņi ir tikpat lieli, cik tie insekti, kas jums uzbruka vakar. Nu

tiem būs par ko padomāt."

Divpadsmit zēnu vietā tovakar ieradās četrdesmit pieci — vairāk nekā vesela armija, un, vai nu tāpēc, ka tagad Endera pusē bija arī vecāki zēni, vai arī tāpēc, ka bija pieticis ar vakardienas sadursmi, neieradās neviens ienaidnieks.

Enders vairs nespēlēja savu spēli. Taču viņš to redzēja sapņos. Enders nevarēja aizmirst, kā viņš jutās, saminot čūsku, ieplēšot tā zēna ausi, iznīcinot Stilsonu, salaužot Bernāra roku. Stāvot pie spoguļa, turot ienaidnieka līķi, redzot, kā no spoguļa uz viņu raugās Pīters. Šī spēle par mani zina pārāk daudz. Šī spēle melo. Es neesmu Pīters. Es neesmu dzimis slepkava.

Un tad piedzima neciešamākas bailes — ka viņš ir slepkava, šajā ziņā pat pārāks par Pīteru, ka skolotājiem viņš ir tik mīļš tieši tāpēc. Karā ar insektoīdiem nepieciešami slepkavas. Cilvēki, kas spēj samalt ienaidniekus miltos, spēj izsmērēt tos pret sienām.

Labi, es esmu jūsējais. Pretīgs izdzimtenis, kādu jūs vēlējāties. Es esmu instruments jūsu rokās, un kāda gan nozīme tam, ka es ienīstu tieši to sevis .daļu, kas jums visvairāk vajadzīga? Kāda nozīme tam, ka tad, kad tās mazās čūskas mani spēlē nogalināja, es biju ar tām vienisprātis, es priecājos?

9. Loks un Dēmostens

„Es jūs neizsaucu, lai velti izšķiestu laiku. Kā, pie velna, dators to izdarīja?"

„Es nezinu."

„Kā tas varēja dabūt Endera brāļa attēlu un ievietot to Brīnumzemē?"

„Ne es to programmēju, pulkvedi Graf. Vienīgais, ko es zinu — neviens nekad nav nokļuvis tik tālu. Brīnumzeme jau ir gana dīvaina, bet tā jau vairs nemaz nav Brīnumzeme. Tas ir aiz Pasaules gala un…"

„Es zinu nosaukumus, tikai nezinu, ko tie nozīmē."

«Brīnumzeme bija ieprogrammēta. Tā šur tur ir minēta. Bet ne Pasaules gals. Par to mēs neko nezinām."

„Man diez ko nepatīk, ka dators tā spēlējas ar Endera smadzenēm. Pīters Vigins ir visietekmīgākā persona viņa dzīvē, ja vien neskaita viņa māsu Valentīnu."

«Spēle ir radīta, lai palīdzētu viņus attīstīt, lai palīdzētu viņiem atrast pasaules, kurās viņi varētu justies apmierināti."

„Jūs nesapratāt, major Imbu, vai ne? Es nevēlos, lai Enders būtu apmierināts ar pasaules galu. Mēs te neesam tāpēc, lai ar to justos apmierināti!"

«Pasaules gals spēlē nenozīmē cilvēces bojāeju karā ar insektoīdiem. Tas nozīmē ko īpašu tieši Enderam."

«Labi. Ko tad?"

«Es nezinu, ser. Es neesmu Enders. Jautājiet viņam."

«Major Imbu, es jautāju jums."

«Nozīmju var būt tūkstošiem."

«Piemēram?"

„Jūs viņu esat izolējis. Varbūt viņš vēlas šis pasaules — Kaujas skolas — galu. Vai varbūt galu pasaulei, kurā viņš uzauga, kur bija viņa mājas, no kurienes viņš nokļuva šeit. Vai varbūt tādā veidā viņš cenšas aizmirst, ka šeit sakropļojis tik daudz citu bērnu. Enders ir jūtīgs bērns, un viņš dažiem ir pamatīgi nodarījis pāri, varbūt viņš vēlas, lai šai pasaulei beidzot pienāktu gals."

„Vai varbūt neviena no šim iespējām nav īstā."

„Spēlē pastāv cieša saikne starp bērnu un datoru. Stāsti tiek radīti kopā. Un stāsti ir patiesi — tādā ziņā, ka tie atspoguļo bērna dzīves realitāti. Tas ari ir viss, ko es zinu."

„Un es pateikšu, ko es zinu, major Imbu. To Pītera Vigina attēlu dators nevarēja dabūt no mūsu skolas failiem. Kopš ieradās Enders, mums par Pīteru nav nekā — nedz elektroniskā, nedz citādā formā. Un tas attēls ir jauns."

„Pagājis ir tikai pusotrs gads. Cik daudz gan tas zēns var būt

mainījies?"

„Tagad viņam ir pavisam cita frizūra. Viņa mute ir kļuvusi nedaudz citāda — ortodontijas dēļ. Es dabūju jaunu fotogrāfiju no Zemes un salīdzināju tās. Vienīgais veids, kā Kaujas skolas dators varēja tikt pie šī attēla, bija to pieprasīt no kāda datora uz Zemes. No datora, kas nav saistīts ar SF. Un tam vajag pieprasīšanas tiesības. Mēs nevaram vienkārši ierasties Gilfordas grāfistē Ziemeļkarolīnā un savākt bildi no skolas arhīva. Vai kāds no tās skolas ir ko tādu atļāvis?"

„Jūs nesaprotat, ser. Mūsu Kaujas skolas dators ir tikai daļa no SF tīkla. Ja mums vajadzīgs kāds attēls, mums tas oficiāli jāpieprasa, bet, ja spēles programma konstatē, ka tas attēls tai ir nepieciešams…"

„Tā to vienkārši savāc."

„Ne jau jebkurā gadījumā. Tikai tad, ja tas nepieciešams bērna labā."

„Skaidrs, bērna labā. Bet kāpēc? Viņa brālis ir bīstams, viņa brālis netika pieņemts, jo viņš ir viens no nežēlīgākajiem un neuzticamākajiem cilvēkiem, kāds mums ir gadījies. Kāpēc viņš Enderam ir tik svarīgs? Kāpēc vēl joprojām pēc tik ilga laika?"

„Man patiešām nav ne jausmas, ser. Un spēle ir veidota tā, ka no tās mēs to nevaram uzzināt. Patiesībā tā pati var nezināt. Ziniet, neizpētīta teritorija."

„Tas nozīmē, ka dators nevis darbojas pēc noteikta plāna, bet gan rīkojas atbilstoši situācijai?"

„Var teikt arī tā."

„Tādā gadījumā es jūtos nedaudz labāk. Man likās, ka es vienīgais tā daru."

• ••

Endera astoto dzimšanas dienu viņu jaunās mājas Grīnsboro kokiem aizaugušajā pagalmā Valentīna svinēja viena. Viņa notīrīja laukumiņu zemes no skujām un lapām un ar zariņu ieskrāpēja zemē viņa vārdu. Tad viņa no zariem un skujām izveidoja tādu kā mazu vigvamiņu un iededzināja uguni. Dūmi vijās augšup priedes zaros un skujās. Uz augšu, kosmosā, viņa klusi teica, uz augšu, līdz Kaujas skolai.

No Endera nebija pienākusi neviena vēstule, un, kā viņi saprata, neviena viņu sūtītā vēstule nebija sasniegusi Enderu. Iesākumā, kad viņš tikko bija aizvests, tēvs ar māti ik dienu sēdēja pie galda un rakstīja viņam garas jo garas vēstules. Drīz viņi to darīja vairs tikai reizi nedēļā, tad, nekad nepienākot atbildēm, reizi mēnesī. Nu jau bija pagājuši divi gadi kopš viņa aizlidošanas, un tagad par vēstulēm vispār vairs nebija ne runas un netika pieminēta pat viņa dzimšanas diena. Viņš ir miris, jo mēs viņu esam aizmirsuši, viņa rūgti domāja.

Taču Valentīna viņu nebija aizmirsusi. Vecākiem nezinot un jo

īpaši slēpjot to no Pītera, viņa bieži domāja par Enderu un bieži rakstīja viņam vēstules, uz kurām, kā viņa labi zināja, atbildes gaidāmas nebija. Un, kad māte ar tēvu paziņoja, ka viņi pamet pilsētu un pārceļas uz Ziemeļkarolīnu, Valentīna saprata: viņi vairs netic, ka Enders atgriezīsies. Viņi atstāja vienīgo vietu, kur viņš varētu viņus atrast. Kā gan lai Enders viņus atrastu šeit — starp šiem kokiem, zem šīm nepastāvīgajām, drūmajām debesīm? Viņš taču ir dzīvojis tikai pilsētas gaiteņos, un Kaujas skolā no dabas noteikti vispār nav ne miņas. Ko gan viņš te iesāktu?

Valentīna zināja, kāpēc viņi pārvācās uz šejieni. Pītera dēj — lai dzīvē starp kokiem un dzīvniekiem, lai mežonīgās — kādu to iedomājās māte ar tēvu — dabas iespaidā viņu savādais, biedējošais bērns kļūtu kaut nedaudz maigāks. Savā ziņā tas darbojās. Pīteram te iepatikās. Garas pastaigas pa mežiem un pa laukiem svaigā gaisā — dažreiz pat visas dienas garumā ar vienu vai pāris sviestmaizēm un datoru mugursomā un nelielu saliekamo nazi kabatā.

Taču Valentīna zināja vairāk. Viņa bija redzējusi līdz pusei nodīrātu vāveri ar ķepiņās iedurtiem zariem piespraustu pie zemes. Viņa iztēlojās, kā Pīters to notver, nostiprina, pamazām uzmanīgi atdala un novelk tai ādu, neaizskarot iekšējos orgānus, raugoties, kā raustās tās muskuļi. Cik ilgi vāvere mocījās, līdz nomira? Visu šo laiku Pīters būs sēdējis tai blakus, atspiedies pret koku, kur vāverei varbūt bijusi ligzda, darbojies ar savu datoru, kamēr vāveres dzīvība lēnām izdziest.

Sākumā viņa bija šausmās un gandrīz izvēmās pusdienu laikā, kad redzēja, cik aktīvi Pīters ēda un cik jautri un mundri viņš runāja. Bet vēlāk, padomājusi par to, viņa saprata, ka Pīteram tas varbūt bija kas īpašs, kas brīnumains — kā viņai viņas mazie ugunskuriņi. Upuris, lai apmierinātu tumšos dievus, kas bija apsēduši viņa dvēseli. Labāk lai moka vāveres, nevis bērnus. Pīters savā ziņā līdzinājās zemkopim — viņš dēstīja sāpes un kopa tās, un, kad tās bija ienākušās, kāri tās norija. Labāk, lai viņam tiek šīs mazās, bet spēcīgās devas, nevis vardarbība skolā.

„Paraugskolnieks," par viņu teica skolotāji. „Kaut skolā būtu simtiem tādu kā viņš. Visu laiku mācās, vienmēr laikus nodod mājasdarbus. Viņam patīk mācīties."

Bet Valentīna zināja, ka tā ir krāpšanās. Labi, Pīteram tiešām patika mācīties, bet skolotāji viņam nebija iemācījuši neko. Nekad. Viņš mācījās mājās pie sava datora, urbās caur bibliotēkām un datubāzēm, lasīja un domāja, un — tas bija vissvarīgākais — runāja ar Valentīnu. Tikmēr skolā viņš izlikās, ka ir sajūsmā par bērnišķīgajām ikdienas nodarbībām. Ai, vai, es nevarēju ne iedomāties, ka vardes iekšpusē izskatās šādi, viņš teica, bet mājās lasīja par to, kā DNS filotiskie sakari saista atsevišķas šūnas vienotos organismos. Pīters

izcili prata glaimot, un visi skolotāji uz tā uzķērās.

Un tomēr tā bija labāk. Pīters ne ar vienu vairs nekāvās. Nevienu neaizskāra. Sadzīvoja ar visiem. Tas likās esam pavisam cits, jauns Pīters.

Tam ticēja visi. Tēvs ar māti to atkārtoja tik bieži, ka Valentīnai bieži bija gandrīz vai jākliedz: tas nav nekāds jauns Pīters, tas ir tas pats vecais Pīters, tikai gudrāks!

Cik gudrs? Gudrāks par tevi, tēv. Gudrāks par tevi, māt. Gudrāks par ikvienu, ko jūs jebkad esat pazinuši vai satikuši.

Bet ne jau gudrāks par mani.

„Es domāju," Pīters teica, „vai man tevi nogalināt vai kā."

Valentīna atspiedās pret priedes stumbru; no viņas ugunskuriņa bija palikuši vairs tikai gruzdoši pelni.

„Es tevi arī mīlu, Pīter."

„Tas būtu tik viegli. Tu tik bieži kurini šos sīkos, stulbos ugunskuriņus. Atliek tikai tevi apdullināt un sadedzināt. Tev taču tik ļoti patīk dedzināt."

„Es domāju, vai nevajadzētu tevi miegā izkastrēt."

„Nē, neko tādu tu nedomā. Kas tāds tev ienāk prātā tikai tad, kad blakus esmu es. Es tevī atmodinu to pašu labāko. Nē, Valentīna, es esmu nolēmis tevi nenogalināt. Es esmu nolēmis, ka tu man palīdzēsi."

„Tiešām?"

Pirms pāris gadiem Valentīna tiešām justos iebiedēta, taču tagad viņai nebija bail. Viņa nešaubījās, ka Pīters tiešām ir spējīgs viņu nogalināt. Viņa vispār nevarēja iedomāties neko tik briesmīgu, ko Pīters nespētu izdarīt. Vēl viņa zināja, ka Pīters nebūt nav ārprātīgs, ka viņš lieliski sevi kontrolē. Viņš valdīja pār sevi daudz labāk nekā jebkurš cits, ko viņa pazina. Varbūt vien neskaitot viņu pašu. Pīters - varēja atteikties no jebkādām vēlmēm, cik ilgi vien vajadzēja; viņš prata noslēpt jebkādas emocijas. Un tādēļ Valentīna zināja, ka viņš viņai nekad neuzbruks pēkšņā naida uzliesmojumā. Viņš to darītu tikai tad, ja tas būtu riska vērts. Un tas nebija iespējams. Tādēļ viņa savā ziņā pat deva priekšroku Pīteram, nevis citiem cilvēkiem. Viņš vienmēr rīkojās atbilstoši rūpīgi aprēķinātam egoismam. Un tāpēc, lai būtu drošībā, viņai tikai atlika rūpēties, lai Pītera interesēs būtu atstāt viņu dzīvu, nevis nogalināt.

«Situācija saasinās, Valentīna. Es sekoju karaspēka kustībai Krievijā."

„Par ko tu runā?"

„Par pasauli, Valentīna. Tu taču zini, kas ir Krievija? Lielā impērija? Otrais Varšavas pakts? Eirāzijas valdnieki no Nīderlandes līdz Pakistānai?"

„Viņi nemēdz atklāt ziņas par sava karaspēka pārvietošanos, Pīter."

«Skaidrs, ka ne. Bet ziņas par pasažieru un kravas vilcienu kustību gan ir publiski pieejamas. Es izveidoju programmu, kas apstrādā tos sarakstus un nosaka, kad pa tiem pašiem ceļiem slepeni pārvietojas armijas vienības. Pārbaudīju informāciju par pagājušajiem trim gadiem. Pēdējos sešos mēnešos viņi kļuvuši aktīvāki. Gatavojas karam. Sauszemes karam."

„Bet kas tad ar Aliansi? Un kā būs ar insektoīdiem?"

Valentīna nezināja, kāds ir Pītera mērķis, bet šādas diskusijas par notikumiem pasaulē viņš aizsāka bieži. Viņš izmantoja Valentīnu, lai pārbaudītu un uzlabotu savas idejas. Viņa savukārt šī procesa laikā attīstīja savu domāšanu. Valentīna atklāja, ka, lai gan viņa reti kad piekrita Pītera viedoklim par to, kādai pasaulei būtu jābūt, viņu domas par to, kāda pasaule patiesībā ir, bieži sakrita. Viņi bija iemācījušies veikli atsijāt precīzu informāciju no bezcerīgi nekompetento un lētticīgo žurnālistu stāstiņiem. Pīters viņus dēvēja par aitu baru.

„Polemarhs ir krievs, vai ne? Un viņš gan zina, kas ir ar floti. Vai nu viņi atklājuši, ka insektoīdi mūs vairs neapdraud, vai arī būs pamatīga kauja. Jebkurā gadījumā karš ar insektoīdiem būs beidzies. Viņi gatavojas citam karam, kas būs pēc tam."

„Ja viņi pārvieto karaspēka vienības, tam jānotiek stratēga vadībā."

„Tas notiek Varšavas pakta valstu robežās."

Satraucoši. Šķietami noturīgais miers un sadarbība netraucēti ilga gandrīz kopš insektoīdu karu sākuma. Pīters bija atklājis pamatīgu plaisu pasaules kārtības uzbūvē. Viņa iztēlojās, kāda bija pasaule pirms insektoīdu uzspiestās vienotības — aina likās tik skaidra, it kā viņa pati to atcerētos.

„Tātad būs kā agrāk."

„Ar dažām izmaiņām. Vairogu dēļ neviens nelietos kodolieročus. Tā vietā, lai nogalinātu miljonus, tiks nogalināti tūkstoši." Pīters pasmaidīja. „Tas ir neizbēgami, Valentīna. Pašlaik mums ir milzīga, starptautiska flote, kuru pārvalda amerikāņi. Ja karš ar insektoīdiem beidzas, izzūd arī šī vara — tā balstās tikai uz bailēm no insektoīdiem. Un pēkšņi mēs paskatāmies apkārt un atklājam, ka visas vecās savienības ir izirušas un pagalam. Izņemot vienu Varšavas pakta valstis. Dolārs pret pieciem miljoniem lāzeru. Mums būs asteroīdu josla, bet viņiem — Zeme, un bez Zemes tur ātri vien izbeigsies gan rozīnes, gan selerijas."

Valentīnu visvairāk satrauca Pītera miers un bezrūpība.

„Pīter, kāpēc gan man liekas, ka tu par to domā kā par zelta izredzēm Pīteram Viginam?"

„Mums abiem, Valentīna."

„Pīter, tev ir divpadsmit gadu. Man ir desmit. Ir vārds, ar ko mūs

apzīmē. Mūs sauc par bērniem, un ar mums apietas kā ar pelēm."

„Bet mēs nedomājam kā bērni, vai ne, Valentīna? Mēs nerunājam kā bērni. Un pats galvenais — mēs nerakstām kā bērni."

..Diskusijā, kas sākās ar nāves draudiem, Pīter, mēs, man liekas, esam novirzījušies no tēmas."

Bet Valentīna jutās ieinteresēta. Rakstīšana viņai padevās labāk nekā Pīteram. Viņi abi to zināja. Pīters bija reiz izteicies, ka viņš vienmēr jūt, ko citi cilvēki sevī ienīst, un prot to izmantot, bet Valentīna vienmēr zina, kas citiem cilvēkiem sevī visvairāk patīk, un izmanto to glaimiem. Ciniski, bet taisnība. Valentīna spēja panākt, ka cilvēki piekrīt viņas viedoklim un uzskatiem, — viņa prata tos pārliecināt, ka viņi vēlas to, ko viņa grib, lai tie vēlētos. Savukārt Pīters prata panākt, ka viņi baidās no tā, no kā viņš liek tiem baidīties. Kad viņš to pirmoreiz Valentīnai pateica, viņa apvainojās. Viņa gribēja ticēt, ka pārliecināt citus cilvēkus par savu viedokli viņai izdodas tik labi tāpēc, ka viņai ir taisnība, un ne tāpēc, ka viņa būtu īpaši viltīga. Bet, lai cik viņa mēģināja sev iegalvot, ka nevēlas izmantot citus cilvēkus, kā to dara Pīters, apziņa, ka viņa tiešām spēj kontrolēt citus, Valentīnai sagādāja baudu. Un ne tikai kontrolēt viņu rīcību. Viņa savā ziņā prata kontrolēt ari viņu vēlmes. Viņai bija kauns, ka viņa izbauda šo varu, taču viņa tik un tā to laiku pa laikam izmantoja. Lai pārliecinātu skolotājus vai citus skolēnus. Lai māte ar tēvu raudzītos uz pasauli, kā viņa to vēlas. Dažreiz viņai tas izdevās pat ar Pīteru. Tas bija pats biedējošākais — viņa pietiekami labi saprata Pīteru, lai spētu iejusties viņa ādā. Viņā pašā bija daudz vairāk no Pītera, nekā viņa vēlējās un spēja atzīt, lai gan dažreiz viņa tomēr uzdrīkstējās par to domāt. Pīteram runājot, viņa domāja: tu sapņo par varu, Pīter, bet savā ziņā es esmu daudz spēcīgāka par tevi.

„Es esmu iedziļinājies vēsturē," Pīters teica. „Es esmu iemācījies šo to par cilvēka uzvedības likumsakarībām. Dažreiz pasaule pārkārto pati sevi, dažreiz to iespējams pārmainīt ar īstajiem vārdiem. Padomā, ko Perikls paveica Atēnās, un Dēmostens…"

„Jā, viņiem divreiz izdevās novest Atēnas postā."

„Periklam — jā, bet Dēmostenam bija taisnība par Filipu."

„Vai arī viņš viņu izprovocēja."

„Nu, redzi? Tā vienmēr rīkojas vēsturnieki: strīdas par cēloņiem un sekām, kad patiesībā jāatzīst, ka ir situācijas, kad pasaule ir gatava, lai īstajā vietā un ar īstajiem vārdiem to varētu pārmainīt. Tomass Peins un Bendžamins Franklins, piemēram. Bismarks. Ļeņins."

«Gadījumi nav pārāk līdzīgi, Pīter."

Viņa nepiekrita tikai ieraduma dēļ. Viņa saprata, ko viņš domā, un tas viņai likās visai ticami.

„Es negaidīju, ka tu sapratīsi. Tu vēl joprojām tici, ka skolotāji zina ko mācīšanās vērtu."

Es saprotu daudz vairāk, nekā tev liekas, Pīter.

„Tad tu nu būsi nākamais Bismarks?"

„Es zinu, kā iedēstīt sabiedrības prātos savas idejas. Vai tev nav reiz ienākusi prātā kāda izcili gudra frāze, Valentīna, ko tu tad arī pasaki, un pēc kādām divām nedēļām vai mēneša tu dzirdi kādu nepazīstamu pieaugušo to sakām citam nepazīstamam pieaugušajam? Vai arī dzirdi kādā televīzijas pārraidē, vai arī izlasi to tiklā."

„Es vienmēr nodomāju, ka esmu to vienkārši jau iepriekš dzirdējusi un man tikai liekas, ka esmu pati to izdomājusi."

„Un tu kļūdies. Pasaulē varbūt ir tikai kādi divi trīs tūkstoši cilvēku, kas ir tikpat gudri, cik mēs. Lielākā daļa kaut kur kaut kādā veidā pūlas nopelnīt iztiku. Pasniedzēji — nabaga izdzimteņi — vai zinātnieki. Un tikai nedaudzi spēj kaut ko patiešām ietekmēt."

„Atļauj man minēt: tie laimīgie esam mēs."

„Varen smieklīgi, Valentīna. Kā trusis ar vienu kāju."

„Tādu šajos mežos droši vien netrūkst."

„Lēkā pa riņķi vien, pa riņķi vien."

ŠI drausmīgā aina Valentīnu sasmīdināja, un par to viņa bija ļoti dusmīga pati uz sevi.

«Valentīna, ko teiksim mēs, to pēc divām nedēļām atkārtos visa pasaule. Mēs to spējam. Mums nav jāgaida, līdz mēs būsim pieauguši un iekārtoti nekaitīgos amatos."

„Pīter, tev ir divpadsmit."

„Ne tīklā. Tīklā es varu saukties, kā vien vēlos, un tu arī."

„Tīklam mēs varam piekļūt tikai kā skolēni, un nokļūt pie īstajām diskusijām mēs varam tikai lasīšanas režīmā — tas nozīmē, ka mēs nemaz nevarēsim neko pateikt."

„Man ir plāns."

„Tev vienmēr ir." Viņa izlikās vienaldzīga, taču patiesībā kāri klausījās.

„Mēs varētu piekļūt tīklam kā pilntiesīgi pieaugušie ar vārdiem, kādi vien mums ienāks prātā, ja tēvs mums ļaus izmantot savu pilsoņa paroli."

„Un kāpēc gan lai viņš ļautu? Mums jau ir skolēnu paroles. Ko tad tu viņam teiksi? Man vajag pilsoņa paroli, lai glābtu pasauli?"

„Nē, Valentīna, es viņam neteikšu neko. Tu viņam pastāstīsi, ka esi norūpējusies par mani, pastāstīsi, kā es cītīgi mācos skolā, bet tu zini, ka tā mani padara traku, jo man nav iespējas runāt ar īsteni gudriem cilvēkiem, ka visi mani uzlūko no augšas, jo es esmu tik jauns, ka man te nav līdzvērtīgu sarunu biedru. Tu vari pierādīt, cik slikti mani tas ietekmē. Ir pat izpausmes."

Valentīna iedomājās par mirušo vāveri mežā un saprata: Pīters bija ieplānojis, ka viņa to atradīs. Vai arī vismaz iekļāvis savā plānā, kad tas jau bija noticis.

„Tu vari piedabūt, ka viņš dalās ar mums savā parolē. Mēs varēsim pieņemt izdomātas identitātes, apslēpt, kas mēs patiesībā esam, un beidzot tikt pienācīgi novērtēti un cienīti."

Valentīna mēdza apstrīdēt viņa idejas, taču šis bija citāds gadījums. Viņa nevarēja vienkārši sacīt: kas gan tev liek domāt, ka tu esi pelnījis cieņu? Viņa bija lasījusi par Ādolfu Hitleru. Interesanti, kāds gan divpadsmit gadu vecumā bija viņš? Ne tik gudrs kā Pīters, bet noteikti tikpat godkārīgs. Un kāda gan tagad būtu pasaule, ja viņš bērnībā būtu ierauts kuļmašīnā vai ari viņu būtu saminis zirgs?

..Valentīna," Pīters teica, „es zinu, ko tu par mani domā. Tu domā, ka es neesmu diez cik patīkama persona."

Valentīna svieda viņam ar skuju.

,.Bulta tev caur sirdi."

„Es jau sen plānoju izrunāties ar tevi. Bet man visu laiku bija bail."

Viņa ielika vienu skujas adatu mutē un izpūta to viņa virzienā. Tā nokrita gandrīz taisni zemē.

„Vēl viens neveiksmīgs šāviens."

Kāpēc gan viņš izliekas vājš?

,.Valentīna, man bija bail, ka tu man neticēsi. Neticēsi, ka es uz to esmu spējīgs."

„Pīter, es ticu, ka tu esi spējīgs uz jebko."

„Bet visvairāk man bija bail, ka tu noticēsi un mēģināsi mani apstādināt."

„Nu, nu, padraudi atkal mani nogalināt, Pīter."

Vai viņš tiešām domāja, ka, izliekoties jauks un pazemīgs, tik viegli apmuļķos viņu?

„Labi, man ir slimīga humora izjūta. Piedod. Tu taču zini, ka tas nebija nopietni. Man nepieciešama tava palīdzība."

„Jā, tieši tu esi tas, kas pasaulei vajadzīgs. Divpadsmitgadīgs pasaules glābējs."

„Nav mana vaina, ka man tieši šobrīd ir divpadsmit gadu. Un nav mana vaina, ka tieši šobrīd pavērusies tik lieliska iespēja. Šis ir laiks, kad es varu veidot pasauli. Pārmaiņu laikos

pasaule vienmēr ir demokrātiska, un tādos brīžos uzvar cilvēks, kurš zina, ko un kā teikt. Visi domā, ka Hitlers ieguva varu ar savu slepkavot gatavo armiju, un daļēji tā ir taisnība, jo īsta vara vienmēr balstīta uz nāves un pazemojuma draudiem. Bet pamatā varu viņam nodrošināja vārdi — īstie vārdi īstajā laikā."

„Es tikko tevi domās salīdzināju ar viņu."

„Es neienīstu ebrejus, Valentīna. Es nevēlos nevienu iznīcināt. Un es negribu karu. Es gribu vienotu pasauli. Tas ir slikti? Es negribu, lai atkal būtu kā agrāk. Tu esi lasījusi par pasaules kariem?" ,> Jā."

„Tas var sākties atkal. Var būt vēl sliktāk. Mūs var pakļaut

Varšavas pakta valstis. Cik jauka doma."

„Pīter, mēs esam bērni, tu saproti? Mēs ejam skolā, mēs augam."

Bet pat iebilstot viņa vēlējās tikt pārliecināta. Viņa vēlējās tikt pārliecināta jau kopš sarunas sākuma.

Taču Pīters nezināja, ka ir jau guvis uzvaru.

„Ja es tam ticētu un to pieņemtu, man vajadzētu tikai atsēsties un vērot, kā lēnām izzūd visas iespējas ko mainīt, un, kad es būšu pieaudzis, būs jau par vēlu. Paklausies, Valentīna. Es zinu, ko tu par mani domā. Es esmu ļauns un bīstams brālis. Es esmu izturējies cietsirdīgi pret tevi un vēl cietsirdīgāk pret Enderu, kad viņš vēl nebija aizvests. Bet es nekad neesmu tevi ienīdis. Es mīlēju jūs abus. Tur neko nevarēja darīt — man bija vajadzīga vara, saproti? Mans izcilākais talants ir spēja saskatīt citu vājās vietas, spēja saskatīt, kā tās izmantot, es to vienkārši redzu un viss. Es varētu kļūt par uzņēmēju un vadīt milzu korporāciju, es cīnītos un pūlētos, līdz tā nokļūtu pašā virsotnē. Bet kas par to? Nekas. Man vajadzīga vara, Valentīna, man vienkārši vajag kaut ko kontrolēt, taču es vēlos, lai tas būtu kontrolēšanas vērts. Es gribu paveikt-kaut ko nozīmīgu. Pax Americana visā pasaulē. Ja nu pēc insektoīdiem nāk vēl kādi citi, lai mēs jau apdzīvojam tūkstošiem pasauļu, lai starp mums valda miers un lai mēs esam neiznīcināmi. Saproti? Es gribu glābt cilvēci no pašiznīcināšanās."

Viņš nekad nebija runājis ar viņu tik atklāti. Nekādas izlikšanās vai melu pazīmes. Viņš kļuvis prasmīgāks. Vai varbūt viņš tiešām runā taisnību?

„Tātad — divpadsmitgadīgs zēns un viņa mazā māsiņa glābs pasauli?"

„Cīk vecs bija Aleksandrs? Es negrasos to paveikt vienā naktī. Es tagad tikai grasos to sākt. Ja tu man palīdzēsi."

„Es neticu, ka tas, ko tu dari ar tām vāverēm, ir tikai šīs izrādes sastāvdaļa. Es domāju, ka tev tas vienkārši patīk."

Pēkšņi Pīters ar rokām aizklāja seju un sāka raudāt. Valentīna nodomāja, ka viņš izliekas, bet tad vairs nebija par to droša. Iespējams taču, ka viņš tiešām mīl viņu un šīs biedējošās iespējas brīdī viņš labprātīgi viņai atklāja savu vājumu, lai iegūtu viņas pretmīlestību. Viņš manipulē ar mani, viņa domāja, taču tas nenozīmē, ka viņš nav patiess. Kad viņš noņēma rokas no sejas, viņa vaigi bija slapji, acis sarkanas.

„Es zinu," viņš teica. „No tā es baidos visvairāk. Ka es tiešām esmu briesmonis. Es negribu nogalināt, bet es nespēju tam pretoties."

Viņš nekad nebija licies tik atklāts. Tu esi gudrs, Pīter. Tu slēpi visu savu vājumu, lai tagad varētu mani aizkustināt.

Un viņš patiešām viņu aizkustināja, jo vismaz daļēji tā bija patiesība. Tātad PIters nebija briesmonis, un viņa varēja apmierināt

savu Pīteram radniecīgo varas mīlestību, arī pati nekļūstot par briesmoni. Viņa apzinājās, ka Pīters ari šajā brīdi visu lieliski aprēķina, taču viņa ticēja, ka viņš reizē ir arī patiess. Patiesība slēpās dziļi jo dziļi, un Pīters bija viņu ilgi pētījis, līdz spēja iegūt viņas uzticību.

..Valentīna, ja tu man nepalīdzēsi, man nav ne jausmas, par ko es kļūšu. Bet, ja tu būsi kopā ar mani, ja mēs darbosimies kopā, tu spēsi mani atturēt no pārvēršanās… nu, par tādu kā tie sliktie."

Viņa pamāja. Tu vienkārši izliecies, ka dalies ar mani varā, viņa domāja, taču patiesībā man ir vara pār tevi, tev pašam to nezinot.

„Labi. Es tev palīdzēšu."

•••

Tiklīdz viņi bija dabūjuši no tēva pilsoņa paroli, viņi sāka izlūkot teritoriju. Viņi neapmeklēja vietas, kur būtu nepieciešams lietot īsto vārdu. Tas nemaz nebija grūti — īstos vārdus pieprasīja lietot tikai tur, kur bija kāds sakars ar naudu un norēķiniem. Viņiem nauda nebija vajadzīga. Viņiem bija vajadzīga cieņa — un to viņi varēja iegūt par velti. Slēpjoties zem izdomātiem vārdiem un darbojoties īstajos tīklos, viņi varēja izlikties par jebko — veciem vīriešiem, pusmūža sievietēm, jebko, ja vien rakstot rūpīgi ievēroja attiecīgu stilu. Redzami bija tikai viņu vārdi un viņu idejas. Tīklā visi pilsoņi bija vienlīdzīgi.

Sākumā viņi lietoja dažādus pseidonīmiiS — ne tos, ar kuriem Pīters bija paredzējis viņiem kļūt slaveniem un ietekmīgiem. Protams, viņi nevarēja piedalīties lielajos valsts un starptautiskajos politiskajos forumos — tos viņi varēja tikai lasīt, līdz kāds viņus tur ielūdz vai ievēl. Taču viņi tiem pieslēdzās un vēroja no malas, laiku pa laikam lasīja slavenu dalībnieku esejas, pētīja diskusijas.

Viņi sāka ievietot savus komentārus mazāka mēroga forumos, kur parastie cilvēki apsprieda lielās diskusijas. Iesākumā Pīters uzstāja, ka viņiem jābūt tīši provokatīviem.

„Uzzināt, kā mūsu stils darbojas, mēs varam tikai tad, ja kāds uz mūsu rakstīto reaģē, un, ja mēs būsim maigi un mīlīgi, neviens neatbildēs."

Viņi nebija maigi un mīlīgi, un ļaudis reaģēja. Atbildes, kas bija ievietotas forumos, bija vienkārši asas, bet atbildes, kas viņiem tika sūtītas pa elektronisko pastu, bija indīgas. Bet viņi ātri saprata, kas viņu tekstos citiem liekas bērnišķīgs un muļķīgs, un viņiem veicās aizvien labāk.

Kad Pīters apmierināts konstatēja, ka viņi zina, kā izlikties par pieaugušiem, viņš likvidēja viņu iepriekšējās identitātes, un viņi sāka gatavoties īstajam darbam.

„Mums jāizskatās pilnībā nesaistītiem. Mēs rakstīsim par dažādām lietām un dažādos laikos. Mēs nekad neatsauksimies viens uz otru. Tu vairāk darbosies rietumkrasta tīklos, es — dienvidos. Aplūkosim arī

reģionālos jautājumus. Labi, tagad pildi savus mājasdarbus."

To viņi arī darīja. Tēvs ar māti dažreiz uztraucās, ka Pīters un Valentīna, paķēruši katrs savu datoru, visu laiku pavada kopā. Bet viņi nevarēja ne par ko sūdzēties — atzīmes viņiem bija labas, turklāt Valentīna uz Pīteru atstāja tik labu iespaidu… Viņa bija Pīteru pilnībā pārmainījusi. Un tā Pīters ar Valentīnu, kad bija labs laiks, abi sēdēja mežā vai, ja lija, kafejnīcās vai apjumtos parkos un sacerēja savus politiskos komentārus. Pīters bija rūpīgi izveidojis viņu jaunās identitātes tā, ka neviena no tām neizteica viņiem nepieciešamos uzskatus un idejas pilnībā un viena pati; viņi bija radījuši pat vairākas papildu identitātes, kas izteica savus „trešās puses" viedokļus.

„Lai nu abi tagad pulcē sev sekotājus," Pīters teica.

Reiz, būdama ļoti nogurusi no rakstīšanas un pārrakstīšanas, lai Pīters būtu apmierināts ar viņas tekstiem, Valentīna izmisusi iesaucās:

„Tad raksti pats!"

„Es nevaru," viņš atbildēja. „Mēs nedrīkstam likties līdzīgi. Nekad. Neaizmirsti, ka kādu dienu mēs būsim tik slaveni, ka kāds sāks analizēt mūsu tekstus. Mums visu laiku jāizskatās pēc atsevišķiem cilvēkiem."

Tā nu viņa turpināja rakstīt. Viņas galvenā identitāte tīklā bija Dēmostens — vārdu bija izvēlējies Pīters. Viņš pats sevi dēvēja par Loku. Tie bija visai parasti pseidonīmi, taču arī tā bija plāna sastāvdaļa.

„Lai tikai mēģina atminēt, kas mēs esam."

„Ja mēs kļūsim pietiekami slaveni, valdība vienmēr varēs noteikt, kas mēs esam patiesībā."

„Kad tas notiks, mēs būsim jau pietiekami nostiprinājušies, lai to pārciestu. Ļaudis varbūt šokēs, ka Dēmostens un Loks ir bērni, bet viņi jau būs pieraduši mūs uzklausīt."

Viņi sāka gatavot pirmās diskusijas saviem tēliem. Valentīna uzrakstīja pamattekstu, un Pīters izveidoja dažas vienreiz lietojamas identitātes, lai viņai atbildētu. Viņa atbildes bija gudras, viņu diskusijas — aktīvas, pilnas viltīgi slēptiem apvainojumiem un spēcīgu politisko retoriku. Valentīnai īpaši labi padevās aliterācijas, un tās padarīja viņas izteicienus viegli iegaumējamus. Tad viņi, ievērojot laika distances, it kā diskusija patiešām būtu īsta, ievietoja to tīklā. Dažreiz pa kādam komentāram starpā ievietoja arī citi tīkla lietotāji, bet Pīters un Valentīna tos parasti ignorēja vai arī nedaudz pielāgoja savus tekstus.

PIters rūpīgi sekoja, vai viņu vislabāk iegaumējamās frāzes neparādās citur tīklā. Ne visas, bet dažas tiešām laiku pa laikam šur tur tika atkārtotas, dažas pat nopietnās diskusijās prestižajos forumos.

„Mūs lasa," PIters secināja. „Idejas sāk izplatīties."

„Tās ir tikai frāzes."

„Tas ir tikai sākums. Mums jau ir kaut kāda ietekme. Neviens vēl uz mums neatsaucas, bet viņi jau diskutē par mūsu izvirzītajiem jautājumiem. Mēs jau esam viņu dienas kārtībā. Mēs tur tiksim."

„Vai mēs mēģināsim kaut kā iekļauties galvenajās diskusijās?"

„Nē. Pagaidīsim, līdz kāds mūs ielūdz."

Un jau pēc septiņiem mēnešiem Dēmostens saņēma piedāvājumu no kāda rietumkrasta ziņu servisa rakstīt iknedēļas slejas.

„Es nevaru rakstīt nedēļas slejas," Valentīna teica. „Man pat vēl nav sākušās mēnešreizes."

„Tam ar slejām nav nekāda sakara," PIters atbildēja.

„Ir gan. Es vēl esmu bērns."

,.Piekriti viņu piedāvājumam, bet ar noteikumu, ka viņi tev nodrošina anonīmu pieeju tīklam ar kādu no savām korporatīvajām parolēm, jo tu nevēlies atklāt savu īsto identitāti."

„Tātad, kad valdība mēģinās mani atrast…"

„Tu būsi anonīma persona, kas pieslēgusies tīklam no CalNet. Nekāda sakara ar tēva pilsoņa paroli. Es tikai nevaru saprast, kāpēc Dēmostenam tā paveicies āgrāk par Loku."

«Atklājas īstie talanti."

Tā savā ziņā bija jautra spēle. Bet Valentīnai diez ko nepatika daži uzskati, kas pēc Pītera ieceres bija jāpauž Dēmostenam. Dēmostens veidojās par autoru, kūra attieksme pret Krieviju lika domāt par paranoju. Tas viņu uztrauca tāpēc, ka Pīters bija vienīgais, kurš zināja, kā rakstot izmantot citu bailes — šajā ziņā viņa pastāvīgi vērsās pie viņa pēc palīdzības. Tajā pašā laikā Pītera Loks turējās pie viņas mērenās un iejūtīgās taktikas. Sava jēga gan tam bija: viņas rakstītie Dēmostena teksti tomēr saglabāja viņas iejūtlgumu, kamēr Loks varēja laiku pa laikam parotaļāties ar citu cilvēku bailēm.

Taču pamatā rezultāts bija viens — viņa aizvien palika nesaraujami saistīta ar Pīteru. Viņa nevarēja izmantot Dēmostenu pati saviem nolūkiem, viņa vienkārši nezinātu, kā īsti viņu izmantot. Taču iedarbība bija abpusēja. Viņš nevarēja uzturēt Loka identitāti bez viņas. Vai ne?

„Man likās, ka pamatdoma bija apvienot pasauli. Ja es rakstu, ko tu vēlies, Pīter, man liekas, es sludinu karu, lai iznīcinātu Varšavas pakta valstis."

„Ne karu — tikai tīklu atvēršanu un spiegošanas pārtraukšanu. Brīvu informācijas plūsmu. Piekāpšanos Alianses noteikumiem, Dieva dēļ…"

Valentīna neapzināti sāka runāt kā Dēmostens — pat tad, kad pilnīgi noteikti neizteica Dēmostena viedokli.

«Visiem zināms, ka jau no paša sākuma Alianses noteikumi uzlūko Otrā Varšavas pakta valstis kā vienu veselumu. Starptautiskā informācijas plūsma nav slēgta, savukārt tas, kas notiek starp pašām

Varšavas pakta valstīm, pēc noteikumiem ir viņu iekšējā lieta. Tāpēc arī viņi tik labprātīgi ļāvās amerikāņu hegemonijai Aliansē."

„Tu tagad izklāsti Loka uzskatus, Valentīna. Uzticies man. Tev jāpieprasa, lai Varšavas paktam tiktu atņemts oficiāls statuss. Tev jāmēģina patiesi sadusmot daudzus jo daudzus cilvēkus. Tad vēlāk, kad tu atzīsi kompromisa nepieciešamību…"

„Viņi manī vairs neklausīsies un ķersies pie ieročiem."

«Valentīna, tici man, es zinu, ko daru."

„Kā gan tu to zini? Tu neesi diez cik gudrāks par mani, un tu nekad ar šādām lietām iepriekš neesi nodarbojies."

„Man ir trīspadsmit, tev — desmit."

«Gandrīz vienpadsmit."

«Un es zinu, kā tās lietas notiek."

«Labi, darīšu, kā vēlies. Bet nekādu muļķību no sērijas «brīvība vai nāve"!"

«Nāksies."

«Un reiz, kad mūs pieķers un viņi brīnīsies, kāpēc gan tava māsa ir tāda kara kurinātāja, es nešaubos ne mirkli, tu atzīsies, ka liki man to rakstīt, vai ne?"

«Vai tu esi pārliecināta, ka tev vēl nav sākušās mēnešreizes, meitenīt?" „Es ienīstu tevi, Pīter Vigin!"

Visvairāk Valentīnu uztrauca tas, ka viņas rakstītās slejas pārpirka vairāki citi vietējie ziņu servisi un tās sāka lasīt un arī citēt pie galda viņas tēvs.

«Beidzot kāds saprātīgs cilvēks," viņš teica un nocitēja dažus fragmentus, kurus Valentīna šajā tekstā necieta visvairāk.

«Kamēr nav sakauti insektoīdi, tikmēr sadarboties ar šiem hegemonistiem krieviem ir pareizi, bet, kad mēs būsim uzvarējuši, nedrīkst atstāt pusi civilizētās pasaules Krievijas impērijas verdzībā, vai ne, dārgā?"

«Man liekas, tu to uztver pārāk nopietni," māte atbildēja.

«Man patīk šis Dēmostens. Man patīk viņa domu gājiens. Savādi, ka viņš nedarbojas lielajos forumos. Es pārbaudīju, vai nevar viņu atrast starptautiskajās diskusijās, un izrādās, ka viņš ne reizi nav tajās piedalījies."

Valentīnai zuda apetīte, un viņa devās prom no galda. Pīters viņai pēc kāda laika sekoja.

«Tātad tev nepatīk melot tēvam," viņš teica. «Nu, un? Tu viņam nemelo. Viņš nedomā, ka tu esi Dēmostens, un Dēmostens neraksta to, kam tu patiesībā tici. Tas izslēdz jebkādus melus."

«Tieši šāds spriešanas veids Loku padara par tādu maitu."

Patiesībā viņu uztrauca nevis tas, ka viņa melo tēvam, bet gan tas, ka tēvs piekrīt Dēmostena uzskatiem. Viņai bija licies, ka Dēmostenam var sekot tikai muļķi.

Dažas dienas vēlāk kāds Jaunanglijas ziņu serviss atvēlēja sleju arī Lokam — lai nodrošinātu pretstatu viņu pašu publicētajai populārajai Dēmostena slejai.

«Nav slikti — diviem bērniem, kam abiem kopā ir kādi astoņi kaunuma mati," Pīters teica.

«No sleju autora līdz varai pār visu pasauli ir tāls ceļš," Valentīna atgādināja. «Tik tāls, ka vēl neviens nekad to nav nogājis."

«Ir gan. Vai vismaz ekvivalentu ceļu morālā ziņā. Savā pirmajā slejā es grasos zemiski aprunāt Dēmostenu."

«Nu, Dēmostens Loka eksistenci nemaz nepamanīs. Nekad."

«Pagaidām."

Tā kā viņu identitātes pilnībā nodrošināja sleju rakstīšana, tēva paroli viņi lietoja tikai vienreiz lietojamām identitātēm. Māte piezīmēja, ka viņi pārāk daudz laika pavadot tīklā.

„Viens vienīgs darbs un prieku nekādu Džekam dara trulu prātu," viņa atgādināja Pīteram.

Pīters tīši ļāva nedaudz nodrebēt savām rokām un teica:

„Ja tev liekas, ka man vajadzētu to izbeigt, es domāju, ka šoreiz spētu tikt ar to galā. Tiešām."

„Nē, nē," māte atbildēja. „Es to nevēlos, tikai esi uzmanīgs un viss."

„Es esmu uzmanīgs, maram."

• ••

Gada laikā nekas nebija mainījies. Enders par to bija pārliecināts, tomēr visam bija tāda kā rūgta pelējuma piegarša. Pēc reitinga viņš joprojām bija labākais kareivis, un neviens vairs nešaubījās, ka tā ari ir. Deviņu gadu vecumā viņš jau bija vada komandieris Petras Arkanjanas komandētajā Fēniksu armijā. Viņš joprojām vadīja vakaru treniņus, tikai tagad tos apmeklēja armiju komandieru īpaši izraudzīti elites kareivji, lai gan viņiem varēja, ja vien vēlējās, piebiedroties arī jauniņie. Arī Alajs bija kļuvis par vada komandieri, tikai citā armijā, un viņi joprojām bija labi draugi. Šens vēl nebija komandieris, bet tas viņiem nemaz netraucēja. Dinks Mēkers beidzot bija padevies un nomainījis Līkdeguni Rouzu Žurku armijas komandiera amatā. Viss bija labi, ļoti labi. Ko gan vēl es varētu vēlēties?

Tad kāpēc gan man riebjas šī dzīve?

Treniņu un spēļu rutīna. Enderam patika apmācīt viņa vada zēnus, un tie viņam labprāt pakļāvās. Visi viņu cienīja, un vakara treniņos pret viņu visi izturējās patiesi godbijīgi. Komandieri vēroja viņa treniņus un mācījās. Ēdienreizēs citi kareivji nāca klāt un lūdza atļauju apsēsties blakus. Pat skolotāji likās laipni un vēlīgi.

No visas šīs sasodītās cieņas viņam gribējās skaļi kliegt.

Viņš redzēja, kā Petras armijas jaunākie kareivji — tikko paaugstināti jauniņie — rotaļājas, uzjautrinās par komandieriem, kad

domā, ka neviens to neredz. Viņš redzēja, kāds biedriskuma un brālības gars valda starp vecākiem draugiem, kas Kaujas skolā jau gadiem cits citu pazīst, kā viņi sarunājas un smejas par senām kaujām un sen jau skolu pabeigušiem kareivjiem un komandieriem.

Bet kopā ar viņa vecajiem draugiem viņi nedz smējās, nedz nodevās atmiņām. Tikai darbs. Domas un runas tikai par spēli, neko vairāk. Tovakar viņš to izjuta īpaši asi. Enders sarunājās ar Alaju par manevriem atklātā telpā, kad klāt pienāca Šens un, kādu brītiņu paklausījies, pēkšņi saķēra Alaju aiz pleciem un iekliedzās:

„Nova! Nova! Nova!"

Alajs sāka nevaldāmi smieties, un Enders redzēja viņus uz bridi atceramies kauju, kurā šie manevri atklātā telpā patiešām bija noderējuši, kurā viņi bija tik viegli piemānījuši vecākos zēnus un…

Pēkšņi viņi atcerējās, ka blakus ir ari Enders.

,.Atvaino, Ender," Šens teica.

Atvainot? Par ko? Par draudzību?

„Es taču arī tur biju," Enders atbildēja.

Viņi atvainojās vēlreiz. Atpakaļ pie darba. Pie cieņas. Un Enders saprata, ka viņi nav aptvēruši, ka arī viņam varētu būt sava vieta šajā draudzībā un smieklos.

Bet kā gan viņi varēja to iedomāties? Vai es smējos? Pievienojos viņiem? Tikai stāvēju un skatījos. Kā skolotājs.

Tieši tā arī viņi domā par mani. Kā par skolotāju. Leģendāru kareivi. Ne biedru. Ne kādu, ko var apkampt un kam var iečukstēt ausī „salaam". Tā varēja tikai tad, kad Enders vēl izskatījās pēc upura, kad izskatījās ievainojams. Tagad viņš bija izcils kareivis — un pilnīgi un galīgi vientuļš.

Pažēlo sevi, Ender. Guļot gultā, viņš uzrakstīja datorā vārdus: NABAGA ENDERS. Tad pasmējās par sevi un nodzēsa tos. Kurš gan šajā skolā nebūtu ar mieru uz visu, lai tikai nokļūtu manā vietā?

Viņš palaida savu spēli. Kā jau parasti viņš izgāja cauri pilsētai, ko Milža līķa veidotajā paugurā bija izbūvējuši rūķi. Tā kā ribas jau bija izliektas pareizajā virzienā un attālums starp tām bija gana liels, lai pietiktu logiem, uzbūvēt pamatīgas sienas nemaz nebija grūti. Viss ķermenis bija sadalīts dzīvokļos, kas rindojās ar durvīm gar ceļu — Milža mugurkaulu. Iegurni bija izveidots amfiteātris, un starp Milža kājām ganījās visiem kopīgs poniju ganāmpulks. Enders skaidri nezināja, ar ko īsti rūķi nodarbojas, bet, viņam ejot cauri pilsētai, tie viņu lika mierā — gan turpceļā, gan atpakaļceļā.

Viņš pārrāpās pāri iegurņa kaulam un devās cauri ganībām. Poniji pabēga sāņus, viņš tiem nedzinās pakaļ. Enders vairs nesaprata, kā spēle īsti darbojas. Senāk, pirms viņš vēl bija nokļuvis pie Pasaules gala, to veidoja cīņas un mīklas — sakauj ienaidnieku, pirms tas nogalina tevi, vai izdomā, kā pārvarēt kārtējo šķērsli. Bet tagad viņam

neviens vairs neuzbruka, neviens viņu neapdraudēja, un, lai kur viņš ietu, negadījās nekādi šķēršļi.

Izņemot, protams, istabu Pasaules gala pilī. Tā bija vienīgā atlikusī bīstamā vieta. Un Enders, neskaitāmas reizes nozvērējies tur neatgriezties, ikreiz tomēr devās uz turieni, ikreiz nogalināja čūsku, ikreiz ielūkojās sejā savam brālim un ikreiz, vienalga ko darīdams tālāk, gāja bojā.

Arī šoreiz bija tāpat. Viņš paņēma no galda nazi un mēģināja ar to sadrupināt javu, lai varētu izvilkt no sienas vienu akmeni. Tiklīdz viņam izdevās atdalīt gabalu javas, istabā sāka gāzties iekšā ūdens, un Enders ekrānā vēroja, kā viņa jau nevadāmais tēls, izmisīgi cīnoties par dzīvību, slīkst. Logi bija pazuduši, ūdens līmenis cēlās, un viņa tēls nomira. Visu šo laiku no spoguļa viņā turpināja raudzīties Pīters Vigins.

Es esmu šeit ieslodzīts, Enders domāja, ieslodzīts Pasaules galā — un izejas nav. Un beidzot viņš atpazina, kas gan īsti ir šī pelējuma garša, kas bija uzradusies par spīti visiem viņa

panākumiem Kaujas skolā: izmisums.

•••

Valentīnai ierodoties skolā, pie ieejas stāvēja formās tērpti vīri. Nelikās, ka viņi ko sargātu — drīzāk vienkārši slaistījās, gaidot, kamēr kāds tiek galā ar savām darīšanām skolā. Viņi valkāja SF formas tērpus. Jūras kājnieki. Tie paši formas tērpi, kurus ikviens bija redzējis asiņaino kauju videoierakstos. Tādēļ skolā šodien valdīja īpaša gaisotne un visi bērni bija priecīgi satraukti.

Izņemot Valentīnu. Pirmkārt, viņa atcerējās Enderu. Otrkārt, viņai bija bail. Nesen kāds bija publicējis niknu komentāru par Dēmostena rakstiem. Gan komentārs, gan viņas raksti bija apspriesti atvērtā diskusijā starptautisko attiecību forumā, kur vai nu Dēmostenam uzbruka, vai viņu aizstāvēja ari dažas ļoti ietekmīgas personas. Visvairāk viņu uztrauca kāda angļa piebilde: „Gribi vai negribi, Dēmostens nevar palikt anonīms mūžīgi. Viņš ir saniknojis pārāk daudz gudru cilvēku un iepaticies pārāk daudziem muļķiem, lai drīkstētu slēpties zem šī — jāatzīst, pat pārāk atbilstošā — pseidonīma. Vai nu viņam jāatklājas, lai uzņemtos vadību pār šo muļķu armiju, ko viņš sagatavojis, vai ari viņu atmaskos viņa pretinieki, lai saprastu, kāda gan slimība radījusi tik spēcīgu, bet kroplu prātu."

PIters, protams, bija sajūsmā. Valentīna baidījās, ka agresīvais Dēmostens varētu būt sakaitinājis tik daudz ietekmīgu cilvēku, ka viņa tiešām tiks atklāta. SF to varēja, kaut arī Amerikas valdībai to aizliedza konstitūcija. Un nu tieši pie Ziemeļgilfordas vidusskolas bija sapulcējušies SF kareivji. Tā nebija gluži parasta rekrūšu meklēšanas vieta.

Tāpēc viņa nejutās pārsteigta, kad, ieslēdzot savu datoru, ieraudzīja uzrakstu: „Lūdzu nekavējoties ierasties Dr. Lainberijas kabinetā!"

Valentīna nervozēdama stāvēja pie direktores kabineta, līdz Lainberija atvēra durvis un aicināja viņu ienākt. Ieraugot ērtā krēslā sēžam miesās pilnīgu vīru SF formas tērpā, izgaisa viņas pēdējās šaubas.

„Tu esi Valentīna Vigina," viņš teica.

„Jā," viņa atčukstēja.

„Es esmu pulkvedis Grafs. Mēs jau esam tikušies."

Tikušies? Kad gan viņai bijušas darīšanas ar SF?

„Es esmu ieradies, lai parunātos ar tevi par tavu brāli."

Tātad viņi atklājuši ne tikai mani. Arī Pīteru. Vai noticis vēl kas cits? Ko gan viņš atkal varētu būt izdarījis? Man likās, ka viņš izbeidzis nodarboties ar muļķībām.

„Valentīna, tu izskaties nobijusies. Neuztraucies. Lūdzu, apsēdies. Vari būt droša, ka ar tavu brāli viss ir kārtībā. Viņš ir pat labāks, nekā mēs cerējām."

Viņai kā akmens no sirds novēlās, kad viņa saprata, ka runa ir par Enderu. Tas noteikti ir virsnieks, kurš viņu aizveda. Viņi nebija ieradušies, lai Valentīnu sodītu, runa bija par Enderu, sen pazudušo Enderu, kas nekādi neietilpa Pītera plānos. Tu vari būt laimīgs, Ender, tu tiki prom, pirms Pīters varēja tevi iepīt savās sazvērestībās.

„Ko tu domā par savu brāli, Valentīna?"

„Enderu?"

„Protams."

„Ko gan es varu par viņu domāt? Es viņu neesmu redzējusi kopš astoņu gadu vecuma."

„Doktore Lainberija, vai jūs varētu atstāt mūs divatā?"

Lainberija likās neapmierināta.

„Lai gan, doktore Lainberija, man liekas, ka mums ar Valentīnu padotos auglīgāka saruna, ja mēs izietu nedaudz pastaigāties ārā. Tālāk no noklausīšanās ierīcēm, kuras jūsu palīgs ievietojis šajā telpā."

Valentīna pirmoreiz redzēja Lainberiju aiz pārsteiguma kļūstam mēmu. Pulkvedis Grafs noņēma no sienas nelielu gleznu un noplēsa no sienas mazu pārraides ierīci kopā ar skaņu uztvērēju membrānu.

„Lēti," teica Grafs, „bet efektīvi. Man likās, ka jūs zināt."

Lainberija paņēma ierīci un smagi atkrita krēslā. Grafs izveda Valentīnu ārā.

Viņi izgāja futbola laukumā. Kareivji, sadalījušies lielā aplī, lai aizsargātu viņus no visām pusēm, pieklājīgā attālumā nāca līdzi.

«Valentīna, mums vajadzīga tava palīdzība. Enderam."

„Kāda palīdzība?"

„Mēs neesam droši. To mēs tagad mēģināsim noskaidrot."

„Kas ir noticis?"

„Tā arī ir problēma. Mēs nezinām."

Valentīna iesmējās.

„Es taču viņu neesmu satikusi trīs gadus! Viņš taču visu laiku ir pie jums."

,.Valentīna, ceļojums no Kaujas skolas uz Zemi un atpakaļ izmaksā vairāk, nekā tavs tēvs var nopelnīt visā mūžā. Es neceļoju pārāk bieži." ,.Ķēniņam bija sapnis," teica Valentīna, „bet viņš aizmirsa, kāds, un viņš lika saviem viedajiem vīriem to izskaidrot — vai ari viņi mirs. Tikai Danielam tas izdevās — viņš bija pravietis."

„Tu lasi Bībeli?"

„Šogad angļu valodā mums jālasa klasika. Es neesmu pravietis."

„Es gribētu tev izklāstīt Endera stāvoldi visos sīkumos, bet tas prasītu stundas, varbūt dienas, un pēc tajri man nāktos tevi drošības pēc ieslodzīt, jo liela daļa stāstītā būtu slepena informācija. Tāpēc paskatīsimies, ko varam iesākt ar ierobežotu informācijas daudzumu. Mums skolā ir kāda datorspēle…"

Viņš izstāstīja Valentīnai par Pasaules galu un istabu pilī, kur spoguli bija redzams PIters.

„To attēlu tur ievieto dators — ne Enders. Kāpēc gan jūs neiztaujājat datoru?"

„Dators neko nezina."

„Un tas ir jāzina man?"

„Kopš Enders ir pie mums, viņš jau divas reizes šajā spēlē nonācis strupceļā. Spēlē, kurai it kā nav risinājuma."

„Viņš tika galā ar pirmo?"

„Galu galā — jā."

„Tad varbūt pēc kāda laika viņš tiks galā arī ar otru."

„Es neesmu tik pārliecināts. Valentīna, tavs brālis ir ļoti nelaimīgs."

„Kāpēc?"

„Nezinu."

„Jūs vispār nezināt pārāk daudz, vai ne?"

Valentīnai uz mirkli likās, ka viņš sadusmosies, taču tā vietā viņš iesmējās.

„Nudien, ne pārāk daudz. Valentīna, kāpēc gan Enders visu laiku saskata spogulī Pīteru?"

„Tam nevajadzētu tā būt. Tas ir muļķīgi."

„Kāpēc muļķīgi?"

„Tāpēc, ka Pīters ir tiešs pretstats Enderam."

„Kā tieši?"

Valentīna nevarēja iedomāties atbildi, kas nebūtu bīstama. Pārāk daudz jautājumu par Pīteru varēja sagādāt pamatīgas nepatikšanas. Valentīna pietiekami labi pazina pasauli, lai saprastu, ka Pītera

pasaules pārvaldīšanas plānus neviens neuzskatītu par īstiem draudiem, taču viņi varēja viņu uzskatīt par ārprātīgu un ārstējamu no lieluma mānijas.

„Tu grasies man melot," Grafs teica.

„Es grasos pārtraukt šo sarunu," atbildēja Valentīna.

„Un tev ir bail. Kāpēc?"

„Neciešu jautājumus par manu ģimeni. Lieciet manu ģimeni mierā."

«Valentīna, es jau mēģinu likt tavu ģimeni mierā. Es ierados pie tevis, lai man nevajadzētu pakļaut Pīteru dučiem testu un vēl nopratināt tavus vecākus. Es mēģinu atrisināt šo jautājumu tieši tagad, sarunājoties ar cilvēku, kuru Enders mīl un kuram viņš uzticas vairāk par visu pasaulē, varbūt ar vienīgo cilvēku, kuru viņš mīl un kuram uzticas. Ja mēs šo problēmu nevarēsim atrisināt šādi, mēs ķersimies pie tavas ģimenes un rīkosimies, kā būs nepieciešams. Situācija nebūt nav vienkārša, un es tā vienkārši vis nelidošu atpakaļ."

Vienīgais cilvēks, kuru Enders mīl un kuram uzticas. Viņu caurstrāvoja dziļas, asas sāpes, nožēla, kauns, ka tagad viņa ir tik tuva Pīteram. Pīteram, kas bija kļuvis par noteicošo spēku viņas dzīvē. Tev, Ender, es iekurinu sīkus ugunskuriņus tavās dzimšanas dienās. Pīteram es īstenoju viņa sapņus.

„Man nekad nav licies, ka jūs esat jauks cilvēks. Nedz tad, kad ieradāties pēc Endera, nedz tagad."

..Neizliecies par naivu meitenīti. Es pētīju tavu pārbaužu rezultātus, kad tu biji vēl pavisam maza, un tagad pasaulē nevarētu būt pārāk daudz profesoru, kas spētu turēties tev līdzās."

„Enders un Pīters ienīst viens otru."

„To es zināju. Tu teici, ka viņi ir tiešs pretstats viens otram. Kāpēc?"

„Pīters… dažkārt ir ļaunprātīgs."

„Kādā ziņā ļaunprātīgs?"

„Ļauns. Vienkārši ļauns."

,.Valentīna, pastāsti taču, ko viņš dara, kad ir ļauns, — Endera dēļ."

„Viņš draud nogalināt cilvēkus. Viņš to nedomā nopietni. Bet, kad mēs bijām mazi, mums ar Enderu bija no viņa bail.

Viņš draudēja nogalināt arī mūs. Patiesībā viņš draudēja nogalināt Enderu."

„Ko tādu mēs toreiz novērojām ar monitoriem."

„Tas bija tieši monitora dēļ."

„Tas ir viss? Pastāsti ko vairāk par Pīteru!"

Viņa pastāstīja, kā Pīters izrīkojās ar citiem bērniem katrā skolā, kur viņam nācās mācīties. Viņš tos nekad neaizskāra fiziski, viņš tos mocīja citādi: atklāja par tiem ko apkaunojošu un pastāstīja par to

cilvēkiem, kuru cieņti tie īpaši vēlējās iegūt. Uzzināja, no kā tie visvairāk baidās, un parūpējās', lai tie bieži ar to saskartos.

„Viņš tā rīkojās arī ar Enderu?"

Valentīna pakratīja galvu.

„Tu esi pārliecināta? Vai Enderam nebija kāda vājā vieta? Kaut kas, no kā viņš visvairāk baidījās vai par ko ļoti kaunējas?

„Enders nekad nedarīja neko tādu, par ko būtu jākaunas."

Un pēkšņi, pati nokaunējusies, ka aizmirsusi un nodevusi Enderu, viņa ieraudājās.

,.Kāpēc tu raudi?"

Viņa pakratīja galvu. Viņa nevarēja izskaidrot, kā īsti ir domāt par savu mazo brāli, kurš bija tik labs, kuru viņa bija tik ilgi aizstāvējusi, un tad atcerēties, ka nu viņa ir Pītera sabiedrotā, Pītera izpalīdze, Pītera verdzene avantūrā, kuru viņa nekādi nevarēja ietekmēt. Enders nekad nepadotos Pīteram, bet es padevos, es esmu kļuvusi par viņa sastāvdaļu, Enders nekad tā nevarētu.

„Enders nekad nepadevās," viņa teica.

„Kam?"

„Pīteram. Enders nekad nekļuva viņam līdzīgs."

Viņi klusēdami gāja gar vārtu līniju.

„Kā Enders varēja kļūt līdzīgs Pīteram?"

Valentīna nodrebēja.

„Es jau jums teicu."

„Bet Enders nekad neko tādu nav darījis. Viņš taču bija tikai mazs zēns."

„Bet mēs abi gribējām ko tādu. Mēs abi gribējām nogalināt Pīteru." „Ak tā."

,,Nu, ne gluži tā. Mēs nekad par to nerunājām, Enders nekad to neteica skaļi. Es tikai tā domāju. Es, ne Enders. Viņš nekad neteica, ka grib viņu nogalināt."

„Tad ko viņš īsti gribēja?"

„Viņš vienkārši nevēlējās kļūt par…"

„Par ko?"

„Pīters moka vāveres. Viņš tās nostiprina uz zemes un dzīvas nodīrā, un tad sēž un vēro, kā tās mirst. Kādu laiku pēc Endera aizvešanas viņš to darīja, tagad vairs ne. Bet darīja. Ja Enders to zinātu, ja viņš redzētu, man liekas, viņš…"

„Ko viņš darītu? Mēģinātu tās glābt? Ārstēt?"

„Nē, tolaik mēs nemēģinātu neko tādu. Nestātos viņam ceļā. Bet Enders sāktu gādāt par vāverēm. Jūs saprotat? Barotu tās."

„Bet, ja viņš tās barotu, tās pierastu pie cilvēkiem, un Pīteram būtu daudz vieglāk tās noķert."

Valentīna atkal sāka raudāt.

„Lai vai ko tu iesāktu, tas tikai palīdzēs Pīteram. Pīteram noder

viss, pilnīgi viss, tur neko nevar darīt."

„Vai arī tu palīdzi Pīteram?" Grafs jautāja.

Viņa neatbildēja.

„Vai Pīters tiešām ir tik ļauns cilvēks, Valentīna?"

Viņa pamāja.

„Vai Pīters ir pats ļaunākais cilvēks pasaulē?"

„Kā gan lai es to zinu? Viņš ir visļaunākais cilvēks, ko es zinu."

„Un viņš ir jūsu brālis. Jums ir kopīgi gēni, vieni vecāki, kā gan viņš var būt tik ļauns, ja…"

Valentīna pagriezās pret Grafu un iekliedzās, it kā viņš mēģinātu viņu nogalināt:

„Enders nav Pīters! Viņš nekādi nelīdzinās Pīteram! Izņemot to, ka viņš ir gudrs, tas ari viss — citādi viņš nekādi, nekādi, nekādi nelīdzinās Pīteram! Nekādi!"

„Skaidrs," teica Grafs.

„Es zinu, ko tu domā, izdzimteni, tu domā, ka es kļūdos, ka Enders ir līdzīgs Pīteram. Nu, varbūt es esmu līdzīga Pīteram, bet ne jau Enders, viņš nepavisam nav! Tā es viņu mierināju, kad viņš raudāja, atkārtoju to daudz, daudz reižu, tu neesi Piters, tu nekad neaizskar citus cilvēkus, tu esi jauks un labs un nepavisam nelīdzinies Pīteram."

„Tā ir taisnība."

Viņa piekrišana viņu nomierināja.

,.Sasodīts, skaidrs, ka taisnība."

„Valentīna, vai tu palīdzēsi Enderam?"

„Es viņam tagad nekādi nevaru palīdzēt."

„Tu vari palīdzēt tieši tāpat kā agrāk. Nomierināt un pastāstīt, ka viņš nekad neaizskar citus, ka viņš ir labs un j'auks, ka viņš nekādi nelīdzinās Pīteram. Tas ir pats svarīgākais — ka viņš nelīdzinās Pīteram."

„Es varēšu viņu satikt?"

„Nē. Tev būs jāuzraksta vēstule."

„Kāda jēga? Enders nav atbildējis ne uz vienu no vēstulēm, ko es sūtīju."

Grafs nopūtās.

„Viņš ir atbildējis uz katru, ko ir saņēmis."

Acumirklī viņa saprata.

„Jūs tiešām esat maitas."

,.Izolācija rada labākos apstākļus radošo spēju attīstībai. Mums vajadzīgas viņa idejas, nevis… Neņem vērā, man nav tev jātaisnojas."

Tad kāpēc gan tu to dari? Skaļi gan viņa to nejautāja.

„Bet viņš kļūst aizvien lēnāks, viņš kuģo gar krastu, un mēs gribam viņu pastumt tālāk, bet tas neizdodas."

„Varbūt es Enderam palīdzētu, pasūtot jūs tālāk."

„Tu jau esi man palīdzējusi. Vairāk palīdzēt tu man vairs nevari. Aizraksti viņam."

„Apsoliet, ka neizdzēsīsiet neko no manis rakstītā!"

„Neko tādu es nevaru solīt."

„Tad aizmirstiet par vēstuli."

„Labi. Uzrakstīšu vēstuli pats. Izmantosim tavas iepriekšējās vēstules, lai atrastu īsto stilu. Vienkārši."

„Es gribu viņu satikt."

„Viņš tiks pirmajā atvaļinājumā, kad viņam būs astoņpadsmit gadu."

„Jūs teicāt, ka divpadsmit." >,Mēs mainījām noteikumus."

,.Kāpēc lai es jums palīdzētu?"

«Nepalīdzi man. Palīdzi Enderam. Kas par to, ka tas izdevīgi ari mums?"

»Ko gan tik briesmīgu jūs esat viņam tur nodarījuši?"

Grafs iesmējās.

«Valentīna, mīļā meitenīt, briesmīgās lietas tagad tikai sāksies."

Enders bija izlasījis četras rindas, kad apjēdza, ka vēstuli nav sūtījis neviens no pārējiem Kaujas skolas kareivjiem. Tā bija pienākusi kā parasti: ieslēdzot datoru, uz ekrāna iemirdzējās uzraksts: „Jums ir jauna vēstule." Viņš izlasīja pirmās četras rindas un, izlaidis pārējo tekstu, paskatījās uz parakstu. Tad viņš sāka lasīt atkal no sākuma, apgūlās gultā un pārlasīja to vēl un vēl.

Ender,

tie izdzimteņi līdz šim neļāva Tev saņemt nevienu no manām vēstulēm. Es esmu rakstījusi simtiem vēstuļu, lai gan Tev varbūt likās, ka es nerakstīju nemaz. Rakstīju gan. Es neesmu Tevi aizmirsusi. Es atceros Tavas dzimšanas dienas. Es atceros visu. Dažiem varbūt liekas, ka Tu nu esi kļuvis par kareivi, cietsirdīgu un bargu cilvēku, kas uzjautrinās, mokot citus, bet es zinu, ka tā nav. Tu nemaz neesi kā Tu-zini-kas. Viņš sācis uzvesties jaukāk, bet vēl joprojām sirdī ir pretīga kuce. Varbūt Tu izskaties ļauns, bet mani nevar tik viegli piemuļķot. Joprojām airējot veco smaijlīti, ar mīlestību,

Valentīna

Neraksti atbildi, viņi droši vien to psihonalizēs.

Skaidrs, ka vēstule bija rakstīta ar skolotāju atļauju. Taču viņš nešaubījās, ka to patiešām rakstījusi Valentīna. „Psihonalizēs", Piters — „pretīgā kuce", „smaijlīte" — par šiem vārdiem vēl zināja tikai Valentīna.

Tomēr to bija tik daudz, it kā kāds gribētu viņu pārliecināt pilnīgi un galīgi, ka vēstule ir īsta. Kāpēc gan viņiem tik ļoti jānopūlas, ja tā patiešām ir īsta?

Tā jebkurā gadījumā nav īsta. Pat ja viņa to ir rakstījusi. Tā nevar būt īsta, jo viņi piespieda Valentīnu rakstīt. Viņa ir rakstījusi jau pirms

tam, bet viņi paturējuši visas viņas vēstules. Tās varētu būt īstas, bet ne šī, šī bija kārtējais instruments, ko viņi izmantoja, lai manipulētu ar viņu.

Un viņš atkal jutās izmisis. Tagad viņš saprata, kāpēc. Tagad viņš saprata, ko tik ļoti necieš. Viņam nebija nekādas varas pār savu dzīvi. Tā visa bija viņiem. Viņi izdarīja visas viņa izvēles. Enderam bija palikusi tikai spēle, tas arī viss, pārējo noteica un plānoja viņi — nodarbības, programmas, -visu, un viņam atlika vairs tikai izlemt, ko iesākt šajā kaujā un ko nākamajā. Vienīgi viņa atmiņas par Valentīnu bija īstas un nozīmīgas, atmiņas par cilvēku, kuru viņš bija mīlējis un kurš bija mīlējis viņu, vienalga, vai ir karš ar insektoīdiem vai nav, un nu tie bija piesavinājušies viņu sev, nu viņa bija viena no tiem.

Enders viņus ienīda, viņš ienīda to spēles. Ienīda tik ļoti, ka, vēlreiz pārlasot Valentīnas tukšo, pēc pavēles rakstīto vēstuli, sāka raudāt. Citi Fēniksu armijas zēni to pamanīja un novērsās. Enders Vigins raud? Tas bija kas satraucošs. Tātad notiek kaut kas briesmīgs. Pats labākais kareivis guļ gultā un raud. Telpā iestājās nomācošs klusums.

Enders aizvēra vēstuli, tad izdzēsa to un palaida spēli. Viņš īsti nezināja, kāpēc gan tik daudz to spēlē, kāpēc tik ļoti vēlas nokļūt Pasaules galā, taču viņš daudz nekavējās to darīt. Guļot uz mākoņa, slīdot virs rudens toņos iekrāsotās lauku ainavas, viņš beidzot aptvēra, kāpēc viņam tik ļoti nepatika Valentīnas vēstule. Tā pilnībā bija par Pīteru. Par to, ka viņš nepavisam nelīdzinās Pīteram. Šos vārdus viņa bieži bija atkārtojusi pēc tam, kad Pīters bija viņu mocījis, kad viņš trīcēja bailēs un dusmās, un naidā. Vairāk nekā cita šajā vēstulē nebija.

Tieši to viņi bija no viņas prasījuši. Tie izdzimteņi zināja, viņi zināja par Pīteru un spoguli pils istabā, viņi zināja visu, un Valentīna viņiem bija tikai vēl viens papildu rīks, lai viņu vadītu un kontrolētu, vēl viens paņēmiens. Dinkam bija taisnība, viņi bija īstie ienaidnieki, viņi nemīlēja neko, un viņiem nerūpēja nekas, un Enders vairs negrasījās darīt to, ko viņi no viņa gaidīja, pie velna, viņš nedarīs neko. Tie izdzimteņi bija iznīcinājuši viņa pēdējās tiešām labās, tiešām vērtīgās atmiņas — viņam bija gana, viņš atteiksies spēlēt.

Torņa istabā viņu kā vienmēr gaidīja čūska. Bet šoreiz Enders to nesamina. Šoreiz viņš to satvēra rokās, noliecās pie tās un maigi, maigi pielika čūskas pavērto muti pie savām lūpām.

Un noskūpstīja.

Viņš nebija to ieplānojis. Viņš bija domājis, ka čūska iekodīs viņam mutē vai arī viņš aprīs to dzīvu, kā bija izdarījis Pīters spogulī. Asiņains zods un čūskas aste, kas spraucas ārā starp lūpām. Taču viņš to noskūpstīja.

Čūska viņa rokās sāka augt un pieņēma citu veidolu. Cilvēka

veidolu. Tā bija Valentīna, un viņa viņu noskūpstīja.

Čūska nevarēja būt visu laiku bijusi Valentīna. Viņš bija to pārāk daudz reižu nogalinājis, lai tā varētu būt viņa māsa. Un Pīters bija pārāk daudz reižu to aprijis. Tā nevarēja būt Valentīna.

Vai tāds bija viņu plāns, ļaujot izlasīt viņas vēstuli? Viņam bija vienalga.

Viņa piecēlās no grīdas un piegāja pie spoguļa. Enders lika piecelties arī savam tēlam un sekoja tai. Viņi stāvēja pie spoguļa, kurā nežēlīgā Pītera vietā stāvēja pūķis un vienradzis. Enders pastiepa roku un pieskārās spogulim, Valentīna darīja tāpat; siena izzuda un skatienam atklājās milzīgas, ar paklājiem izklātas lejup vedošas kāpnes, uz kurām atradās milzīgs trokšņojošs un gavilējošs ļaužu pūlis. Roku rokā viņi ar Valentīnu devās lejup pa kāpnēm. Acīs viņam sariesās asaras, atvieglojuma asaras — beidzot viņš bija pārvarējis Pasaules gala līmeni. Un asaru dēļ viņš nepamanīja, ka ikvienam cilvēkam pūlī ir Pītera seja. Viņš saprata — lai kā viņam klātos

šajā pasaulē, Valentīna vienmēr būs kopā ar viņu.

•••

Valentīna atvēra vēstuli, ko viņai bija iedevusi Lainberija:

Dārgā Valentīna!

Mēs esam Jums ļoti pateicīgi un augsti vērtējam Jūsu sniegurnu Flotes labā. Mēs paziņojam, ka Jūs tiekat apbalvota ar pirmās šķiras Cilvēces Alianses Ordeņa zvaigzni. Tas ir augstākais militārais apbalvojums, ko iespējams piešķirt civilpersonām. Diemžēl SF drošības noteikumi liedz šo faktu publiskot, kamēr nav veiksmīgi noslēgušās noteiktas pašreizējās operācijas, taču mēs vēlamies, lai Jūs zinātu, ka Jūsu palīdzība tiešām bija noderīga.

Sirsnīgi pateicoties, stratēgs ģenerālis Šimons Levijs

Viņa izlasīja to divreiz, un tad Lainberija to paņēma.

„Man lika to iznicināt, tiklīdz tu esi izlasījusi."

Viņa izvilka no atvilktnes šķiltavas un aizdedzināja papīru, un ielika to pelnu traukā. Tas spoži uzliesmoja.

„Labas ziņas vai sliktas?" viņa jautāja.

„Es pārdevu savu brāli," Valentīna atbildēja, „un nu tieku atalgota."

„Nav nedaudz par pārspīlētu, ne?"

Valentīna neatbildēja un devās atpakaļ uz klasi. Tovakar Dēmostens publicēja asi uzbrūkošu rakstu pret dzimstības ierobežojumiem. To nedrīkst ierobežot, cilvēki vienkārši jāsūta uz citām planētām, lai cilvēce apdzīvotu visu Galaktiku, lai nedz katastrofas, nedz kari nekad neapdraudētu visas cilvēces eksistenci.

„Pats cildenākais tituls, kāds bērnam ir iespējams," Dēmostens rakstīja, „ir Trešais."

Tas ir par tevi, Ender, viņa rakstot klusi teica.

PIters, to lasot, sajūsmināts iesmējās.

„Tas liks viņiem apsēsties un padomāt! Trešais! Cildens tituls! Ak, cik tu esi neganta!"

10. Pūķis

„Tagad?"

«Laikam gan."

„Tai jābūt pavēlei, pulkvedi Graf. Armija nekustēsies ne no vietas tāpēc vien, ka kāds komandieris pateiks: man liekas, tagad mēs varētu doties uzbrukumā."

„Es neesmu komandieris. Es esmu skolotājs. Maziem bērneļiem."

„Ser, es atzīstu, ka esmu jums daudz un pamatīgi kritis uz nerviem, taču tas bija tā vērts, viss ir izdevies tieši tā, kā jūs vēlējāties. Pēdējās piecās nedēļās Enders ir…"

„Laimīgs."

«Apmierināts. Viņam sokas ļoti labi. Viņa prāts ir ass, un spēlē viņam klājas lieliski. Ņemot vērā, cik viņš vēl ir jauns. Mums nekad nav bijis zēna, kas būtu labāk sagatavots komandēšanai nekā viņš. Parasti mēs viņus padarām par komandieriem vienpadsmit gadu vecumā, taču viņam pietiks ar deviņiem ar pusi."

„Labi. Es te kādu bridi domāju, kādam gan jābūt cilvēkam, lai viņš, tikko sadziedējis ievainotu bērnu, tūlīt pat atkal sūtītu viņu kaujā. Neliela personiskas dabas morāla dilemma. Neņemiet vērā. Es esmu noguris."

„Mēs taču glābjam pasauli, vai ne?"

„Vediet viņu šurp."

„Mēs vienkārši pildām mūsu pienākumu, pulkvedi Graf."

„.Pietiks, Anderson, jūs taču vai mirstat no kāres redzēt, kā viņš tiks galā ar visām tām blēdīgajām padarīšanām, ko es liku jums izstrādāt."

„Tas nav pārāk jauki."

„Nu, es ari neesmu pārāk jauks. Nu, nu, major. Mēs abi esam pagalam pagrimuši. Es taču ari vai beidzos nost no vēlmes redzēt, ko viņš iesāks. Galu galā — no tā, kā viņam sokas, atkarīgas mūsu visu dzīvības. Vajnē?"

„Jūs taču negrasāties sākt lietot zēnu žargonu?"

„Vediet viņu šurp, major. Es papildināšu viņa failus ar kauju plānu un ļaušu viņam atkal lietot viņa drošības sistēmu. Ne jau viss, ko mēs viņam nodarām, ir kas slikti neviens vismaz nerakāsies pa viņa failiem."

„Un viņš joprojām paliks izolēts."

„Vara dara vientuļu. Vediet viņu šurp."

„Jā, ser. Būšu atpakaļ kopā ar viņu pēc kādām piecpadsmit minūtēm."

„Uz redzēšanos. Jā, ser, jāser, jāser. Es ceru, ka tev bija jautri, ka tu lieliski, lieliski pavadīji laiku un biji laimīgs, Ender. Varbūt tas bija

pēdējo reizi tavā mūžā. Laipni lūdzam, bērniņ. Tavs mīļais tēvocis Grafs ir ko ieplānojis."

•••

Enders saprata, kas notiek, uzreiz, kad pēc viņa ieradās Andersons. Visi zināja, ka viņš kļūs par komandieri ļoti agri. Varbūt ne tik agri, bet viņš jau gandrīz trīs gadus nepārtraukti ieņēma pirmo vietu sarakstā, neviens pat īsti netuvojās viņa pozīcijai, un viņa vakara nodarbību apmeklētāji bija paši labākie kareivji visā skolā. Daži pat brīnījās, kāpēc gan skolotāji tik ilgi gaidījuši.

Interesanti, kādu armiju gan viņam piešķirs? Skolu drīz grasījās beigt trīs komandieri, to skaitā ari Petra, bet viņš pat nesapņoja, ka viņam varētu tikt Fēniksu armija — neviens vēl nebija kļuvis par komandieri armijai, kirrā bijis tieši pirms paaugstināšanas.

Andersons vispirms ierādīja viņam jauno istabu. Tas izšķīra visu — tikai komandieriem bija personiskās istabas. Tad viņu nomērīja jaunam formas tērpam un kombinezonam. Viņš uzmeta aci veidlapai, lai uzzinātu, kādu armiju viņš komandēs.

Pūķu armija. Tādas nemaz nebija.

„Es nekad neesmu dzirdējis par Pūķu armiju," Enders teica.

„Jo jau četrus gadus Pūķu armija neeksistē. Mēs atteicāmies no šī nosaukuma māņticības dēļ. Nevienai Pūķu armijai visā Kaujas skolas vēsturē nekad neizdevās uzvarēt pat trešdaļā spēļu. Jocīgi, vai ne?"

„Tad kāpēc gan jūs to atjaunojat?"

„Kaut kur taču jāizlieto tie formas tērpi."

Grafs sēdēja pie galda. Viņš izskatījās vēl resnāks un vēl vairāk noguris nekā pēdējā reizē, kad Enders bija viņu redzējis. Viņš pasniedza Enderam āķi — nelielu ierīci, ar ko komandieri kaujas telpā treniņu laikā varēja brīvi pārvietoties. Vieni domāja, ka tā darbojas magnētiski, citi — kontrolējot gravitāciju. Enders ne vienu reizi vien savos vakara treniņos bija vēlējies, lai arī viņam būtu šī ierīce un viņš varētu nokļūt, kur vēlas, neplānojot nezin cik atsitienu pret sienām. Un nu, kad viņš jau bijā iemācījies veikli pārvietoties tāpat, viņam tika piešķirts āķis.

„Tas darbosies tikai tavas armijas regulārajās praktiskajās nodarbībās," paskaidroja Andersons.

Enders jau bija nolēmis, ka viņa armijai noteikti būs nepieciešami papildu treniņi — tātad ne visos treniņos viņš varēs izmantot āķi. Viņš saprata ari, kāpēc gan daudzi komandieri nekad neorganizēja papildu nodarbības — viņi jutās atkarīgi no āķa, un papildu nodarbībās viņiem no tā nebūtu nekādas jēgas. Jā viņiem likās, ka tieši āķis nodrošina autoritāti un varu pār pārējiem zēniem, tad kāds gan brīnums, ka viņi nevēlas darboties bez tā. Šajā ziņā es esmu pārāks par dažiem maniem pretiniekiem, Enders nodomāja.

Grafa oficiālā apsveikuma runa bija garlaicīga un izklausījās

gandrīz vai iekalta no galvas. Tikai pašās beigās viņš nedaudz atdzīvojās.

„Pūķu armijai mēs plānojam ko īpašu. Es ceru, tev nebūs iebildumu. Mēs esam izveidojuši jaunu armiju, pāragri paaugstinot veselu jauniņo grupu un pievienojot tai vēl dažus vecākus audzēkņus. Es domāju, ka ar savu kareivju spējām un prasmēm tu būsi apmierināts. Es vismaz ceru — jo tev ir aizliegts tos iztirgot citām armijām."

,.Nekādas tirgošanās?" Enders jautāja. Apmaiņas ar kareivjiem bija ierasts veids, kā uzlabot armiju.

„Nekādas. Redzi, tu jau trīs gadus vadi savas papildu nodarbības. Tev ir daudz sekotāju. Daudzi labi kareivji censtos piespiest savus komandierus, lai tie viņus iztirgo tavai armijai. Mēs tev dodam armiju, kas uz laiku nespēs sacensties ar citām. Mēs nevēlamies, lai tev jau iesākumā būtu netaisnīgs pārsvars pār citām armijām."

„Ko es iesākšu, ja nevarēšu sadzīvot ar kādu no kareivjiem?"

,.Nāksies sadzīvot."

Grafs aizvēra acis. Andersons piecēlās — saruna bija galā.

Pūķiem piešķirtais krāsu kods bija „pelēks, oranžs, pelēks". Enders ietērpās savā kombinezonā un sekoja izgaismotajai joslai, līdz nonāca savas armijas barakās. Armija jau bija sapulcējusies — kareivji bezmērķīgi slaistījās ieejas tuvumā.

„Guļvietas ieņemiet pēc vecuma! Veterāni telpas galā, jaunākie pie durvīm!" Enders pavēlēja.

Tas bija pretēji ierastajai kārtībai, un Enders to labi zināja. Tāpat viņš apzinājās, ka negrasās sekot daudzu citu komandieru piemēram — nekad nepievērst uzmanību jaunākajiem kareivjiem, kas nogrūsti telpas tālākajā galā.

Viņi izvietojās pēc ierašanās datumiem, un Enders apstaigāja telpu. Gandrīz trīsdesmit kareivju bija pavisam mazi — tikko no jauniņo grupām, bez jebkādas kaujas pieredzes. Daži bija pārāk jauni, pie durvīm esošie likās pat nožēlojami sīki. Enders gan atgādināja sev, ka tieši tā viņš pats droši vien izskatījies Bonso Madridam. Tiesa, Bonso bija jātiek galā tikai ar vienu tik jaunu kareivi.

Neviens no vecākajiem kareivjiem nebija no Endera vakaru treniņu grupas. Neviens no viņiem nekad nebija komandējis vadu, un patiesībā neviens no viņiem pat nebija vecāks par Enderu, tātad pat vecākajiem zēniem nebija vairāk par astoņpadsmit mēnešu pieredzi. Dažus viņš pat nepazina — tik necili tie bija.

Toties viņi, protams, pazina Enderu, jo viņš bija pats slavenākais kareivis visā skolā. Un, kā Enders redzēja, daži viņu apskauda. Vismaz par vienu var viņiem pateikties: neviens no maniem kareivjiem nav vecāks par mani.

Tiklīdz katrs kareivis bija ieņēmis guļvietu, Enders pavēlēja

uzvilkt kombinezonus un doties uz treniņu.

„Pēc saraksta mūsu nodarbības ir no rītiem tieši pēc brokastīm. Oficiāli jums starp brokastīm un nodarbību ir stunda brīvā laika. Redzēsim, kā būs, kad es uzzināšu, kā vērti jūs esat."

Pēc trim minūtēm viņš pavēlēja doties ārā no barakas, lai gan daudzi nebija paspējuši apģērbties.

„Bet es taču esmu kails!" iesaucās kāds zēns.

«Nākamreiz ģērbies ātrāk! Šonedēļ es jums dodu trīs minūtes laika, nākamnedēļ pāriesim uz divām. Aiziet!"

Drīz vien Kaujas skolā izplatījās joks, ka Pūķu armija ir tik stulba, ka tai īpaši jāmācās pat apģērbties.

Pieci zēni bija pilnīgi kaili; skrienot pa gaiteni, viņi nesa savus kombinezonus rokās; tikai daži bija paguvuši apģērbties. Tas, protams, pievērsa citu zēnu uzmanību. Diez vai kāds no viņiem kaut reizi vēl nepagūs apģērbties.

Gaitenī, kas veda tieši uz kaujas telpu, Enders viņiem lika skraidīt uz priekšu un atpakaļ, līdz kailie uzvilka kombinezonus. Tad Enders aizveda viņus līdz augšējām durvīm, kas veda uz kaujas telpas centru — gluži kā īstajās kaujās. Enders lika viņiem palēkties, satvert rokturus pie griestiem un iešūpojoties mesties iekšā telpā.

«Pulcējieties pie tālākās sienas," viņš pavēlēja. „It kā jūs uzbruktu ienaidnieka vārtiem."

Viņi pa četriem ienira kaujas telpā. Gandrīz neviens nezināja, kā taisnā ceļā nokļūt pie mērķa, un, kad viņi sasniedza tālāko sienu, tikai dažiem jauniņajiem izdevās laikus pieķerties pie rokturiem.

Pēdējais zēns vēl bija pavisam sīks. Nelikās iespējams, ka viņš varētu aizsniegties līdz griestu rokturiem.

„Tu drīksti izmantot sānu rokturus, ja vēlies," Enders teica.

„Atšujies," zēns atcirta. Viņš ieskrienoties palēcās, ar pirkstgaliem pieskārās griestu rokturiem un pilnīgi bez jebkādas kontroles iekūleņoja telpā. Enders īsti nesaprata, vai šādas rīcības dēļ viņam šis zēns patik vai arī kaitina savas necienīgās attieksmes dēļ.

Galu galā visi bija sarindojušies gar sienu. Enders ievēroja, ka viņi joprojām atrodas tādā virzienā, kādā bija stāvējuši

gaitenī. Tāpēc Enders tīšām pieķērās pie roktura, kas, viņuprāt, bija pie grīdas, un nokarājās no tā it kā ar galvu uz leju.

«Kareivji, kāpēc jūs stāvat ar galvu uz leju?"

Daži sāka griezties otrādi.

„Mierā!"

Viņi joprojām klusēja.

„Es jautāju, kāpēc jūs stāvat ar galvu uz leju?"

Neviens neatbildēja. Viņi nesaprata, ko viņš no tiem gaida.

„Es jautāju, kāpēc gan jūs visi esat ar kājām gaisā un ar galvu pret grīdu?"

Beidzot kāds no viņiem ierunājās:

„Ser, mēs stāvam tā, kā stāvējām gaitenī."

„Un kāda tam nozīme? Kāda tam nozīme, ja gravitācija palikusi gaitenī, bet mēs esam šeit? Mēs taču negrasāmies karot gaitenī? Vai šeit ir gravitācija?"

Nē, ser, nē, ser.

„No šī brīža, tiklīdz jūs esat ienākuši šajā telpā, jums gravitācija jāaizmirst! Gravitācijas vairs nav, skaidrs? Lai kāda tā būtu, kad jūs nokļūstat pie durvīm, jums jāatceras: pretinieka vārti ir lejā. Jums zem kājām. Augšā ir jūsu pašu vārti. Ziemeļi ir tur, dienvidi — tur, austrumi — tur, rietumi. Kur ir rietumi?"

Viņi parādīja, kur.

„Tieši to jau es biju gaidījis. Jūs protat atbildēt pareizi tikai tad, ja jums ir atlicis viens vienīgs atbildes variants; šim skaitlim droši vien ir kāds sakars ar rievu skaitu jūsu smadzenēs. Kas par cirku! Un tā esot sagrupēšanās? Tā esot lidošana? Labi, atsperieties un sarindojieties pie griestiem! Tagad! Aiziet!"

Kā jau Enders bija gaidījis, daudzi instinktīvi aizlidoja nevis virzienā, kur atradās durvis, bet gan virzienā, kuru Enders bija nosaucis par ziemeļiem — virzienā, kas bija uz augšu, atrodoties gaitenī. Viņi, protams, ātri aptvēra kļūdu, taču par vēlu — bija jāgaida, līdz varēja mainīt virzienu, atsperoties pret ziemeļu sienu.

Enders tikmēr domās dalīja kareivjus lēnīgajos un attapīgajos. Pirmais pie īstās sienas nokļuva mazākais zēns, kurš pēdējais bija devies iekšā kaujas telpā. Viņš veikli pieķērās pie rokturiem. Viņa paaugstināšana bijis pareizs solis. Viņš būs labs kareivis. Turklāt viņš bija pašapzinīgs un nepakļāvīgs un, iespējams, ļaunojās, ka bija viens no tiem, kam Endera dēļ nācās skriet kailiem pa gaiteņiem.

„Tu," Enders ar pirkstu norādīja uz mazo zēnu. „Kurš virziens ir virziens lejup?"

„Pret pretinieka durvīm," viņš ātri atbildēja. Viņš izklausījās saīdzis — it kā sakot: labi, labi, ķeramies taču pie kaut kā svarīga.

„Kā tevi sauc?"

„Bīns [1] , ser."

„Auguma vai smadzeņu izmēra dēļ?"

Pārējie zēni nedaudz iesmējās.

„Labi, Bīn, tev ir taisnība. Tagad klausieties uzmanīgi — tas būs svarīgi. Caur šīm durvīm nav iespējams iekļūt telpā, neriskējot tikt sašautam. Kādreiz pagāja kādas desmit vai divdesmit sekundes, pirms kāds vispār sāka kustēties. Tagad, ja tu netraucies iekšā pa durvīm vismaz vienlaikus ar pretinieku, tevi sasaldē. Kas notiek ar sasaldētiem kareivjiem?"

„Viņi nevar pakustēties," kāds zēns atbildēja.

„Tā ir," Enders teica, „bet kas ar viņiem notiek?"

„Viņi turpina pārvietoties virzienā, kādā kustējās iepriekš. Un ar tādu pašu ātrumu," atbildēja Bīns. Viņš nemaz nelikās sakautrējies vai nobijies.

„Pareizi. Jūs pieci tur beigās, aiziet!"

Zēni pārsteigti saskatījās, un Enders viņus sasaldēja.

„Nākamie pieci — aiziet!"

Viņi izkustējās no vietas, Enders arī viņus sasaldēja, taču viņi turpināja kustēties pretējās sienas virzienā, kamēr pirmie pieci bezjēdzīgi karājās gaisā blakus pārējiem zēniem.

..Paskatieties uz šiem tā sauktajiem kareivjiem!" Enders teica. ..Komandieris viņiem pavēlēja kustēties — paskatieties uz viņiem. Ne tikai sasaldēti, bet sasaldēti tādā vietā, kur viņi var traucēt. Kamēr pārējie, kas kustējās, kad viņiem to lika, ir sasaldēti tur zemāk, aizsprostojot ceļu pretiniekiem un traucējot viņiem saskatīt mūs. Es pieļauju, ka kādi pieci no jums saprata, par ko ir runa. Un nav šaubu, ka Bīns ir viens no tiem. Vai ne, Bīn?"

Viņš kavējās atbildēt. Enders skatījās uz viņu, līdz viņš teica:

„Jā, ser."

„Tad par ko ir runa?"

„Kad tev pavēl kustēties, dari to ātri, lai, ja tevi sasaldē, tu aizlidotu prom un netraucētu savas armijas operācijām."

«Lieliski. Beidzot viens kareivis, kam strādā smadzenes."

Enders redzēja, kā citos kareivjos aug aizvainojums, kā viņi mīņājas un saskatās, kā izvairās paskatīties uz Bīnu. Kāpēc es tā daru? Kā gan, padarot vienu zēnu par nīstamu pārējiem, es varu būt labs komandieris? Viņi tāpat rīkojās*ar mani — bet kāpēc lai es to atkārtotu ar viņu? Enders vēlējās, kaut nebūtu izsmējis šo zēnu, viņš vēlējās pastāstīt pārējiem, ka šim mazajam zēnam nepieciešama palīdzība un draudzība daudz vairāk nekā jebkuram citam. Bet, protams, Enders to nevarēja. Ne pirmajā dienā. Pirmajā dienā pat viņa kļūdām jāizskatās pēc izcili lieliska plāna elementiem.

Enders pārvietojās tuvāk sienai un izvilka vienu zēnu no ierindas.

„Turies taisni," Enders teica. Viņš pagrieza zēnu tā, ka tas bija vērsts ar kājām pret pārējiem. Enders sasaldēja zēnu, kamēr viņš vēl atradās kustībā. Pārējie iesmējās.

„Kur tu vari viņam trāpīt?" Enders jautāja zēnam, kas bija tieši pretī sasaldētā kājām.

„Gandrīz tikai pa kājām."

Enders vērsās pie blakus zēna:

„Un tu?"

„Varu arī ķermenim."

„Un tu?"

Zēns, kas stāvēja vēl tālāk, atbildēja:

„Visur."

„Pēdas nesniedz pārāk lielu aizsardzību."

Enders pagrūda sasaldēto zēnu malā. Tad viņš salieca savas kājas, it kā gaisā nomestos ceļos, un sasaldēja tās. Kombinezons acumirklī kļuva stīvs, kājas cieši turējās saliektas.

Enders pagriezās, lai būtu ar kājām vērsts pret savu armiju.

„Un ko jūs redzat tagad?" viņš jautāja.

Viņi atbildēja, ka redz daudz mazāk.

Enders izbāza starp kājām savu pistoli un notēmēja.

„Es toties jūs redzu lieliski," viņš teica un sāka šaut pa pārējiem zēniem.

«Apturiet mani!" viņš iesaucās. «Pamēģiniet mani sasaldēt!"

Viņiem tas arī izdevās, taču viņš bija paguvis sasaldēt vairāk nekā trešdaļu kareivju. Viņš atkausēja sevi un pārējos kareivjus, nospiežot īpašu pogu uz āķa.

„Un tagad," viņš teica, „pasakiet, kurā virzienā atrodas pretinieka vārti?"

„Lejā!"

„Un kādā veidā tiem ir jāuzbrūk?"

Daži sāka atbildēt ar vārdiem, bet Bīns atspērās no sienas un, saliecis kājas, aizlidoja pretējās sienas virzienā, nemitīgi šaujot, izbāzis pistoli starp kājām.

Enders gribēja viņam uzkliegt, viņu sodīt, taču nomierinājās un apspieda šo netaisnīgo vēlmi. Kāpēc gan lai es uz viņu dusmotos?

„Vai Bīns vienīgais zina atbildi?" Enders iesaucās.

Nekavējoties visa armija atspērās un devās pretējās sienas virzienā — visi saliekuši kājas un šaujot, kā ari kliedzot, cik vien spēka. Var gadīties, nodomāja Enders, ka tieši šāda stratēģija — četrdesmit kliedzoši zēni haotiskā uzbrukumā — man var noderēt.

Kad viņi bija nokļuvuši pretējā pusē, Enders lika visiem uzreiz uzbrukt viņam pašam. Jā, Enders domāja, nav slikti. Viņi piešķīra man pavisam nesagatavotu armiju, armiju bez izciliem veteräniem, taču arī nekāds muļķu bars tas nav. Ar viņiem ir vērts strādāt.

Kad viņi atkal — priecīgi un mundri — bija sapulcējušies vienuviet, Enders sāka viņus gatavot nopietni. Visiem bija jāsaliec kājas un tad tās jāsasaldē.

„Kā jums kājas var noderēt kaujā?"

Daži atbildēja, ka nekādi.

„Bīns gan tā nedomā," Enders teica.

„Ar tām var atsperties no sienām."

„Pareizi," teica Enders.

Pārējie zēni sāka skaidrot, ka atsperšanās no sienām ir kustība, nevis kauja.

„Nav cīņas bez kustības," Enders atbildēja. Viņi apklusa, un Bīns viņiem likās vēl nīstamāks.

„Labi. Vai ar šādi sasaldētām kājām jūs varat atsperties no sienas?"

Neviens neuzdrīkstējās atbildēt — viņi baidījās kļūdīties.

„Bīn?" jautāja Enders.

„Es nekad to neesmu mēģinājis, bet varbūt, ja tu esi pagriezies pret sienu un saliecies viduklī…"

„Jā un nē. Skatieties. Mana mugura ir pret sienu, kājas ir sasaldētas. Tā kā es esmu saliecies ceļos, manas pēdas ir vērstas pret sienu. Parasti, kad tu atsperies, tev nākas pietupties, lai tad atkal izstieptos kā tādai kāršu pupai, vai ne?"

Zēni iesmējās.

„Bet, ja kājas ir sasaldētas, es izmantoju to pašu spēku, saliecos viduklī, mani pleci un kājas atliecas uz aizmuguri, mani gurni izvirzās uz priekšu, un es aizlidoju prom. Skatieties."

Enders izgrūda savus gurnus uz priekšu, atsitās pret sienu un aizlidoja, acumirklī viņš mainīja pozu, saliecās ceļos ar kājām uz leju; viņš traucās pretējās sienas virzienā, piezemējās uz ceļiem, apmeta kūleni un ar rokām uz priekšu aizlidoja pretējā virzienā.

„Šaujiet pa mani!" viņš iesaucās un, pārvietojoties paralēli gar sienu stāvošajiem zēniem, sāka gaisā griezties. Tā kā viņš griezās, nebija iespējams uz viņu pietiekami ilgi noturēt nofokusētu staru.

Viņš atkausēja savu kombinezonu un atgriezās pie pārējiem.

„Tieši ar to mēs arī šodien nodarbosimies pirmo pusstundu. Jums jāattīsta daži muskuļi, par kuru eksistenci jums līdz šim vispār nebija ne jausmas. Jums jāiemācās lietot kājas par vairogu, un vēl jums jāiemācās kontrolēt savas kustības, lai jūs mācētu griezties tāpat kā es. No tā nav nekādas jēgas tuvumā, bet, ja jūs atrodaties tālāk no pretinieka, tas nevar jūs sasaldēt: staram uz īsu brīdi jābūt notēmētam uz vienu punktu, bet, ja jūs esat pietiekami tālu un turklāt vēl griežaties, tas nav iespējams. Tagad sasaldējiet sevi un aiziet!"

„Vai jūs mums neierādīsiet atsevišķus virzienus?" kāds zēns iejautājās.

„Nē, es jums neierādīšu atsevišķus virzienus. Es vēlos, lai jūs nemitīgi ietriektos viens otrā un ar laiku iemācītos, kā no tā izvairīties. Protams, ne tad, kad mēs izmēģināsim dažādas kaujas formācijas — tad triekties cits citam virsū es jums likšu tīšām. Tagad — aiziet!"

Viņi paklausīja pavēlei.

Enders pēc nodarbības kaujas telpu atstāja pēdējais. Viņš bija palīdzējis vingrināties dažiem lēnīgākajiem kareivjiem. Viņiem bija bijuši labi skolotāji, taču maz pieredzējušie, tikko no jauniņo grupām pārceltie kareivji kļuva pavisam bezpalīdzīgi, kad bija jādara divas vai trīs lietas vienlaikus. Viņiem nesagādāja grūtības lidošana ar sasaldētām kājām un manevri brīvā telpā, bet lidot vienā virzienā, šaut citā, mest kūleņus un atsperties pret sienu, un pavērsties

nepieciešamajā virzienā, lai atkal šautu, — tas bija pāri viņu spēkiem. Dresēt, dresēt, dresēt — vairāk neko citu Enders kādu laiku ar viņiem nevarēs iesākt. Stratēģijas un kaujas formācijas ir laba lieta, taču kāda tām nozīme, ja kareivji nespēj tās īstenot kaujā?

Viņam bija jāsagatavo armija ātri. Viņš bija ļoti agri kļuvis par komandieri, un skolotāji tagad mainīja noteikumus, neļaujot viņam apmainīt savus kareivjus, neļāva iegūt armijā tiešām labus veterānus. Kurš gan var garantēt, ka viņam, lai sagatavotu armiju kaujām, tiks doti parastie trīs mēneši?

Vismaz vakaros trenēt viņa jaunos kareivjus palīdzēs Alajs un Šens.

Viņš vēl atradās gaitenī, kas veda prom no kaujas telpas, kad nonāca aci pret aci ar mazo Bīnu. Bīns izskatījās nikns. Enders šajā brīdī nevēlējās nekādus sarežģījumus.

„Hei, Bīn."

„Hei, Ender."

Pauze.

„Ser," Enders viņu maigā balsī izlaboja.

„Es zinu, ko tu dari, Ender, ser, un es tevi brīdinu."

„Brīdini mani?"

„Es varu kļūt par pašu labāko kareivi tavā armijā, bet nedomā ar mani rotaļāties."

„Kas tad notiks?"

„Es kļūšu par pašu sliktāko kareivi tavā armijā. Viens vai otrs."

„Un ko tad tu vēlies? Mīļus vārdiņus un skūpstus?" Enders pamazām kļuva dusmīgs.

Bīns aukstasinīgi atbildēja:

„Es vēlos komandēt vadu."

Enders piegāja viņam tuvāk un ieskatījās tieši acīs.

„Kāpēc gan lai es ļautu tev komandēt vadu?"

„Tāpēc, ka es zinu, ko ar to iesākt."

„Zināt, ko iesākt ar vadu, ir viegli," Enders atbildēja. „Grūtāk ir likt tam pakļauties. Kāpēc gan lai kareivji klausītu tāda sīca pavēlēm?"

,.Kādreiz tā dēvēja tevi, kā es esmu dzirdējis. Un Bonso Madrids joprojām tevi tā saucot."

„Es tev uzdevu jautājumu, kareivi."

„Ja tu man netraucēsi, es pratīšu iegūt viņu cieņu."

„Es tev palīdzu," Enders smaidot teica.

„Vai ne?" sarkastiski atbildēja Bīns.

«Citādi tevi neviens vispār nepamanītu, ja nu vien kādam tevis būtu žēl — tu vēl esi tik mazs… Bet es panācu, ka šodien tevi ievēroja ikviens. Tagad viņi uzmanīs katru tavu kustību. Tagad, lai nopelnītu viņu cieņu, tev jābūt nevainojamam."

„Tātad man nebūs iespējas un laika ko iemācīties — man viss

jāzina jau uzreiz."

„Nabaga bērns. Pasaule ir tik netaisnīga."

Enders viegli pagrūda Bīnu pret sienu.

,.Klausies, kas tev jādara, lai tiktu pie vada. Pierādi, ka tu zini, ko dari, kā vienkāršs kareivis. Pierādi, ka tu zini, kā izmantot citus kareivjus. Un tad pierādi, ka citi ir ar mieru tev labprātīgi sekot kaujā. Tad tu varēsi komandēt vadu. Bet, pie velna, ne agrāk."

Bīns pasmaidīja.

„Tas ir godīgi. Ja tu nemainīsi savus noteikumus, es būšu vada komandieris jau pēc mēneša."

Enders sagrāba viņu aiz formas tērpa un iegrūda sienā.

„Ja es ko saku, Bīn, tad es turu savu vārdu!"

Bīns tikai pasmaidīja. Enders palaida viņu vaļā un devās prom. Viņš iegāja savā istabā, apgūlās gultā. Viņš trīcēja. Ko gan es daru? Pirmā nodarbība, un es jau terorizēju citus cilvēkus — tāpat kā Bonso. Un Pīters. Neļauju viņiem dzīvot. īpaši

izceļu kādu nabaga bērnu, lai pārējiem ir ko ienīst. Pretīgi. Es daru tieši to, ko necietu darām citus komandierus.

Vai tas ir kāds neapejams likums: tev neizbēgami jākļūst tādam, kāds bija tavs pirmais komandieris? Ja tā, es varētu izbeigt to tūlīt pat.

Viņš nemitējās domāt par to, ko bija sacījis un darījis savas armijas pirmajā nodarbībā. Kāpēc gan viņš nevarēja izturēties tā, kā mēdza savos vakara treniņos? Autoritāte, kas balstās tikai uz viņa paša izcilību. Nekādu pavēļu, tikai ieteikumi. Bet vadīt armiju tādā veidā nebija iespējams. Viņa neformālajai treniņu grupai nevajadzēja mācīties sadarboties. Viņiem nevajadzēja attīstīt vienotas komandas izjūtu, viņiem nevajadzēja mācīties turēties kopā un uzticēties cits citam kaujas laikā. Viņiem nevajadzēja acumirklī pakļauties pavēlēm.

Viņš varētu ieslīgt arī otrā galējībā. Ja vien vēlētos, viņš varētu būt tikpat slinks un dumjš kā Likdegunis Rouzs. Viņš, vienalga, ko darīdams, varētu pieļaut muļķīgas kļūdas vienu pēc otras. Viņam bija jāuztur disciplīna, un tas nozīmēja augstas prasības, ātru reakciju un pilnīgu pakļāvību. Viņam vajadzēja labi sagatavotu armiju, un tas nozīmēja bez mitas dresēt un dresēt kareivjus, nepārtraukt vingrinājumus pat tad, kad liekas, ka viņi pilnībā tos apguvuši, nepārtraukt, līdz viņiem tie liekas tik dabiski, ka par tiem pat vairs nav jādomā.

Bet kas ir ar Bīnu? Kāpēc gan viņš tā izturējās pret pašu mazāko, vājāko un, iespējams, pašu gudrāko no saviem kareivjiem? Kāpēc gan viņš izturējās pret Bīnu tā, kā citi komandieri, kas viņam šķita nicināmi?

Tad viņš atcerējās, ka ne jau viņa komandieri bija rādījuši pirmo paraugu. Pirms Rouzs un Bonso tik nicīgi izturējās pret viņu, viņš jau savā jauniņo grupā bija nonācis izolācijā. Un tā nemaz nebija Bernāra

vaina. Vainīgs bija Grafs.

Pie visa vainīgi bija skolotāji. Un nebūt ne nejauši. Tagad Enders to saprata. Tā bija īpaša stratēģija. Grafs bija viņu tīšām nošķīris no pārējiem zēniem, draudzību starp viņiem padarījis neiespējamu. Un tagad viņš nojauta, kāpēc. Ne lai apvienotu pārējo grupu — nē, drīzāk lai to sašķeltu. Grafs bija izolējis Enderu, lai viņam nāktos cīnīties. Lai viņš pierādītu, ka ir ne tikai labs, bet vēl daudz labāks par jebkuru citu.

Tikai tādā veidā viņš varēja iemantot cieņu un draudzību. Tikai tādā veidā viņš varēja kļūt par tik izcilu kareivi. Taču tādā veidā viņš bija kļuvis arī vientuļš, dusmīgs, aizdomīgs, nobijies. Bet varbūt arī šīs īpašības viņu padarīja par labāku kareivi.

Tieši to es tagad nodaru tev, Bīn. Es daru tev pāri, lai tu kļūtu par labāku kareivi. Lai tavs prāts kļūtu asāks, lai tu strādātu vēl vairāk un smagāk. Lai tu nekad nebūtu drošs par to, kas notiks tālāk, lai tu vienmēr būtu gatavs uz visu, gatavs improvizēt, noskaņots uzvarēt vienalga par kādu cenu. Vēl es daru tā, lai tu justos nelaimīgs. Tieši tāpēc viņi piešķīra tevi man, Bīn. Lai tu kļūtu tāds pats kā es. Lai tu paaugtos un būtu tāds pats kā es.

Un es — vai man jāizaug par Grafu? Resnu, īgnu, nejūtīgu, tādu, kas spēlējas ar mazu zēnu dzīvēm, lai tie pārvērstos nevainojamos ģenerāļos un admirāļos, kas gatavi jebkurā brīdī uzņemties flotes vadību un aizstāvēt dzimteni? Rausti tik lelles aiz diedziņiem. Līdz gadās kāds kareivis, kas ir spējīgāks par citiem. To nedrīkst pieļaut. Izkropļo simetriju. Tev viņš jānolīdzina, jāiedzen zemē, jāizolē, jāsalauž, līdz viņš kļūst tāds pats kā pārējie.

Labi, kas padarīts, Bīn, tas padarīts. Es tevi uzmanīšu, turklāt jutīšu tev līdzi daudz vairāk, nekā tu varētu iedomāties, un, kad pienāks īstais brīdis, tu sapratīsi, ka es esmu tavs draugs un tu esi kļuvis par kareivi, par kādu tu arī vēlējies kļūt.

Enders todien neapmeklēja nodarbības. Viņš gulēja gultā un pierakstīja savus iespaidus par katru zēnu viņa armijā — ko bija ievērojis un kas prasīja papildu darbu. Šovakar treniņā viņš parunās ar Alaju, un viņi izdomās, kā apmācīt nelielas grupas. Vismaz viņam tas nebūs jādara vienam.

Bet, kad Enders tovakar, pārējiem vēl ēdot, ieradās kaujas telpā, tur viņu sagaidīja majors Andersons.

„Noteikumi atkal mainījušies, Ender. No šī brīža brīvajā laikā kaujas telpā var darboties tikai vienas armijas kareivji. Un tāpēc kaujas telpa būs pieejama tikai pēc īpaša saraksta. Pēc šī vakara nodarbības nākamā tev būs pēc četrām dienām."

„Papildu nodarbības neviens cits nemaz nevada."

,.Tagad vadīs, Ender. Tagad, kad tu esi kļuvis par armijas komandieri, neviens vairs nevēlas, lai viņa kareivji trenētos kopā ar

tevi. Tu taču to saproti. Tāpēc nu viņi vadīs paši savus treniņus."

„Viņiem es vienmēr esmu bijis no svešas armijas, bet viņi tik un tā sūtīja man savus kareivjus."

„Tad tu vēl nebiji komandieris."

„Jūs man piešķīrāt pilnīgi zaļu armiju, major Anderson."

„Tev ir daži veterāni."

„Nebūt ne tie labākie."

„Visi, kas šeit nokļūst, var būt izcili, Ender. Tavs darbs viņus izveidot par tādiem."

„Man vajag Alaju un Šenu."

«Pienācis laiks kļūt pieaugušam un sākt darīt kaut ko pašam, Ender. Tev nav vajadzīgs kāds, kas tevi turētu aiz rociņas. Tu esi kļuvis par komandieri. Tāpēc rīkojies kā komandieris, Ender."

Enders pagāja garām Andersonam kaujas telpas virzienā. Tad apstājās, pagriezās, uzdeva jautājumu:

„Tā kā vakara treniņi tagad notiks regulāri pēc saraksta, vai tas nozīmē, ka es varēšu izmantot āķi?"

Vai Andersons gandrīz pasmaidīja? Nē. Nevar būt.

„Tad jau redzēsim," viņš atbildēja.

Enders pagriezās un devās uz kaujas telpu. Drīz ieradās arī viņa armija — un neviens cits. Vai nu Andersons gaidīja pie durvīm un nelaida nevienu citu iekšā, vai arī skolā bija izplatījusies ziņa, ka Endera neformālās vakara nodarbības ir beigušās.

Treniņš bija labs, viņi paveica tiešām daudz, taču beigās Enders jutās noguris un vientuļš. Līdz gulētiešanas laikam bija palikusi kāda pusstunda. Viņš nevarēja doties uz savas armijas guļamtelpu, viņš jau sen bija sapratis, ka labākie komandieri tikai ļoti īpašos gadījumos apmeklē savus kareivjus. Vajadzēja ļaut zēniem mierīgi atpūsties, pabūt vieniem — bez kāda, kas novēro, ko viņi runā, domā, dara.

Tā nu viņš nonāca spēļu telpā, kur priekšā bija daži citi zēni, kas izmantoja pēdējo pusstundu pirms gulētiešanas signāla, lai slēgtu derības vai pārspētu savus iepriekšējos rekordus. Neviena no spēlēm viņam nelikās interesanta, bet viņš tik un tā sāka spēlēt — kādu vienkāršu, jauniņajiem paredzētu spēli. Būdams garlaikots, viņš nelikās ne zinis par spēles noteikumiem un dzenāja savu tēlu (lāci), lai izpētītu apkārtējo ainavu.

„Tādā veidā tu nekad neuzvarēsi."

Enders pasmaidīja.

«Nemanīju tevi nodarbībā, Alaj."

„Es tur biju. Tikai tava armija trenējās atsevišķi. Tagad jau tu vairs nevari rotaļāties ar sīkajiem."

„Tu esi veselu olekti garāks nekā es."

„01ekti! Vai Dievs Tas Kungs tev vēlējis būvēt šķirstu? Vai tev vienkārši tāds arhaisks noskaņojums?"

„Ne arhaisks, bet gan arkānisks: noslēpumi, viltus un aplinku mājieni. Man tevis jau tagad pietrūkst, apgraizītais kranci."

„Vai tad tu nesaproti? Mēs tagad esam pretinieki. Nākamreiz, kad satiksimies kaujā, dabūsi trūkties."

Kā jau parasti tā bija abpusēja ķircināšanās, taču teiktajā bija ari zināma daļa patiesības. Dzirdot Alaju runājam tā, it kā tas nebūtu nopietni, Enders pēkšņi sajuta asas sāpes — viņš pamazām zaudēja draugu, un tad vēl asākas — vai Alajam tiešām nesāp, vai ari viņš tikai izliekas?

„Pamēģini tikai," Enders teica. „Visu, ko tu zini, tev iemācīju es. Bet es tev neiemācīju visu, ko es zinu."

„Es jau sen nojautu, ka tu kaut ko slēp, Ender."

Klusums. Endera datorlācis bija nokļuvis nepatikšanās. Viņš uzrāpās kokā.

„Tā nebija, Alaj. Es neko neslēpu."

„Es zinu," teica Alajs. „Es ari ne."

„Salaam, Alaj."

«Diemžēl tas nav iespējams."

„Kas tad?"

„Miers. Salaam nozīmē — miers. Miers ar tevi."

Šie vārdi Enderam uzjundīja savādas atmiņas. Viņa māte maigā balsi viņam ko lasa, viņš vēl ir pavisam, pavisam mazs. ..Nedomājiet, ka Es esmu nācis mieru atnest virs zemes; Es neesmu nācis atnest mieru, bet zobenu." Enders bija

iztēlojies, kā viņa māte caururbj Pīteru ar asiņainu rapieri, un šie vārdi līdz ar iztēles ainu bija labi palikuši atmiņā.

Viņiem klusējot, lācis nomira. Tā bija jauka nāve — ar jocīgu mūziku. Enders pagriezās. Alajs jau bija prom. Viņam likās, ka līdz ar Alaju pazudusi arī kāda daļa no viņa, kaut kas, uz kā balstījās viņa drosme un pašpaļāvība. Ar Alaju — bet ne tik lielā mērā ar Šenu — Enders jutās tik vienots, ka vārds „mēs" viņam brīžiem likās pat dabiskāks nekā „es".

Bet Alajs nebija paņēmis līdzi visu. Enders gulēja gultā, lūkojās tumsā, juta vaigam pieskārāmies Alaja lūpas, dzirdēja viņu čukstam vārdu „miers". Skūpsts, vārds „miers" vēl joprojām bija ar viņu. Es esmu tikai manas atmiņas, un Alaju es tik spilgti atceros kā savu draugu, ka citādi nav iespējams. Tāpat kā ar Valentīnu — pašas spēcīgākās un noturīgākās atmiņas.

Nākamajā dienā viņš sastapa Alaju gaitenī, viņi sasveicinājās, apmainījās rokasspiedieniem, sarunājās, bet viņi abi saprata, ka tagad starp viņiem izveidojusies tāda kā siena. Varbūt kādreiz nākotnē šo sienu varēs sagraut, taču pašlaik viņus vienoja vairs tikai dziļi jo dziļi zem sienas ieaugušas, neiznīcināmas saknes.

Visvairāk viņu biedēja iespēja, ka šī siena nekad netiks iznīcināta,

ka Alajs patiesībā ir laimīgs par to, ka ticis no viņa vaļā, ka nu viņi ir pretinieki. Kopš viņi vairs nevarēja būt kopā, viņiem uz mūžu jābūt šķirtiem, un drošais un nesatricināmais likās trausls un nepastāvīgs; kopš mēs vairs neesam kopā, Alajs ir svešinieks, jo nu mēs dzīvojam katrs savu dzīvi, un tagad mēs vairs viens otru nepazīsim.

Enders saskuma, bet neraudāja. Viņš vispār nekad vairs neraudāja. Kopš viņi par svešinieci bija pārvērtuši Valentīnu, kopš viņi Valentīnu bija izmantojuši kā instrumentu, lai apstrādātu Enderu, kopš tās dienas vairs nekas nevarēja viņu sāpināt gana dziļi, lai viņš raudātu. Enders bija par to pārliecināts.

Un saniknots viņš nolēma, ka ir pietiekami stiprs, lai sakautu savus ienaidniekus — skolotājus.

11.Veni, vidi, vici

„Jūs taču nedomājat patiešām ieviest šādu kauju sarakstu?"

„ Domāju gan."

„Viņš tikai pirms trim ar pusi nedēļām kļuva par komandieri."

„Es jau jums teicu. Mēs parēķinājām iespējamos rezultātus ar datoru. Un lūk, ko Enders — saskaņā ar datoru — darīs."

„Mēs gribam viņu apmācīt, nevis padarīt jukušu."

„Dators viņu pazīst labāk nekā mēs."

„Dators ir labi pazīstams ar savu nežēlību."

„Ja jau jūs esat tik žēlsirdīgs, jums vajadzēja iestāties klosterī."

„Jūs gribat teikt, ka šis nav klosteris?"

„Enderam tas nāks tikai par labu. Mēs attīstīsim viņa potenciālu pilnībā."

„Man likās, ka mēs ļausim viņam būt par komandieri divus gadus. Parasti mēs sarīkojam viņiem kauju reizi divās nedēļās — pēc trīs mēnešu sagatavošanās laika. Tas būs nedaudz par traku."

„Vai mēs varam atļauties ziedot divus gadus?"

„Es zinu. Vienkārši tikko iztēlojos, kāds Enders būs pēc gada. Pilnīgi nelietojams, pārstrādājies — jo no viņa tiek prasīts cilvēkam neiespējamais."

„Mēs iestatījām datoru tā, lai objekts pēc treniņu programmas paliktu lietojams."

„Labi, kamēr vien viņš ir lietojams."

,.Redziet, pulkvedi Graf, jūs pats man likāt to visu sagatavot. Par spīti maniem iebildumiem — atceraties?"

‚Jā, jums taisnība. Man nevajadzētu paša sirdsapziņas pārmetumus novelt uz jūsu pleciem. Bet mana kvēlā vēlēšanās ziedot pasaules glābšanai mazus bērnus kaut kā noplok. Polemarhs bijis pie hegemona. Izskatās, krievu izlūkdienesti satraukušies, ka daži īpaši aktīvi pilsoņi tīklā jau plāno, kā Amerika varētu izmantot SF, lai satriektu Varšavas pakta valstis, tiklīdz mēs būsim tikuši galā ar insektoīdiem."

„Liekas drusku par agru."

„Liekas ārprāts. Runas brīvība, protams, ir svarīga, taču riskēt ar Aliansi kādu nacionālu nesaskaņu dēļ… Un tādu tuvredzīgu un pašnāvniecisku cilvēku dēļ mēs Enderam liekam paveikt vairāk, nekā cilvēks vispār spēj."

„Man liekas, jūs nenovērtējat Enderu."

„Es baidos, ka es tajā pašā laikā nenovērtēju arī cilvēces stulbumu. Mēs esam pilnīgi droši, ka šajā karā mums ir jāuzvar?"

„Ser, tas izklausās pēc nodevības."

„Melnais humors."

„Tas nebija smieklīgi. Runājot par insektoīdiem, nekas…"

„Nekas nav smieklīgs. Es zinu."

•••

Enders Vigins gulēja gultā un skatījās griestos. Kopš kļūšanas par komandieri viņš gulēja ne vairāk par piecām stundām diennaktī, lai gan gaismas izdzisa jau 22.00 un neiedegās līdz 6.00. Dažreiz viņš darbojās ar datoru, spītīgi ieurbies blāvajā ekrānā. Lielākoties gan viņš lūkojās tumsā neredzamajos griestos un domāja.

Vai nu skolotāji tomēr bijuši laipnāki, vai arī viņš bija labāks komandieris, nekā viņam pašam likās. Viņa nožēlojamie veterāni, kas nekādi nebija izcēlušies savās iepriekšējās armijās, pamazām pārvērtās par spējīgiem komandieriem. Tik spējīgiem, ka parasto četru vadu vietā viņš bija izveidojis piecus — katram vadam pa komandierim un tā vietniekam, lai neviens veterāns.nejustos lieks un neievērots. Viņa armija vingrinājās veikt manevrus, sadalījusies pa astoņiem vai četriem kareivjiem vienībā — tādējādi pēc vienas pavēles tā varēja veikt desmit dažādas darbības vienlaikus. Iepriekš neviena cita armija nebija riskējusi tik ļoti sadalīties, bet Enders negrasījās ņemt vērā tradīcijas. Lielākā daļa armiju vingrinājās veikt masu manevrus un pildīt iepriekš izdomātas stratēģijas. Enderam tādu vispār nebija. Tā vietā viņš mācīja vadu komandierus efektīvi izmantot savas mazās vienības noteiktu mērķu sasniegšanai. Bez citu atbalsta, vieniem, pēc pašu iniciatīvas. Pēc pirmās nedēļas viņš regulāri rīkoja treniņu kaujas, bieži vien — ļoti saspringtas, un visi pēc tām bija pilnīgā spēku izsīkumā. Bet viņš zināja, ka nav vajadzīgs pat mēnesis, lai viņa armija kļūtu par pašu labāko visā Kaujas skolas vēsturē.

Cik lielā mērā tas viss bija skolotāju izplānots un aprēķināts? Vai viņi zināja, ka piešķir viņam it kā vājus, bet patiesībā izcilus kareivjus? Vai viņi piešķīra Enderam trīsdesmit jauniņos tāpēc, ka zināja, ka viņi ātri mācās un ātri domā? Vai arī jebkura līdzīga grupa var kļūt par labu armiju, ja vien tās komandieris zina, kas tai jādara un kā tai to iemācīt?

Šie jautājumi nelika Enderam mieru, viņš nezināja, vai attaisno viņu cerības vai liek viņiem vilties.

Viens gan bija skaidrs: viņš alka kaujas. Parasti armijām bija nepieciešami trīs mēneši, lai rūpīgi noslīpētu kaujas pozīcijas un manevrus. Mēs esam gatavi jau tagad. Laidiet mūs cīņā!

Pēkšņi atvērās durvis. Enders ieklausījās. Nošvīkstēja solis. Durvis aizvērās.

Viņš izkāpa no gultas un tumsā aiztaustījās līdz durvīm. Tur gulēja papīra lapa. Viņš, protams, nevarēja to izlasīt, taču tāpat saprata, kas tas ir. Kauja. Cik laipni no viņu puses. Es

izsaku vēlēšanos — un tā tiek izpildīta.

•••

Iedegoties gaismām, Enders jau bija uzvilcis savu Pūķu armijas kombinezonu. Sešos un vienā minūtē viņš jau stāvēja pie savas armijas guļamtelpas durvīm.

,.Septiņos mums ir kauja ar Trušu armiju! Iesildāmies vēl pie gravitācijas un tad dodamies. Izģērbieties un ejiet uz sporta zāli. Kombinezonus ņemiet līdzi, pēc tam pa taisno skriesim uz kaujas telpu."

Bet brokastis?

„Es negribētu, lai kaujas telpā kāds no jums sāktu vemt."

Mēs varam vispirms kaut pačurāt?

„Ne vairāk par dekalitru!"

Zēni iesmējās. Tie, kas nebija gulējuši kaili, izģērbās; visi salocīja kombinezonus un lēnā riksi sekoja Enderam uz sporta zāli. Viņš lika tiem divreiz pārvarēt šķēršļu joslu, tad sadalīja tos trīs grupās vingrinājumiem uz trapeces, matrača un āža.

,.Nepārpūlieties, tikai iesildieties."

Viņš gan neuztraucās, ka viņi varētu pārāk nogurt. Viņi bija labā formā — ātri un veikli — un, pats galvenais, viegli satraukti, nepacietīgi gaidīja kauju. Daži it kā nejauši sāka sacensties: parasti garlaicīgā sporta zāle pēkšņi bija kļuvusi interesanta — tuvojās kauja. Tik pašpaļāvīgi varēja būt tikai tādi kareivji, kas vēl ne reizi nav piedalījušies kaujā. Viņi bija pārliecināti, ka ir tai gatavi. Un kāpēc gan lai viņi nebūtu pārliecināti? Viņi ir gatavi. Un es arī.

6.40 viņš pavēlēja apģērbties. Kamēr vadu komandieri un viņu vietnieki ģērbās, Enders ar viņiem pārrunāja gaidāmo kauju.

„Trušu armija lielākoties sastāv no veterāniem, taču Kārnais Kārbijs par viņu komandieri ir kļuvis tikai pirms pieciem mēnešiem; man vēl nav gadījies cīnīties ar viņiem Kārbija vadībā. Viņš bija diezgan labs kareivis, un Trušiem vispār pēdējos gados ir klājies ļoti labi. Bet es domāju, ka mums nāksies saskarties ar parastajām stratēģijām, tā ka mums nav par ko uztraukties."

6.50 viņš lika visiem apgulties uz matračiem un atslābināties. Tad 6.56 viņš pavēlēja piecelties, un viņi bez īpašas steigas devās uz kaujas telpu. Enders laiku pa laikam palēcās un pieskārās griestiem, un pārējie zēni darīja tāpat. Viņu krāsas josla veda pa kreisi; Trušu armija jau bija devusies pa labi. 6.58 viņi sasniedza ieeju kaujas telpā.

Vadi sarindojās piecās kolonnās. A un E vadi bija gatavi pieķerties pie sānu rokturiem un ienirt kaujas telpā gar sāniem. B un D bija nostājušies, lai, izmantojot divas paralēlas rokturu rindas griestos, bezsvara stāvoklī izlidotu augšup. C vadam, atsperoties pret durvju slieksni, bija paredzēts iekūleņot telpā lejup.

Uz augšu, uz leju, pa kreisi, pa labi. Enders stāvēja pašā priekšā starp kolonnām, lai nestāvētu tām ceļā un netraucētu orientēties.

„Kurā virzienā ir pretinieka vārti?"

„Lejā!" kareivji smejoties atsaucās. Un šajā brīdī augšup pārvērtās par ziemeļiem, lejup — par dienvidiem un pa kreisi un pa labi — par austrumiem un rietumiefn.

Pelēkā siena viņu priekšā izzuda, un skatam pavērās kaujas telpa. Tā nebija pilnīgi aptumšota, bet ari pārāk gaiša ne — gaismas bija ieregulētas uz pusi no maksimālā spožuma, telpā valdīja krēsla. Tālumā bāli vīdēja ienaidnieka vārti, varēja saskatīt, kā no tiem iznirst spožajos kombinezonos tērptie pretinieki. Enderu uz mirkli pārņēma tīksma sajūta. No Bonso neprasmes izmantot Enderu visi bija guvuši nepareizu mācību. Tiklīdz atvērās durvis, viņi visi nekavējoties iegāzās kaujas telpā tā, ka neatlika vairs nekas cits, kā vien aši izkliegt izkārtojumam piemērotākas kaujas formācijas nosaukumu un viss. Komandieriem neatlika laika pārdomāt situāciju. Taču Enders riskēja šo laiku tomēr sev rezervēt, un viņš uzticējās savu kareivju spējām cīnīties ar sasaldētām kājām, kas viņiem noderēs par vairogiem, kad viņi ar nelielu novēlošanos dosies iekšā kaujas telpā.

Enders aši novērtēja kaujas telpas izkārtojumu. Jau pazīstamā restveida struktūra — tā atgādināja zviedru sienu — un šur tur izmētātas septiņas astoņas zvaigznes. To bija gana daudz, turklāt pietiekami labās pozīcijās, lai būtu vērts tās ieņemt.

„Dodieties uz tuvākajām zvaigznēm," Enders teica. „C — mēģiniet slīdēt gar sienu. Ja izdodas, A un E — sekojiet! Ja ne, es izlemšu uz vietas. Es būšu kopā ar D. Aiziet!"

Visi kareivji zināja, kas jādara, un konkrēti taktiski risinājumi bija vadu komandieru pašu ziņā. Par spīti instruktāžai viņi nokavēja tikai desmit sekundes. Trušu armija apakšā savā telpas galā likās dejojam kādu sarežģītu deju. Jebkurā citā armijā, kurā Enders bija karojis, viņam tagad nāktos uztraukties, vai viņš un viņa vads atrodas īstajā vietā un vai viss atbilst kopīgajam plānam. Taču viņa kareivji domāja tikai par to, kā pēc iespējas veiklāk apiet ienaidnieku, kā ieņemt zvaigznes un telpas stūrus, lai pēc tam izārdītu pretinieku rūpīgi izveidoto kaujas formāciju tā, lai pretinieki paši vairs nesaprot, ko dara. Vēl tikai pēc nepilnas četras nedēļas ilgiem treniņiem tā likās vienīgā saprātīgā, vienīgā iespējamā kaujas stratēģija. Enders gandrīz jutās pārsteigts, ka Trušu armija vēl nav aptvērusi, ka viņu metodes ir bezcerīgi novecojušas.

C vads slīdēja gar sienu, kājas saliekuši ceļos un pavērsuši tās pret pretiniekiem. Trakais Toms, C vada komandieris, acīmredzot jau bija pavēlējis kareivjiem sasaldēt savas kājas. Ņemot vērā vājo apgaismojumu, tā bija ļoti laba ideja: tā kā sasaldētās vietas uz kombinezoniem kļuva tumšas, viņi bija grūtāk saskatāmi. Par to viņš jāuzslavē, Enders nodomāja.

Trušu armijai izdevās atsist C vada uzbrukumu, bet Trakais Toms un viņa kareivji paguva sašķelt pretinieka vienību un sasaldēt kādu

duci Trušu, pirms nācās atkāpties drošībā aiz zvaigznes. Toties šī zvaigzne atradās Trušu vienības aizmugurē, tādēļ Truši atkal kļuva par vieglu mērķi.

Vada D komandieris bija Handzi ar iesauku Suši. Gar zvaigznes malu viņš aši aizslīdēja līdz Enderam un jautāja:

„Varbūt mēs varētu atsperties pret ziemeļu sienu un ietriekties viņiem tieši purnā?"

„Labi," Enders atbildēja. „Es kopā ar B vadu mēģināšu nokļūt viņiem aizmugurē."

Tad viņš iesaucās:

„A un E — lēnām uz sienām!"

Ar kājām pa priekšu Enders slīdēja gar zvaigzni, aizāķēja kāju aiz tās malas un aizkūleņoja līdz augšējai sienai, atspērās pret to un nokļuva līdz E vada ieņemtajai zvaigznei. Pēc mirkļa viņš jau vadīja tos uz dienvidu sienu. Viņi gandrīz vienlaicīgi atspērās pret sienu un nokļuva aiz divām zvaigznēm, kuras aizsargāja Kārnā Kārbija kareivji. Viņi ietriecās pretinieka rindās gluži kā karsts nazis sviestā. Trušu armija bija pagalam, pāri bija palikušas tikai sīkas druskas saslaukām. Enders sadalīja savus vadus uz pusēm, lai tie uzmeklētu visus vairāk vai mazāk sašautos pretinieka kareivjus. Pēc trim minūtēm vadu komandieri paziņoja, ka telpa ir iztlrita. Tikai viens Endera karavīrs bija pilnībā sasaldēts — zēns no C vada, kam bija nācies izturēt pretinieka galveno prettriecienu. Un tikai pieci bija padarīti nespējīgi. Vairākumam bija sašautas kājas — bet pārsvarā viņi to bija izdarījuši paši. Kopumā viņiem bija veicies pat labāk, nekā Enders bija gaidījis.

Enders pavēlēja vadu komandieriem atvērt pretinieka vārtus. Četri pieskārās tiem ar savām ķiverēm, un Trakais Toms izgāja tiem cauri. Citu armiju komandierfem nācās to uzticēt pēdējiem nesašautajiem kareivjiem, savukārt Endēram pavērās plašas izvēles iespējas. Laba kauja.

Gaismas iedegās pilnā spožumā, un caur skolotāju vārtiem kaujas telpas dienvidu galā parādījās pats majors Andersons. Ar svinīgi nopietnu izteiksmi sejā viņš pasniedza Enderam skolotāja āķi — tas bija ierastais rituāls uzvarētāja sveikšanai. Enders vispirms, protams, atkausēja savas armijas kareivjus, tad sakārtoja tos pa vadiem un atkausēja pretiniekus. Brašums, kareivīga stāja — tas bija jāierauga tikko atkausētajai Trušu armijai. Viņi var mūs nolādēt, viņi var melot, bet viņi neaizmirsīs, kā mēs viņus iznīcinājām, un, lai ko viņi stāstītu, citi kareivji un citi komandieri to redzēs viņu acīs. Viņi redzēs mūs perfektā ierindā, triumfējošus, gandrīz neskartus pēc mūsu pirmās kaujas. Pūķu armija drīz vien iznirs no aizmirstības.

Tikko atkausēts, Enderu apsveica arī Kārnais Kārbijs. Viņam bija divpadsmit gadu, un viņš bija kļuvis par komandieri savā pēdējā gadā Kaujas skolā. Tāpēc viņš nebija tik pašpārliecināts un lepns kā tie, kas

par komandieriem kļuva vienpadsmit gadu vecumā. Tas man jāatceras, kad tikšu sakauts, Enders nodomāja. Jāsaglabā cieņa un jāatzīst pretinieka pārākums, lai zaudējums nepārvērstos apkaunojumā. Es ceru, ka tas nenotiks pārāk bieži.

Andersons beidzot ļāva Pūķu armijai iet. Trušu armija jau bija izgājusi pa durvīm, caur kurām bija ienākuši Endera kareivji. Enders izveda savu armiju caur pretinieka durvīm. Zem durvīm dega brīdinājuma signāls, kas atgādināja, kādā virzienā tur vērsta gravitācija. Viņi nostājās uz kājām un sapulcējās gaitenī.

„Ir septiņi un piecpadsmit minūtes," Enders teica, „un tas nozīmē, ka jums ir piecpadsmit minūtes laika brokastīm. Pēc tam tiekamies rīta treniņā!"

Viņš gandrīz vai dzirdēja viņu mēmos pārmetumus: hei, mēs taču uzvarējām, ļauj mums to nosvinēt. Labi, Enders nodomāja, lai jums tiek.

„Un jūs drīkstat brokastu laikā mētāties ar ēdienu."

Viņi smējās un līksmoja, un Enders ļāva doties prom. Pa ceļam viņš apturēja savus vadu komandierus un pateica, ka negaida kareivjus ierodamies uz treniņu agrāk par 7.45, ka treniņš vispār būs ļoti īss un zēni vēl pagūs nomazgāties. Pusstunda brokastīm un nekādas dušas pēc kaujas — tas joprojām varēja likties visai skopi, taču, salīdzinot ar piecpadsmit minūtēm, izskatījās pietiekami dāsni. Enders bija ļoti apmierināts, ka par papildu piecpadsmit minūtēm kareivjiem paziņos vadu komandieri. Lai zēni saprot, ka iecietība un laipnība gaidāma no vadu komandieriem — ne no paša armijas komandiera. Vadi kļūs vēl vienotāki — un līdz ar to ari visa armija.

Enders nebrokastoja. Viņš nejutās izsalcis. Viņš devās uz vannas istabu un nomazgājās, pirms tam ievietojis savu kombinezonu tīrītājā, lai tas būtu gatavs, viņam iznākot no dušas. Viņš mazgājās veselas divas reizes un ilgi vienkārši stāvēja zem tekoša ūdens. Tas tāpat tiks atkal pārstrādāts. Lai kāds šodien nedaudz padzer manus sviedrus. Viņi piešķīra man nesagatavotu armiju, un es tik un tā uzvarēju, un ne jau šā tā. Tikai seši sasaldēti vai nespējīgi. Redzēsim, cik ilgi vēl citi komandieri turēsies pie ierastajām kaujas formācijām, kad sapratīs, cik noderīga var būt mainīga stratēģija.

Kad sāka ierasties kareivji, viņš mierīgi karājās kaujas telpas vidū. Neviens viņu, protams, neuzrunāja. Viņi zināja: Enders runās tikai tad, kad būs gatavs, ne agrāk.

Kad visi bija klāt, Enders pārvietojās tuvāk un ieskatījās katram acīs.

„Pirmajai kaujai — labi," viņš teica, un ar to pietika, lai visi sāktu līksmot un skandēt:

„Pūķi! Pūķi!"

Taču viņš tos tūlīt apklusināja.

„Pret Trušiem mums gāja labi. Bet ne vienmēr pretinieki būs tik vāji. Ja tā būtu laba armija, tad, piemēram, C vads, — jūs tuvojāties viņiem tik lēni, ka tiktu sašauti no flangiem, pirms jums izdotos nokļūt labā pozīcijā. Vajadzēja sadalīties un tuvoties ieslīpi no divām pusēm uzreiz, lai viņi netiktu jums klāt no sāniem. A un E — jūs šāvāt nožēlojami. Kā redzams izrakstā, vidēji tikai katram otrajam izdevies kāds precīzs trāpījums. Tas nozīmē, ka precīzi šāva tikai tie, kas atradās avangardā. Tā nedrīkst — labs pretinieks ātri vien būtu ticis galā ar uzbrūkošo vienību, ja neviens to neseg'tu no attāluma. Tāpēc tagad visi trenēsimies šaušanā no liela attāluma gan pa kustīgiem, gan statiskiem mērķiem. Puse vada pēc kārtas būs mērķi. Es atkausēšu jūsu kombinezonus ik pēc trim minūtēm. Aiziet!"

„Vai mēs nevarētu izmantot zvaigznes?" jautāja Suši. „Lai atbalstītos tēmējot?"

„Es negribu, lai jūs pierastu kaut ko izmantot atbalstam. Ja jums trīc roka — sasaldējiet elkoni! Aiziet!"

Vadu komandieri tūlīt pat sakārtoja kareivjus treniņam; Enders pārvietojās no grupas uz grupu un palīdzēja kareivjiem, kam kaut kas īsti nepadevās. Kareivji zināja, cik strups un raupjš Enders dažreiz bija, runājot ar visu armiju kopumā, bet saskarsmē ar atsevišķiem kareivjiem viņš vienmēr bija ļoti pacietīgs, paskaidroja, ko vien un cik daudz vajadzēja, mierīgi deva padomus, uzklausīja jautājumus, sūdzības, paskaidrojumus. Bet Enders nekad nesmējās par viņu jokiem, tāpēc viņi ātri vien pārtrauca mēģinājumus viņu sasmīdināt. Kopā ar viņiem Enders ik brīdi bija un palika komandieris. Viņš nekad nemēģināja to atgādināt, viņš vienkārši bija komandieris.

Visu dienu viņus nepameta uzvaras sajūta, un, treniņam beidzoties pusstundu agrāk, viņi vēlreiz uzgavilēja Enderam un paši sev. Enders vēl ar vadu komandieriem atlikušo pusstundu līdz lenčam pārrunāja dažādus ar taktiku saistītus jautājumus un apsprieda atsevišķu kareivju darbību. Tad viņš devās uz savu istabu un nesteidzoties pārģērbās parastajā formas tērpā. Komandieru ēdnīcā viņš ieradās desmit minūtes pēc maltītes sākuma — precīzi, kā bija vēlējies. Viņš nekad vēl nebija bijis komandieru ēdnīcā — tiesības tajā ēst tika piešķirtas līdz ar pirmo uzvaru. Viņam nebija ne jausmas, kas tiek gaidīts no jaunajiem komandieriem, bet viņš skaidri zināja, ka šodien vēlas ēdnīcā ierasties pēdējais — kad rīta kauju rezultāti jau būs visiem zināmi. Pūķu armija sevi pieteikusi skaļi.

Enderam ienākot, neviens viņam nepievērsa īpašu uzmanību, bet, tiklīdz kāds pamanīja, cik nupat ienākušais ir mazs un kādas tā formas tērpam ir uzšuves, pēc mirkļa uz viņu skatījās pilnīgi visi, un līdz brīdim, kad viņš saņēma savu porciju un apsēdās pie galda, telpā bija iestājies pilnīgs klusums. Enders ēda lēni un rūpīgi, izliekoties, ka nemaz nav pamanījis atrašanos visu uzmanības centrā. Pēc brīža šur

tur atkal atsākās sarunas, un Enders, nedaudz atslābinājies, varēja aplūkot ēdnīcu.

Veselu telpas sienu veidoja milzīgs tablo. Kareivjiem bija redzama informācija par visas armijas darbību pēdējo divu gadu laikā, savukārt šeit tika rādīti ieraksti par katru atsevišķu komandieri: jauns komandieris nevarēja mantot labu pozīciju sarakstā no veiksmīga savas armijas iepriekšējā komandiera — katrs tika vērtēts pēc saviem nopelniem.

Enders sarakstā bija pirmais: ideāla uzvaru un zaudējumu attiecība un labākie rādītāji pārējās kategorijās. Vidējais zaudēto kareivju skaits, vidējais iznīcināto kareivju skaits, vidējais uzvaras laiks.

Kad viņš gandrīz jau bija beidzis maltīti, kāds no aizmugures pienāca klāt un pieskārās viņa plecam.

„Es drīkstu apsēsties?"

Enderam nebija jāpagriežas, lai zinātu, ka tas ir Dinks Mēkers.

„Hei, Dink!" Enders teica. „Sēdies."

«Apzeltītais pirdiens!" Dinks mundri iesāka. „Mēs mēģinām uzminēt, vai tavi rezultāti ir brīnums vai vienkārši kļūda sistēmā."

..Ieradums," Enders atbildēja.

„Viena uzvara vēl nav ieradums," Dinks teica. ,.Nekļūsti lecīgs. Jaunos vienmēr sūta cīņā pret vājākiem komandieriem."

..Kārnajam Kārbijam nebūt nav zemākā vieta sarakstā."

Tā bija taisnība — Kārbijs bija aptuveni saraksta vidusdaļā.

„Viņam nav ne vainas," Dinks piekrita, „ņemot vērā, ka viņš tikai nesen kļuvis par komandieri. Izskatās daudzsološs. Tu gan neizskaties daudzsološs. Tu izskaties draudīgs."

,.Draudīgs kam? Vai, ja es uzvaru, jūs sliktāk baro? Tu pats teici, ka tas viss ir tikai stulba spēle, kurai nav nekādas nozīmes."

Dinkam šajos apstākļos nemaz nepatika dzirdēt Enderu atkārtojam paša vārdus.

„Tieši tu mani pierunāji pakļauties viņu spēles noteikumiem. Ar tevi gan es negrasos spēlēties, Ender. Mani tev uzvarēt neizdosies."

„Varbūt," Enders atbildēja.

„Es tev iemācīju…" Dinks iesāka.

„Visu, ko es zinu," Enders turpināja. „Un tagad es vienkārši improvizēju."

«Apsveicu tevi," Dinks teica.

„Patīkami apzināties, ka man te ir kāds draugs."

Bet Enders nemaz nejutās pārliecināts, ka Dinks vēl ir viņa draugs. Un arī pats Dinks par to vairs nebija pārliecināts. Kad viņi bija apmainījušies dažiem bezsaturīgiem teikumiem, Dinks devās atpakaļ pie sava galda.

Kad Enders bija ticis galā ar maltīti, viņš pārlaida skatienu telpai.

Daži cilvēki turpināja sarunāties. Enders ievēroja Bonso, kurš tagad bija viens no vecākajiem komandieriem. Līkdegunis Rouzs jau bija beidzis skolu. Tālākajā stūrī sēdēja arī Petra. Viņa ne reizi nebija paskatījusies uz Enderu. Tā kā laiku pa laikam viņam skatienu uzmeta gandrīz ikviens, arī tie, ar ko sarunājās Petra, Enders saprata, ka viņa tīšām izvairās skatīties uz Enderu. Sekas pāragrām uzvarām ir skaidras, Enders nodomāja. Zaudēti draugi.

Viņiem vajadzīgas dažas nedēļas, lai ar to aprastu. Kad man būs nākamā kauja, viss jau būs citādi.

Kārnais Kārbijs tieši pirms maltītes laika beigām pienāca pie Endera un vēlreiz viņu apsveica. Tas tiešām bija cēls žests, un — atšķirībā no Dinka — Kārbijs nemaz nelikās noraizējies.

«Pašlaik es jūtos stipri pazemots," viņš atklāti paziņoja. „Neviens netic, ka tu kaujā izmantoji tādus paņēmienus, kādus neviens pat nav redzējis. Tāpēc es ceru, ka nākamajā kaujā tu pretiniekus samaisi miltos. Manis dēļ."

„Kāpēc gan ne?" Enders atbildēja. „Un paldies, ka vismaz tu runā ar mani."

„Man liekas, ka viņi neizturas pret tevi pārāk jauki. Parasti jaunos komandierus, kad viņi pirmoreiz šeit ierodas, skaļi apsveic. No otras puses — jaunajiem komandieriem vispirms nākas piedzīvot dažas sakāves, pirms viņi iegūst tiesības nākt uz šejieni. Es te tiku vien pirms kāda mēneša. Ja kāds te tiešām ir pelnījis ovācijas, tad tas esi tu. Bet tāda ir dzīve. Pabaro viņus rīt ar dubļiem!"

„Es mēģināšu."

Kārnais Kārbijs devās savās gaitās, un Enders viņu domās pievienoja savam cilvēcisko būtņu sarakstam.

Tonakt Enders gulēja stipri labāk nekā daudzās iepriekšējās naktīs. Tik labi, ka nepamodās līdz brīdim, kad iedegās gaismas. Viņš piecēlās lieliskā noskaņojumā, lēnā riksī aizskrēja līdz dušām, nepamanījis, ka uz grīdas atrodas neliela papīra lapiņa. Viņš to ievēroja, kad bija jau atgriezies un sācis ģērbties. Viņš pamanīja lapiņu tikai tāpēc, ka tā nedaudz sakustējās gaisa plūsmā, kas radās, viņam pakustinot savu formas tērpu. Viņš pacēla lapiņu un lasīja:

„Petra Arkanjana, Fēniksu armija, 7.00."

Viņa iepriekšējā armija, ko viņš bija atstājis tikai pirms četrām nedēļām. Enders lieliski pārzināja tās paņēmienus un stratēģijas. Daļēji Endera ietekmes dēļ tā bija viselastīgākā armija, kas relatīvi ātri reaģēja uz neparastām situācijām. Fēniksu armijai bija salīdzinoši vislabākās izredzes tikt galā ar Endera mainīgo un neiestudēto uzbrukumu stilu. Skolotāji bija nolēmuši viņa dzīvi padarīt interesantāku.

7.00 — tā bija rakstīts uz lapiņas, un bija jau 6.30. Daži zēni varbūt jau devās brokastot. Enders pasvieda savu formas tērpu sāņus,

paķēra kombinezonu un pēc brīža jau stāvēja savas armijas baraku durvīs.

„Kungi, es ceru, ka jūs vakar kaut ko iemācījāties, jo šodien jums var nākties to izmantot."

Tikai pēc brīža viņi aptvēra, ka runa ir nevis par treniņu, bet gan kauju. Tai jābūt kļūdai, viņi teica. Divas kaujas divās dienās bija kas vēl neredzēts.

Enders pasniedza lapiņu Mušai Molo, A vada komandierim. Viņš nekavējoties pavēlēja uzvilkt kombinezonus un sāka pārģērbties.

„Kāpēc jūs to nepaziņojāt mums agrāk?" Suši pieprasīja paskaidrojumus — viņš mēdza Enderam uzdot jautājumus, kādus nekad neuzdrošinājās uzdot neviens cits.

„Man likās, ka jums vajadzētu nomazgāties," Enders atbildēja. „Vakar Trušu armija apgalvoja, ka mēs uzvarējām tikai tāpēc, ka mūsu smaka viņus gāza nost no kājām."

Kareivji, kas to dzirdēja, sāka smieties.'-

„Nepamanījāt papīru, pirms nebijāt atgriezies'no dušas, vai ne?"

Kurš gan to teica? Tas, protams, bija Bīns. Viņš jau bija uzvilcis kombinezonu. Grasies atmaksāt par vecajiem pazemojumiem, ko, Bīn?

«Protams," Enders nicīgi atbildēja. „Parasti neesmu tik tuvu grīdai kā tu."

Vēl vairāk smieklu. Bīns dusmās pietvīka.

„Skaidrs, ka mēs vairs nevaram paļauties uz veco kārtību," Enders teica. „Labāk rēķinieties ar kaujām jebkurā brīdī. Un bieži. Neizlikšos, ka man patiktu, kā viņi ar mums izdarās, taču ar vienu gan es esmu apmierināts: man ir armija, kas var tikt ar to galā."

Pēc šīs frāzes viņi likās gatavi sekot Enderam kaut vai uz Mēnesi, turklāt bez skafandriem.

Petra nebija gluži Kārnais Kārbijs; viņas taktika bija mainīga, un uz Endera improvizētajiem un neparedzamajiem uzbrukumiem viņa reaģēja daudz ātrāk. Rezultātā Endera armijā pilnībā tika sasaldēti trīs, padarīti nespējīgi — deviņi kareivji. Petra negrasījās pēc kaujas Enderu apsveikt ar uzvaru. Viņas acīs liesmoja dusmas, it kā viņa sacītu: mēs bijām draugi, kāpēc gan tu mani tā pazemoji?

Enders izlikās viņas niknumu nemanām. Viņam likās, ka pēc vēl dažām kaujām viņa sapratīs, ka patiesībā šajā kaujā viņai izdevies iegūt daudz vairāk punktu, nekā jebkad cīņā pret Enderu izdosies kādam citam. Un viņš joprojām mācījās no viņas. Tās dienas treniņā viņš bija nolēmis apmācīt savu vadu komandierus, kā pretoties Petras paņēmieniem. Drīz viņi atkal būs draugi.

Tā viņš cerēja.

Pēc nedēļas Pūķu armija bija izcīnījusi septiņas kaujas septiņās dienās. Septiņas uzvaras, neviena zaudējuma. Endera armija ne reizi nebija cietusi vairāk kā kaujā ar Fēniksu armiju, turklāt divas kaujas

tā bija izcīnījusi bez zaudējumiem. Neviens vairs nedomāja, ka pirmā vieta sarakstā ir sagadīšanās. Viņš bija sakāvis dažas no pašām labākajām armijām neiedomājami īsā laikā. Neviens komandieris vairs nevarēja atļauties Enderu ignorēt. Daži kopā ar viņu regulāri ieturēja maltītes, mēģinot noskaidrot, kā viņš uzvarējis kārtējos pretiniekus. Viņš neslēpa neko, būdams pārliecināts, ka saviem kareivjiem un vadu komandieriem šos paņēmienus viņi iemācīt nespēs. Un, kamēr Enders sarunājās ar šiem komandieriem, lielākā daļa pārējo komandieru pulcējās ap Endera sakautajiem pretiniekiem, apspriežoties, kādā veidā Enderu būtu iespējams uzvarēt.

Daudzi viņu ienīda — tāpēc, ka viņš bija tik jauns, tāpēc, ka viņš bija nepārspējams, tāpēc, ka pašu uzvaras tagad izskatījās niecīgas un nepārliecinošas. Sākumā Enders to ievēroja viņu sejās, paejot viņiem garām gaitenī; tad viņš ievēroja, ka daži zēni pārceļas pie tālākiem galdiņiem, ja viņš ēdnīcā apsēžas viņu tuvumā. Spēļu telpā kāds viņam it kā nejauši iegrūda ar elkoni sānos; ejot ārā no sporta zāles kāda kāja nejauši aizķēra viņējo. No aizmugures raidīti spļāvieni un slapja papīra bumbiņas, viņam skrienot cauri gaiteņiem. Viņi nevarēja neko iesākt kaujas telpā un to labi apzinājās, tāpēc viņi mēģināja atriebties tur, kur tas bija droši, kur viņš bija tikai mazs zēns. Enders viņus nicināja, taču slepenībā, pats to īsti neapzinādamies, no viņiem baidījās. Viņu rīcība savā ziņā līdzinājās Pītera paņēmieniem, un Enderam tas jau pārāk spēcīgi atgādināja mājas.

Taču kopumā tie bija sīki traucēkļi, un Enders apņēmās tos uztvert kā savdabīgu atzinību. Citas armijas jau bija sākušas atdarināt Enderu. Tagad lielākā daļa armiju uzbrukumos devās saliektām kājām, tās pamazām atteicās no klasiskajām kaujas shēmām, un komandieri aizvien vairāk lika saviem vadiem slīdēt gar sienām. Neviens gan vēl nebija ieviesis Endera piecu vadu sistēmu — tā viņam bija neliela priekšrocība:

pieraduši pie četrām vienībām, viņi bieži aizmirsīs par piekto.

Enders saviem kareivjiem mācīja visu, ko vien zināja par kaujām bezsvara stāvoklī. Bet kā gan lai viņš pats apgūst ko jaunu?

Viņš sāka apmeklēt videotelpu, kas bija stāvgrūdām piebāzta ar propagandas materiāliem par Meizeru Rekhemu un citiem izciliem Pirmās un Otrās invāzijas laika komandieriem. Parastos treniņus Enders tagad pameta stundu agrāk, ļaujot tos savas prombūtnes laikā vadīt vadu komandieriem. Parasti viņi uzsāka nelielas cīņas starp atsevišķiem vadiem. Enders vēl brīdi pastāvēja, lai redzētu, vai viss kārtībā, un devās vērot veco kauju ierakstus.

Lielākoties tā bija veltīga laika izšķiešana. Heroiska mūzika, komandieru un apbalvotu kareivju tuvplāni, neskaidri kadri, kuros jūras kājnieki iebrūk insektoīdu kuģos. Bet laiku pa laikam viņš uzgāja ko noderīgu: kuģi kā sīki gaismas punktiņi pārvietojas kosmosa tumsā,

vai — vēl labāk — kuģu mirgojošie hologrāfiskie ekrāni, kuros redzama visa kauja. Skatoties videoierakstus, ne vienmēr bija saskatāmas visas trīs dimensijas, turklāt fragmenti bieži vien bija īsi un bez jebkādiem paskaidrojumiem. Bet Enders pamazām ievēroja, cik veiksmīgi insektoīdi izmanto šķietami haotisku pārvietošanos, lai apmulsinātu savus pretiniekus, un viltus atkāpšanos, lai ievilinātu SF kuģus dažādos slazdos. Dažas kaujas bija sadalītas daudzās atsevišķās ainās, kas bija haotiski izmētātas pa atsevišķiem ierakstiem, taču noskatoties tos pēc kārtas, Enders spēja rekonstruēt kaujas norises kopumā. Viņš laiku pa laikam ievēroja ko tādu, ko oficiālais komentētājs nemaz nepieminēja. Viņi vienmēr mēģināja uzsvērt cilvēku paveiktā cildenumu un nepārspējamību un insektoīdu zemiskumu un niecīgumu, bet Enders pamazām sākabrīnīties, kā cilvēkiem vispār bija izdevies uzvarēt. Cilvēku kuģi bija nožēlojami gausi, flotes uz neierastiem apstākļiem reaģēja neizturami lēni, kamēr insektoīdu kuģi darbojās pilnīgā saskaņā, uz katru jaunu situāciju reaģējot acumirklī. Protams, Pirmās invāzijas laikā cilvēku kuģi bija pilnīgi nepiemēroti straujai karadarbībai, taču insektoīdu kuģi tāpat. Tikai Otrās invāzijas laikā tika izmantoti īsteni ātri un nāvīgi bīstami kuģi.

Tā nu stratēģiju Enders mācījās nevis no cilvēkiem, bet gan no insektoīdiem. Viņam bija kauns un bail mācīties no tiem — insektoīdi bija cilvēces ļaunākie ienaidnieki: pretīgi, asinskāri, ienīstami. Taču viņi izcili prata karot. Gandrīz nepārspējami. Šķita, ka viņi vienmēr izmanto vienu un to pašu pamatstratēģiju: galvenajā kaujas norises vietā sapulcēt pēc iespējas vairāk kuģu. Viņi nekad neveica neko jaunu un pārsteidzošu, neko, kas demonstrētu virsnieku izcilību vai muļķību. Acīmredzot disciplīna viņiem bija ļoti stingra.

Un bija vēl kas dīvains. Tik daudz runu par Meizeru Rekhemu, bet neviena viņa galvenās kaujas videoieraksta. Daži fragmenti no iepriekšējām kaujām — Rekhema niecīgie spēki, kas, salīdzinot ar insektoīdu galvenās flotes grandiozajiem apmēriem, izskatījās pavisam nožēlojami. Insektoīdi jau bija sakāvuši cilvēku floti pie komētu joslas, iznīcinot agrīnos zvaigžņu kuģus un gluži vai ņirgājoties par cilvēku mēģinājumiem izmantot smalkas stratēģijas. Šo ierakstu mēdza rādīt visai bieži, lai skatītāji atkal un atkal pārdzīvotu cilvēku flotes agoniju un insektoīdu uzvaras šausmas. Tad flote tuvojas Meizera Rekhema niecīgajiem spēkiem pie Saturna, bezcerīgs pārspēks, un tad…

Tad izšauj kāds no Meizera Rekhema nelielajiem kreiseriem, viens ienaidnieku kuģis uzsprāgst. Tas arī viss. Tad daudzi ieraksti, kur jūras kājnieki ielaužas insektoīdu kuģos. Visur daudz insektoīdu līķu. Bet neviena ieraksta, kurā būtu redzams, kā insektoīdi tiek nogalināti tuvcīņā, neskaitot kadrus, kas acīmredzot bija uzņemti Pirmās invāzijas laikā. Tas, ka ieraksti par Meizera Rekhema uzvaru

acīmredzami bija cenzēti, Enderu stipri sarūgtināja. Kaujas skolas audzēkņi daudz ko varētu no Meizera Rekhema mācīties, bet par viņa uzvaru nekas nebija uzzināms. Šī aizraušanās ar slepenību… Un šiem audzēkņiem nākotnē varbūt bija paredzēts atkārtot Meizera Rekhema paveikto.

Protams, drīz visi uzzināja, ka Enders Vigins nepārtraukti skatās kara videoierakstus, un videotelpa bieži bija pārpildīta. Lielākoties nāca komandieri, viņi skatījās tos pašus ierakstus, ko Enders, izlikās, ka saprot, kāpēc viņš to dara un ko viņš no tiem iegūst. Enders nekad neko nepaskaidroja. Pat ne tad, kad viņi noskatījās septiņas ainas no vienas kaujas, kas bija

sadalītas atsevišķos ierakstos, un kāds zēns nedroši pajautāja:

„Vai dažas ainas nav no vienas un tās pašas kaujas?"

Enders tikai paraustīja plecus, it kā tam nebūtu nekādas nozīmes.

Septītās dienas treniņa pēdējās stundas laikā — tikai dažas stundas pēc Endera armijas septītās uzvaras — videotelpā ieradās pats majors Andersons. Viņš iedeva vienam no tajā sēdošajiem komandieriem papīra lapiņu un uzrunāja Enderu:

„Pulkvedis Grafs vēlas ar tevi nekavējoties satikties savā kabinetā."

Enders piecēlās un sekoja Andersonam. Andersons atslēdza durvis, kas veda uz sektoru, kur atradās virsnieku dzīvokļi un kas nebija pieejams skolniekiem, un beidzot viņi bija klāt: Grafs likās gandrīz iesakņojies savā krēslā. Tagad viņa vēders jau karājās pāri roku balstiem — pat tad, kad viņš sēdēja ar taisnu muguru. Enders sasprindzināja atmiņu. Kad Enders viņu pirmoreiz redzēja, viņš neizskatījās sevišķi resns. Tas bija tikai pirms četriem gadiem. Laiks un spriedze Kaujas skolas administratoram nemaz nenāca par labu.

«Pagājušas septiņas dienas kopš tavas pirmās kaujas, Ender," Grafs teica.

Enders neatbildēja.

„Un nu jau tu esi uzvarējis septiņās. Katru dienu pa vienai."

Enders pamāja.

„Ari tavi rezultāti ir neparasti augsti."

Enders pamirkšķināja acis.

«Komandieri, kā jūs izskaidrosiet savus spožos panākumus?"

„Jūs man piešķirāt armiju, kas spēj izpildīt visu, ko vien es varu iedomāties."

„Un ko tu esi iedomājies?"

„Mēs orientējamies pēc pretinieka vārtiem kā virziena lejup un lietojam mūsu kājas par vairogiem. Mēs nelietojam ierastos paņēmienus un nepārtraukti atrodamies kustībā. Arī pieci vadi ar astoņiem kareivjiem katrā ir noderīgāki par četriem vadiem ar desmit. Turklāt mūsu pretiniekiem nav bijis pietiekami daudz laika, lai

efektīvi reaģētu uz mūsu izgudrojumiem, tāpēc mēs viņus sakaujam pamatā ar vieniem un tiem pašiem paņēmieniem. Ilgi tas nevilksies."

„Tātad tu nedomā, ka šis uzvaras nekad nebeigsies?"

„Ne ar tiem pašiem paņēmieniem."

Grafs pamāja.

«Apsēdies, Ender."

Gan Enders, gan Andersons apsēdās. Grafs paskatījās uz Andersonu, un Andersons teica:

„Kādā stāvoklī pēc tik biežām kaujām ir tava armija?"

«Tagad viņi visi ir veterāni."

«Bet kā viņi jūtas? Viņi ir noguruši?"

«Ja arī ir, tad neatzīstas."

«Vai viņi nav zaudējuši modrību?"

«Jums ir datorspēles, kas spēlējas ar cilvēku smadzenēm, ne man. Pasakiet to man."

«Mēs zinām, ko mēs zinām. Mēs gribam zināt, ko zini tu."

«Viņi ir labi kareivji, major Anderson. Esmu pārliecināts, ka viņu spējas nav neierobežotas, bet šīs robežas mēs vēl neesam sasnieguši. Dažiem no pašiem jaunākajiem ir zināmas grūtības, jo viņi nav paspējuši apgūt dažus pamatpaņēmienus, taču viņi daudz trenējas un attīsta prasmes. Ko gan jūs vēlaties, lai es saku? Ka viņiem vajadzīga atpūta? Skaidrs, ka viņiem ir vajadzīga atpūta. Vismaz pāris nedēļas. Ar mācībām ir cauri, nodarbībās mēs gandrīz nejēdzam, par ko vispār runa. Bet to jūs tāpat zināt, un acīmredzot jums tas ir vienalga. Tad kāpēc gan lai es par to uztrauktos?"

Grafs un Andersons pārmija skatienus.

«Ender, kāpēc tu pēti insektoīdu karu videoierakstus?"

«Lai iemācītos jaunas stratēģijas, protams."

«Tie ir propagandas materiāli. Visi mūsu stratēģiskie risinājumi ir izgriezti."

«Es zinu."

Grafs un Andersons vēlreiz pārmija skatienus. Grafs pabungāja ar pirkstiem pa galdu.

«Tu vairs nespēlē to spēli," viņš teica.

Enders neatbildēja.

«Pastāsti, kāpēc tu vairs to nespēlē."

«Tāpēc, ka es uzvarēju."

«Tu nekad nevari uzvarēt visā spēlē, tajā vienmēr ir kas vairāk." „Es uzvarēju visā."

„Ender, mēs gribētu, lai tu būtu tik laimīgs, cik vien tas ir iespējams, bet, ja tu…"

„Jūs gribat, lai es kļūstu par labāko kareivi, kāds vien ir iespējams. Paskatieties sarakstā. Arī visu laiku labāko kareivju rezultātu sarakstā. Pagaidām jums veicas vienkārši lieliski. Apsveicu.

Un, starp citu, kad jūs beidzot grasāties mani sūtīt cīņā pret kādu spēcīgu armiju?"

Grafs neviļus pasmaidīja, pat nedaudz iesmējās.

Andersons pasniedza Enderam papīra lapiņu.

„Tagad," viņš teica.

„Bonso Madrids, Salamandru armija, 12.00."

„Vēl atlikušas desmit minūtes," Enders teica. „Mana armija tagad droši vien mazgājas pēc treniņa."

Grafs atkal pasmaidīja.

„Tad labāk pasteidzies."

•••

Līdz savai armijai viņš nokļuva piecās minūtēs. Lielākā daļa kareivju tikko nomazgājušies ģērbās, citi, lai kaut kā pavadītu atlikušo laiku līdz maltītei, jau bija aizgājuši uz spēļu telpu vai videotelpu. Enders aizsūtīja trīs jaunākos zēnus, lai viņus pasauktu atpakaļ, un pārējiem lika cik vien ātri iespējams sagatavoties kaujai.

„Lieta ir nopietna, un mums nav pārāk daudz laika," Enders teica. „Bonso viņi to paziņoja pirms divdesmit minūtēm, un, kad mēs tiksim līdz turienei, viņi būs iekšā jau vismaz piecas minūtes."

Zēni bija saniknoti, viņi skaļi lādējās, lietodami žargonu, ko parasti komandiera klātbūtnē izvairījās darīt. Ko šie dara, ko? Galīgi jukuši, vajnē?

„Tagad ir vienalga, kāpēc viņi to dara. Par to domāsim vēlāk. Jūs esat noguruši?"

Muša Molo atbildēja:

„Šodien mēs pamatīgi pasviedrējām savas miesas treniņā. Neskaitot, protams, to, ka no rita piebeidzām Sermuliņu armiju."

„Neviena armija nekad nav cīnījusies divas reizes dienā," piebilda Trakais Toms.

Enders atbildēja tieši tādā pašā toni:

«Neviena armija nekad nav sakāvusi Pūķu armiju. Lieliska iespēja pirmoreiz zaudēt, ko?"

Endera dzēlīgais jautājums pārtrauca viņu žēlabas. Vispirms uzvara, tad jautājumi.

Atgriezās arī pārējie zēni, vairākums jau bija paspējuši apģērbties.

„Aiziet!" iesaucās Enders, un viņi skrēja uz kaujas telpu, daži vēl pa ceļam ģērbās. Vairāki bija aizelsušies — slikta zīme: viņi bija pārāk noguruši šai kaujai. Durvis jau bija atvērtas. Šoreiz kaujas telpā nebija nevienas zvaigznes. Tikai tukšums, pilnīgs tukšums un žilbinoša gaisma. Nekādu iespēju paslēpties vismaz tumsā.

„Jēziņ," iesaucās Trakais Toms, „arī viņi vēl nav klāt."

Enders aizklāja ar roku savu muti, dodams zīmi klusēt. Caur atvērtajām durvīm pretinieki varēja dzirdēt katru viņu izdvesto skaņu. Enders ar žestiem paskaidroja, ka Salamandru armija nav redzama, jo,

bez šaubām, ir izvietojusies gar sienām visapkārt durvīm un ir gatava bez jebkādām īpašām pūlēm sasaldēt ikvienu, kas dosies iekšā kaujas telpā.

Enders deva zīmi visiem atkāpties no durvīm. Viņš izvēlējās dažus garākos zēnus, to skaitā arī Trako Tomu, un lika viņiem saliekties tā, lai viņi atgādinātu L burtu, un sasaldēja viņus. Armija viņu klusi vēroja. Viņš izvēlējās pašu īsāko zēnu — Bīnu — un, iedevis viņam Toma ieroci, lika novietoties uz Toma sasaldētajām kājām. Tad viņš izvilka Bīna rokas — katrā pa ierocim — caur Toma padusēm.

Tagad pārējie saprata, ko viņš bija iecerējis. Toms bija vairogs, bruņukuģis, kur Bīnam paslēpties. Tas, protams, nepadarīja Bīnu neievainojamu, taču viņi iegūs laiku.

Enders izvēlējās divus zēnus, kuriem bija jāielidina Toms un Bīns kaujas telpā, bet deva zīmi viņiem nedaudz pagaidīt. Arī visu pārējo armiju viņš sadalīja četru cilvēku grupās — vairogs, strēlnieks, divi metēji. Kad visi bija gatavi, viņš deva zīmi metējiem pacelt kareivjus, ielidināt tos kaujas telpā un tad arī pašiem doties iekšā.

„Aiziet!" viņš iesaucās.

Sākās kauja. Vairogu un strēlnieku pāri tika iemesti kaujas telpā atmuguriski, lai vairogs aizsargātu strēlnieku no pretiniekiem. Pretinieki uzreiz sāka šaut, taču pārsvarā trāpīja tieši jau sasaldētajiem zēniem, savukārt Pūķu armijas kareivjiem, no kuriem katrs turklāt vienlaicīgi šāva ar diviem ieročiem, nebija nekādu grūtību trāpīt pretiniekiem, kuri tik kārtīgi bija izvietojušies gar sienu. Netrāpīt likās neiespējami. Un tūlīt pat telpā ienira arī metēji, kas pieķērās pie sienas rokturiem un atklāja nesaudzīgu uguni uz"pretiniekiem no sāniem, un Salamandras nevarēja izlemt, vai atšaudīties tiem, kas uzbrūk no augšas, vai arī tiem, kas uzbrūk no sāniem. Kad Enders pats devās iekšā, kauja jau bija beigusies. Bija pagājusi tikai nepilna minūte, kopš pirmais Pūķu armijas kareivis bija ielidināts kaujas telpā. Pūķi bija zaudējuši divdesmit kareivjus, tikai divpadsmit nebija ievainoti. Pagaidām tas bija viņu sliktākais rezultāts, bet viņi tik un tā bija uzvarējuši.

Kad ieradās majors Andersons un pasniedza Enderam āķi, Enders nespēja apvaldīt dusmas.

„Man likās, ka jūs atradīsiet mums cienīgu pretinieku, ar kuru godīgā cīņā tiešām būtu vērts mēroties spēkiem."

,.Apsveicu ar uzvaru, komandieri!"

„Bīn!" iesaucās Enders. „Ja tu būtu Salamandru armijas komandieris, ko tu būtu darījis?"

Bīns, padarīts nespējīgs, bet ne pilnībā sasaldēts, atsaucās:

„Liktu kareivjiem nepārtraukti kustēties durvju priekšā! Ja pretinieks droši zina, kur tu esi, nedrīkst .stāvēt uz vietas!"

„Ja jau jūs krāpjaties," Enders teica Andersonam, „tad kāpēc jūs

neiemācāt pretinieka armijai krāpties gudri?"

„Man šķiet, tev vajadzētu atkausēt savu armiju," teica Andersons.

Enders nospieda attiecīgos taustiņus un atkausēja abas armijas uzreiz.

„Pūķu armija — brīvi!" viņš iesaucās. Nekādas brašas ierindas, lai sagaidītu otras armijas kapitulāciju. Negodīga cīņa, kaut arī viņi bija uzvarējuši: skolotāji bija iecerējuši, ka viņš zaudēs, tiktu Bonso nemākulība bija viņus glābusi. Ar ko gan te lepoties?

Tikai dodoties prom no kaujas telpas, viņš aptvēra, ka Bonso nesapratīs, ka Enders bija vērsies pret skolotājiem.

Spāņu gods… Bonso bija piedzīvojis sakāvi par spīti visām savām priekšrocībām, un Enders bija licis savas armijas jaunākajam kareivim visu klātbūtnē pateikt, ko gan Bonso būtu varējis darīt, lai gūtu uzvaru. Un Enders pat nebija sagaidījis Bonso kapitulāciju. Ja Bonso līdz šim vēl nebūtu ienīdis Enderu, tad tagad noteikti ienīstu; tagad viņa naids bija pārvērsts nevaldāmā niknumā. Bonso bija pēdējais, kam izdevās man iesist, Enders domāja. Es esmu pārliecināts, ka viņš to nav aizmirsis.

Un viņš nevarēja būt aizmirsis asiņaino sadursmi kaujas telpā, kad vecākie zēni mēģināja pārtraukt Endera vadītās papildu nodarbības. Daudzi to nebija aizmirsuši. Jau toreiz viņi kāroja Endera asiņu, un tagad Bonso droši vien gluži vai slāpa nost bez tām. Enders iedomājās par iespēju iet uz pašaizsardzības nodarbībām, taču, rēķinoties ar kaujām ne tikai katru dienu, bet varbūt arī divreiz dienā, Enders nevarēja tam atlicināt laiku. Kā būs — būs. Ja jau skolotājiem es esmu vajadzīgs, viņiem vajadzētu prasties mani aizstāvēt. • ••

Bīns pārguris iekrita gultā — kāda puse pārējo zēnu jau gulēja, un līdz gulētiešanas laikam bija atlikušas vēl piecpadsmit minūtes. Viņš izvilka no lādes savu datoru un ieslēdza to. Rīt bija paredzēts kontroldarbs ģeometrijā, un Bīns jutās pilnīgi nesagatavojies. Ja pietika laika, viņš parasti paguva izdomāt atbildes, galu galā viņš jau piecu gadu vecumā pilnībā pārzināja Eiklīda ģeometriju, bet rītdienas kontroldarbs būs ar laika ierobežojumu. Atbildes bija jāzina. Viņš tās nezināja. Ļoti iespējams, kontroldarbā viņam pārāk labi vis neveiksies. Toties šodien viņi bija uzvarējuši abās kaujās, un tāpēc viņš nemaz nejutās slikti.

Taču, tiklīdz viņš ieslēdza datoru, visas domas par ģeometriju pazuda kā nebijušas. Uz ekrāna parādījās ziņojums: «Nekavējoties ienāc pie manis. Enders." Pulkstenis rādīja 21.50. Tikai desmit minūtes, līdz izdzisīs gaismas. Pirms cik ilga laika Enders ziņu atsūtījis? Lai kā — labāk to neignorēt. Varbūt rīt no rīta atkal būs kauja (šī doma vien viņu darīja vēl gurdāku), un tādā gadījumā no rīta viņiem nebūs laika parunāt. Bīns izkāpa no gultas, pa tukšo gaiteni aizgāja līdz Endera istabai un pieklauvēja pie durvīm.

„Iekšā," Enders teica.

„Tikko izlasīju jūsu ziņu."

‚.Lieliski," atbildēja Enders.

„Tūlīt izslēgs gaismas."

„Es palīdzēšu tev tumsā atrast ceļu atpakaļ."

„Es nebiju drošs, vai jūs zināt, cik ir pulkstenis."

„Es vienmēr zinu, cik ir pulkstenis."

Bīns nopūtās pie sevis. Kā jau vienmēr. Katra saruna ar Enderu pārvērtās par strīdu. Viņam tas ridbās. Viņš atzina Endera ģenialitāti un tiešām cienīja viņu par to. Kāpēc gan Enders nevarēja arī viņā saskatīt ko atzinības vērtu?

‚.Atceries mūsu sarunu pirms četrām nedēļām, Bīn? Kad tu teici, ka vēlies kļūt par vada komandieri."

‚‚Jā."

„Kopš tā laika es piecus kareivjus esmu iecēlis par komandieriem un piecus — par to vietniekiem. Tevi — ne."

Enders sarauca uzacis.

„Vai ne?"

„Jā, ser."

„Pastāsti, kā tev klājies šajās astoņās kaujās!"

„Šodien es pirmo reizi tiku padarīts nespējīgs, bet līdz tam, kā uzskaitījis dators, es paguvu sasaldēt vienpadsmit pretiniekus. Es katrā kaujā sasaldēju vismaz piecus. Un es veiksmīgi esmu izpildījis visus dotos uzdevumus."

„Kāpēc gan viņi tevi tik agri paaugstināja par kareivi, Bīn?"

„Ne agrāk, kā jūs."

„Bet kāpēc?"

„Es nezinu."

„Mēs abi to zinām."

„Es, protams, nojaušu, bet tie jau ir tikai minējumi. Jūs… Jūs esat izcils. Viņi to zināja, tāpēc arī pasteidzās paaugstināt."

„Kāpēc, Bīn?"

„Tāpēc, ka mēs viņiem esam vajadzīgi."

Bīns apsēdās uz grīdas, viņa skaties bija piekalts Endera kājām. . „Tāpēc, ka viņiem vajadzīgs kāds, kas var sakaut insektoīdus. Vairāk nekas cits viņiem nerūp."

„Labi, ka tu to apzinies, Bīn. Lielākā daļa zēnu šajā skolā domā, ka spēle ir tik nozīmīga pati par sevi. Tā nav. Tās

vienīgais uzdevums ir palīdzēt viņiem atsijāt kareivjus, kas var izaugt par īsteniem komandieriem un uzvarēt īstā karā. Spēle? Piedrāzt viņiem to spēli. Ko viņi arī dara."

„Jocīgi. Man likās, ka viņi drāž mūs."

„Pirmā kauja deviņas nedēļas āgrāk, nekā vajadzētu. Kauja katru dienu. Un nu — divas kaujas dienā. Bīn, es nezinu, ko vēl viņi plāno,

bet armija nogurst, un es arī nogurstu, un par spēles noteikumu ievērošanu viņi pārāk neuztraucas. Es izpētīju visu iepriekšējo gadu rezultātu sarakstus. Neviena cita armija nekad nav iznīcinājusi tik daudz pretinieku, pati zaudējot tik maz kareivju. Visā spēles vēsturē."

„Tu esi pats labākais, Ender."

Enders pakratīja galvu.

„Varbūt. Taču kareivji man netika piešķirti, kādi pagadās. Jauniņie un citās armijās izbrāķētie. Bet tagad sliktākais kareivis manā armijā varētu būt vada komandieris jebkurā citā. Sākumā viņi man palīdzēja, bet tagad ir pilnīgi pretēji. Bīn, viņi grib mūs salauzt."

„Tevi viņi salauzt nevar."

„Varbūt tevi gaida pārsteigums."

Enders pēkšņi asi ieelpoja, it kā viņu negaidīti būtu caurstrāvojušas neizturamas sāpes. Bīns paskatījās uz viņu un saprata, ka notiek kas neticams. Enders Vigins viņam uzticējās. Ne daudz, bet tomēr. Arī Enders bija cilvēks — un Bīnam bija ļauts to redzēt.

«Pārsteigums varbūt gaida tevi," teica Bīns.

„Manas spējas katru dienu izgudrot kaut ko jaunu nav neierobežotas. Kādā brīdī kāds izdomās ko tādu, ko es vēl nebūšu paspējis iedomāties un kam es nebūšu gatavs."

„Un kas ir pats sliktākais, kas var notikt? Zaudēsi vienā spēlē."

„Jā. Tas arī ir pats sliktākais, kas var notikt. Es nedrīkstu zaudēt nevienā spēlē. Ja es zaudēšu kaut vienā…"

Viņš nepabeidza teikumu, un Bīns nejautāja, ko viņš gribēja teikt.

„Arī tev, Bīn, jābūt ellīgi gudram. Tev jāsaskata risinājumi problēmām, par kurām mums vēl nav ne jausmas. Un vēl tev ir jāizmēģina lietas, kuras nekad nav mēģinātas, jo ir uzskatītas par pilnīgi muļķīgām."

«Kāpēc man?"

„Tāpēc, ka, lai gan Pūķu armijā ir pāris — tikai pāris, bet ir — labāku kareivju nekā tu, domāt labāk un ātrāk par tevi neprot neviens."

Bīns neatbildēja. Viņi abi zināja, ka tā ir taisnība.

Enders norādīja uz sava datora ekrānu. Divpadsmit vārdi. Divi trīs no katra vada.

«Izvēlies piecus," teica Enders. „No katra vada pa vienam. Tā būs mūsu speciālo uzdevumu vienība, un tu to vadīsi. Treniņi tikai papildu nodarbību laikā. Lai ko tu viņiem mācītu, pārrunāsi to arī ar mani. Pārāk ilgi nekavējies pie viena un tā paša. Lielākoties tu un tavi kareivji darbosieties kopā ar visu armiju savos īstajos vados, izņemot tad, kad gadīsies kas tāds, ar ko galā tikt varēsiet tikai jūs."

„Visi jauniņie," Bīns teica. «Neviena veterāna."

„Pēc šīs nedēļas, Bīn, visi mūsu kareivji ir kļuvuši par veterāniem. Vai tad tu nezini, ka efektivitātes saraksta pirmajā piecdesmitniekā ir

visi četrdesmit mūsējie? Ka tikai un vienīgi mūsu kareivji ieņem pirmās septiņpadsmit vietas?"

„Un ja nu es nevarēšu izdomāt neko jaunu?"

„Tad es esmu kļūdījies."

Bīns pasmaidīja.

„Tu neesi kļūdījies."

Izdzisa gaismas.

„Tu atradīsi ceļu atpakaļ, Bīn?"

„Varbūt arī ne."

„Tad paliec tepat. Ja klausīsies uzmanīgi, tad dzirdēsi, kā naktī ierodas labā feja un atstāj mums ielūgumu uz kauju."

„Viņi taču neliks mums cīnīties arī rīt, ne?"

Enders neatbildēja. Bīns dzirdēja viņu iekārtojamies gultā.

Bīns piecēlās no grīdas un apgūlās viņam blakus. Pirms iemigšanas viņam prātā ienāca vismaz kāds pusducis jaunu ideju. Enders būtu ar tām apmierināts — tās visas bija gauži muļķīgas.

12. Bonso

«Sēdieties, ģenerāli Peis. Cik sapratu, jums steidzami sakāms kas svarīgs."

«Normālā situācijā, pulkvedi Graf, es neuzdrošinātos iejaukties Kaujas skolas iekšējās lietās. Jūsu skolai ir garantēta autonomija, un es labi apzinos, ka par spīti mūsu atšķirīgajām pakāpēm drīkstu tikai ieteikt — nevis pavēlēt — jums rīkoties."

«Rīkoties?"

«Neizliecieties, pulkvedi Graf. Amerikāņi prasmīgi izliekas par muļķiem, kad viņiem tas izdevīgi, bet mani tik viegli apmānīt nevar. Jūs labi zināt, kāpēc es esmu ieradies."

„Ā… Tātad Deps jums ir ko paziņojis?"

«Viņa attieksme pret skolniekiem ir… tēvišķa. Viņam liekas, ka jūs ne tikai nenovērtējat potenciāli ļoti bīstamu situāciju, viņam liekas, ka jūsu nevērība robežojas jau ar tīšu nevēlēšanos novērst šo situāciju, kurā jūsu audzēknim draud nopietni ievainojumi vai pat nāve."

«Šajā skolā mācās bērni, ģenerāli Peis. Diez vai tā dēļ vērts uz šejieni sūtīt pašu SF militārās policijas priekšnieku."

«Pulkvedi Graf, Endera Vigina vārds jau sen zināms virspavēlniecībai. Tas aizsniedzis pat manas ausis, es esmu dzirdējis par viņu runājam kā par mūsu vienīgo cerību kārtējās invāzijas gadījumā. Ja tiek apdraudēta viņa veselība vai dzīvība, es nedomāju, ka militārās policijas vēlme pasargāt zēnu ir savāda. Ko jūs par to sakāt?"

«Pie velna Depu un pie velna arī jūs, ser, es zinu, ko es daru."

„Tiešām?"

„.Labāk par ikvienu citu."

„Nu, tas ir skaidrs, jo nevienam nav ne mazākās idejas, ko jūs īsti darāt. Jūs jau astoņas dienas zināt, ka daži ļaunākie „bērni" sazvērējušies pie pirmās iespējas pamatīgi piekaut Enderu Viginu. Un jūs zināt, ka daži no viņiem — jo īpaši zēns, vārdā Bonito de Madrids, saukts ari par Bonso — nebūs pieticīgi savas idejas realizācijā un tāpēc pastāv nopietnas briesmas, ka Endera Vigina, starptautiskā mērogā nepārvērtējami svarīgas personas, smadzenes var tikt izsmērētas pret jūsu sasodītās riņķojošās skolas sienām. Un jūs, labi zinot par šo briesmu eksistenci, negrasāties darīt pilnīgi…"

„Neko."

„Tagad jums varbūt ir skaidrs, kāpēc mēs esam nedaudz apmulsuši."

„Enders Vigins šādā situācijā nav pirmo reizi. Uz Zemes, kad viņam tika izņemts monitors, un šeit, kad liela grupa vecāku zēnu…"

„Es esmu labi informēts par viņa pagātni. Enders Vigins nokaitinājis Bonso Madridu tik tālu, ka viņš vairs nespēj to izturēt. Un jums šeit nav militārās policijas, kas nepieļautu viņam izrēķināties ar Enderu. Neiedomājami."

„Kad Enders Vigins komandēs mūsu floti, kad viņam būs jāizdara izvēles, no kurām atkarīga uzvara vai cilvēces bojāeja, — vai tad tur būs militārā policija, kas viņu vajadzības gadījumā izglābs?"

„Neredzu, kāds gan tam sakars ar šo situāciju."

„Protams. Bet sakars ir vienkāršs. Enderam Viginam jābūt pārliecinātam, ka neviens pieaugušais nekad, nekādā situācijā un nekādā veidā viņam nepalīdzēs. Viņam jābūt pārliecinātam līdz pašiem sirds dziļumiem, ka viņš var paļauties tikai uz sevi un dažiem citiem bērniem. Ja viņš nebūs par to pārliecināts, viņš nekad neattīstīs savas spējas pilnībā."

„Tas nenotiks ari tad, ja viņš ies bojā vai tiks sakropļots uz mūžu."

• nn • »

„1īesa.

„Kāpēc gan lai Bonso tagad nebeigtu skolu? Viņš ir pietiekami vecs."

„Tāpēc, ka Enders zina par Bonso plāniem viņu nogalināt. Ja mēs pārvietosim Bonso pirms noteiktā laika, viņš sapratīs, ka mēs viņam palīdzam. Un Bonso ne tuvu nav tik labs komandieris, lai viņa pārcelšanu pamatotu ar īpašiem nopelniem."

„Kā ar citiem bērniem? Vai viņi nevar palīdzēt?"

..Paskatīsimies, kā notikumi attīstīsies. Tas ir mans pirmais, pēdējais un gala lēmums."

„Lai Dievs jums stāv klāt, ja jūs kļūdāties."

„Lai Dievs stāv klāt mums visiem, ja es kļūdos."

„Es nodošu jūs kara tiesai, jūsu vārds tiks zākāts visā pasaulē, ja jūs kļūdīsieties."

«Taisnīgi. Bet, ja nu gadās tā, ka es nekļūdos, tad neaizmirstiet mani apbalvot ar dažiem dučiem medaļu."

„Kāpēc?"

„Tāpēc, ka neļāvu jums iejaukties."

•••

Enders, ieķēries rokturī, sēdēja kaujas telpas stūrī un vēroja trenējamies Bīnu un viņa vienību. Vakar viņi bija izmēģinājuši uzbrukumus, nelietojot ieročus un atbruņojot pretiniekus ar kājām. Enders viņus bija iepazīstinājis ar dažiem tuvcīņas paņēmieniem — tie, protams, bija jāpārveido, bet inerce bija veiksmīgi izmantojama cīņā ne tikai Zemes gravitācijas apstākļos, bet arī bezsvara stāvoklī.

Šodien gan Bīnam padomā bija kas jauns. Viņš bija paņēmis līdzi tievu, gandrīz neredzamu auklu, kādu izmantoja inženieri atklātā kosmosā, lai vajadzības gadījumā sasietu kopā vairākus objektus.

Šādas auklas varēja sasniegt daudzu kilometru garumu. Šī bija nedaudz garāka par kaujas telpas sienu — bet, satīta ap Bīna delnas locītavu, tā gandrīz nebija saskatāma. Viņš iedeva auklas galu kādam no saviem kareivjiem.

„Aptin to ap rokturi!"

Otru galu Bīns piestiprināja pie pretējās sienas.

Kā šķērslis aukla nebija pārāk efektīva, Bīns secināja. Tā, protams, bija gandrīz neredzama, taču viens pavediens nevarētu apstādināt pretinieka armiju: nebija nekādu grūtību to apiet. Tad viņš iedomājās par iespēju izmantot auklu kustlbas virziena mainīšanai. Viņš nostiprināja auklu ap vidukli, kamēr otrs gals joprojām palika aptīts ap rokturi, aizslīdēja dažus metrus sāņus un spēcīgi atspērās no sienas. Aukla nostiepās un pēkšņi mainīja Bīna virzienu, un viņš, apmetis loku, asi ietriecās sienā.

Viņš sāka skaļi kliegt, un Enders tikai pēc brīža aptvēra, ka ne jau no sāpēm.

„Jūs redzējāt, cik ātri es lidoju? Jūs redzējāt, kā es pagriezos?"

Drīz vien visa Pūķu armija pārtrauca treniņu, lai vējotu Bīnu darbojamies ar auklu. Virziena maiņas izskatījās ļoti iespaidīgi, turklāt aukla nebija saskatāma. Piestiprinājis auklu pie zvaigznes un riņķodams ap to, viņš sasniedza vēl neredzētu ātrumu.

21.40 Enders pārtrauca treniņu. Noguruši, bet sajūsmināti par redzēto, viņa kareivji devās uz savu baraku. Enders gāja ar viņiem kopā, viņš nepiedalījās sarunās, taču uzmanīgi tās klausījās. Protams, viņi bija noguruši — jau vairāk nekā četras nedēļas katru dienu pa kaujai, bieži vien neiedomājami grūtos apstākļos. Bet viņi jutās lepni un laimīgi — neviena zaudējuma — un bija iemācījušies pilnībā paļauties cits uz citu. Viņi uzticējās savu biedru kaujas sparam un prasmēm, viņi ticēja, ka vadu komandieri pratīs viņus izmantot gudri un lietderīgi, un — pats galvenais — ticēja, ka Enders spēs atrisināt jebkuru situāciju, lai cik sarežģīta tā būtu.

Ejot pa gaiteni, krustojumos un uz kāpnēm Enders ievēroja vairākus vecākus zēnus it kā iegrimušus sarunās; daži pagāja garām arī viņu gaitenī. Pārāk daudzi bija ģērbušies Salamandru formas tērpos vai arī piederēja armijām, kuru komandieri īpaši ienīda Enderu, lai tā būtu vienkārša sakritība. Daži paskatījās uz Enderu un tūlīt pat strauji novērsa skatienu, citi, lai gan mēģināja izlikties mierīgi un atslābinājušies, patiesībā bija ļoti saspringti un nervozi. Ko gan es iesākšu, ja viņi uzbruks manai armijai šeit, gaitenī? Mani zēni ir tik jauni un tik mazi, turklāt neko nesaprot no tuvcīņas. Un kurā laikā lai viņi to mācītos?

„Hei, Ender!" kāds iesaucās. Enders apstājās un atskatījās. Petra.

„Ender, mēs varam aprunāties?"

Enders saprata: ja viņš apstāsies, lai sarunātos, viņa armija ātri

vien aizies tālāk un viņš paliks gaiteni viens pats ar Petru.

„Nāc līdzi," viņš teica.

„Tikai īsu bridi!"

Enders pagriezās un devās tālāk kopā ar savu armiju. Viņš dzirdēja Petru skrienam, lai viņu panāktu.

„Labi, labi, es iešu līdzi."

Enders saspringa. Vai viņa bija viena no tiem, viena no tiem, kas viņu ienīst tik ļoti, ka ir gatavi uzbrukt?

„Kāds tavs draugs vēlējās, lai es tevi pabrldinu. Daži zēni vēlas tevi nogalināt."

„Kāds pārsteigums," atbildēja Enders. Daži viņa kareivji saausljās. Acīmredzot ziņas par sazvērestību pret viņu komandieri viņus visnotaļ ieinteresēja.

„Ender, viņi to tiešām spēj izdarīt. Viņš teica, ka viņi to plāno, kopš tevi paaugstināja par komandieri."

„Tu gribēji teikt, kopš es sakāvu Salamandras."

„ArI es tevi ienīdu pēc tam, kad tu sakāvi Fēniksu armiju, Ender."

„Es nevienu ari nevainoju."

„Tā ir taisnība. Viņš lika tevi pabrīdināt, kad tu nāc no kaujas telpas, lai tu rit būtu īpaši uzmanīgs, jo…"

„Petra, ja es tikko būtu apstājies, lai ar tevi aprunātos, tas ducis zēnu, kas man sekoja, viegli tiktu ar mani galā. Gribi teikt, ka tu viņus neievēroji?"

Viņa pietvīka.

„Nē, neievēroju. Kā gan? Vai tu tiešām nepazīsti savus draugus?"

Viņa izlauzās cauri Pūķu armijai un pa kāpnēm uzrāpās uz nākamo stāvu.

„Tā ir taisnība?" jautāja Trakais Toms.

„Kas tad?"

Enders pārlūkoja telpu un uzsauca diviem zēniem, kas cīkstējās, lai viņi dodas gulēt.

„Tas, ka daži vecākie zēni grib tevi nogalināt."

„Nieki," atbildēja Enders. Bet viņš labi zināja, ka tā ir taisnība. Petra nepārprotami kaut ko zināja, un tas, ko viņš šovakar bija redzējis atpakaļceļā no kaujas telpas, nebija viņa iztēles auglis.

„Var jau būt, ka tie ir nieki, bet es ceru, ka tev nebūs nekādu iebildumu, ka līdz tavai istabai tevi šovakar pavadīs pieci vadu komandieri."

„Nav nekādas vajadzības."

„Ļauj mums to prieku. Tu mums esi parādā."

„Neko tādu nezinu."

Viņš būtu muļķis, ja noraidītu piedāvājumu.

„Dariet, kā vēlaties."

Viņš pagriezās un izgāja ārā. Vadu komandieri viņam ātri sekoja.

Viens aizskrēja pa priekšu, atvēra viņa istabas durvis. Viņi pārbaudīja istabu un pierunāja Enderu apsolīt, ka viņš aizslēgs durvis, un devās atpakaļ, pirms izdzisa gaismas.

Uz ekrāna bija redzams jauns ziņojums.

„Nekad nepaliec viens pats. Dinks."

Enders pasmaidīja. Tātad Dinks tomēr vēl bija viņa draugs. Neuztraucies. Viņi man neko nepadarīs. Ar mani ir mana armija.

Bet tumsā viņam armijas līdzās nebija. Tonakt viņš sapnī redzēja Stilsonu, viņš redzēja, cik patiesībā Stilsons bija mazs, tikai sešus gadus vecs, cik smieklīga bija viņa „sliktā zēna" poza, taču Stilsons un viņa biedri Enderu sasēja, un viņš nevarēja pretoties, un tad viņi atriebās Enderam par visu, ko viņš Stilsonam bija izdarījis. Pēc tam Enders redzēja sevi idiotiski vāvuļojam; viņš mēģināja komandēt savu armiju, bet viss, ko viņš teica, izklausījās pilnīgi bezjēdzīgs.

Viņš pamodās, bija tumšs, viņam bija bail. Viņš nomierinājās, atcerējies, ka skolotāji viņu acīmredzot stipri augstu vērtē, citādi taču nepievērstu viņam tik daudz uzmanības; viņi taču nepieļaus, ka ar viņu notiek kas slikts, nekādā gadījumā nepieļaus. Iespējams, kad pirms vairākiem gadiem viņam kaujas telpā uzbruka tie vecākie zēni, skolotāji no ārpuses visu vēroja un gaidīja, kā situācija attīstīsies; ja tā kļūtu bīstama, viņi būtu devušies iekšā kaujas telpā, lai viņus apstādinātu. Varbūt es varēju vienkārši sēdēt un neko nedarīt, un viņi uzmanītu, lai ar mani nekas nenotiek. Spēlē viņi negrasās mani saudzēt, bet ārpus spēles viņi rūpējas, lai es būtu drošībā.

Ar šādu pārliecību viņš atkal aizmiga un gulēja, līdz klusi atvērās durvis un uz grīdas tika atstāta pavēle par rītdienas

kauju.

•••

Viņi, protams, uzvarēja, lai gan kauja bija ļoti grūta: kaujas telpa bija tik ļoti pārpildīta ar zvaigznēm, ka pilnīga pretinieka iznīcināšana prasīja veselas četrdesmit piecas minūtes. Pola Sleterija Āpšu armija negrasījās padoties bez cīņas. Turklāt spēlē bija ieviesta jauna īpatnība — daļēji sasaldētie pretinieka kareivji pēc piecām minūtēm tika atkal atkausēti, kā tas notika treniņos. Tikai pilnībā sasaldēts pretinieks izstājās no kaujas. Pūķu armijas kareivji atkausēti netika. Šo jauno īpatnību atklāja Trakais Toms, kad viņiem no aizmugures sāka uzbrukt kareivji, kas pilnīgi noteikti vienreiz jau bija sašauti. Pēc spēles Sleterijs paspieda Enderam roku un sacīja:

„Es priecājos, ka tu uzvarēji. Ja man kādreiz lemts tevi uzvarēt, Ender, tam jānotiek godīgā cīņā."

„Izmanto visas iespējas," Enders atbildēja. «Vienmēr, kad tev ir kādas priekšrocības salīdzinājumā ar pretinieku, izmanto tās."

„Protams," Sleterijs smaidot teica. „Tik taisnprātīgs es esmu tikai pēc kaujām."

Kauja bija ievilkusies tik ilgi, ka brokastu laiks jau bija beidzies. Enders, paskatījies uz saviem sakarsušajiem, nosvīdušajiem, nogurušajiem kareivjiem, kas gaitenī gaidīja viņa rīkojumus, teica:

„Šodienai pietiks. Nekādu treniņu. Atpūtieties, labi pavadiet laiku. Aizejiet uz skolu."

Par viņu nogurumu gana daudz liecināja tas, ka viņi neizrādīja nekādu sajūsmu, nesmējās, pat nepasmaidīja, vienkārši devās uz guļamtelpu un novilka netīros kombinezonus. Ja Enders būtu vēlējies, viņi būtu palikuši uz treniņu, bet viņu spēki tuvojās pilnīgam izsīkumam. Palikšana bez brokastīm bija tikai kārtējā netaisnība no daudzām.

Enders bija iecerējis tūlīt pat nomazgāties, taču arī viņš jutās pārāk noguris. Nenovilcis kombinezonu, viņš apgūlās gultā — tikai uz mirkli — un pamodās ap lenča sākumu. Te nu bija viņa plāni no rīta papētīt ko vairāk par insektoīdiem. Nu vairs atlika tikai nomazgāties, paēst un doties uz nodarbībām.

Viņš novilka pēc sviedriem smirdošo kombinezonu. Viņš jutās nosalis un neparasti vājš. Nevajadzēja gulēt pa dienu. Kļūstu nolaidīgs. Un pārgurstu. To nedrīkst pieļaut.

Tā nu viņš skriešus devās līdz sporta zālei un pirms došanās mazgāties piespieda sevi trīsreiz uzrāpties augšup pa virvi. Viņam neienāca prātā, ka viņa prombūtne komandieru ēdnīcā varētu tikt pamanīta, ka, mazgājoties dienvidū, kad viņa armija droši vien kāri tiesā savu pirmo šīsdienas maltīti, viņš ir pilnīgi viens un bezpalīdzīgs.

Pat izdzirdējis kādu ienākam dušu telpā, viņš tam nepievērsa nekādu uzmanību. Pār viņa galvu un ķermeni spēcīgi šļācās ūdens straume, apslāpētā soļu skaņa bija gandrīz nedzirdama. Varbūt lenčs jau beidzies, viņš nodomāja. Viņš sāka vēlreiz ieziepēties. Varbūt kāds vēlu beidzis treniņu.

Varbūt arī ne. Viņš pagriezās. Viņi bija septiņi — atspiedušies pret metāla izlietnēm vai nostājušies tuvāk dušām. Pašā priekšā stāvēja Bonso. Vairāki smaidīja — lepni par medījumu. Bonso nesmaidīja.

„Hei," Enders teica.

Neviens neatbildēja.

Enders aizgrieza krānu, lai gan vietām viņu vēl klāja ziepju putas, un pasniedzās pēc dvieļa. Tā nebija. To turēja viens no zēniem. Bernārs. Ja vien šeit būtu arī Stilsons un Pīters, izdotos lielisks grupas foto. Viņiem trūka Pītera smaida un Stilsona uzkrītošā stulbuma.

Enders saprata, ka tieši ar dvieli arī viss sāksies. Kas gan cits padarītu viņu tik smieklīgu un tik vāju, ja ne dzīšanās kailam pēc dvieļa. Tieši to viņi vēlējās — pazemot un salauzt viņu. Viņš negrasījās padoties viņu noteikumiem. Viņš neatzīs sevi par vāju tikai tāpēc, ka ir slapjš, nosalis un kails. Viņš stāvēja taisni, rokas gar sāniem, un skatījās viņos. Viņš īpaši cieši uzlūkoja Bonso.

„Jūsu gājiens," Enders teica.

„Šī nav nekāda rotaļa, Ender," teica Bernārs. „Tu mums esi apnicis, Ender. Pienācis laiks tev skolu beigt. Pavisam."

Enders nepievērsa Bernāram nekādu uzmanību. Pēc viņa nāves alka tieši Bonso, lai arī viņš klusēja. Pārējie bija atnākuši tikai tāpat, ziņkārīgi, cik tālu spēs aiziet. Bonso labi zināja, cik tālu viņš spēs aiziet.

„Bonso," Enders klusi teica, „tavs tēvs ar tevi lepotos."

Bonso saspringa.

„Viņš tik ļoti vēlētos tagad pats redzēt, kā tu grasies piekaut kailu, par tevi mazāku zēnu dušā, kad tev palīdzēt gatavi ir seši biedri. Viņš droši vien teiktu: ak, cik cēli."

„Neviens nav nācis tevi piekaut," teica Bernārs. „Mēs atnācām tevi pierunāt spēlēt taisnīgāk. Tu varētu laiku pa laikam arī zaudēt."

Pārējie iesmējās — bet ne Bonso vai Enders.

„Varēsi būt lepns, Bonito, jaukumiņ. Varēsi aizlidot mājās un pastāstīt tēvam: jā, es piekāvu Enderu Viginu, kurš bija gandrīz desmit gadus vecs, un man bija trīspadsmit. Un man palīdzēja tikai seši mani draugi, kopā mums kaut kā izdevās tikt ar viņu galā, lai gan viņš bija slapjš un viens pats — Enders Vigins ir tik bīstams un briesmīgs, ka tas bija viss, ko mēs varējām iesākt, nepaaicinot palīgā kādus divus simtus."

„Turi muti, Vigin," kāds teica.

„Mēs neatnācām, lai klausītos tavā muldēšanā, stulbeni," sacīja kāds cits.

..Aizverieties," teica Bonso. ..Aizverieties un nejaucieties pa vidu."

Viņš sāka vilkt nost formas tērpu.

..Kails un viens pats, Ender. Lai tā būtu. Es esmu lielāks par tevi, bet tur neko nevar padarīt. Tu taču esi tik izcils ģēnijs — tad arī izdomā, kā tikt ar mani galā."

Viņš pagriezās pret pārējiem.

„Uzmaniet durvis un nelaidiet nevienu iekšā."

Dušu telpa nebija pārāk liela, un tā bija pārpildīta ar dažādām caurulēm. Tā bija atgādāta no Zemes kā jau gatava konstrukcija ar iebūvētu ūdens attīrīšanas iekārtu, un tā, protams, bija veidota, stipri taupot telpu. Taktika likās skaidra — grūst vienam otru pret caurulēm, līdz viens būs cietis gana spēcīgi, lai pārtrauktu cīņu.

Ieraugot Bonso stāju, Enderam pamira sirds. Ari Bonso bija apmeklējis tuvcīņas nodarbības. Un varbūt pat cītīgāk nekā Enders. Viņš bija lielāks, viņš bija spēcīgāks, un viņš dega dusmās. Viņš negrasās rotaļāties. Viņš ies līdz galam, domāja Enders. Visvairāk viņš mēģinās traumēt manas smadzenes. Un, ja kauja ievilksies, viņš noteikti uzvarēs. Viņš ir pārāk spēcīgs. Ja vien es vēlos no šejienes izkļūt dzīvs, man jāuzvar ātri un uz visiem laikiem. Viņš atcerējās

sajūtu, kāda bija, kad no viņa spērieniem lūza Stilsonaˆkauli. Bet šoreiz lūzīs manējie, ja vien es ko neizdomāšu.

Enders atkāpās, pagrieza dušas uzgali uz āru un atgrieza karstā ūdens krānu. Gandrīz tūlīt pat sāka tecēt ūdens, un viņš atgrieza krānu līdz galam.

„Es nebaidos no karsta ūdens," Bonso klusi teica.

Bet Enders to arī nebija gaidījis. Viņam bija vajadzīga temperatūra. Viņš joprojām bija ieziepējies, un sviedri mitrināja viņa ādu un padarīja to glumāku, nekā Bonso varētu gaidīt.

Pēkšņi no durvīm atskanēja balss.

„Izbeidziet!"

Uz mirkli Enderam likās, ka tas ir kāds skolotājs, kas ieradies pārtraukt cīņu, bet tas bija tikai Dinks Mēkers. Bonso draugi viņu saķēra un apturēja.

„Izbeidz, Bonso!" Dinks sauca. ..Neaiztiec viņu!"

..Kāpēc gan?" Bonso, pirmoreiz pasmaidot, jautāja. Skaidrs, Enders domāja, viņam sagādā baudu tas, ka citi atzīst, ka viņam pieder vara, ka viņš nosaka situāciju.

„Tāpēc, ka viņš ir pats labākais! Kurš gan cits viņa vietā cīnīsies ar insektiem? Nekam citam nav nozīmes, stulbeni!"

Bonso vairs nesmaidīja. Tieši to viņš ienīda visvairāk: Enders bija svarīgs, bet Bonso pats — ne. Tavi vārdi var izrādīties liktenīgi, Dink. Bonso nepavisam nepatīk dzirdēt, ka es esmu potenciālais pasaules glābējs.

Kur gan ir skolotāji? Vai tad viņi nesaprot, ka jau cīņas sākums var izrādīties tās beigas? Šī nav sadursme kaujas telpā, kur bezsvara stāvoklī pretinieku nav iespējams sakropļot. Šeit nav bezsvara stāvokļa un grīda un sienas ir izklātas ar metālu. Apstādiniet šo cīņu jau tagad, vai arī būs par vēlu!

„Ja tu viņam ko izdarīsi, tu būsi sūda insektmīlis!" kliedza Dinks. „Nodevējs! Ja tu viņam ko izdarīsi, būsi pelnījis nāves sodu!"

Viņi iegrūda Dinka seju durvīs, un viņš apklusa.

Telpu piepildīja tvaiki, Enders pārklājās sviedriem. Tagad un tūlīt, pirms notecējušas ziepes, kamēr es esmu pārāk glums, lai mani varētu satvert.

Enders atkāpās vēl atpakaļ un bailīgi teica:

„Bonso, neaiztiec mani, lūdzu."

Bonso tieši to bija gaidījis — sava pārākuma atzīšanu. Citiem zēniem pietiktu ar Endera padošanos, taču Bonso tā bija tikai drošas uzvaras zīme. Viņš pacēla kāju spērienam, bet pēdējā brīdī pārgāja lēcienā. Enders ievēroja viņu gatavojamies šai kustībai un pieliecās, lai Bonso, mēģinot satvert un pagrūst Enderu, zaudētu līdzsvaru.

Bonso ar sānu ietriecās Endera sejā, ar rokām apķēris Enderu, viņš mēģināja viņu cieši sagrābt, taču Enders izlocījās un izslīdēja no Bonso

tvēriena. Uz mirkli Enders bija pagriezies ar muguru pret Bonso, kas viņu vēl joprojām bija apķēris. Parasta rīcība šādā situācijā būtu iespert ar papēdi pa Bonso kājstarpi, taču šim paņēmienam bija nepieciešama īpaša precizitāte, turklāt Bonso tieši to gaidīja. Viņš jau pacēlās uz pirkstgaliem un atlieca vidukli, cik iespējams, atpakaļ, lai Enders viņa kājstarpi vispār nevarētu aizsniegt. Enders saprata, ka tādējādi toties tuvāk nokļūst Bonso seja, ka tā gandrīz jau skar viņa matus, tāpēc tā vietā, lai spertu, viņš ar maksimālu spēku atspērās no grīdas, kā kareivis kaujas telpā atsperas pret sienu, un ietrieca savu galvu Bonso sejā.

Enders acumirklī apgriezās un ieraudzīja Bonso atmuguriski streipuļojam, viņam asiņoja deguns, un viņš — gan no pārsteiguma, gan sāpēm — smagi elsoja. Enders apzinājās, ka šajā brīdī viņš mierīgi varētu iziet ārā un kauja būtu beigusies. Tāpat kā toreiz, kad viņš, izlējis pirmās asinis, aizbēga no kaujas telpas. Bet tad šī cīņa atkārtosies vēl un vēl, līdz viņš reiz salūzis. Vienīgā iespēja visu izšķirt uzreiz bija ievainot Bonso tā, lai viņš daudz vairāk baidītos no Endera nekā ienīstu.

Tāpēc Enders atspiedās pret sienu, tad, atgrūdies ar rokām, palēcās un ar kājām ietriecās Bonso vēderā un krūškurvī. Vēl gaisā viņš apgriezās un piezemējās uz kājām un pirkstgaliem, tad strauji apsviedās otrādi un no visa spēka iespēra Bonso pa kājstarpi.

Bonso pat neiekliedzās. Viņš vispār nereaģēja uz spērienu — viņa ķermenis tikai nedaudz palēcās uz augšu. It kā Enders būtu iespēris kādai mēbelei. Bonso sakņupa, nokrita uz sāniem un atgāzās tieši zem karstā ūdens straumes. Viņš nekustējās, pat nemēģināja pavelties sāņus, lai izvairītos no gandrīz vai verdošā ūdens.

„Ak dievs!" kāds iekliedzās. Bonso draugi steidzās'aizgriezt krānu. Enders lēnām piecēlās. Kāds viņam pasniedza dvieli. Tas bija Dinks.

„Nāc, ejam ārā," Dinks aicināja. Viņš izveda Enderu ārā no dušu telpas. Aiz viņiem bija dzirdama smaga soļu dunoņa — pa kāpnēm lejup steidzās pieaugušie. Tagad gan skolotāji ieradīsies. Un ārsti. Lai apkoptu Endera ienaidnieka brūces. Kur gan viņi bija pirms cīņas, kad to vēl varēja novērst?

Enderam vairs nebija nekādu šaubu: viņam neviens negrasījās palīdzēt. Lai cik sarežģītā situācijā viņš nonāktu, neviens viņu neglābs. Varbūt Pīters bija maita, taču viņam bija taisnība: vienīgā vara, kurai ir jelkāda nozīme, balstās uz sāpēm, tā ir vara nogalināt un iznīcināt, un, ja tu nespēj nogalināt, tad tevi pakļauj tie, kas spēj, un nekas un neviens nekad tevi neglābs.

Dinks ieveda Enderu viņa istabā, atguldīja gultā un jautāja:

„Tu esi ievainots?"

Enders pakratīja galvu.

„Tu uzvarēji. Man likās, ka tu jau esi beigts un pagalam, kad viņš

tevi tā sagrāba. Bet tu uzvarēji. Ja viņš turētos ilgāk, tu būtu viņu nogalinājis."

„Viņš gribēja nogalināt mani."

„Es zinu. Es viņu pazīstu. Neviens neienīst stiprāk par Bonso. Bet nu jau vairs ne. Ja viņš par šo te netiks izlidināts un aizsūtīts mājās, viņš vairs nekad tevi neaiztiks. Nedz tevi, nedz kādu citu. Divdesmit centimetrus garāks par tevi, bet tev līdzās viņš izskatījās pēc kropla un tizla ēzeļa."

Enders atcerējās tikai Bonso skatienu, kad viņš iespēra viņam pa kājstarpi. Tukšas, nedzīvas acis. Viņš jau tad bija piebeigts. Jau nesamaņā. Atvērtām acīm, bet nedomājošs un nekustīgs, nedzīvu, stulbu skatienu sejā, drausmīgu skatienu — kā Stilsonam, kad es toreiz viņu sasitu.

„Skaidrs, ka viņu izlidinās," Dinks teica. „Visi zina, ka viņš to iesāka. Es redzēju, kā viņi pieceļas un dodas prom no komandieru ēdnīcas. Pēc pāris sekundēm apjēdzu, ka arī tevis tur nav, un vēl pēc minūtes man bija skaidrs, kur tu esi pazudis. Es taču tev teicu, lai tu nepaliec viens."

„Piedod."

„Viņu pienākums ir Bonso izlidināt. Viņš ir vainīgais. Viņš un viņa sasodītais gods."

Tad — Dinkam par pārsteigumu — Enders sāka raudāt. Viņš, vēl mitrs no sviedriem un ūdens, gulēja uz muguras, šņukstēja un elsoja, no aizvērtajām acīm tecēja asaras un sajaucās ar ūdens kārtiņu uz sejas.

„Ar tevi viss kārtībā?"

„Es negribēju viņu ievainot!" Enders iesaucās. „Kāpēc viņš nevarēja likt mani mierā?"

• ••

Viņš dzirdēja klusi atveramies un atkal aizveramies durvis. Skaidrs, ka tas bija paziņojums par kārtējo kauju. Tātad ir agrs rīts, vēl droši vien nav seši. Viņš atvēra acis. Dega gaismas. Viņš bija kails un pakustējies atklāja, ka gulta vēl ir mitra. Acis no raudāšanas bija piepampušas un sūrstēja. Viņš paskatījās pulkstenī. 18.20. Tā pati diena. Man jau šodien bija viena kauja. Nē, divas — tie izdzimteņi labi zina, ko es šodien esmu pārcietis, bet viņiem tas vienalga.

„Viljams Bī, Grifu armija, Talo Momoi, Tīģeru armija, 19.00."

Viņš apsēdās uz gultas malas. Papīra lapiņa viņa rokās trīcēja. Es nespēju, viņš klusi teica. Un tad skaļāk:

„Es nespēju."

Viņš piecēlās un raudzījās pēc kombinezona, tad atcerējās, ka bija to ielicis tīrītājā pirms mazgāšanās. Tas vēl ir tur.

Ar lapiņu rokā viņš izgāja no istabas. Tikko bija beigušās pusdienas, un pa gaiteni jau staigāja daži kareivji, bet neviens viņu

neuzrunāja, tikai vēroja — varbūt apbrīnojot viņu par

šodienas notikumu dušu telpā, varbūt nedzīvās, drausmīgās sejas izteiksmes pārsteigti. Lielākā daļa viņa kareivju atradās barakā.

Hei, Ender. Šovakar treniņš notiks?

Enders pasniedza Suši papīra lapu.

„Kuņas dēli," viņš teica. „Divas uzreiz?"

„Divas armijas!" iesaucās Trakais Toms.

„Sapīsies viena otrā," teica Bīns.

„Man jānomazgājas," teica Enders. ..Sagatavojieties, tiksimies tur — pie vārtiem."

Viņš izgāja ārā. Aiz viņa raisījās trokšņaina saruna. Viņš dzirdēja Trako Tomu iesaucamies:

,.Divas sūda armijas! Sadosim tām kārtīgi pa dirsu!"

Dušu telpa bija tukša. Viss sakopts. Nekādu pēdu no Bonso asinīm. Viss satīrīts. Šeit nekad nav noticis nekas slikts.

Enders pagāja zem ūdens, noskaloja cīņas sviedrus, tos uzņēma kanalizācija. Ūdens tiks attīrīts, un rīt mēs visi dzersim Bonso asinis. Nedzīvas, bet asinis, Bonso asinis un manus sviedrus, kas lijuši viņu stulbuma vai cietsirdības dēļ.

Enders noslaucījās, uzvilka kombinezonu un devās uz kaujas telpu. Armija viņu gaidīja gaitenī, durvis vēl nebija atvērušās. Viņi klusējot vēroja, kā Enders nostājas priekšā pie pelēkā spēka lauka. Protams, viņi zināja par šodienas notikumu dušu telpā, tāpēc un arī pašu noguruma dēļ viņi klusēja, un doma par kauju ar divām armijām iedvesa bailes.

Viņi dara visu, lai mani salauztu, domāja Enders. Visu, ko vien spēj iedomāties. Maina noteikumus, vienalga, ko, lai tikai salauztu mani. Nu, šī spēle man ir noriebusies. Neviena spēle nevar attaisnot Bonso asinis uz grīdas dušā. Izlidiniet mani, sūtiet mani mājās, man apnicis spēlēt.

Durvis izzuda. Tikai trīs metru attālumā no tām bija četras kopā savienotas zvaigznes, kas pilnībā aizsedza skatienu.

Ar divām armijām nav gana. Enderam vēl jābūt aklam.

„Bīn," Enders teica, „paņem savus zēnus un izpēti, kas ir otrā pusē zvaigznei!"

Bīns novilka ap vidukli aptīto auklas rituli, vienu galu apsēja sev apkārt, otru iedeva zēnam no savas vienības un uzmanīgi ienira kaujas telpā. Viņa vienība tūlīt pat sekoja. Viņi

jau vairākas reizes bija līdzīgus manevrus izpildījuši treniņos, tāpēc, lai piestiprinātu vienu auklas galu pie zvaigznes, vajadzēja tikai īsu mirkli. Bīns atspērās no zvaigznes un aizlidoja gandrīz paralēli durvīm; sasniedzis telpas stūri, viņš atspērās atkal un aiztraucās tieši pretinieka virzienā. Uzplaiksnīja gaisma — tātad pretinieki mēģināja viņu sašaut. Tā kā aukla ar katru apli kļuva aizvien īsāka, viņa

apmestais loks kļuva ciešāks un virziens mainījās, un viņam trāpīt bija praktiski neiespējami. Visbeidzot, kad viņš jau bija pavisam tuvu zvaigznei, Bīna vienība viņu uzmanīgi apstādināja. Viņš pakustināja abas rokas un kājas, lai tie, kas vēl kavējās gaitenī, redzētu, ka viņš nekur nav sasaldēts.

Enders devās iekšā kaujas telpā.

«Diezgan tumšs," Bīns stāstīja, „bet pietiekami gaišs, lai nevarētu izsekot mērķus pēc spīdošajiem kombinezoniem. Redzamība — cik vien draņķīga var būt. No šīs zvaigznes līdz pretinieka pusei pilnīgi atklāta telpa. Ap viņu durvīm kvadrātā izvietotas astoņas zvaigznes. Neredzēju nevienu, izņemot tos, kas mēģināja mani sašaut. Viņi vienkārši sēž un gaida mūs."

It kā apstiprinot Bīna sacīto, pretinieki iesaucās:

„Ei! iMēs esam badā, nāciet mūs pabarot! Velciet šurp savas sasodītās pakaļas! Pūķpakaļas!"

Enders nezināja, ko iesākt. Tik stulbi. Viņam nebija nekādu izredžu — pretinieku bija divreiz vairāk un viņi bija labi aizsargāti.

„īstā karā jebkurš komandieris, kuram ir kaut nedaudz smadzeņu, atkāptos un tā glābtu savu armiju."

„Pie velna," iesaucās Bīns. „Šī ir tikai spēle."

„Kopš viņi ignorē noteikumus, tā vairs nav nekāda spēle."

„Tad ignorē tos arī tu!"

Enders pasmaidīja.

„Labi. Kāpēc gan ne? Paskatīsimies, kā viņi reaģēs uz uzbrukumu ierindā."

Bīns bija pārsteigts.

„Ierindā? Mēs šajā armijā nekad neesam izmantojuši vienkāršas formācijas!"

„Mums vēl ir mēnesis līdz brīdim, kad būtu jābeidzas mūsu apmācības periodam. Tieši šajā laikā mums to vajadzētu apgūt. Vienmēr var noderēt."

Viņš ar pirkstiem attēloja A burtu un aicinoši pamāja uz durvīm. A vads tūlīt atdalījās no pārējiem, un Enders zvaigznes aizsegā sāka to izkārtot. Trīs metri bija pārāk maz, lai ērti darbotos, un zēni bija apmulsuši un nobijušies, un tikai pēc gandrīz piecām minūtēm aptvēra, ko īsti viņš ieplānojis.

Tīģeru un Grifu kareivjiem tika pavēlēts pieklusināt savus ņirdzīgos saukļus, kamēr abi komandieri apsprieda iespēju izmantot pārspēku un doties uzbrukumā Pūķu armijai, kamēr tā vēl atrodas aiz zvaigznes. Momoi gribēja uzbrukt:

„Mēs esam divreiz vairāk!"

Taču Bī iebilda:

„Sēžot mierīgi šeit, mēs nekādi nevaram zaudēt, bet, ja izlīdīsim ārā, viņš noteikti izdomās, kā tikt ar mums galā."

Tā nu viņi palika uz vietas, līdz krēslā ieraudzīja no Endera zvaigznes aizmugures iznirstam ko neticami lielu un masīvu. Tas saglabāja savu formu, pat pēkšņi apstājoties un mainot virzienu un pagriežoties pret astoņām zvaigznēm, aiz kurām bija paslēpušies astoņdesmit divi kareivji.

„Paskat tik," iesaucās kāds Grifu kareivis. «Formācija!"

„Tam viņi gatavojušies visas piecas minūtes," teica Momoi. „Ja mēs tajā laikā būtu uzbrukuši, mēs būtu viņus iznīcinājuši."

«Aizveries, Momoi," čukstēja Bī. „Tu pats redzēji, kā tas puisis lidoja. Viņš aplidoja apkārt visai zvaigznei un atgriezās aiz tās, ne reizi nepieskaroties sienai. Ja nu viņiem visiem ir āķi? Viņi noteikti izmanto kaut ko jaunu."

Viņu skatienam pavērās kaut kas patiešām savāds. Priekšā kvadrāta formā cieši izvietojušies kareivji veidoja sienu. Aiz tās bija cilindrs — seši zēni veidoja aploci, vēl pa vienam bija katrā tā galā. Viņu rokas bija izstieptas un sasaldētas, tātad viņi nekādi nevarēja turēties kopā, taču viņi kaut kādā veidā turējās gan — tik cieši, it kā būtu sasieti. Kā arī patiesībā bija.

No ierindas iekšpuses Pūķu armija atklāja nāvējoši precīzu uguni, piespiežot Grifus un Tīģerus palikt aiz zvaigznēm.

„Tā draņķa aizmugure ir vaļā," teica Bī. «Tiklīdz viņi nokļūs starp zvaigznēm, mēs varēsim viņus apiet un…"

«Tad dari tā, nevis runā!" iesaucās Momoi un, rādīdams priekšzīmi, pavēlēja saviem kareivjiem izlidot pret sienu un atsperties tā, lai nokļūtu Pūķu ierindas aizmugurē.

Viņu izlidošanas radītajā haosā, Grifu armijai paliekot pie zvaigznēm, Pūķu ierinda pēkšņi pārmainījās. Gan cilindrs, gan siena sadalījās divās daļās, un šie jaunie veidojumi sāka kustēties pretējā virzienā — atpakaļ uz Pūķu vārtiem. Grifi pa tiem atklāja uguni, un Tīģeri tiem piebiedrojās no Pūķu armijas aizmugures.

Kaut kas nebija kārtībā. Viljams Bī mirkli padomāja un saprata, kas tieši. Šie veidojumi atklātā telpā nevarēja tik vienkārši mainīt virzienu, ja vien kāds viņus nepagrūda — un, ja grūdiena spēks bija pietiekams, lai izkustinātu šos milzīgos veidojumus, tad pašiem grūdējiem tagad bija jākustas ļoti ātri.

Tur nu viņi bija — seši Pūķu kareivji tieši blakus Viljama Bī vārtiem. Pēc gaismām uz kombinezoniem Bī secināja, ka trīs ir padarīti pilnīgi nespējīgi, divi ir ievainoti, un tikai viens ir neskarts. Nav par ko uztraukties. Bī tāpat vien notēmēja uz kādu no viņiem, nospieda mēlīti, un…

Nekas nenotika.

Iedegās gaismas.

Spēle bija beigusies.

Pat skatoties viņiem tieši virsū, Bī tikai pēc brīža apjēdza, kas

noticis. Četri Pūķu kareivji bija piespieduši savas ķiveres vārtiem, un viens tiem tikko bija izgājis cauri. Viņi bija izpildījuši darbību, kas bija jāizpilda uzvaras gadījumā. Viņi bija gandrīz sakauti, viņi paši nebija paguvuši nodarīt gandrīz nekādus zaudējumus, bet viņi ņēma un izpildīja uzvaras rituālu pretinieku acu priekšā.

Un tad Viljamam Bī ienāca prātā, ka Pūķu armija ne tikai bija pārtraukusi spēli, bet, iespējams, arī uzvarējusi. Galu galā — vienalga, kas noticis, tevi nevar pasludināt par uzvarētāju, ja vien tev nav vismaz četru nesasaldētu kareivju, kas var piespiest savas ķiveres vārtiem, un viens, kas var iziet tiem cauri. Tāpēc savā ziņā varēja apgalvot, ka tieši rituāla izpilde nozīmē uzvaru. Kaujas telpa to uztvēra kā spēles beigu signālu.

Atvērās skolotāju vārti, un telpā ienira majors Andersons.

„Ender!" viņš uzsauca, lūkodamies apkārt.

Kāds no sasaldētajiem Pūķu kareivjiem mēģināja atsaukties, bet sasaldētais kombinezons neļāva īsti pakustināt žokļus. Andersons viņu atkausēja.

Enders smaidīja.

„Es atkal jūs pieveicu, ser," viņš teica.

„Muļķības, Ender," klusi atbildēja Andersons. „Tu cīnījies ar Grifiem un Tīģeriem."

„Par cik lielu muļķi jūs mani turat?" jautāja Enders.

Andersons skaļi paziņoja:

„Pēc šī izgājiena noteikumi atkal tiek mainīti: pirms iespējams atvērt pretinieka vārtus, jāsasaldē visi pretinieka kareivji."

„Tas jau tāpat varēja nostrādāt tikai vienrtiz," Enders teica.

Andersons pasniedza viņam āķi. Enders atkausēja visus kareivjus uzreiz. Pie velna etiķeti. Pie velna visu.

„Ei!" viņš uzsauca Andersonam, kad tas jau devās prom. „Kas paredzēts nākamreiz? Mana armija neapbruņota ieslodzīta krātiņā pret visu pārējo Kaujas skolu? Kā būtu ar vienlīdzīgu cīņu?"

Atskanēja skaļa balsu murdoņa: citi zēni — un ne tikai no Pūķu armijas — izteica atbalstu Enderam. Andersons pat nepagriezās pret Enderu. Viņa vietā atbildēja Viljams Bī:

„Ender, tava klātbūtne kādā no armijām kauju padara par nevienlīdzīgu, lai kādi būtu tās apstākļi!"

Pārējie zēni piekrītoši atsaucās. Daudzi smējās. Talo Momoi sāka plaukšķināt rokas.

„Enders Vigins!" viņš iesaucās. Arī pārējie zēni sāka plaukšķināt rokas un skandēt Endera vārdu.

Enders iegāja pretinieka vārtos. Viņa kareivji sekoja, nemitēdamies skandēt viņa vārdu.

„Treniņš šovakar būs?" jautāja Trakais Toms.

Enders pakratīja galvu.

„Tad rīt no rīta?"

„Nē?"

„Kad tad?"

„Nekad, cik vien tiem kāds sakars ar mani."

Viņš dzirdēja aiz sevis sačukstamies pārējos zēnus.

„Hei, tas nav godīgi," kāds iesaucās. „Nav mūsu vaina, ka skolotāji tā čakarē spēli. Tu nevari tik vienkārši pārtraukt mūs apmācīt, tāpēc vien, ka…"

Enders iesita ar plaukstu pa sienu un uzkliedza zēnam:

„Pie velna to spēli!"

Viņa teiktais atbalsojās visā gaiteni. Viņus vēroja ari zēni no citām armijām. Viņš klusi ierunājās:

„Vai tad jūs nesaprotat?"

Un tad čukstus:

„Ar spēli ir cauri."

Enders viens pats devās uz savu istabu. Viņš gribēja atgulties, taču gulta joprojām bija mitra. Tas viņam atgādināja, kas šodien bija noticis dušās, un saniknots viņš norāva gultai pārvalku un matraci un izlidināja tos gaitenī. Tad viņš salocīja formas tērpu par spilvenu un apgūlās tieši uz stiepļu režģa. Tas bija neērti, bet Enderam bija vienalga.

Pēc kādām trim minūtēm kāds klauvēja pie durvīm.

„Vācies," viņš klusi teica. Klauvētājs vai nu nedzirdēja viņu, vai vienkārši ignorēja teikto. Galu galā Enders aicināja viņu iekšā.

Tas bija Bīns.

„Ej prom, Bīn."

Bīns pamāja, bet nekustējās ne no vietas. Tā vietā viņš lūkojās uz saviem purngaliem. Enders gandrīz uzkliedza, gandrīz nolādēja viņu, gandrīz pavēlēja vākties prom. Taču viņš ievēroja, cik noguris Bīns izskatās, cik viņš spēku izsīkumā salīcis, cik tumši riņķi viņam ap acīm no miega trūkuma. Un par spīti tam viņa āda joprojām likās maiga un gandrīz vai caurspīdīga kā jau bērnam. Maigais vaigu izliekums, slaidie maza bērna locekļi. Viņam vēl nebija pat astoņu gadu. Kāda gan nozīme, ka viņš ir tik gudrs un aizrautīgs, un izcils kareivis? Viņš ir bērns. Viņš ir jauns.

Nē, viņš nav, nodomāja Enders. Mazs — jā. Bet viņi bija piedzīvojuši kaujas, kurās visas armijas liktenis bija atkarīgs tikai no Bīna un viņa vadītajiem kareivjiem — un ne reizi Bīns nebija viņus pievīlis. Bērns to nespētu.

Pieņēmis, ka Endera klusēšana nozīmē atļauju palikt, Bīns panāca tuvāk un pasniedza Enderam kādu papīra lapu.

„Tu esi pārcelts?" Enders pajautāja. Viņš nespēja noticēt, bet viņa balss izklausījās vienaldzīga un pat nedzīva.

„Uz Trušu armiju."

Enders pamāja. Protams. Skaidrs, fa mana armija ir pārāk stipra, lai mani varētu uzvarēt, tā man ir jāatņem.

,.Kārnais Kārbijs ir labs cilvēks," Enders teica. „Es ceru, ka viņš pratis tevi novērtēt."

„Kārnais Kārbijs šodien absolvēja skolu. Viņam to paziņoja, kamēr mums bija kauja."

„Nu, un kurš gan tagad komandēs Trušu armiju?"

Bīns bezpalīdzīgā žestā izpleta rokas.

„Es."

Enders paskatījās griestos un pamāja.

„Protams. Galu galā tu esi tikai četrus gadus jaunāks par citiem."

„Nav smieklīgi. Es nesaprotu, kas notiek. Izmaiņas spēlē. Pārcelšana. Es neesmu vienīgais, kas tiek pārcelts. Puse komandieru tagad skaitās beiguši skolu, un daudzi mūsējie ir iecelti par viņu armiju komandieriem."

„Kuri?"

„Visi vadu komandieri un viņu vietnieki."

„Protams. Ja jau viņi ir nolēmuši iznicināt manu armiju, tad tas jādara pamatīgi. Viņi visu dara pamatīgi."

„Tu joprojām uzvarēsi, Ender. Mēs visi to zinām. Trakais Toms teica: „Jums liekas, ka es tagad gudrošu, kā sakaut Pūķu armiju?" Visi zina, ka tu esi pats labākais. Viņi nevar tevi salauzt, lai ko…"

„Viņi jau ir mani salauzuši."

„Nē, Ender, viņi…"

„Par spēli es vispār vairs nedomāju, Bīn. Es to vairs negrasos spēlēt. Un vairs nekādu treniņu. Nekādu kauju. Viņi var piebāzt šo istabu pilnu ar saviem paziņojumiem, bet es vienkārši nekur neiešu. Es to izlēmu tieši pirms pēdējās kaujas. Tāpēc jau es uzticēju vārtu atvēršanu tev. Es necerēju, ka tas nostrādās, bet man bija vienalga. Es tikai gribēju beigt ar šiku."

„Tev vajadzēja redzēt Viljama BI seju. Kā viņš stāvēja un mēģināja saprast, kā viņi varēja zaudēt, ja tev palikuši vairs tikai septiņi kareivji, kas spēj kaut nedaudz pakustēties, bet viņam ievainoti tikai trīs."

„Kāpēc gan lai es skatītos uz Viljama Bī seju? Kāpēc lai es vēlētos kādu uzvarēt?"

Enders piespieda plaukstas pie acīm.

„Es Bonso ievainoju ļoti smagi, ļoti, ļoti smagi."

„Viņa vaina."

„Viņš atslēdzās vēl stāvus. Kā miris. Un es turpināju viņu sist."

Bīns klusēja.

„Es tikai gribēju būt drošs, ka viņš mani vairs nekad neaiztiks."

„Tā arī būs," teica Bīns. „Viņš ir aizsūtīts mājās."

„Jau?"

«Skolotāji gan neko nepaskaidroja — kā jau vienmēr. Oficiālajā paziņojumā teikts, ka viņš ir absolvējis skolu, bet tur, kur parasti ieraksta nākamās skolas nosaukumu — Taktikas, Atbalsta, Jaunāko komandieru, Navigācijas un tā tālāk —, tur bija nosaukta tikai Kartahena Spānijā. Viņa mājas."

„Man prieks, ka viņš vismaz skaitās pabeidzis skolu."

„Pie velna, Ender, mēs esam priecīgi jau par to, ka viņš vienkārši ir prom. Ja mēs būtu zinājuši, ko viņš grasās darīt, mēs būtu viņu nobeiguši tūlīt pat. Tā ir taisnība, ka viņš tev uzbruka ar veselu baru drauģeļu?"

„Nē. Tikai mēs abi. Viņš cīnījās godīgi."

Ja nebūtu šīs viņa goda izjūtas, viņi būtu man uzbrukuši kopā. Tad gan viņi varētu mani nogalināt. Viņa goda izjūta izglāba man dzīvību.

„Es necīnījos godīgi," Enders piebilda. „Es cīnījos, lai uzvarētu."

Bīns iesmējās.

„Un tev izdevās. Izspēri viņu pa taisno ārā no orbītas."

Pie durvīm kāds pieklauvēja. Pirms Enders paspēja atbildēt, tās atvērās. Enders bija gaidījis kārtējos savas armijas kareivjus, taču ieradies bija majors Andersons. Un pēc viņa ienāca arī pulkvedis Grafs.

„Ender Vigin," teica Grafs.

Enders piecēlās kājās.

„Jā, ser."

„Tava neapvaldītā uzvedība kaujas telpā bija rupjš disciplīnas pārkāpums. Tas vairs nedrīkst atkārtoties."

„Jā, ser," Enders atbildēja.

Bīnam gan nebija nekādu iebildumu pārkāpt disciplīnu, turklāt viņam likās, ka Enders nekādi nav pelnījis rājienu.

„Man gan liekas, ka beidzot bija pienācis laiks kādam paziņot skolotājiem, ko mēs pārjums domājam."

Pieaugušie nelikās par viņu ne zinis. Andersons pasniedza Enderam papīra lapu. Pilna izmēra — ne tādu, kādu izmantoja Kaujas skolas paziņojumu un pavēļu izplatīšanai. Bīns saprata, kas noticis. Enders tiks pārcelts uz citu skolu.

«Absolvents?" pajautāja Bīns. Enders pamāja.

„Kāpēc gan viņi tik ilgi kavējās? Tikai divus trīs gadus par agru. Tu taču jau māki staigāt un runāt, un pats apģērbties. Ko gan citu lai viņi tev vēl mācītu?"

Enders pakratīja galvu.

„Cik saprotu, spēle beigusies."

Viņš salocīja lapu.

„Tieši laikā. Es drīkstu paziņot to savai armijai?"

„Nav laika," atbildēja Grafs. „Tavs kuģis izlidos pēc divdesmit

minūtēm. Turklāt pēc šādu pavēļu saņemšanas ar viņiem labāk nerunāt. Tā ir vieglāk."

„Viņiem vai jums?" Enders pajautāja un, negaidot atbildi, pagriezās pret Bīnu, paspieda viņa roku un devās uz durvīm.

«Pagaidi!" iesaucās Bīns. „Uz kurieni? Uz Taktikas skolu? Navigācijas? Atbalsta?"

„Uz Komandieru skolu," Enders atbildēja.

„Jaunāko komandieru?"

«Komandieru," Enders teica un izgāja ārā. Andersons viņam sekoja. Bīns saķēra pulkvedi Grafu aiz piedurknes.

,.Neviens neliek pārcelts uz Komandieru skolu, kamēr viņam nav sešpadsmit!"

Grafs nokratīja Bīna roku un izgāja ārā, aiz sevis aizvērdams durvis.

Bīns palika istabā viens pats. Viņš mēģināja aptvert notikušo. Neviens nevar nokļūt Komandieru skolā, ja pirms tam nav trīs gadus mācījies Jaunāko komandieru, Taktikas vai Atbalsta skolā. Protams, neviens arī parasti nebeidza Kaujas skolu, ja nebija nomācījies vismaz sešus gadus — Enders bija mācījies tikai četrus.

Sistēma brūk. Nav šaubu. Vai nu kāds sajucis prātā tur pašā augšā, vai arī kaut kas nogājis greizi ar karu — ar īsto karu pret insektoīdiem. Citādi viņi neriskētu pašos pamatos

sabojāt visu apmācības sistēmu, citādi viņi neiznīcinātu spēli. Citādi viņi nepaaugstinātu tādu sīci kā es par armijas komandieri.

Bīns vēl ilgi domāja par to, ejot pa gaiteni uz savu istabu. Tiklīdz viņš to sasniedza, izdzisa gaismas. Viņš noģērbās. Kaut kādā veidā viņam izdevās noglabāt formas tērpu tumsā neredzamajā lādē. Viņš jutās briesmīgi. Vispirms likās, ka viņš nejūtas labi tāpēc, ka bail uzņemties veselas armijas vadību. Bet tā nebija taisnība. Viņš zināja, ka būs labs komandieris. Viņam uznāca raudiens. Viņš nebija raudājis kopš pašām pirmajām dienām Kaujas skolā, kad vēl bija ilgojies pēc mājām. Viņš mēģināja saprast, kāpēc gan patiesībā viņu smacē šis asaru kamols kaklā, kāpēc gan viņam jāraud, lai kā mēģinātu nomierināties. Viņš spēcīgi iekodās rokā, lai sāpes nomāktu šo sajūtu. Nelīdzēja. Viņš vairs nekad neredzēs Enderu.

To sapratis, Bīns spēja nomierināties. Viņš atgūlās un piespieda sevi pamazām atslābināties, līdz asaras pārgāja. Tad viņš iegrima miegā. Roka uz spilvena netālu no mutes — it kā Bīns nevarētu izlemt, vai grauzt nagus vai laizīt pirkstgalus. Piere bija klāta grumbām. Elpa — ātra un viegla. Viņš bija kareivis, un, ja kāds pajautātu, par ko viņš vēlas kļūt, kad būs

pieaudzis, viņš nesaprastu jautājumu.

• ••

Ceļā uz kosmoplānu Enders pirmoreiz pamanīja, ka majora

Andersona formas tērpam ir citas zīmotnes.

„Jā, viņš tagad ir pulkvedis," teica Grafs. «Patiesībā, majors Andersons no šīs dienas vadīs Kaujas skolu. Man tagad būs citi pienākumi."

Enders nejautāja, kādi.

Grafs apsēdās viņam pretī un nostiprināja drošības jostas. Kuģī bija vēl tikai viens cits pasažieris — civilā tērpā ģērbies vīrs, ko pulkvedis Grafs ar Enderu iepazīstināja kā ģenerāli Peisu. Peisam līdzi bija tikai bieza mape. Grafam nebija vairāk bagāžas kā Enderam, un tas uz Enderu nez kāpēc atstāja nomierinošu iespaidu.

Enders ierunājās tikai vienreiz:

„Kāpēc mēs lidojam mājās? Man likās, ka Komandieru skola ir kaut kur asteroīdu joslā."

„Ir ari," atbildēja Grafs. „Bet Kaujas skolā nav tādu doku, kas varētu uzņemt gargabalniekus kuģus. Tāpēc jāizmanto iespēja nedaudz paviesoties uz Zemes."

Enders gribēja pajautāt, vai tas nozīmē, ka viņš varēs apmeklēt savu ģimeni, bet pats pēkšņi nobijās no šis domas un nepajautāja. Viņš aizvēra acis un mēģināja iemigt. Ģenerālis Peiss rūpīgi viņu vēroja. Kāpēc — Enderam itebija ne jausmas.

Floridā, kur viņi piezemējās, bija karsta vasaras pēcpusdiena. Enders tik sen nebija uzturējies saulesgaismā, ka tā viņu apžilbināja gandrīz aklu. Viņš šķaudīja un varēja staigāt tikai ar cieši samiegtām acīm. Viņš vēlējās pēc iespējas ātrāk nokļūt kādā telpā. Viss likās tik tālu un tik plakans, un zeme neieliecās kā Kaujas skolas grīdas, gluži otrādi — viņam likās, ka tā krīt, un, stāvēdams uz līdzenas zemes, Enders jutās kā kalna galā. Gravitācija likās citāda, un ejot viņš vilka kājas. Viņš to nevarēja paciest. Viņš gribēja doties mājās, uz Kaujas

skolu, uz vienīgo vietu visā pasaulē, kurai viņš jutās piederīgs.

•••

„Viņš ir arestēts?"

„Loģiska doma, vai ne? Ģenerālis Peiss ir militārās policijas priekšnieks, un Kaujas skolā ir konstatēts nāves gadījums."

„Viņi tā arī nepateica, vai pulkvedis Grafs tiek paaugstināts vai arī nosūtīts kara tiesai. Pārcelts pēc polemarha pavēles — un viss."

„Tā ir laba vai slikta zīme?"

„Kas to lai zina? No vienas puses, Enders Vigins ne tikai izdzīvoja — viņš ir pārkāpis zināmu, noteiktu slieksni, viņš ir pabeidzis skolu žilbinoši lieliskā stāvokli. Par to mums jāpateicas vecajam, labajam Grafam. No otras puses, kuģī bija arī ceturtais pasažieris. Tas, kurš ceļoja maisā."

„Tikai otrais nāves gadījums skolas vēsturē. Vismaz šoreiz .ne pašnāvība."

„Kādā ziņā slepkavība ir labāka, major Imbu?"

„Tā nebija slepkavība, pulkvedi. Mums ir videoieraksti no divām kamerām. Enderu vainot nevar." „Bet Grafu gan var. Kad tas viss beigsies, civilisti pārrakņās mūsu dokumentus un izlems, kas darīts pareizi un kas ne. Piešķirs mums medaļas par, viņuprāt, pareizu rīcību un atņemts mums pensijas vai iebāzīs cietumā par, viņuprāt, nepareizu. Vismaz viņiem pietika veselā saprāta nepaziņot par zēna nāvi Enderam."

„Arī tā jau ir otrā reize."

„Jā, ari par Stilsonu viņam netika pastāstīts."

„Tas bērns mani biedē."

„Enders Vigins nav slepkava. Viņš tikai uzvar — un pamatīgi. Ja kādam jābaidās, tad tie ir insektoīdi."

„Zinot, ka viņiem tiks uzsūtīts Enders, gandrīz vai kļūst viņu žēl."

„Man ir žēl tikai Endera. Bet ne tik ļoti, lai es ieteiktu likt viņu mierā. Es tikko dabūju piekļuves pilnvaru materiāliem, kurus līdz šim saņēma Grafs. Par flotes manevriem un tamlīdzīgi. Līdz šim es naktīs gulēju labi."

„Vairs nav daudz laika?"

„Man nevajadzēja par to ierunāties. Es nedrīkstu jums izpaust slepenu informāciju."

„Es zinu."

„Paliksim pie viena: viņš netika pārcelts uz Komandieru skolu par agru. Varbūt pat pāris gadu par vēlu."

13. Valentīna

„Bērni?"

«Brālis un māsa. Viņi ir pamatīgi nojaukuši aiz sevis pēdas — raksta kompānijām, kas apmaksā viņu tīkla laiku, un tamlīdzīgi. Ellīgs darbs viņus izsekot."

„Kāpēc viņi slēpjas?"

„Iemesli varētu būt dažādi. Visticamākais — vecums. Zēnam ir četrpadsmit, meitenei divpadsmit."

„Kurš ir Dēmostens?"

«Meitene. Divpadsmitgadīgā."

«Atvaino — man tiešām neliekas, ka tas ir pārāk smieklīgi, bet es nevaru atturēties. Visu šo laiku mēs esam tik ļoti uztraukušies, visu šo laiku mēs visādi centāmies panākt, lai krievi Dēmostenu neņem pārāk nopietni, un Loks mums bija lielisks pierādījums, ka ne visi amerikāņi ir jukuši kara kurinātāji. Brālis un māsa, tikko sasnieguši pubertāti…"

„Viņu uzvārds ir Vigins."

„Ak tā. Sakritība?"

„Tas Vigins ir trešais. Viņi ir abi pirmie."

«Lieliski. Krievi nekad nenoticēs…"

„Ka Dēmostenu un Loku mēs nekontrolējam, bet to Viginu gan."

„Vai tā ir kāda sazvērestība? Vai viņus kāds vada?"

„Mums nav izdevies atklāt nekādus sakarus starp šiem abiem bērniem un jebkādiem pieaugušajiem, kas varētu viņus vadīt."

„Kas vēl nenozīmē, ka nav izgudrots kāds paņēmiens, kuru tu nemāki atklāt. Grūti noticēt, ka divi bērni…"

„Es iztaujāju pulkvedi Grafu, kad viņš bija ieradies no Kaujas skolas. Viņš uzskata, ka nekas no tā, ko šie bērni pagaidām ir izdarījuši, nepārsniedz viņu spēju robežas. Viņu spējas īstenībā ir identiskas tā Vigina spējām, tikai viņu raksturi ir stipri atšķirīgi. Grafu gan pārsteidza viņu abu lomas. Dēmostens pilnīgi noteikti ir meitene, bet Grafs saka, ka viņa Kaujas skolā netika pieņemta sava pārāk mierīgā, samierinošā un jo īpaši līdzjūtīgā rakstura dēļ."

„Galīgi neizklausās pēc Dēmostena."

„Un tam zēnam esot šakāļa daba."

„Vai tad tieši Loks nesen netika atzīts par ,.vienīgo no aizspriedumiem brīvo amerikāni"?"

„Grūti saprast, kas tur patiesībā notiek. Grafs ieteica — un es viņam pievienojos — likt viņus mierā. Neatmaskot viņus. Nevienam neko neziņot, izņemot to, ka, pēc mūsu novērojumiem, Lokam un Dēmostenam nav nekādu slepenu sakaru ar citām valstīm vai kādām pašmāju organizācijām — neskaitot tās, par kurām viņi paši ir atklāti paziņojuši."

„Citiem vārdiem sakot, mēs viņiem piešķiram nevainojamu medicīnisko pasi."

„Es piekrītu, Dēmostens izskatās bīstams, jo viņam — vai viņai — ir ļoti daudz sekotāju. Bet, man liekas, ļoti svarīgi ir tas, ka pats ambiciozākais no viņiem ir izvēlējies mērenāko un gudrāko identitāti. Un viņi joprojām tikai runā. Viņiem ir ietekme, bet nav varas."

„Es teiktu, ka ietekme ir vara."

„Ja viņi kādreiz grasīsies aiziet par tālu, mēs viegli varēsim viņus atmaskot."

„Tikai tuvākajos gados. Jo ilgāk mēs gaidīsim, jo vecāki viņi kļūs un jo mazāk satriecošu iespaidu atmaskošana atstās."

„Tu pats zini, kā pēdējā laikā pārvietojies krievu karaspēks.

Pastāv iespēja, ka Dēmostenam ir taisnība. Un tādā gadīju-

»

ma…

„lr labāk, ja tāds Dēmostens pastāv. Labi. Pagaidām liksim viņus mierā. Bet uzmani viņus. Un es, protams, mēģināšu kaut kā nomierināt krievus."

Par spīti nelāgajām nojautām un pastāvīgajai nemiera sajūtai Valentīnai patika būt Dēmostenam. Viņas slejas pārpublicēja gandrīz katrs valsts ziņu serviss, un patīkami bija ari vērot, kā viņas pilnvarotā kontos krājas aizvien vairāk un vairāk naudas. Laiku pa laikam viņa ar Pīteru Dēmostena vārdā ziedoja precīzi aprēķinātu summu kādam noteiktam kandidātam vai kādam pasākumam: pietiekami daudz, lai ziedojumam tiktu pievērstu uzmanība, bet ne tik daudz, lai kandidātam liktos, ka viņu mēģina uzpirkt. Viņa saņēma tik daudz vēstuļu, ka viņas kompānija nolīga sekretāri, kas atbildēja uz noteikta tipa vēstulēm viņas vietā. Viņa saņēma smieklīgas vēstules no valstu vadītājiem un starptautiskām amatpersonām — dažreiz naidīgas, dažreiz draudzīgas, bet vienmēr ar diplomātiski pieklusinātu, bet skaidri saskatāmu vēlmi izdibināt Dēmostena patiesos nolūkus. Šīs vēstules viņa lasīja kopā ar Pīteru, dažkārt nespējot apvaldīt smieklus par to, ka šādi cilvēki raksta bērniem un paši to nemaz nenojauš.

Tomēr dažreiz viņai bija kauns par sevi. Tēvs regulāri lasīja Dēmostena rakstus, bet nepievērsa uzmanību Lokam — vismaz nekas par to neliecināja. Pie pusdienu galda viņš bieži vien atklāti sajūsmināj ās par Dēmostena kārtējo sleju, un tas ļoti patika Pīteram:

„Redzi, tas tikai pierāda, ka mēs piesaistām arī vienkāršo cilvēku uzmanību."

Bet Valentīnai likās, ka tas pazemo tēvu. Ja viņš reiz atklās, ka slejas, par kurām viņš nemitējas runāt, visas esmu uzrakstījusi es un ka es pat neticu vismaz pusei tā, ko esmu rakstījusi, viņš būs dusmīgs un jutīsies apkaunots.

Reiz skolā Valentīnai gandrīz gadījās viņiem abiem sagādāt

nopietnas nepatikšanas: vēstures skolotājs lika skolēniem uzrakstīt eseju, kurā būtu salīdzināti divās agrīnās Dēmostena un Loka slejās izteiktie viedokļi. Valentīna, nepadomājusi par sekām, uzrakstīja īpaši spilgtu analītisku darbu, un rezultātā viņai nācās ar grūtībām atrunāt direktori no nodoma publicēt viņas eseju ziņu servisā, kas regulāri publicēja arī Dēmostena slejas. PIters bija ļoti saniknots.

„Tu raksti pārāk līdzīgi Dēmostenam, tavus rakstus nedrīkst publicēt! Man vajadzētu Dēmostenu tagad piebeigt, tevi vairs nav iespējams kontrolēt!"

Par trakošanu vairāk gan viņu biedēja Pītera klusēšana. Kad Dēmostens tika ielūgts piedalīties Prezidenta nākotnes izglītības padomē — grupā, kas nenodarbojās ne ar neko, toties veica to ļoti spoži, — Valentīnai likās, ka Pīters to uztvers kā vienu no viņu uzvarām, bet notika otrādi.

„Noraidi viņu piedāvājumu!" viņš pavēlēja.

„Kāpēc gan lai es to darītu?" viņa jautāja. „Tas nemaz nav grūts darbs, un viņi teica, ka, zinot Dēmostena vēlēšanos palikt anonīmam, visas sanāksmes notiks tīklā. Dēmostens kļūs par respektablu personu, un…"

„Un tu esi sajūsmā, ka tev tas izdosies ātrāk nekā man."

„Pīter, runa nav par tevi un mani, bet gan par Dēmostenu un Loku. Mēs viņus izveidojām, viņi nav īsti. Turklāt šis ielūgums vēl nenozīmē, ka Dēmostens viņiem patīk labāk nekā Loks. Tas nozīmē tikai to, ka Dēmostenam ir daudz vairāk atbalstītāju. Tu labi zināji, ka tā būs. Viņa iecelšana šajā amatā iepriecinās un nomierinās tūkstošiem krievnīdēju un šovinistu."

„Tā nevajadzēja būt! Cieņa un atzinība bija jāiegūst Lokam!"

„Viņš jau ir to ieguvis! Patiesa cieņa ir ilglaicīgāka par varasiestāžu cieņu. Pīter, nedusmojies uz mani vienkārši tāpēc, ka man labi padodas lietas, kuras tu pats man esi licis darīt."

Bet Pīters dusmojās gan — un dienām ilgi. Turklāt viņš pārtrauca konsultēt Valentīnu, un nu viņai pašai bija jāizlemj, ko un par ko rakstīt. Iespējams, viņam likās, ka tādējādi Dēmostena sleju kvalitāte pasliktināsies, taču, ja tā arī bija, neviens neko tādu neievēroja. Un tas, ka viņa nenāca lūgt palīdzību, Pīteru tracināja vēl vairāk. Viņa jau pārāk ilgi bija spēlējusi Dēmostenu, lai nevarētu iztikt bez sufliera.

Un, paplašinoties Valentīnas sarakstei ar citiem politiski aktīviem pilsoņiem, viņa aizvien vairāk uzzināja ko jaunu, kas nebija zināms vienkāršajai tautai. Daži militāro aprindu pārstāvji savās vēstulēs, paši to neapzinoties, laiku pa laikam deva zīmīgus mājienus, un viņai ar Pīteru pakāpeniski izveidojās iespaidīgs un visai biedējošs priekšstats par Otrā Varšavas pakta valstu darbībām. Viņi tiešām gatavojās karam — nežēlīgam un asiņainam karam, kurā būtu iesaistīta visa pasaule. Dēmostens nemaz nekļūdījās, turot aizdomās Varšavas pakta valstis

par Alianses noteikumu neievērošanu.

Dēmostens pamazām sāka it kā dzīvot savu dzīvi. Dažkārt, pabeidzot rakstīt kārtējo sleju, viņa pieķēra sevi domājam līdzīgi Dēmostenam un piekrītot viņa izteiktajiem uzskatiem. Un dažkārt, lasot Loka esejas, Valentīnu sāka kaitināt viņa tuvredzība, viņa nespēja saskatīt, kas patiesībā pasaulē notiek.

Varbūt, izliekoties par kādu citu personu, nav iespējams nesākt tai līdzināties? Viņa domāja un uztraucās par to vairākas dienas un tad, balstoties uz šīm pārdomām, uzrakstīja sleju par politiķiem, kas, izdabājot krieviem, lai saglabātu mieru, kļūst par to pakalpiņiem. Tas bija sāpīgs dzēliens valdošajai partijai, un viņa par to saņēma daudz atzinīgu vēstuļu. Viņa arī pārstāja uztraukties par to, ka noteiktā mērā kļūst par Dēmostenu. Viņš ir gudrāks, nekā mums ar Pīteru likās, viņa nodomāja.

Pēc stundām viņu pie skolas sagaidīja Grafs. Viņš stāvēja, atspiedies pret mašīnu. Viņš bija tērpies civilā un likās vēl vairāk pieņēmies svarā, tāpēc sākumā Valentīna viņu pat neatpazina. Grafs pamāja, un tad viņa atcerējās viņa vārdu.

„Es vairs nerakstīšu nevienu vēstuli," viņa teica. „Man nevajadzēja rakstīt arī to."

„Tad jau tev diez ko nepatik medaļas, vai ne?"

„Ne pārāk."

„Tev jābrauc man līdzi, Valentīna."

„Es nemēdzu tik vienkārši klausīt svešiniekiem."

Grafs pasniedza viņai papīra lapu. Tā bija vecāku parakstīta zīme.

„Tātad jūs neesat svešinieks. Kur mēs brauksim?"

„Uz Grīnsboro — apmeklēt kādu jaunu kareivi, kurš drīz dosies prom."

Viņa iekāpa mašīnā.

„Enderam ir tikai desmit gadu," viņa teica. „Vai tad jūs neteicāt, ka Enders pirmajā atvaļinājumā tiks tikai tad, kad viņam būs sešpadsmit?"

„Viņš izlaida dažas klases."

„Tātad viņam sokas labi?"

,.Pajautāsi viņam pati."

,.Kāpēc tikai es? Kāpēc ne visa ģimene?"

Grafs nopūtās.

,.Enders uz pasauli skatās visai savdabīgi. Mums nebija viegli pārliecināt viņu piekrist satikt pat tevi. Savukārt Pīters un vecāki viņu neinteresē. Dzīve Kaujas skolā bija saspringta.

„Jūs gribat teikt, ka viņš sajucis prātā?"

„Gluži otrādi — viņš ir pats saprātīgākais cilvēks, kādu vien es zinu. Viņš labi saprot, ka viņa vecāki pārāk nealkst atkal uzplēst rētas, kas šo četru gadu laikā jau paguvušas sadzīt. Runājot par Pīteru —

iespēju satikties ar Pīteru mēs pat neapspriedām, tādēļ viņam pat neradās iespēja mūs pasūtīt ellē."

Viņi izbrauca uz Brenta ezera šosejas, un brauciens pa līkumaino ceļu turpinājās gar pašu ezeru, līdz viņi nokļuva pie baltas koka savrupmājas, kas bija uzbūvēta iegarena pakalna galā. No vienas puses tai stiepās Brenta ezers, no otras — kāds cits aptuveni piecus akrus liels ezeriņš.

„Klāt esam," teica Grafs. „SF šo māju nopirka pirms kādiem divdesmit gadiem izsolē. Enders uzstāja, ka jūsu sarunu neviens nedrīkst noklausīties. Es viņam to apsolīju, un, lai jūs justos vēl drošāk, jūs izbrauksiet ezerā ar viņa paša būvētu plostu. Man gan tevi jābrīdina, ka es pēc jūsu sarunas grasos tev uzdot dažus jautājumus. Tev nebūs obligāti jāatbild, bet es ceru, ka tu tomēr to darīsi."

„Man nav līdzi peldkostīma."

„Par to mēs jau esam padomājuši."

..Piešķirsiet man kādu, kas būs aprīkots ar diktofonu?"

„Kāpēc gan lai mēs viens otram kaut nedaudz neuzticētos? Es, piemēram, zinu, kas slēpjas aiz Dēmostena maskas."

Viņu pāršalca spēcīgs baiļu vilnis, bet viņa neko neteica.

„Es to zinu, kopš ierados šeit no Kaujas skolas. Visā pasaulē to zina kādi seši cilvēki. Neskaitot, protams, krievus — kurš gan pateiks, ko zina vai nezina krievi? Bet Dēmostenam nav no mums jābaidās. Dēmostens var uz mums paļauties. Tāpat kā es paļaujos uz Dēmostenu, cerot, ka viņš neizpaudīs Lokam neko par šo dienu. Savstarpēja uzticība un atklātība."

Viņi tik atzinīgi vērtē Dēmostena vai Valentīnu Viginu? Ja pirmo, tad viņa nedrīkst viņiem uzticēties, ja otro — tad varbūt arī drīkst. Tas, ka viņi nevēlējās, lai Valentīna ko atklātu Pīteram, liecināja, ka viņi, iespējams, zina, cik abi ir atšķirīgi. Tiesa, viņa pati vairs nebija pārliecināta, vai zina, kā tad šīs atšķirības izpaužas.

„Jūs sacījāt, ka viņš ir uzbūvējis plostu. Cik ilgi viņš jau ir šeit?"

„Divus mēnešus. Mēs domājām, ka viņš šeit pavadīs tikai dažas dienas, bet, redzi, liekas, ka mācības viņu vairs pārāk neinteresē."

„Ak, tad man atkal jābūt terapeitei."

„Šoreiz mēs nevaram vienkārši pielabot tavu vēstuli. Mums atliek tikai pilnībā paļauties uz tevi. Tavs brālis mums tiešām ļoti, ļoti vajadzīgs. Uz spēles likts cilvēces liktenis."

Šoreiz Valentīna bija gana pieaugusi, lai saprastu, cik draudīgā situācijā ir nokļuvusi pasaule. Un viņa pietiekami ilgi bija izlikusies par Dēmostenu, lai nekavētos pildīt savu pienākumu.

„Kur viņš ir?"

„Pie laivu piestātnes."

„Un kur ir peldkostīms?"

Kad viņa pa pakalna nogāzi tuvojās Enderam, viņš nemāja, un,

kad viņa uzkāpa uz piestātnes laipas, viņš nesmaidīja. Bet viņa tik un tā zināja, ka viņš priecājas viņu redzēt — viņš ne mirkli nenovērsa no viņas skatienu.

„Tu esi lielāks, nekā es tevi atceros," viņa teica. Nekas labāks viņai neienāca prātā.

„Tu arī," viņš atbildēja. „Vēl es atceros, ka tu biji skaista."

«Atmiņas mēdz maldināt."

„Nē. Tava seja nav mainījusies, es tikai neatceros, ko nozīmē „skaists". Labi, ezers mūs gaida."

Viņa ar aizdomām paskatījās uz nelielo plostu.

„Tikai nevajag uz tā stāvēt," viņš paskaidroja. Kā zirneklis, atspiežoties uz purngaliem un pirkstiem, viņš uzrāpās uz plosta.

„Tā ir pirmā lieta, ko es esmu izveidojis pats savām rokām, kopš mēs ar tevi no klucīšiem būvējām pīterizturīgas ēkas."

Viņa iesmējās. Kādreiz viņi izklaidējās, būvējot mājas, kuras nesagruva pat tad, kad no tām tika izņemti it kā paši svarīgākie elementi. Savukārt Pīteram patika šur un tur izņemt pa kādam klucītim, lai celtne būtu tik nestabila, ka nākamais, kas pieskartos, to sagrautu. Pīters bija nelietis, bet visa viņu bērnība savā ziņā centrējās tieši uz viņu.

„Pīters ir mainījies," viņa teica.

«Nerunāsim par viņu," atbildēja Enders.

„Labi."

Viņa uzrāpās uz plosta — bet ne tik veikli kā Enders. Viņš lēnām airējās uz ezera vidu. Viņa ievēroja, ka viņš ir iededzis un izskatās ļoti spēcīgs.

„Spēks nāk no Kaujas skolas. Iedegums — no šī ezera. Es daudz laika pavadu uz ūdens. Peldot ir gandrīz tāda sajūta kā bezsvara stāvoklī. Man pietrūkst bezsvara stāvokļa. Un vēl, kad es esmu ezerā, zeme ap ezeru izliecas augšup."

„Kā bļodā."

„Es esmu dzīvojis bļodā visus pēdējos četrus gadus."

„Un tāpēc mēs tagad esam svešinieki?"

„Vai tad ne?"

„Nē," viņa atbildēja. Viņa pastiepa roku un pieskārās viņa kājai. Tad viņa pēkšņi saspieda viņa celi — tieši tur, kur viņam vienmēr bija kutējis visvairāk.

Bet gandrīz tajā pašā brīdī viņš saķēra viņas roku. Tvēriens bija ļoti ciešs, lai gan viņa plaukstas bija mazākas nekā viņai un rokas — tievākas un smalkākas. Uz mirkli viņš izskatījās bīstams, tad atslābinājās.

„ Ak, jā," viņš teica. ,.Kādreiz tev patika mani kutināt."

„Vairs ne," viņa atbildēja, atlaizdama viņa kāju.

«Peldēsimies?"

Par atbildi viņa atmuguriski ievēlās ūdenī. Ūdens bija tīrs un dzidrs, un tajā, protams, nebija hlora. Viņa kādu brīdi papeldējās, atgriezās uz plosta un atgūlās uz tā. Ap viņu lidinājās lapsene, tad tā nolaidās uz plosta līdzās viņas galvai. Viņa zināja, ka tā tur ir, un parasti viņai būtu bail. Ne šodien. Lai pastaigājas pa plostu, lai nedaudz iedeg saulē tāpat kā es.

Plosts sašūpojās. Viņa pagrieza galvu un ieraudzīja, kā Enders mierīgi ar vienu pirkstu nospiež lapseni.

«Pretīgi radījumi," Enders paskaidroja. „Dzeļ, pirms tiem uzbrūk." Viņš pasmaidīja. „Es esmu šo to iemācījies par apsteidzošiem uzbrukumiem. Es esmu izcils, neviens nevar mani uzvarēt. Es esmu labākais kareivis, kāds viņiem jebkad bijis."

„Tas jau bija gaidāms," viņa atbildēja. „Tu taču esi Vigins."

„Ko tu ar to gribi teikt?" viņš jautāja.

„Ka tu mainīsi pasauli."

Viņa pastāstīja par viņas un Pītera darbību.

„Cik gadu Pīteram tagad ir? Četrpadsmiti Un jau grasās valdīt pār pasauli?"

„Viņš iedomājas sevi esam par Aleksandru Lielo. Un kāpēc gan ne? Un kāpēc gan arī tu ne?"

„Mēs abi nevaram būt Aleksandri."

«Monētas divas puses. Un es — metāls pa vidu."

To sakot, viņa nemaz nejutās par to droša. Pēdējos pāris gados Valentīna tik daudz bija darbojusies kopā ar Pīteru, ka pat nicinot viņu saprata. Savukārt Enders līdz šim eksistēja tikai viņas atmiņās. Mazs, trausls zēns, kam nepieciešama aizsardzība. Ne jau šis iedegušais jaunais vīrietis aukstajām acīm, kurš tik mierīgi ar vienu pirkstu nogalina lapsenes. Varbūt mēs abi esam tādi paši kā Pīters, varbūt vienmēr esam tādi bijuši. Varbūt tikai skaudība mums lika domāt, ka mēs kaut kā atšķiramies.

„Kad viena monētas puse ir uz augšu, otra ir uz leju."

Un pašlaik tu domā, ka tu esi uz leju.

„Viņi grib, lai es tevi uzmundrinātu turpināt mācības."

„Tās nav nekādas mācības — tās ir spēles. Spēles un spēles, un spēles, tikai viņi, kad vien vēlas, maina noteikumus." Viņš pacēla rokas. „Redzi diedziņus?"

„Tu taču vari spēlēties ar viņiem pašiem."

„Tikai tad, ja viņi to vēlas. Tikai tad, ja. viņi zina, ka spēlējas ar mani. Nē, tas ir pārāk grūti. Es vairs negribu piedalīties šajās spēlēs. Tiklīdz es kļūstu laimīgs, tiklīdz man liekas, ka viss nostājies savās vietās, viņi iedur man mugurā dunci. .Kopš es esmu šeit, man regulāri rādās murgi. Es sapņoju, ka esmu kaujas telpā, tikai tur nav bezsvara stāvokļa — viņi rotaļājas ar gravitāciju. Visu laiku maina tās virzienu. Tāpēc es nekad nenokļūstu līdz sienai, uz kuru esmu mērķējis. Nekad

nenokļūstu tur, kur esmu vēlējies nokļūt. Es lūdzos, lai viņi ļauj man nokļūt līdz durvīm, bet viņi mani nelaiž ārā, visu laiku iesūc mani atpakaļ."

Valentīna saklausīja viņa balsī dusmas un pieņēma, ka tās vērstas pret viņu.

«Šķiet, tieši tāpēc te esmu arī es. Lai viņi iesūktu tevi atkal atpakaļ."

„Es nevēlējos tevi satikt."

„Viņi to jau man teica."

„Man bija bail, ka es varbūt joprojām tevi mīlu."

„Es cerēju, ka tu mīli."

„Gan manas bailes, gan tavas vēlmes ir īstenojušās."

„Ender, tā tiešām ir taisnība. Mēs esam jauni, bet mēs neesam bezspēcīgi. Pietiekami ilgi spēlējot pēc viņu noteikumiem, spēle pamazām kļūst par mūsu spēli." Viņa iesmējās. „Es tagad esmu kādā prezidenta komisijā. Pīters par to ir tik dusmīgs…"

„Viņi man neļauj izmantot tiklu. Šeit nav datoru, ja vien neskaita mājsaimniecības ierīces, kas vada drošības sistēmu un regulē apgaismojumu. Aizvēsturiska tehnika. Ierīkota pirms kāda gadsimta, kad vēl ražoja datorus, kam nebija pieejas tīklam. Viņi man atņēmuši manu armiju, viņi man atņēmuši manu datoru, un zini — man nav nekādu iebildumu."

„Droši vien tu pats sev veido izcilu sabiedrību."

„Ne es — atmiņas."

„Varbūt tieši tas arī tu esi — atmiņas."

„Nē. Atmiņas par ko svešu. Par insektoīdiem."

Valentīna nodrebēja, it kā pēkšņi būtu uzpūtis auksts vējš.

„Es vairs neskatos ierakstus par insektoīdiem. Vienmēr viens un tas pats."

„Es tos esmu pētījis stundām. Kā kosmosā pārvietojas viņu kuģi. Tikai šeit, guļot uz plosta ezerā, es aptvēru ko jocīgu: visi ieraksti, kuros cilvēki cīnās ar insektoīdiem tuvcīņā, ir no Pirmās invāzijas laikiem. Visos Otrās invāzijas ierakstos, kur parādās kareivji SF formas tērpos, insektoīdi vienmēr jau ir miruši. Guļ, saļimuši pār vadības paneļiem. Nekādu pretošanās pazīmju. Un nekādu ierakstu no Meizera Rekhema kaujas."

«Varbūt kāda slepenā ieroča dēļ."

„Nē, nē, mani neinteresē, kā viņi tos piebeidza. Mani interesē paši insektoīdi. Es neko par viņiem nezinu, bet kādreiz man ar viņiem būs jācīnās. Man jau daudz ir nācies cīnīties — gan spēlēs, gan pa īstam. Es vienmēr uzvaru — tāpēc, ka es saprotu, kā domā mans pretinieks. No tā, ko viņš dara. Es zinu, ko, viņaprāt, es daru, es zinu, ko grasās darīt viņi paši. Un izmantoju to. Tas man padodas izcili. Saprast, kā un ko domā citi." *■

„Viginu bērnu lāsts," Valentīna pajokoja, lai gan viņu biedēja tas, ka Enders arī viņu varētu izprast tikpat labi kā savus pretiniekus. Pīters viņu izprata vienmēr vai vismaz domāja, ka izprot, bet morālā ziņā viņš bija tik pagrimis, ka viņai nekad nebija kauns, ja viņš uzmināja viņas ļaunākās domas. Bet Valentīna nevēlējās, lai viņu izprastu Enders. Viņa kļūtu pilnīgi kaila viņa priekšā. Viņai būtu kauns.

„Tātad tev liekas, ka tu nespēsi uzvarēt insektoīdus, ja vien neiepazīsi viņus."

„Vēl vairāk. Šeit bezdarbībā es bieži domāju arī pats par sevi. Mēģinu saprast, kāpēc es tik ļoti sevi ienīstu."

„Nē, Ender…"

„Nesaki man — nē, Ender. Man nenācās viegli saprast, ka es sevi ienīstu, bet, tici man, tā tiešām ir. Joprojām. Un es secināju: brīdī, kad es pilnībā izprotu savu ienaidnieku, izprotu viņu pietiekami, lai spētu viņu sakaut, tajā brīdī es viņu arī mīlu. Man liekas, ka ir neiespējami vienlaikus pilnībā izprast un nemīlēt kādu, kā viņš mīl sevi pašu. Un tajā brīdī, kad es viņu mīlu…"

„Tu viņu sakauj."

Uz brīdi viņa vairs nebaidījās tikt saprasta.

„Nē, tu nesaproti. Es viņu iznīcinu. Lai viņš vairs nekad nespētu nodarīt man pāri. Es maļu un maļu, līdz viņa vairs nav."

„Tā, protams, nav."

Nu viņu pārmāca vēl drausmīgākas bailes. Pīters bija kļuvis labāks, bet tu esi padarīts par slepkavu. Monētas divas puses — bet kura ir kura?

„Es esmu pamatīgi ievainojis pāris cilvēku, Valentīna. Es neizliekos."

„Es zinu, Ender."

Kā gan tu ievainosi mani?

„Redzi, par ko es esmu kļuvis, Valentīna?" viņš klusi jautāja. „Pat tev no manis bail."

Un viņš pieskārās viņas vaigam — tik maigi, ka viņai acīs sariesās asaras. Kā viņa liegais pieskāriens, kad viņš vēl bija mazs. Viņa labi atcerējās viņa maigos un nevainīgos pieskārienus.

„Man nav," viņa teica, un tobrīd tā bija taisnība.

„Tev vajadzētu būt."

Nē. Nevajadzētu.

„Ja paliksi tik ilgi ūdenī, tu sasalsi ragā. Vai tevi apēdīs haizivis."

Viņš pasmaidīja.

„Haizivis jau sen iemācījušās likt mani mierā."

Viņš uzrāpās uz plosta; tas sašķiebies applūda ar ūdeni. Auksta straume saslapināja Valentīnas muguru.

„Ender, Pīteram tas izdosies. Viņš ir pietiekami gudrs, lai

nesteigtos, bet viņš noteikti iegūs varu — ja ne tūlīt pat, tad vēlāk. Es nezinu, vai tas būs labi vai slikti. Pīters reizēm ir nežēlīgs, bet viņš zina, kā jāiegūst un kā jānotur vara; un daudz kas liecina, ka, beidzoties karam ar insektoīdiem vai pat vēl nedaudz agrāk, pasaulē atkal iestāsies haoss. Pirms Pirmās invāzijas Krievijas impērija bija ceļā uz varu pār visu pasauli. Ja tā mēģinās atgūt zaudēto…"

„Pat Pīters var būt daudz labāka alternatīva."

„Tu sevī esi atklājis ko iznīcinošu, Ender. Es arī. Pīters šajā ziņā nav nekāds monopolists, lai ko toreiz domāja viņa pārbaudītāji. Un Pīterā ir arī kas radošs. Viņš nav pārāk jauks, bet viņš vairs necenšas iznīcināt visu labo, ko tikai ierauga. Saprotot, ka varu vienmēr iegūst cilvēki, kas pēc tās tiešām kāro, es domāju, ka Pīters nav pats ļaunākais cilvēks, kas varētu nokļūt pie varas."

„Pēc šādām rekomendācijām pat man vajadzētu par viņu balsot."

„.Dažreiz tas izskatās pavisam muļķīgi. Četrpadsmit gadus vecs zēns un viņa mazā māsiņa plāno valdīt pār visu pasauli." Viņa samāksloti iesmējās. „Mēs neesam vienkārši bērni, vai ne? Neviens no mums." „Tu nekad neesi vēlējusies, kaut mēs tādi būtu?"

Viņa pamēģināja iztēloties sevi līdzīgu citām meitenēm, viņa mēģināja iztēloties, kā būtu dzīvot, nejūtoties atbildīgai par visas pasaules nākotni.

„Tas būtu tik neinteresanti."

«Nedomāju vis," viņš atbildēja un izstiepās visā garumā uz plosta, it kā varētu tā palikt uz ūdens mūžīgi.

Nudien — lai ko viņi Kaujas skolā ar Enderu izdarījuši, viņa godkāre bija izsīkusi. Viņš patiešām negribēja pamest šo Saules uzsildīto ūdens bļodiņu.

Nē, viņa nodomāja, nē, viņš tic, ka negrib doties prom no šejienes, bet viņā vēl ir pārāk daudz Pītera. Vai pārāk daudz manis. Neviens no mums nespētu būt laimīgs, ilgi nedarot neko. Vai arī neviens no mums varbūt vienkārši nespētu laimīgi dzīvot viens pats — tikai sevis paša sabiedrībā.

Tāpēc viņa nelika Enderu mierā:

„.Nosauc to vārdu, ko mūsdienās pazīst visa cilvēce."

„ Meizers Rekhems."

„Un kas notiktu, ja nākamajā karā uzvaru gūtu tu — kā Meizers?"

„Meizers Rekhems bija tīrā veiksme. Rezerve. Neviens neticēja viņa spēkiem. Viņš tikai gadījās īstajā vieta īstajā laikā."

„Bet pieņemsim, ka tas izdodas arī tev! Pieņemsim, ka tu sakauj insektoīdus un tavs vārds — tāpat kā Meizera Rekhema vārds — kļūst zināms visai pasaulei."

„Lai kāds cits kļūst slavens. Pīters grib būt slavens, vai ne? Lai tad ari viņš glābj pasauli."

„Es nerunāju par slavu, Ender. Arī par varu ne. Es runāju par

gadījumiem — kā, piemēram, gadījumu ar Meizeru Rekhemu, kam gadījās būt īstajā vietā un īstajā-laikā, lai apturētu insektoīdus."

„Ja es būšu šeit," teica Enders, „tad tur manis nebūs. Būs kāds cits. Lai gadās citi."

Viņa vienaldzīgais tonis saniknoja Valentīnu:

„Es runāju par manu dzīvi, tu egoistiskais izdzimteni!"

Ja arī viņas vārdi Enderu kaut kā aizskāra, viņš to neizrādīja, tikai turpināja gulēt, aizvēris acis.

„Kad tu biji mazs un Piters tevi mocīja, es negulēju malā un negaidīju, kad tevi izglābs mamma vai tētis. Viņi nekad nesaprata, cik PIters patiesībā ir bīstams. Es zināju, ka tev ir monitors, bet arī viņus es negaidīju. Tu zini, ko Pīters darīja ar mani pēc tam, kad es biju iztraucējusi viņam mocīt tevi?"

„Aizveries," Enders čukstēja.

Viņa apklusa: viņš strauji elpoja, viņa zināja, ka tiešām sāpinājusi viņu, ka — gluži kā Pīters mēdza darīt — uzgājusi viņa vārīgāko vietu un tieši tur viņu ievainojusi.

„Es nespēšu viņus uzvarēt," Enders klusi teica. „Kādu dienu es stāvēšu viņiem pretī kā Meizers Rekhems un viss būs atkarīgs tikai no manis, un nespēšu viņus uzvarēt."

„Ja ne tu, Ender, tad nespēs ari neviens cits. Ja tu nevarēsi viņus sakaut, tad viņi būs pelnījuši uzvaru, jo viņi būs izrādījušies stiprāki un labāki par mums. Tā nebūtu tava vaina."

,.Pastāstīsi to mirušajiem."

„Ja ne tu, kurš cits?"

„Jebkurš."

„Neviens, Ender. Klausies. Ja tu mēģināsi, bet zaudēsi, tad tā nebūs tava vaina. Bet, ja tu nemēģināsi un mēs zaudēsim, tad tā pilnībā būs tava vaina. Tu būsi mūs visus nogalinājis."

„Es jau tāpat esmu slepkava."

„Un kas gan cits lai tu būtu? Cilvēku smadzenes neattīstījās, lai viņi varētu mierīgi gulēt uz plostiem ezera vidū. Pirmais, ko viņi iemācījās, bija nogalināt. Un labi vien bija, jo citādi mēs pat nebūtu dzimuši un uz Zemes valdītu tīģeri."

„Es nekad nevarēju uzvarēt Pīteru. Vienalga, ko es teicu vai darīju. Es nekad to nevarēju."

Tātad tomēr Pīters.

„Viņš bija daudz vecāks par tevi. Un stiprāks."

«Insektoīdi arī."

Viņa saprata Endera domu gaitu — vai drīzāk nedomāšanas gaitu. Lai ko viņš uzvarētu, viņš zināja, ka ir kāds, kurš var uzvarēt viņu. Lai ko viņš uzvarētu, viņš zināja, ka īstenībā nav uzvarējis, jo vēl jau bija Pīters, nesakaujamais Piters.

„Tu gribi uzvarēt Pīteru?" viņa jautāja.

„Nē," viņš atbildēja.

„Tad sakauj insektoīdus. Atgriezies mājās, un tad mēs redzēsim, vai vēl kāds atcerēsies Pīteru Viginu. Paskaties viņam acis, kad visa pasaule tevi mīl un godā. Viņam tā būs sakāve, Ender. Tā tu vari viņu uzvarēt."

„Tu nesaproti," viņš teica.

„.Saprotu gan."

„Nē. Es nevēlos sakaut Pīteru."

„Tad ko gan tu vēlies?"

„Es vēlos, lai viņš mani mīl."

Viņa nezināja, ko atbildēt. Cik vien bija zināms, PIters nemīlēja nevienu.

Enders klusēdams turpināja gulēt.

Beidzot Valentīna, nosvīdusi un odu nokaitināta, tuvojoties vakaram, pēdējo reizi ienira ūdeni un tad sāka stumt plostu krastā. Enders nekādi neizrādīja, ka redzētu, ko viņa dara, bet viņa neregulārā elpa liecināja, ka viņš nav aizmidzis. Kad viņi nokļuva krastā, viņa uzrāpās un piestātnes un teica:

„Es mīlu tevi, Ender. Vairāk nekā jebkad iepriekš. Vienalga, lai ko tu izlemtu."

Viņš neatbildēja. Diez vai viņš noticēja. Saniknota uz tiem, kas bija sarīkojuši šo satikšanos, Valentīna kāpa atpakaļ kalnā. Galu galā viņa bija darījusi tieši to, ko viņi bija vēlējušies. Viņa bija mēģinājusi pierunāt Enderu turpināt mācības, un Enders to vēl ilgi viņai nepiedos.

Enders ienāca, vēl nepaguvis nožūt kopš pēdējā niriena ezerā. Ārā bija tumšs, un ari telpā, kur viņu gaidīja Grafs, bija tumšs.

„Mēs varam doties prom tagad?" jautāja Enders.

„Ja vēlies," Grafs atbildēja.

„Kad?"

„Kad tu būsi gatavs."

Enders nomazgājās un apģērbās. Viņš bija paguvis pierast pie civilapģērba, bet joprojām nejutās īsti ērti bez formas tērpa vai kombinezona. Es nekad vairs nevalkāšu kombinezonu, viņš nodomāja. Tas bija paredzēts Kaujas skolas spēlei, un tajā man vairs nevajadzēs piedalīties. Viņš dzirdēja tuvējā

mežā neticami skaļi sisinām circeņus; netālu zem lēni braucošas mašīnas riteņiem čirkstēja grants.

Ko gan viņam vajadzētu paņemt līdzi? Viņš bija palasījis dažas grāmatas no mājas bibliotēkas, taču tās viņš nedrīkstēja ņemt. Vienīgā lieta, kas tiešām piederēja viņam, bija paša būvētais plosts. Arī tam bija jāpaliek.

Tagad telpā, kur viņu gaidīja Grafs, bija iedegtas gaismas. Arī viņš bija pārģērbies — atkal formas tērpā.

Viņi sēdēja mašīnas aizmugurējā sēdeklī. Mašīna līkumoja pa

dažādiem lauku ceļiem, lai nokļūtu lidostā no otras puses.

„Kad cilvēku skaits vēl pieauga," Grafs iesāka, „šeit bija daudz mežu un fermu. Daudz ūdens. Lietusgāzes uztur upes un daudzas pazemes straumes. Zeme ir dziļa, un līdz pat pašai sirdij tā ir dzīva, Ender. Mēs, cilvēki, dzīvojam tikai pa virsu — kā kukaiņi, kas dzīvo uz putām virs mierīga ūdens krasta tuvumā."

Enders klusēja.

„Mēs gatavojam komandierus tā, kā mēs to darām, tāpēc, ka tas ir nepieciešams — viņu domāšanai jānoris noteiktos veidos. Piemēram, nekas nedrīkst novērst viņu uzmanību, tāpēc mēs viņus izolējam. Kā tevi. Turam atsevišķi. Un tas darbojas. Bet, nekad nesatiekoties ar cilvēkiem un nepazīstot Zemi, dzīvojot metāla sienās, kas aiztur kosmosa aukstumu, ir pavisam viegli aizmirst, kāpēc vispār Zemi ir vērts glābt. Kāpēc cilvēce ir tā vērta."

Tad tāpēc tu mani uz šejieni atvedi, domāja Enders. Par spīti visai steigai tu ziedoji trīs mēnešus, lai es iemīlētu Zemi. Jā, izdevās. Visas tavas spēlītes bija veiksmīgas. Arī Valentīna bija tavu spēlišu sastāvdaļa — viņai bija jāatgādina, ka ne jau sevis dēļ man jāturpina mācības. Labi, viņai tas izdevās.

„Es izmantoju Valentīnu," teica Grafs, „un tu mani ienīsti par to, Ender. Bet paturi prātā, ka tas nostrādāja tikai tāpēc, ka tas, kas starp jums pastāv, ir kas īsts, kaut kas patiešām nozīmīgs. Miljardi šādu saikņu starp visiem cilvēkiem. To dēļ tev jācīnās."

Enders pagrieza seju pret logu un vēroja paceļamies un nosēžamies helikopterus un dirižabļus.

Uz SF kosmodromu — Stampijpointu — viņi devās ar helikopteru. Oficiāli kosmodroms bija nosaukts iepriekšējā, jau mirušā hegemona vārdā, bet visi to dēvēja par Stampijpointu — tā sauca mazo un nožēlojamo pilsētiņu, kas bija nolīdzināta līdz ar zemi, kad tika būvēti pievedceļi šīm milzīgajām tērauda un betona salām, kas izraibināja visu Pamliko līci. Apsūnojušie koki bija noliekušies pār ūdeni, it kā grasītos padzerties, un gar krastu strauji aizpeldēja bariņš ūdensputnu. Sāka smidzināt, betons kļuva tumšs un spīdīgs, un robeža starp betona krastu un līci bija grūti izšķirama.

Grafs viņu izveda caur veselu kontrolpunktu labirintu. Viņu pārvietošanos nodrošināja neliela plastmasas lodīte, kuru viņš nēsāja sev līdzi. Viņš ievietoja to īpašās atverēs, un atvērās durvis, un cilvēki cēlās kājās un sveica viņu, ieņēmuši miera stāju, un viņš izņēma lodīti, un viņi devās tālāk. Enders ievēroja, ka sākumā visi raudzījās uz Grafu, bet, pārvietojoties dziļāk kosmodromā, vairāk uzmanības pievērsa viņam pašam. Pirmie pamanīja ļoti nozīmīgu personu, savukārt tie, kas paši bija nozīmīgi, atpazina arī viņa pavadoni.

Tikai tad, kad Grafs nostiprināja drošības jostas sēdeklī blakus Enderam, viņš saprata, ka Grafs lidos viņam līdzi.

„Cik tālu?" Enders jautāja. „Cik tālu jūs dosieties kopā ar mani?

Grafs pasmaidīja.

„Visu ceļu, Ender."

„Esat kļuvis par Komandieru skolas administratoru?"

„Nē."

Tātad viņš bija atbrīvots no amata Kaujas skolā, lai pavadītu Enderu līdz viņa jaunajai mācību vietai. Cik svarīgs tad es īsti esmu? Gluži kā Pīters viņš sev jautāja: un kā es to varētu izmantot?

Viņš nodrebēja un mēģināja domāt par ko citu. Varbūt Pīters fantazēja par varu pār visu pasauli, bet Enders gan ne. Tomēr, atceroties dzīvi Kaujas skolā, viņš saprata, ka, netiecoties pēc varas, viņš to vienmēr tāpat ir ieguvis. Bet viņš nolēma, ka varu viņam nodrošina izcilība — nevis manipulācijas ar cilvēkiem. Par to nav jākaunas. Viņš nekad nav izmantojis varu, lai sāpinātu kādu — izņemot varbūt Bīnu. Un ar Bīnu viss galu galā beidzās labi. Bīns bija kļuvis par viņa draugu un ieņēmis zaudētā Alaja vietu, kurš savukārt iepriekš bija aizvietojis Valentīnu. Valentīnu, kura palīdzēja Pīteram. Valentīnu, kura joprojām mīlēja Enderu, lai kas notiktu. Un, ļaujoties šai domu plūsmai, viņš nonāca atpakaļ uz Zemes, atgriezās stundās, ko bija pavadījis dzidrā ezera vidū, kokiem apaugušu pauguru ielenkts. Tieši tā ir Zeme, viņš domāja. Ne jau lode ar diametru cik tur tūkstoš kilometru, bet gan mežs ar vizuļojošu ezeru vidū, māja, kas paslēpusies aiz pakalna un kokiem, ar zāli apaugusi nogāze, kas ved uz ezeru, lēkājošas zivis un piķējoši putni, kas mēģina noķert kukaiņus, kuri dzīvo uz robežas starp ūdeni un debesīm. Zeme bija nerimstošas sienāžu, vēju un putnu skaņas. Un kādas meitenes balss, kas uzrunāja viņu no tāltālas bērnības. Balss, kas reiz viņu sargāja no briesmām. Balss, kuras dēļ bija vērts atgriezties skolā, pamest Zemi uz vēl četriem vai četrdesmit, vai četriem tūkstošiem gadu — lai tikai tā neapklustu. Pat ja Pīteru viņa mīlētu vairāk.

Endera acis bija aizvērtas, un viņš nebija izdvesis nevienu skaņu — tikai elpojis, bet Grafs bija pasniedzies pāri ejai un pieskāries viņam. Enders izbrīnīts sastinga, un Grafs drīz vien noņēma roku, bet uz brīdi Enderu bija pārņēmusi pārsteidzoša doma: varbūt Grafs viņam jūt līdzi. Nē, tas bija tikai kārtējais rūpīgi aprēķinātais žests. Grafs no maza zēna veidoja komandieri. Droši vien kāds punkts studiju plānā paredzēja līdzjūtīgu žestu.

Pēc pāris stundām kuģis sasniedza SPL pavadoni. Starpplanētu lidojumu pavadonī dzīvoja kādi trīs tūkstoši cilvēku. Skābekli viņiem nodrošināja augi, kas reizē bija arī pārtikas avots, savukārt dzeramais ūdens bija pārstrādāts jau tūkstošiem reižu. Viņi visi šeit dzīvoja, lai apkalpotu velkoņus, kas Saules sistēmā veica visus melnos darbus, un kuģus, kas nogādāja kravas un pasažierus uz Mēnesi vai atpakaļ uz Zemi. Šajā pasaulē Enders jutās kā mājās — grīda te izliecās tieši tāpat

kā Kaujas skolā.

Viņu velkonis bija gluži jauns: SF pastāvīgi norakstīja vecos kuģus un iegādājās jaunus modeļus. Viņu velkonis tikko bija piegādājis milzīgu kravu tērauda, kas bija izgatavots asteroīdu joslā, kur ražošanas kuģis ieguva un pārstrādāja dzelzs rūdu, iznīcinot nelielus asteroīdus. Tērauds bija paredzēts nogādāšanai uz Mēnesi, savukārt velkonim tagad bija pievienotas četrpadsmit baržas. Grafs atkal pavēcināja savu plastmasas lodīti, un baržas ātri vien tika atvienotas. Lai savlaicīgi nokļūtu līdz galamērķim, ko nedrīkstēja atklāt, kamēr velkonis vēl atradās SPL, kuģim vajadzēja uzņemt pamatīgu ātrumu.

„Tas nav nekāds lielais noslēpums," teica kapteinis. „Vienmēr, kad galapunkts nav zināms, tas ir SZL."

Pēc analoģijas ar SPL Enders saprata, ka saīsinājums apzīmē Starpzvaigžņu lidojumu pavadoni.

„Ne šoreiz," atbildēja Grafs.

„Kur tad?"

„SF virspavēlniecība."

„Man nav pieejas informācijai, kur tā atrodas, ser."

„Jūsu kuģis to zina," teica Grafs. „Iedodiet tikai datoram šo te un sekojiet kursam, kādu tas nospraudīs."

Viņš pasniedza kapteinim savu plastmasas lodīti.

„Un man visu laiku jālido aizvērtām acīm, lai tikai es neredzētu, kur mēs atrodamies?"

„Nē, protams, ne! SF virspavēlniecība bāzējas uz Erosa — kādus trīs mēnešus ilga lidojuma attālumā, ja vien mēs pārvietosimies ar maksimālo iespējamo ātrumu. Ko mēs arī, protams, darīsim."

„Eross? Bet man likās, ka pēc insektoīdu uzbrukuma tur viss ir radioaktīvs. Ā… Un kad gan man tika piešķirta pieeja tik augsta līmeņa slepenai informācijai?"

„Nekad. Tiklīdz mēs ieradīsimies, jums, bez šaubām, tiks piešķirts pastāvīgs darbs uz Erosa."

Kapteinis acumirklī saprata teiktā nozīmi — un viņam tā nemaz nepatika.

„Es esmu pilots, jums nav nekādu tiesību izsviest mani uz tās klints! Kuces dēls!"

„Jūsu necienīgos izteikumus augstāka ranga virsniekam šoreiz neņemšu vērā. Atvainojiet, bet man bija pavēlēts lietot ātrāko militāro velkoni, kāds bija pieejams. Kad es ierados, tas izrādījās jūsējais. Nekā personiska. Galvu augšā! Karš varbūt beigsies jau pēc kādiem piecpadsmit gadiem, un tad SF virspavēlniecības atrašanās vieta vairs nebūs noslēpums.

Slarp citu, ja nu jūs esat no tiem, kas mēdz orientēties pēc redzes, tad jums jāzina, ka Eross ir pilnībā aptumšots. Tā albedo ir tikai nedaudz lielāks nekā melnajam caurumam. Jūs to vienkārši nevarēsiet

ieraudzīt."

„Paldies," teica kapteinis.

Spēju ar pulkvedi Grafu runāt laipni viņš atguva tikai pēc kāda mēneša.

Kuģa datora bibliotēka bija diezgan maza, turklāt pamatā paredzēta izklaidei, nevis izglītībai. Tāpēc lidojuma laikā pēc brokastīm un rīta vingrojumiem Enders ar Grafu parasti sarunājās — par Komandieru skolu, par Zemi, par astronomiju un fiziku, par jebko, ko vien Enders vēlējās zināt.

Un vairāk par visu viņš vēlējās uzzināt kaut ko par insektoīdiem.

„Mēs nezinām daudz," Grafs teica. „Mēs nekad neesam sagūstījuši kādu dzīvu eksemplāru. Sagūsti kādu neapbruņotu un dzīvu insektoīdu — viņš, tiklīdz kļūst skaidrs, ka pretošanās vairs nav iespējama, tūlīt pat nomirs. Patiesībā pat par „viņš" mēs nevaram būt droši. Tā vien liekas, ka lielākā daļa insektoīdu kareivju ir sieviešu dzimuma, bet viņu dzimumorgāni ir atrofējušies vai rudimentāri — to mēs nezinām. Vislabāk tev noderētu ziņas par viņu psiholoģiju, bet mums nav bijusi neviena iespēja ar kādu no viņiem sarunāties."

«Izstāstiet visu, ko vien jūs zināt, un varbūt man kaut kas tomēr noderēs."

Grafs tā arī darīja. Insektoīdi būtu varējuši attīstīties arī uz Zemes, ja vien pirms kāda miljarda gadu evolūcija būtu izvēlējusies nedaudz citādu ceļu. Nekādu pārsteigumu molekulu līmenī, un pat ģenētiskais materiāls bija tāds pats. Ne jau tāpat vien cilvēkiem viņi izskatījās pēc kukaiņiem. Lai gan insektoīdu iekšējie orgāni bija daudz sarežģītāki nekā vienkāršiem kukaiņiem un viņiem bija attīstījies arī iekšējais skelets, bet ārējais — gandrīz izzudis, viņu uzbūve vēl spēcīgi atgādināja Senčus, kas varētu būt līdzinājušies Zemes skudrām.

„Bet neuzķeries uz tā," paskaidroja Grafs. „Tas ir apmēram tāpat kā pateikt, ka mūsu senči līdzinājās vāverēm."

„Tas tomēr jau ir kaut kas," Enders teica.

«Vāveres nekad nav būvējušas kosmosa kuģus," turpināja

Grafs. „No riekstu un sēklu vākšanas līdz asteroīdu pārstrādei un Saturna pavadoņu apdzīvošanai tomēr ir kāds ceļš ejams."

Iespējams, insektoīdi uztvēra apmēram tāda paša spektra gaismu kā cilvēki un viņu kuģos un būvēs bija mākslīgais apgaismojums. Viņu antenas gan izskatījās gandrīz rudimentāras. Nekas neliecināja, ka viņiem kaut ko īpašu nozīmētu oža, tauste vai dzirde.

„Mēs, protams, nevaram būt par to pārliecināti. Bet neizskatās, ka viņi saziņai vispār lietotu skaņu.*Pats dīvainākais reiz likās tas, ka uz viņu kuģiem nav nekādu saziņas ierīču. Nekādu radio, nekā, kas varētu raidīt vai uztvert jebkāda veida signālus."

„Bet viņi noteikti sazinās savā starpā. Tas ir redzams videoierakstos — viņi rīkojas saskaņoti."

„Taisnība. Bet viņi sazinās nepastarpināti — prātā. Tas ir pats svarīgākais, ko mēs no viņiem esam iemācījušies. Viņu saziņa noris acumirklī. Gaismas ātrums nav robeža. Kad Meizers Rekhems sakāva viņu floti, ar viņiem visiem bija cauri uzreiz. Acumirklī. Parasta saziņa prasītu daudz vairāk laika. Viņi apstājās — un viss."

Enders atcerējās videoierakstus ar saļimušajiem, bet neievainotajiem insektoīdiem.

„Mēs zinājām, ka sazināties virsgaismas ātrumā ir iespējams. Tas bija jau pirms septiņdesmit gadiem, un, tiklīdz mēs sapratām, ka to tiešām iespējams īstenot, mēs to arī izdarījām. Nejau es, protams, es tolaik vēl nemaz nebiju piedzimis."

„Kā tas ir iespējams?"

„Nav manos spēkos izskaidrot tev filotu fiziku. Un lielākoties tā joprojām ir stipri neskaidra pat gaišākajiem prātiem. Svarīgākais — mēs esam radījuši anzīblu. Oficiāli to dēvē par filotu paralaktisko momentāno komunikatoru, bet kādā vecā grāmatā kāds uzgāja vārdu „anzībls", un tas iegājās. Protams, par šīs ierīces eksistenci zina tikai nedaudzi."

„Tas nozīmē, ka kuģi var sazināties pat tad, ja atrodas katrs savā Saules sistēmas galā," teica Enders.

„Ne tikai," atbildēja Grafs. „Kuģi var sazināties pat tad, ja tie atrodas katrs savā Galaktikas galā. Un insektoīdi to spēj bez jebkādām papildu ierīcēm."

„Tātad par sakāvi viņi zināja jau uzreiz," Enders teica. „Man likās — tā visi teica —, ka viņi uzzināja par zaudējumu karā, iespējams, tikai pēc kādiem divdesmit pieciem gadiem."

„Tas paglābj mūs no panikas," paskaidroja Grafs. „Es tev stāstu lietas, kuras tu, starp citu, nedrīksti zināt, ja grasies pamest SF, pirms beidzas karš."

Enders sadusmots atbildēja:

„)a jūs mani kaut nedaudz pazīstat, tad jums ir skaidrs, ka es protu glabāt noslēpumus."

„Tādi ir noteikumi. Personas, kas jaunākas par divdesmit pieciem gadiem, tiek uzskatītas par nedrošām. Tas ir ļoti netaisnīgi pret daudziem uzticamiem bērniem, bet tas arī samazina iespēju, ka varētu noplūst patiešām svarīga informācija."

„Bet kāpēc galu galā šāda slepenība ir vajadzīga?"

„Tāpēc, ka mēs esam pieņēmuši dažus ļoti riskantus lēmumus, Ender, un nepavisam nevēlamies, lai katrs tīkla lietotājs uz Zemes tos zinātu un apspriestu. Redzi, tiklīdz mūsu rīcībā bija anzībls, mēs savācām kopā visus savus labākos zvaigžņu kuģus un nosūtījām tos uzbrukumā insektoīdu mājas sistēmai."

„Vai tad mēs zinām, kur tā atrodas?"

„Jā."

„Tātad mēs nemaz negaidām Trešo invāziju."

„Mēs esam Trešā invāzija."

„Mēs uzbrūkam viņiem. Neviens to nesaka. Visi domā, ka mūsu milzīgā flote gaida pie komētu joslas."

„Tur nav neviena paša kuģa. Mēs esam diezgan neaizsargāti."

„Ja nu viņi arī ir izsūtījuši floti?"

„Tad mēs esam pagalam. Bet mūsu kuģi neko tādu nav pamanījuši, pilnīgo neko."

„Varbūt viņi padevušies un nodomājuši likt mūs mierā."

„Varbūt. Tu esi redzējis tos videoierakstus. Vai tu liktu uz spēles cilvēces likteni, cerot, ka viņi ir padevušies un nu liks mūs mierā?"

Enders aprēķināja pagājušo laiku.

„Un kuģi ir ceļā jau septiņdesmit gadus."

„Daļa. Citi — trīsdesmit gadus, vēl citi — divdesmit. Tagad mēs ražojam labākus kuģus. Mēs esam iemācījušies nedaudz labāk darboties ar telpu. Ikviens zvaigžņu kuģis, kas tiek pabeigts, tūlīt pat tiek nosūtīts uz insektoīdu pasauli vai viņu priekšposteņiem. Katrs zvaigžņu kuģis ar kreiseriem un iznīcinātājiem kravas vietā tuvojas insektoīdiem. Aizvien lēnāk, jo ir jau gandrīz klāt. Pirmos kuģus mēs sūtījām uz pašiem tālākajiem mērķiem, jaunākos — uz tuvākajiem. Laiku mēs esam aprēķinājuši precīzi. Kuģi ieradīsies kaujas izkārtojumā ar pāris mēnešu starpību. Diemžēl viņu sistēmai uzbruks tieši mūsu primitīvākie un vecākie kuģi. Tiesa, tie ir gana kbi apbruņoti — mums ir daži ieroči, kādus insektoīdi agrāk pat redzējuši nebūs."

„Kad tie īsti būs klāt?"

„Nākamo piecu gadu laikā, Ender. SF virspavēlniecība jau ir gatava. Nepārtraukti tiek uzturēts kontakts ar floti, ar kuģiem viss ir kārtībā, tie ir gatavi cīņai. Mums trūkst tikai komandiera, Ender. Kāda, kas zinātu, ko, pie velna, iesākt, kad tie kuģi sasniegs mērķi."

„Un ja neviens to nezinās?"

,.Darīsim, ko varēsim — ar labāko komandieri, kādu būs iespējams dabūt."

Es, Enders domāja, viņi grib, lai es šo piecu gadu laikā esmu gatavs.

,.Pulkvedi Graf! Es nepagūšu kļūt par komandieri laikus."

Grafs paraustīja plecus.

«Centies, cik vien vari. ja nepagūsi, mēs mēģināsim iztikt ar to, kas būs pie rokas."

Tas Enderu nomierināja — bet tikai uz mirkli:

,.Protams, pašlaik mums pie rokas nav nekā, Ender."

Enders saprata, ka Grafs kārtējo reizi spēlējas. Grib, lai es noticu, ka viss ir atkarīgs tikai no manis, lai tikai es neatslābinātos, lai es rautos pārspēt pats sevi.

Spēle vai ne — tā varēja būt arī patiesība. Un viņš tiešām mēģinās pārspēt pats sevi. To no viņa vēlējās Valentīna. Pieci gadi. Tikai pieci gadi, līdz flote sasniegs mērķi, un es vēl neko nemāku.

„Pēc pieciem gadiem man būs tikai piecpadsmit," Enders teica.

«Gandrīz sešpadsmit," atbildēja Grafs. ..Svarīgākais ir tas, ko tu zini."

„Pulkvedi Graf," viņš sacīja, „viss, ko es vēlos, ir doties atpakaļ un turpināt peldēties ezerā."

«Vispirms uzvarēsim karā," teica Grafs. „Vai arī zaudēsim. Paies kādi daži desmiti gadu, kamēr viņi tiks līdz mums, lai mūs piebeigtu. Māja nekur nebūs pazudusi, un es apsolu, ka tu varēsi peldēties, cik vien uziet."

„Bet man vēl nebūs divdesmit pieci."

„Mēs aplenksim tevi ar bruņotiem sargiem. Militāristi zina, kā šādās situācijās rīkoties."

Viņi abi iesmējās, un Enderam nācās sev atgādināt, ka Grafs tikai izliekas par draugu, ka viss, ko viņš saka un dara, ir meli un krāpšanās, kam jāpārvērš Enders pietiekami efektīvā kaujas mašīnā. Es kļūšu par tieši tādu instrumentu, kāds jums vajadzīgs, Enders domāja, bet es negrasos ļaut sevi muļķot. Es to darīšu tāpēc, ka tāda ir mana izvēle, un ne tāpēc, ka tev būtu izdevies mani apmānīt, glumais izdzimteni.

Velkonis sasniedza Erosu, pirms tas vispār bija ieraugāms. Kapteinis viņiem ekrānā parādīja attēlu redzamās gaismas spektrā, tad pārklāja to ar infrasarkanā diapazona attēlu. Viņi bija praktiski klāt, tikai četru tūkstošu kilometru attālumā, bet Eross, kura diametrs bija tikai divdesmit četri kilometri, bija neredzams, ja vien neatstaroja Saules gaismu.

Kapteinis novietoja kuģi vienā no trim dokiem, kas atradās orbītā ap Erosu. Piezemēties tieši uz Erosa nebija iespējams, jo Erosa gravitācija bija pastiprināta un kravu vilkšanai būvētais velkonis nevarētu to pārvarēt. Kapteinis atvadījās visai aizkaitinātā noskaņojumā, bet Enders ar Grafu priecājās: kapteinim nācās nelabprāt pamest savu velkoni, savukārt Enders ar Grafu jutās kā beidzot no ieslodzījuma atbrīvoti cietumnieki. Kuģī, kas nogādāja viņus uz Erosu, viņi visu laiku, smiedamies kā jukuši, atkārtoja tīši sagrozītus citātus no videofilmām, kuras nepārtraukti bija skatījies kapteinis. Kapteinis saīga vēl vairāk un izlikās aizmidzis. Tad, it kā tikai šajā brīdī tas viņam būtu ienācis prātā, Enders uzdeva Grafam pēdējo jautājumu.

„Kāpēc mēs vispār karojam ar insektoīdiem?"

„Es esmu dzirdējis visdažādākos iemeslus," teica Grafs. „Tāpēc, ka viņu sistēma ir pārapdzīvota un viņiem jākolonizē kāda cita. Tāpēc, ka viņi nevar paciest, ka Visumā vēl citur attīstījies saprāts. Tāpēc, ka

viņi nedomā, ka mēs esam saprātīgi. Tāpēc, ka viņiem ir kaut kāda savāda reliģija. Tāpēc, ka viņi saskatījušies vecas mūsu televīzijas pārraides un nolēmuši, ka mēs esam bezcerīgi vardarbīgi. Un tā tālāk."

„Kam jūs ticat?"

„Tam nav nekādas nozīmes."

„Es tik un tā gribu zināt."

..Acīmredzams, ka viņi cits ar citu sazinās ar domām, Ender. Ko spēj domāt viens, to spēj cits; ko atcefas viens, to spēj atcerēties cits. Kāpēc gan lai viņiem būtu attīstījusies valoda? Kāpēc gan lai viņi mācītos lasīt un rakstīt? Kā gan lai viņi zinātu, kas ir rakstība, ja reiz to ieraudzītu? Vai citādas zīmes, vai skaitļus, vai jebko citu, ko mēs lietojam, lai sazinātos. Runa nav pat par tulkošanu no vienas valodas otrā. Viņiem vispār nav valodas. Mēs izmantojām ikkatru saziņas veidu, kādu vien spējām iedomāties, bet viņiem nav nekādu ierīču, lai viņi vispār varētu uzzināt, ka mēs mēģinām sazināties. Varbūt viņi mēģināja sazināties ar mums domās un nevarēja saprast, kāpēc mēs neatbildam."

„Tātad mēs karojam tikai tāpēc, ka nevaram sarunāties viens ar otru."

„Ja otrs nespēj par sevi neko pastāstīt, tad tu nekad nevari būt drošs, vai viņš nemēģinās tevi nogalināt."

„Ja mēs viņus vienkārši liktu mierā?"

„Ender, ne mēs viņiem uzbrukām — viņi uzbruka mums. Ja viņi būtu gribējuši mūs likt mierā, viņi to varēja darīt pirms simt gadiem, pirms Pirmās invāzijas."

„Varbūt viņi nezināja, ka mēs esam saprātīgi, varbūt…"

„Ender, tici man, par to jau spriests veselu gadsimtu. Atbildi nezina neviens. Un galu galā neizbēgami atliek tikai viena iespēja: ja kādam no mums jāiet bojā, tad, velns lai parauj, lai tie ir viņi. Mūsu gēni nepieļaus citādu lēmumu. Dabā nevar attīstīties suga, kas netiecas izdzīvot. Atsevišķi indivīdi var uzupurēties citu labā, taču visa suga kopumā nekad neizlems ļet bojā. Tātad, ja spēsim, mēs nobeigsim insektoīdus visus līdz pēdējam vai arī viņi nobeigs mūs."

„Es," teica Enders, „esmu par izdzīvošanu."

„Es zinu," atbildēja Grafs. „Tāpēc jau tu esi šeit."

14. Endera skolotājs

„Iztikāt bez liekas steigas, Graf? Ceļš, protams, nav īss, bet triju mēnešu atvaļinājums šķiet nedaudz par garu."

..Negribēju piegādāt bojātu preci."

„Daži vienkārši nezina, ko nozīmē pasteigties. Labi, runa jau ir tikai par pasaules galu. Neņemiet mani vērā. Jums jāsaprot mūsu nemiers. Mēs te regulāri ar anzīblu saņemam ziņojumus no mūsu zvaigžņu kuģiem. Ik dienu mums jādomā par gaidāmo karu. Ja vien tās varētu saukt par dienām. Viņš ir tik mazs."

„Tikai ārēji. Garā viņš ir liels."

„Es ceru, ka viņam ir arī slepkavas instinkts."

„Ir."

„Mēs esam izplānojuši viņam improvizētu mācību kursu. Tas gan, protams, gaida jūsu apstiprinājumu."

«Paskatīšos. Es negrasos izlikties viszinošs, admirāli Čamradžnagar. Es esmu šeit tikai tāpēc, ka pazīstu Enderu. Jums nav ko uztraukties — es nemēģināšu izmainīt jūsu kursu. Tikai tempu."

„Cik daudz mēs varam atļauties mācīt?"

,.Netērējiet laiku starpzvaigžņu ceļojumu fizikai."

„Un kā ar anzīblu?"

„Par to, kā arī par floti, es viņam jau pastāstīju. Es viņam pateicu, ka tā nonāks pie mērķa piecu gadu laikā."

«Izskatās, ka mums nav atlicis pārāk daudz, ko viņam vēl pastāstīt."

„Jūs varat viņu iepazīstināt ar ieroču sistēmām. Tās viņam jāpārzina pietiekami, lai varētu pieņemt gudrus lēmumus."

„Ak, tad mēs tomēr varēsim kaut kā būt noderīgi. Cik jauki. Vienu no pieciem simulatoriem mēs esam rezervējuši tikai viņam vien."

„Kā ar pārējiem?"

„Simulatoriem?"

„Bērniem."

„Jūs esat šeit, lai rūpētos tikai par Enderu Viginu."

„Es vienkārši interesējos. Neaizmirstiet, ka viņi visi ir bijuši mani skolnieki." ».

„Un tagad ir mani. Viņi tiek iesvētīti flotes mistērijās; kuras jums, pulkvedi Graf, kā jau kareivim, nav pazīstamas."

„Tas atgādina garīdzniecību."

„Un Dievu. Un reliģiju. Pat tie no mums, kas vienkārši nodod komandas ar anzīblu, ir iepazinuši starpzvaigžņu lidojumu majestātiskumu. Kā redzu, jums šis misticisms nepatīk. Varat būt drošs, ka šī nepatika tikai atklāj jūsu nezināšanu. Drīz arī Enders Vigins zinās, ko zinu es; viņš dejos liego gara deju starp zvaigznēm, un

diženums, kas slēpjas viņā, uzplauks, uzziedēs, pilnībā atklāsies Visumam. Jums, pulkvedi Graf, ir akmens dvēsele, bet es varu dziedāt akmenim tikpat viegli, cik citam dziedātājam. Jūs varat doties uz savu istabu un iekārtoties."

„Man nav ko iekārtoties — man ir tikai drēbes, kas man ir mugurā."

„Jums nepieder nekas?"

„Mana alga glabājas kontā uz Zemes. Man tā nekad nav bijusi vajadzīga. Vienīgi pērkot civilistu apģērbu atvaļinājuma laikā."

„Neesat materiālists. Un tomēr tik nepatīkami resns. Rijīgs askēts? Kāda pretruna."

«Saspringtās situācijās es ēdu. Turpretī jūs saspringtās situācijās lejat pilnīgas muļķības."

„Man jūs patīkat, pulkvedi Graf. Es domāju, mēs sadzīvosim labi."

„Tas mani pārāk neuztrauc, admirāli Čamradžnagar. Es esmu šeit tikai Endera dēļ. Un neviens no mums nav ieradies šeit jūsu dēļ."

Enders ienīda Erosu jau kopš brīža, kad bija izkāpis no kuģa. Jau uz Zemes ar tās līdzenajām grīdām viņš jutās neērti, bet Eross vispār bija bezcerīgs gadījums. Tas bija aptuveni vārpstiņas formas klints gabals, šaurākajā vietā tikai sešus ar pusi kilometrus biezs. Tā kā visa asteroīda virsma bija ierīkota Saules gaismas uztveršanai un pārvēršanai enerģijā, visi mitinājās nelielās istabās, kas bija savienotas ar tuneļiem, kuri krustām šķērsām stiepās asteroīda iekšpusē. Slēgtas telpas Enderam bija pierasta lieta, taču viņu traucēja tas, ka grīda tuneļos vienmēr liecas uz leju. Jau no paša sākuma Enderu, kad viņš staigāja pa tuneļiem, īpaši tiem, kas apjoza visu Erosu, vienmēr pārņēma reibonis. Tas, ka gravitācija te bija tikai puse no Zemes gravitācijas, nepalīdzēja: sajūta, ka viņš tūliņ, tūliņ kritis, bija nepārvarama.

Arī telpu proporcijas bija nomācošas: griesti, salīdzinot ar istabu platumu, bija pārāk zemi, savukārt tuneļi likās par šauru. Tā nebija mājīga vieta.

Bet visnepaciešamākais bija cilvēku daudzums. Zemes pilsētu izmērus Enders diez cik labi neatcerējās. Optimāls cilvēku skaits, viņaprāt, bija Kaujas skolā, kur viņš pēc izskata pazina ikvienu, kas tur dzīvoja. Bet šajā klints bluķī dzīvoja desmit tūkstoši cilvēku. Lai gan ļoti daudz vietas bija atvēlēts dzīvības uzturēšanas un citām iekārtām, dzīvot saspiesti nenācās. Taču Enderu traucēja tas, ka viņš pastāvīgi atradās nepazīstamu cilvēku ielenkumā.

Viņam netika dota iespēja iepazīties. Viņš bieži redzēja citus Komandieru skolas audzēkņus, taču, tā kā viņš nevienu nodarbību neapmeklēja regulāri, tuvāk viņš tos neiepazina. Laiku pa laikam viņš aizgāja uz kādu lekciju, bet pārsvarā viņu apmācīja atsevišķi viens skolotājs pēc otra, šad tad viņam palīdzēja kāds cits audzēknis, kuru

viņš otrreiz nesatika vairs nekad. Maltītes viņš ieturēja kopā ar pulkvedi Grafu. Atslodzei viņam kalpoja sporta zālē, taču reti kad viņš kādu tur redzēja kaut divreiz.

Viņš saprata, ka atkal tiek izolēts, šoreiz nevis liekot citiem audzēkņiem viņu ienīst, bet gan neļaujot viņiem iedraudzēties. Viņš gan tik un tā nevarētu īpaši sadraudzēties ar kādu — visi audzēkņi, izņemot Enderu, sen jau bija pusaudži.

Tāpēc Enders iegrima mācībās, un tās viņam veicās ātri un labi. Astronavigāciju un militāro vēsturi viņš aprija vienā acumirklī; abstraktā matemātika bija grūtāka, bet, saskaroties ar uzdevumiem par laiku un telpu, viņš atklāja, ka drošāk ir uzticēties intuīcijai, nevis paša aprēķiniem: viņš bieži vien jau uzreiz zināja atrisinājumu, ko pierādīt spēja, minūtēm vai stundām manipulējot ar skaitļiem.

Izpriecai noderēja simulators — pati pilnīgākā videospēle, ko viņš jebkad bija redzējis. Soli pa solim skolotāji un audzēkņi iemācīja viņam ar to apieties. Vispirms, nepārzinot apbrīnojamās spēles iespējas, viņš spēlēja tikai taktikas līmenī, vadot vienu vienīgu iznīcinātāju, meklējot un iznīcinot pretinieku. Datora kontrolētais pretinieks bija viltīgs un spēcīgs: tiklīdz Enders izdomāja un izmantoja kādu jaunu taktisku paņēmienu, pēc brīža dators to vērsa pret viņu pašu.

Spēle risinājās telpiskā hologrāfiskā ekrānā, un viņa iznīcinātāju atainoja sīks gaismas punkts. Pretinieks bija redzams kā citas krāsas gaismas punkts, un viņi dejoja un virpuļoja, un manevrēja kubā, kura malas bija kādus desmit metrus garas. Vadības iespējas bija iespaidīgas. Viņš varēja pagriezt attēlu jebkurā virzienā un vērot to no jebkura leņķa, kā arī pārvietot kuba centru, lai pietuvinātu vai attālinātu cīņas vietu.

Pamazām, viņam aizvien prasmīgāk kontrolējot iznīcinātāja ātrumu, kustības virzienu, orientāciju un ieročus, spēle kļuva sarežģītāka. Varēja trāpīties divi pretinieka kuģi uzreiz, varēja gadīties dažādi šķēršļi, kosmiskie atkritumi; viņam nācās rūpēties par degvielu un munīciju, dators sāka noteikt viņam konkrētus uzdevumus, un tāpēc, lai uzvarētu, viņam bija jāiemācās nenovirzīties no mērķa un paveikt uzdoto.

Kad viņš bija sasniedzis pilnību spēlē ar vienu iznīcinātāju, viņam tika atļauts vadīt četru iznīcinātāju-vienību. Viņš komandēja četrus simulētus pilotus, un tā vietā, lai tikai pildītu datora instrukcijas, taktiku viņš varēja noteikt pats: viņš izlēma, kurš no mērķiem ir vērtīgākais, un deva attiecīgas pavēles savai vienībai. Jebkurā laikā viņš uz īsu brīdi varēja pats uzņemties kāda iznīcinātāja vadību, un sākumā viņš to darīja bieži, taču tādā veidā ātri vien tika iznīcināti pārējie viņa vienības kuģi. Spēlei kļūstot aizvien grūtākai un grūtākai, viņam aizvien vairāk laika nācās veltīt visas vienības vadīšanai. Un tā

viņš uzvarēja aizvien biežāk un biežāk.

Pavadījis Komandieru skolā gadu, viņš bija apguvis visus piecpadsmit simulatora līmeņus — sākot ar atsevišķa iznicinātāja vadīšanu un beidzot ar veselas flotes komandēšanu. Viņš jau sen bija sapratis, ka simulators Komandieru skolā nozīmēja to pašu, ko kaujas telpa Kaujas skolā. Stundām bija sava nozīme, taču īsto apmācību sniedza spēle. Laiku pa laikam viņu spēlējam ieradās vērot citi. Viņi nekad nerunāja — neviens vispār nekad nerunāja, ja vien nebija Enderam jāiemāca kas īpašs. Skatītāji klusi stāvēja un vēroja, kā viņš tiek galā ar sarežģītu simulāciju, un, kad viņš bija pabeidzis spēli, viņi devās prom. Viņš gribēja pajautāt: ko gan jūs darāt? Vērtējat mani? Pētāt, vai man var uzticēt floti? Tikai atcerieties, ka es to neesmu prasījis.

Enders atklāja, ka daudz kas, ko viņš bija iemācījies Kaujas skolā, noderēja, ari darbojoties ar simulatoru. Viņš vienmēr reizi dažās minūtēs pagrieza attēlu citā virzienā, lai nepierastu pie orientēšanās pēc augšas un apakšas, kā arī pastāvīgi vēroja savu pozīciju no pretinieka skatpunkta. Kontrolēt kauju, beidzot nepalaižot garām neko neievērotu, bija patiešām lieliski.

Tajā pašā laikā vadības iespējās nācās ari vilties: datora kontrolētie iznicinātāji bija vien tik spēcīgi, cik noteica pats dators. Viņi nekad neuzņēmās iniciatīvu. Viņiem trūka saprāta. Viņš sāka ilgoties pēc saviem vadu komandieriem, lai varētu tiem uzticēt savas vienības un viņam nebūtu tās vienmēr jāuzrauga pašam.

Pirmā gada beigās viņš uzvarēja ikvienā kaujā un spēlēja tā, it kā simulators būtu viņa ķermeņa daļa. Kādu dienu, pusdienojot kopā ar Grafu, viņš pajautāja:

„Vai tas ir viss, uz ko simulators ir spējīgs?"

„Kas ir viss?"

„Kā tas tagad spēlē. Tas ir viegli, un kādu laiku spēle nav kļuvusi grūtāka."

„Ak tā."

Grafs likās vienaldzīgs. Bet Grafs vienmēr likās vienaldzīgs. Līdz ar nākamo dienu viss mainījās. Grafs bija prom, un viņa vietā Enderam tika piešķirts jauns kompanjons.

Kad Enders no rīta pamodās, viņš jau bija klāt. Tas bija vecs vīrs, kas, sakrustojis kājas, sēdēja uz grīdas. Enders lūkojās uz viņu, gaidīdams, kad viņš sāks runāt. Viņš klusēja. Enders piecēlās, nomazgājās, apģērbās, ļaujot vīram klusēt, cik vien vēlas. Viņš jau sen bija sapratis, ka tad, kad notiek kaut kas neparasts, kad risinās kāda cita plāns, viņš var uzzināt vairāk gaidot, nevis jautājot. Pieaugušie gandrīz vienmēr zaudēja pacietību ātrāk nekā Enders.

Kad Enders bija gatavs doties un piegāja pie durvīm, lai izietu no istabas, vīrs joprojām klusēja. Durvis atvērt nevarēja. Enders uzlūkoja

uz grīdas sēdošo vīru. Viņš izskatījās aptuveni sešdesmit gadus vecs — pilnīgi noteikti pats vecākais cilvēks, ko Enders uz Erosa bija redzējis. Viņa vaigus klāja kādu dienu veci sirmas bārdas rugāji — tikai nedaudz tumšāki par īsi nogrieztajiem matiem. Seja likās viegli iekritusi, un acis iejoza krunciņas. Skatiens likās pavisam apātisks.

Enders pagriezās pret durvīm un vēlreiz pamēģināja tās atvērt.

„Labi," viņš padevies teica. „Kāpēc durvis ir aizslēgtas?"

Vecā vīra skatiens joprojām bija tukšs.

Tātad tā ir spēle, Enders nodomāja. Labi, ja viņi gribēs, lai es eju uz nodarbībām, durvis viņi atslēgs. Ja ne, tad ne. Man vienalga.

Enders necieta spēles, kur noteikumi varēja būt jebkādi un mērķis viņam nebija zināms. Tātad viņš nespēlēs. Un nedusmosies. Atspiedies pret durvīm, viņš izpildīja kādu atslābinošu vingrinājumu, un drīz jutās nomierinājies. Vecais vīrs turpināja viņu bezkaislīgi vērot.

Likās, ka tas velkas stundām. Enders klusēja, vecais vīrs likās mēms. Dažbrīd Enders domāja, vai "tikai tas nav kāds ārprātīgais, kas izbēdzis no slimnīcas uz Erosa un tagad iegrimis savās vājprāta fantāzijās te, Endera istabā. Bet, jo ilgāk tas vilkās, jo ilgāk neviens nenāca un nemeklēja viņu, jo kļuva skaidrāks, ka tas tiek darīts ar nodomu — lai apmulsinātu viņu. Enders nevēlējās tik viegli padoties vecajam vīram. Lai kaut kā nosistu laiku, viņš sāka pildīt dažādus vingrinājumus. Dažus nebija iespējams veikt bez īpašiem trenažieriem, bet citi, it īpaši ar pašaizsardzību saistītie, bija veicami bez jebkādām papildu ierīcēm.

Vingrinājumu laikā viņš pārvietojās pa visu istabu. Viņš praktizēja izklupienus un spērienus. Kāda kustība pietuvināja viņu vecajam vīram — ne pirmo reizi, bet šoreiz vecais strauji izstiepa roku un saķēra Endera kreiso kāju spēriena vidū. Enders zaudēja līdzsvaru un smagi nokrita uz grīdas.

Saniknots viņš acumirklī pielēca kājās. Vecais vīrs joprojām mierīgi sēdēja — sakrustojis kājas, lēni elpodams, it kā pat nebūtu pakustējies. Enders stāvēja cīņas pozā, bet vecā vīra nekustīgums neļāva Enderam uzbrukt. Ko gan iesākt — noraut vecajam vīram galvu, vai? Un tad skaidrot Grafam: ak, vecais man iesita, un man vajadzēja atriebties.

Viņš atsāka vingrinājumus, vecais vīrs turpināja viņu vērot.

Beidzot, noguris un dusmīgs par izniekoto dienu, ieslodzīts paša istabā, Enders devās atpakaļ uz gultu pēc sava datora. Tiklīdz viņš bija noliecies, lai to paņemtu, starp viņa augšstilbiem ietriecās roka un otra saķēra viņu aiz matiem. Acumirklī viņš tika apgriezts otrādi. Viņa seju un plecus vecais vīrs ar celi bija iespiedis grīdā, viņa mugura bija saliekta mokošās sāpēs, bet kājas — stingri satvertas ar roku. Enders bija bezpalīdzīgs — viņš nevarēja izmantot rokas, un viņš nevarēja atbrīvot muguru tā, lai varētu izmantot kājas. Vecajam vīram nebija

vajadzīgas pat divas sekundes, lai pilnībā pieveiktu Enderu Viginu.

„Labi," Enders izdvesa. „Tu uzvarēji."

Vecais vīrs vēl sāpīgāk piespieda ar celi.

„Kopš kura laika," vīrs klusā, griezīgā balsī jautāja, „tev jāpaziņo ienaidniekam, ka viņš ir uzvarējis?"

Enders klusēja.

„Vienreiz es tevi pārsteidzu, Ender Vigin. Kāpēc tu mani nekavējoties uzreiz neiznīcināji? Tikai tāpēc, ka es izskatījos tik miermīlīgs? Tu pagriezies pret mani ar muguru. Muļķis. Tu neko neesi iemācījies. Tev nekad nav bijis īsta skolotāja."

Enders bija sadusmots un nemaz nemēģināja dusmas apvaldīt vai slēpt.

„Man ir bijis pārāk daudz skolotāju, kā gan es varēju zināt, ka jūs patiesībā esat…"

«Ienaidnieks, Ender Vigin," vecais virs čukstēja. „Es esmu tavs pretinieks, pirmais, kas ir gudrāks par tevi. Tikai pretinieks ir īstens skolotājs. Neviens cits, tikai pretinieks tev var pasacīt, ko viņš grasās darīt. Neviens cits, tikai pretinieks spēs apmācīt tevi iznicināt un uzvarēt. Tikai pretinieks atklāj tev tavas vājās vietas. Tikai pretinieks tev atklās, kur viņš ir stiprs. Un spēlē ir tikai viens noteikums: dari viņam visu, ko spēj, un neļauj viņam vērsties pret tevi. No šī brīža tavs pretinieks esmu es. No šī brīža es esmu tavs skolatājs."

Tad vecais virs palaida vaļā Endera kājas. Tā kā viņš joprojām turēja Endera galvu piespiestu pie grīdas, zēns nevarēja izmantot rokas, lai noturētu līdzsvaru, un viņa kājas neciešami sāpīgi un ar skaļu troksni atsitās pret grīdu. Tad vecais vīrs ļāva Enderam piecelties.

Klusi ievaidējies no sāpēm, Enders lēnām savilka kopā kājas. Uz bridi, lai atgūtos, viņš nostājās četrrāpus. Tad viņš zibenīgi izstiepa roku, mēģinādams aizsniegt pretinieku. Vecais vīrs strauji atlēca atpakaļ, un Endera roka saķēra tikai gaisu, bet skolotāja kāja jau triecās pret Endera zodu.

Bet Endera zoda tur vairs nebija. Nometies uz muguras, viņš apgriezās otrādi, un brīdī, kad skolotājs spēriena dēļ bija zaudējis līdzsvaru, Enders iespēra pa vecā vira otru kāju. Viņš krita — bet pietiekami tuvu, lai iespertu Enderam pa seju. Enders nekādi nespēja pagūt saķert skolotāja rokas vai kājas, un pret viņa muguru un rokām nemitīgi triecās sitieni. Enders bija par mazu — viņš nevarēja aizsniegt vecā vīra ķermeni. Beidzot viņam izdevās pavilkties tālāk un aizrāpot līdz durvīm.

Vecais vīrs jau atkal sēdēja, sakrustojis kājas, bet no apātijas vairs nebija ne miņas. Viņš smaidīja.

„Šoreiz jau labāk, zēniņ. Bet lēni. Ar floti gan tev būs jāprot rīkoties ātrāk nekā ar savu ķermeni, citādi, kamēr tu būsi komandieris,

neviens nevarēs justies drošs. Mācība skaidra?"

Enders lēni pamāja ar galvu. Viņam sāpēja visas malas.

„Labi," teica vecais virs. „Tad šādas cīņas mums vairs nebūs vajadzīgas. Iztiksim ar simulatoru. Tagad tavas cīņas programmēšu es, ne dators. Es gādāšu par tava pretinieka stratēģiju, un tev būs jāiemācās ātri saprast, kas pretiniekam padomā. Atceries, zēniņ. Kopš šī brīža pretinieks ir daudz gudrāks par tevi. Kopš šī brīža pretinieks ir stiprāks par tevi. Kopš šī brīža tu vienmēr vari zaudēt."

Vecais vīrs kļuva atkal nopietns.

„Tu vienmēr varēsi zaudēt, Ender, bet tu uzvarēsi. Tu iemācīsies sakaut pretinieku. Viņš tev iemācīs, kā."

Skolotājs piecēlās.

„Šajā skolā vienmēr ir pastāvējusi tradīcija, ka vecāks audzēknis izvēlas kādu jaunāku, un viņi kļūst par biedriem, un vecākais iemāca jaunākajam visu, ko zina. Viņi vienmēr cīnās, vienmēr sacenšas, vienmēr ir kopā. Es esmu izvēlējies tevi."

Vecajam vīram dodoties pie durvīm, Enders ierunājās:

„Jūs esat pārāk vecs, lai būtu skolnieks."

„Neviens nevar būt par vecu, lai mācītos no pretinieka. Es esmu mācījies no insektoīdiem. Tu mācīsies no manis."

Kad vecais vīrs pielika plaukstu pie durvīm, lai tās atvērtu, Enders palēcās un iespēra ar abām kājām viņam pa muguru. Trieciens bija pietiekami spēcīgs, lai Enders atsities piezemētos uz kājām. Vecais vīrs iekliedzās un sabruka uz grīdas.

Tad viņš, turēdamies pie durvju roktura, sāpēs saviebis seju, lēnām piecēlās. Viņš izskatījās, pievārēts, bet Enders uz to nepaļāvās. Bet — par spīti piesardzībai — viņš nepaguva izvairīties no vecā vīra zibenīgā sitiena. Acumirklī viņš attapās guļam uz grīdas netālu no pretējās sienas, viņa deguns un lūpas asiņoja — viņš bija atsities ar seju pret gultu. Viņš pagriezās un ieraudzīja veco vīru stāvam durvīs — salīkušu un saķērušu muguru. Vecais vīrs pasmaidīja.

Enders atsmaidīja.

..Skolotāj," viņš teica, „kā jūs sauc?"

„Meizers Rekhems," vecais vīrs atbildēja un izgāja pa durvīm.

Kopš tā brīža Enders bija vai nu kopā ar Meizeru Rekhemu, vai viens pats. Vecais vīrs runāja reti, bet vienmēr bija klāt — ēdienreizēs, nodarbībās, pie simulatora, naktīs arī viņa istabā. Laiku pa laikam Meizers viņu atstāja, bet vienmēr, kad viņš bija prom, durvis bija aizslēgtas un neviens nenāca, līdz viņš atgriezās. Kādu nedēļu Enders viņu dēvēja par Cietumsargu Rekhemu. Meizers atsaucās uz šo vārdu tāpat kā uz īsto un nekādi neizrādīja, ka tas viņam nepatiktu. Enders drīz vien meta tam mieru.

Situācijai bija arī savas gaišās puses. Meizers rādīja Enderam videoierakstus no senām Pirmās invāzijas kaujām un drausmīgajām SF

sakāvēm Otrās invāzijas laikā — un nevis izveidotus no atsevišķiem, visiem pieejamiem publiskajiem ierakstiem, bet gan veselus un nesagraizītus* Tā kā lielajās kaujās filmēts bija daudz, viņi varēja pētīt insektoīdu taktiku un stratēģiju no daudziem skatpunktiem. Pirmo reizi mūžā skolotājs spēja norādīt uz ko tādu, ko Enders nebija pamanījis pats. Pirmo reizi Enderam nācās saskarties ar patiesi apbrīnas vērtu prātu.

„Kāpēc jūs neesat miris?" Enders viņam jautāja. „Jūs izcīnījāt pēdējo kauju pirms septiņdesmit gadiem. Neizskatās, ka jums ir kaut vai sešdesmit."

«Relativitātes brīnumdarbs," atbildēja Meizers. „Viņi turēja mani šeit divdesmit gadus pēc kara, kaut gan es lūdzos, lai man ļauj komandēt kādu no kuģiem, ko viņi izsūtīja pret insektoīdu mājas planētu un kolonijām. Tad viņi sāka saprast šo to par kareivju rīcību kaujas apstākļos."

„Ko tieši?"

„Tu neesi pietiekami apguvis psiholoģiju, lai saprastu. Pietiks ar to, ka viņi aptvēra, ka, lai arī es nekad vairs nevarēšu komandēt floti, jo būšu miris, kad tā ieradīsies īstajā vietā, es esmu vienīgais, kas saprot par insektoīdiem to, ko es patiešām biju sapratis. Es, viņi apjēdza, esmu vienīgais, kam jebkad izdevies sakaut insektoīdus ar prātu — nevis vienkārši ar veiksmi. Es viņiem biju vajadzīgs, lai apmācītu to, kas varēs komandēt floti."

„Un tāpēc viņi ieslēdza jūs kuģī, paātrināja to līdz pietiekami lielam ātrumam…"

„Un tad es palidinājos apkārt un atgriezos mājās. Gaužām garlaicīgs ceļojums, Ender. Piecdesmit gadu kosmosā. Oficiāli man tie bija tikai astoņi, bet likās piecsimt. Lai tikai es varētu iemācīt nākamajam komandierim visu, ko zinu."

„Un nākamais komandieris būšu es?"

,,'leiksim, tieši uz tevi liktas visas mūsu cerības."

„Tiek gatavoti arī citi?"

„Nē."

„Tad es esmu vienīgā iespēja, vai ne?"

Meizers paraustīja plecus.

«Izņemot jūs. Jūs vēl esat dzīvs. Kāpēc gan ne jūs?"

Meizers pakratīja galvu.

„Kāpēc ne? Jūs jau esat vienreiz uzvarējis."

„Es nevaru būt komandieris pietiekami nopietnu iemeslu dēļ."

«Parādiet, kā jūs sakāvāt insektoīdus, Meizer."

Meizera sejā parādījās noslēpumaina izteiksme.

«Visas pārējās kaujas jūs esat rādījis jau vismaz septiņas reizes katru. Domāju, ka man ir gana skaidrs, kā tikt galā ar redzētajiem insektoīdu paņēmieniem, bet jūs tā arī nekad neesat parādījis, kā tad

patiesībā jūs viņus sakāvāt."

«Šis ieraksts ir pilnīgi slepens, Ender."

«Es zinu. No fragmentiem es varu izveidot aptuvenu kopainu. Jūs ar niecīgajiem rezerves spēkiem un viņu armāda — milzīgie zvaigžņu kuģi un iznīcinātāju spieti. Jūs notēmējat pret kādu kuģi, izšaujat, tas sprāgst. Tad arī ieraksti vienmēr apstājas. Pēc tam redzami vairs tikai kareivji, kas ieņem insektoīdu kuģus un atrod insektoīdus jau beigtus."

Meizers pasmaidīja.

«Un tā skaitās slepenība! Labi, noskatīsimies to ierakstu!"

Videotelpā viņi bija vieni, un Enders ar plaukstas pieskārienu aizslēdza durvis.

«Labi, skatīsimies!"

Ieraksts attēloja tieši to, ko Enders jau bija iztēlojies. Meizera pašnāvnieciskais izrāviens pašā pretinieku armādas sirdī, sprādziens, un tad…

Nekas. Meizera kuģis turpināja kustību, izvairījās no triecienviļņa, manevrēja starp pārējiem insektoīdu kuģiem. Tie nešāva uz viņu. Tie nemainīja kursu. Divi kuģi ietriecās viens otrā un uzsprāga — bezjēdzīga sadursme, kuru varēja novērst ikviens no abiem pilotiem. Bet neviens to pat nemēģināja.

Meizers patina ierakstu uz priekšu.

«Mēs gaidījām trīs stundas," viņš teica. «Neviens nespēja tam noticēt."

Tad SF kuģi pamazām pietuvojās insektoīdu zvaigžņu kuģiem. Jūras kājnieki sāka abordāžu. Ierakstā bija redzami arī savos posteņos mirušie insektoīdi.

«Redzi," teica Meizers, „tu jau zināji visu, kas vien te bija skatāms."

«Kāpēc tā notika?"

«Neviens nezina. Man ir savs viedoklis, bet daudzi zinātnieki uzskata, ka es ne tuvu neesmu speciālists un tāpēc man viedokļa būt nevar." *.

«Jūs uzvarējāt šajā cīņā."

«Man arī likās, ka ar to pietiek, lai es varētu ko pateikt, bet tu taču zini, kā tas ir. Ksenobiologi un ksenopsihologi nevar pieņemt iespēju, ka kaut kāds zvaigžņu kuģa pilots vienkārši uzminējis patiesību un apsteidzis viņus. Es domāju, ka viņi mani ienīst tāpēc, ka, noskatījušies šos ierakstus, bija spiesti visu atlikušo dzīvi pavadīt uz Erosa. Drošībai, kā tu jau zini. Viņi nejutās pārāk laimīgi."

«Pastāstiet!"

«Insektoīdi nerunā. Viņi sazinās cits ar citu domās, un tas notiek acumirklī, tas atgādina filotiskos efektus. Anzīblu. Bet vairākums cilvēku vienmēr domājuši, ka tas nozīmē kontrolētu komunikāciju — tāpat, kā lietojot valodu. Es kaut ko nodomāju, un tu man atbildi. Es

nekad tam neesmu ticējis. Tas, kā viņi kopīgi reaģē uz kaut ko, notiek praktiski nekavējoties. Tu esi redzējis videoierakstus. Viņi nesarunājas un neapspriežas par iespējamajiem rīcības variantiem. Katrs kuģis darbojas kā vienota organisma sastāvdaļa. Tas reaģē tāpat, kā reaģē tavs ķermenis cīņas laikā: atsevišķas daļas automātiski dara visu, kas tām jādara. Viņi nesazinās kā indivīdi ar atsevišķu domāšanu. Visas viņu domas ir vienlaicīgi kopējas visiem."

«Viens indivīds, un katrs insektoīds ir kas līdzīgs rokai vai kājai?"

«Jā. Es nebiju pirmais, kas par to iedomājās, bet es biju pirmais, kas tam ticēja. Un vēl kam citam. Kaut kam tik bērnišķīgam un muļķīgam, ka ksenobiologi, kad es pēc cīņas to pateicu, vienkārši izsmēja mani. Insektoīdi patiešām ir insekti. Viņi līdzinās skudrām un bitēm. Karaliene un strādnieki. Varbūt pirms simtiem miljonu gadu, bet tieši tā viņi sāka attīstīties. Ir pilnīgi skaidrs, ka neviens no insektoīdiem, kurus mēs esam redzējuši, nav bijis spējīgs radīt pēcnācējus. Kāpēc lai, attīstot spēju kolektīvi domāt, viņi nepaturētu karalieni? Un vai karaliene joprojām nebūtu grupas centrs? Kāpēc lai tas jebkad mainītos?"

„Tātad viņus visus kontrolē karaliene."

„Un es to varēju pierādīt. Bet nejau viņiem. Pirmā invāzija bija tikai izlūkgājiens, bet otrā — kolonizēšanas mēģinājums. Izveidot jaunu pūzni vai tamlīdzīgi."

„Un tāpēc viņiem līdzi bija karaliene."

„Te ir videoieraksti no Otrās invāzijas, kur viņi iznīcina mūsu floti pie komētu joslas."

Viņš atvēra vairākus ierakstus un norādīja uz insektoīdu floti.

„Parādi man karalienes kuģi."

Tas bija grūti. Enders ilgi nevarēja to atrast. Insektoīdu kuģi atradās nemitīgā kustībā. Neviens no tiem neizskatījās pēc flagmaņa, pēc flotes nervu sistēmas centra. Bet pamazām, Meizeram atkārtojot ierakstus vēl un vēl, Enders ievēroja, kā visas kustības fokusējas un izplatās no viena centrālā punkta. Tas mainīja atrašanās vietu, bet, pietiekami ilgi skatoties, kļuva skaidrs, ka flotes acis, flotes es, perspektīva, no kuras tiek pieņemti visi lēmumi, ir viens konkrēts kuģis. Viņš norādīja uz to.

„Tu to redzi. Es to redzu. Kopā divi cilvēki no visiem, kas ir redzējuši šo ierakstu. Bet tā ir taisnība, vai ne?"

„Šis kuģis kustas tāpat kā pārējie."

„Viņi zina, ka tā ir vājā vieta."

„Bet jums ir taisnība. Tā ir karaliene. Bet tad jau, jādomā, kad jūs tai tuvojāties, viņiem nekavējoties vajadzēja koncentrēt visus spēkus pret jums. Viņi taču varēja iznīcināt jūs vienā acumirklī."

„Es zinu. To es nesaprotu. Nav jau tā, ka viņi nemēģināja mani apstādināt — viņi šāva uz mani. Bet izskatījās, ka viņi īsti nevar

noticēt, ka es patiešām nogalināšu karalieni, līdz bija jau par vēlu. Varbūt viņu pasaulē karalienes nekad netiek nogalinātas, tikai sagūstītas, tām tikai piesaka šahu un matu. Es izdarīju ko tādu, ko viņi no pretinieka nemaz negaidīja."

„Un, kad nomira viņa, nomira ari visi pārējie."

„Nē, tikai pēkšņi zaudēja intelektu. Pirmajos kuģos, kur mēs iekļuvām, insektoīdi vēl bija dzīvi. Bioloģiski. Bet viņi nekustējās, ne uz ko nereaģēja, pat ne tad, kad mūsu zinātnieki vienu no viņiem uzšķērda, lai paskatītos, vai mēs varam uzzināt par viņiem ko jaunu. Pēc kāda laika viņi visi nomira. Zaudējuši gribu. Kad karalienes vairs nav, nekā nepaliek arī viņu ķermeņos."

„Kāpēc neviens jums netic?" *fc*

„Tāpēc, ka mēs neatradām karalieni."

„Viņa tika iznīcināta pavisam."

„Tāds ir karš. Bioloģija, salīdzinot ar izdzīvošanu, ir otršķirīga. Bet daži no viņiem jau lēnām sāk domāt līdzīgi man. Šajā vietā nav iespējams dzīvot, nepārtraukti nesaskaroties ar pierādījumiem."

„Kādi pierādījumi tad te, uz Erosa, ir?"

«Paskaties apkārt, Ender. Šīs alas nav rakuši cilvēki. Mums, piemēram, patīk augstāki griesti. Šeit Pirmās invāzijas laikā atradās insektoīdu priekšpostenis. Viņi ierīkoja šo vietu, pirms mēs vēl zinājām par viņiem. Mēs dzīvojam insektoīdu pūznī. Bet īres maksu mēs jau esam samaksājuši. Atbrīvojot šīs katakombas no insektoīdiem, gāja bojā tūkstošiem jūras kājnieku. Insektoīdi cīnījās līdz nāvei par katru metru."

Tagad Enders saprata, kāpēc šīs telpas viņam vienmēr bija likušās kaut kādā ziņā nepareizas.

„Es zināju, ka šo vietu nav veidojuši cilvēki."

„Ši bija īsta dārgumu krātuve. Ja viņi būtu zinājuši, ka mēs uzvarēsim pirmajā karā, viņi šo vietu varbūt nemaz nebūtu ierīkojuši. Apieties ar gravitāciju mēs iemācījāmies tikai tāpēc, ka viņi to bija palielinājuši šeit. Efektīvi izmantot zvaigžņu enerģiju mēs iemācījāmies tikai tāpēc;, ka viņi bija aptumšojuši šo planētu. Patiesībā tieši tā mēs viņus atklājām. Trīs dienu laikā Eross pamazām kļuva neredzams mūsu teleskopiem. Mēs aizsūtījām velkoni, lai noskaidro, kāpēc. Noskaidrojām. Velkonis visu laiku pārraidīja mums videosignāius, arī tad, kad insektoīdi ieņēma kuģi un apslepkavoja visu komandu. Pārraides turpinājās visu laiku, kamēr insektoīdi izpētīja kuģi un beidzot izārdīja to pa gabaliem. Tā arī bija viņu kļūda — viņiem saziņai nekad nav bijušas vajadzīgas papildierlces, tāpēc, nogalinājuši apkalpi, viņi neiedomājās, ka kāds viņus vēl varētu novērot."

„Kāpēc gan viņi nogalināja apkalpi?"

„Kāpēc gan ne? Viņiem zaudēt dažus komandas locekļus nozīmē

tik daudz, cik tev — apgriezt nagus. Nekas īpašs. Varbūt viņi domāja, ka ierastā veidā atslēdz mūsu komunikācijas — izslēdzot strādniekus, kas vada kuģi. Nevis nogalinot dzīvas, jutīgas būtnes ar neatkarīgu ģenētisko nākotni. Slepkavība viņiem neko nenozīmē. Tikai karalienes nogalināšana ir īsta slepkavība, jo tikai tā tiek atņemtas attīstības iespējas."

„Tātad viņi nezināja, ko dara."

„Nesāc viņus attaisnot, Ender. Tas vien, ka viņi nezināja, ka nogalina dzīvas būtnes, nenozīmē, ka viņi tās nenogalināja. Mums ir tiesības aizstāvēties, kā vien spējam, un vienīgais veids, kādu mēs zinām, ir nogalināt insektoīdus, pirms viņi nogalina mūs. Domā par to šādi. Visos šajos insektoīdu karos līdz šim viņi ir nogalinājuši tūkstošiem un tūkstošiem dzīvu, domājošu būtņu. Un mēs visos šajos karos esam nogalinājuši tikai vienu."

„Mēs būtu zaudējuši karā, ja jūs nebūtu nogalinājis karalieni, Meizer?"

„Es teiktu, ka likmes būtu trīs pret divi mums par sliktu. Es joprojām esmu pārliecināts, ka es spētu diezgan pamatīgi paretināt viņu floti, pirms viņi mūs piebeidz. Viņi apbrīnojami ātri reaģē uz notikumiem, un viņiem ir milzīgs ugunsspēks, bet dažā ziņā mēs esam pārāki. Katru mūsu kuģi vada saprātīgas būtnes, kas domā patstāvīgi. Katrs no mums ir spējīgs spoži atrisināt konkrētu problēmu. Viņi nespēj atrisināt vairākas problēmas vienlaikus. Insektoīdi domā ātri, bet ne vienmēr viņi ir gudri. Bet mūsu pusē, pat tad, kad daži neticami gļēvi un stulbi komandieri Otrās invāzijas laikā zaudēja nozīmīgās kaujās, daži padotie prata sagādāt insektoīdu flotei pamatīgus zaudējumus."

„Kas notiks, kad mūsu invāzijas spēki nokļūs pie mērķa? Mēs mēģināsim atkal nogalināt karalieni?"

„Ne jau stulbums viņiem līdzēja doties starpzvaigžņu ceļojumos. Šāda stratēģija varēja nostrādāt tikai vienreiz. Es domāju, ka mēs nekad nenonāksim tuvumā kādai karalienei, ja vien mums neizdosies nokļūt pie viņu mājas planētas. Galu galā karalienei, lai vadītu kauju, nemaz nav jābūt kopā ar floti. Karalienei jābūt klāt tikai tad, ja jādzemdē jauni insektoīdi. Otrajā invāzijā pie mums ieradās kolonisti — karalienei bija jāsagādā iedzīvotāji Zemei. Bet šoreiz — nē, tas nestrādās. Mums jāsakauj flote pēc flotes. Un, tā kā resursus viņi iegūst no dučiem zvaigžņu sistēmu, es domāju, viņiem katrā kaujā būs pamatīgs pārspēks."

Enders atcerējās savu kauju pret divām komandām vienlaikus. Un man likās, ka viņi krāpjas. Kad sāksies īstais karš, tā būs visu laiku. Un tur man nebūs vienkārši jāatver pretinieka vārti.

„Mūsu labā darbojas divi faktori, Ender. Mums nav nepieciešams precīzi tēmēt. Mūsu ieroču darbības rādiuss ir ļoti liels."

„Tad mēs neizmantosim raķetes kā Pirmajā un Otrajā invāzijā?"

„Dr. Ierīce ir kas daudz spēcīgāks. Kodolieroči galu galā ir tik vāji, ka reiz tie tika izmantoti pat uz Zemes. Mazo Doktoru nekad nevarētu izmantot uz planētas. Es tiešām vēlos, kaut man tāds būtu bijis Otrās invāzijas laikā."

„Kā tas darbojas?"

„Es nezinu, vismaz ne tik labi, lai varētu pats to uzbūvēt. Divi stari satiekas fokusā, un izveidojas lauks, kurā molekulas vairs neturas kopā. Nevar dalīties elektroniem. Cik labi tu zini fiziku — šajā līmenī?"

„Pārsvarā mēs mācāmies astrofiziku, bet es uztvēru domu."

„Lauks sfēriski izplatās, bet, jo tālāk tas izplatās, jo vājāks kļūst, ja vien ceļā atkal negadās labi daudz jaunu molekulu — tad tas atkal kļūst spēcīgāks un atsāk izplesties. Jo lielāks kuģis, jo spēcīgāks jaunais lauks."

„Tātad — katru reizi, kad lauks iznīcina kādu kuģi, tas rada jaunu sfēru."

„Un, ja viņu kuģi atrodas pārāk tuvu kopā, tas var izraisīt ķēdes reakciju, kas iznicina visus. Tad lauks izdziest, molekulas atkal savienojas kopā un vietā, kur bija kuģis, nu ir milzums drazu ar lielu daudzumu dzelzs molekulu. Nekādas

radioaktivitātes, nekā tāda. Tikai drazas. Vienā kaujā mēs varētu viņus iemānīt tādās lamatās, bet viņi ātri mācīsies un nākamajās reizēs turēsies tālāk cits no cita."

„Tātad Dr. Ierīce nav raķete, izšaut ap stūri to nevar."

„Tieši tā. No raķetēm tagad nebūtu nekādas jēgas. Pirmās invāzijas laikā mēs daudz ko no viņiem iemācījāmies, savukārt viņi mācījās no mums — kā izveidot aizsegvairogu, piemēram."

„Mazais Doktors tiek cauri vairogam?"

„It kā tā nemaz nebūtu. Caur vairogu nevar redzēt, lai varētu notēmēt un fokusēt starus, bet, tā kā aizsegvairoga ģenerators vienmēr atrodas tieši centrā, nepieciešamos aprēķinus veikt ir viegli."

„Kāpēc mani neviens nav apmācījis ar to apieties?"

„Tevi apmāca nepārtraukti. Mēs tikai ļaujam tavā vietā ar to rīkoties datoram. Tavs uzdevums ir atrast visizdevīgāko stratēģisko pozīciju un izvēlēties mērķi. Kuģa datori pratīs notēmēt Doktoru daudz precīzāk nekā tu."

„Kāpēc to sauc par Dr. Ierīci?"

„Kad to izstrādāja, to nosauca par molekulu disasociācijas ierīci. MD ierīce."

Enders joprojām nesaprata.

„M.D. Saīsinājums no Medicianae Doctor, medicīnas doktors. M.D. Ierīce, no tā tad arī Dr. Ierīce. Tas bija joks."

Enderam tas nelikās smieklīgi.

•••

Simulators bija pārveidots. Viņš joprojām varēja mainīt perspektīvu un attēla dziļumu, bet kuģa vadības pults vairs nebija — tās vietā bija jauna vadības pults, kā arī austiņas un neliels mikrofons.

Tehniķis, kas gaidīja viņu pie simulatora, pamācīja, kā lietot austiņas un mikrofonu.

„Bet kā lai es kontrolēju kuģus?" jautāja Enders.

Meizers paskaidroja. Viņam vairs nebūs jākontrolē kuģi.

„Tu esi nokļuvis līdz nākamajai apmācību fāzei. Tu esi ticis galā ar visiem stratēģijas līmeņiem, tagad pienācis laiks komandēt veselu floti. Tāpat kā tu sadarbojies ar vadu komandieriem Kaujas skolā, tagad tu sadarbosies ar eskadriļu komandieriem. Tev ir pakļauti trīs duči komandieru, kas tev jāapmāca. Tev jāattīsta viņu taktikas iemaņas, tev jāpārzina viņu stiprās un vājās puses, tev jāizveido no viņiem vienots spēks."

„Kad viņi ieradīsies?"

„Viņi jau atrodas katrs pie sava simulatora. Sazināties ar viņiem tu varēsi ar mikrofonu un austiņām. Ar jaunajām svirām tu vari regulēt kaujas attēlojumu tā, laLvarētu to vērot no katra eskadriļas komandiera skatpunkta. Tas precīzāk-līdzinās īstiem kaujas apstākļiem, kur tu vari zināt tikai to, kas redzams no taviem kuģiem."

„Kā gan lai es sadarbojos ar komandieriem, nekad tos neredzot?"

„Un kāpēc tev viņi būtu jāredz?"

„Lai zinātu, kas viņi ir, kā viņi domā."

„Kas viņi ir un ko viņi domā, tu uzzināsi no tā, kā viņi darbojas ar simulatoru. Bet tev nevajadzētu par to uztraukties. Viņi dzird tevi jau tagad. Uzliec austiņas, lai varētu dzirdēt viņus."

Enders uzlika austiņas.

„Salaam," atskanēja čuksts.

„Alaj!" teica Enders.

„Un ari es, punduris."

„BIn!"

Un Petra, un Dinks, Trakais Toms, Šens, Suši, Muša Molo, Kārnais Kārbijs, visi labākie skolnieki, ar kuriem vai pret kuriem Enders bija cīnījies, kuriem Enders Kaujas skolā bija uzticējies.

„Es nezināju, ka jūs esat šeit," viņš teica. ,.Nezināju, ka ari jūs lidosiet uz šejieni."

„Viņi mūs moka ar simulatoriem jau trīs mēnešus," paskaidroja Dinks.

„Tu drīz vien sapratīsi, ka es esmu pati labākā taktiķe," teica Petra. „Dinks visādi pūlas turēties man līdzi, bet viņš vēl ir pārāk bērnišķīgs."

Viņi sāka trenēties kopā: eskadriļu komandieriem bija pakļauti atsevišķi piloti, Enderam — eskadriļu komandieri.

Strādājot ar simulatoru, viņi apguva dažādus veidus, kā rīkoties saskaņoti. Dažkārt simulators viņiem piešķīra lielāku floti — tad Enders to sadalīja trīs vai četrās vienībās, kas katra sastāvēja no trim vai četrām eskadriļām. Dažkārt viņiem bija tikai viens bāzes kuģis ar divpadsmit iznīcinātājiem, un tad Enders tos sadalīja trīs vienībās pa četriem kuģiem, izraudzīdams trīs komandierus.

Tā bija izprieca, tā bija spēle. Datora vadītais pretinieks nebija pārāk viltīgs, un viņi — par spīti kļūdām un pārpratumiem — vienmēr uzvarēja. Pēc trīs nedēļu ilgiem treniņiem Enders labi pazina katru komandieri. Dinks prasmīgi paveica plānoto, bet vāji improvizēja. Bīns nemācēja vadīt lielas kuģu formācijas, bet ar vienu kuģi rīkojās tik precīzi kā ar skalpeli, spoži apspēlējot jebkādus datora gājienus. Alajam, kas bija gandrīz tikpat labs stratēģis kā Enders, varēja uzticēt pat pusi flotes, sniedzot tikai vispārīgas instrukcijas.

Jo labāk Enders viņus iepazina, jo ātrāk spēja noteikt katra īsto vietu un jo efektīvāk prata viņus izmantot. Simulatoram pirmoreiz atklājot katru situāciju, Enders uzzināja savas flotes sastāvu un pretinieka flotes izvietojumu. Viņam vajadzēja tikai dažas minūtes, lai izsauktu nepieciešamos eskadriļu komandierus, piešķirtu tiem noteiktus kuģus vai kuģu grupas, kā arī uzdevumus. Pēc tam, kaujas gaitā, viņš visu laiku pārslēdza attēlu no vienas perspektīvas uz citu, dodot padomus un laiku pa laikam, ja radās nepieciešamība, arī pavēles. Tā kā citi kauju varēja redzēt tikai no sava skatpunkta, dažkārt viņa pavēles šķita pavisam nejēdzīgas, bet galu galā viņi iemācījās uzticēties Enderam. Ja viņš pavēlēja atkāpties, viņi atkāpās, zinot, ka vai nu atrodas pārāk atklātā pozīcijā, vai arī atkāpšanās ievilinās pretinieku lamatās. Tāpat viņi zināja, ka, nedodams pavēles, Enders uzticas viņu spējām pašiem izlemt, kā vislabāk rīkoties. Ja kāda kaujas stils nederēja kādai noteiktai pozīcijai, Enders viņu vienkārši novietoja kur citur.

Komandieri viņam uzticējās pilnībā, flote darbojās ātri un uz izmaiņām reaģēja zibenīgi. Trešās nedēļas beigās Meizers parādīja jaunākās kaujas ierakstu no pretinieka perspektīvas.

„Tā jūsu uzbrukumu redzēja pretinieks. Ko tas tev atgādina? Reakcijas ātrums, piemēram?"

„Mčs izskatāmies pēc insektoīdu flotes."

„Jūs esat tai līdzvērtīgi, Ender. Jūs esat tikpat ātri, cik viņi. Un, lūk, paskaties uz to."

Enders vēroja, kā viņa eskadriļas manevrē, vienlaicīgi reaģējot katra uz savu situāciju — Endera virsvadībā, bet riskējot, improvizējot, veicot dažādas māņu kustības, rīkojoties patstāvīgi, kā nekad nebija rīkojusies neviena insektoīdu flote.

„Insektoīdu kolektīvais saprāts ir ļoti spēcīgs, bet tas nespēj koncentrēties uz daudzām lietām vienlaikus. Toties katras tavas

eskadriļas priekšgalā ir asu prātu apveltīts komandieris, un visus viņus kopā vada izcils komandieris. Tātad, kā redzi, tev ir vairākas priekšrocības. Tava nelaime — viņiem vienmēr būs skaitliskais pārsvars, vienmēr, un ar katru kauju pretinieks pazīs tevi aizvien labāk, sapratīs, kā iespējams pret tevi cīnīties, un šīs zināšanas nekavējoties liks lietā."

Enders gaidīja viņa secinājumu.

„Tātad, Ender, tagad mēs sāksim tevi apmācīt. Mēs esam izveidojuši jaunas programmas: dators modelēs situācijas, kādās mēs varētu nonākt, saduroties ar pretinieku. Mēs izmantojam manevru shēmas, kādas novērojām Otrajā invāzijā. Bet tā vietā, lai truli atkārtotu šīs shēmas, pretinieka rīcību vadīšu es. No sākuma tev nāksies sastapties ar vienkāršām situācijām, kur tev jāgūst vieglas uzvaras. Mācies no tām, jo es aizvien būšu soli tev priekšā, es veidošu aizvien sarežģītākas un viltīgākas situācijas, lai katra nākamā uzvara tev padotos grūtāka un grūtāka, lai tu ātrāk sasniegtu savu spēju robežas."

„Un nepārkāptu tām pāri?"

„Nav laika. Tev jāmācās, cik vien ātri iespējams. Kamēr es biju tajā ceļojumā ar zvaigžņu kuģi, lai tikai būtu dzīvs, kad uzrodies tu, nomira mana sieva un mani bērni, un, kad es atgriezos, mani mazbērni bija jau sasnieguši manu vecumu. Man nebija nekā, ko viņiem sacīt. Es esmu atrauts no cilvēkiem, kurus es mīlēju, no visa, ko pazinu, es dzīvoju šajās katakombās un esmu spiests izniekot laiku, mācot vienu skolnieku pēc otra, un katrs no viņiem ir tik daudzsološs, katrs — galu galā — neveiksmīgs vārgulis. Es mācu, mācu, bet neviens nemācās. Arī tu esi ļoti daudzsološs, tāpat kā daudzi

pirms tevis, bet ari tevī var uzdīgt neveiksmes asni. Mans darbs ir tos atrast, iznīcināt tevi, ja vien tas ir manos spēkos, un tici man, Ender, ja tevi vien ir iespējams iznīcināt, es to izdarīšu."

„Tātad es neesmu pirmais."

„Nē, protams, ne. Bet tu esi pēdējais. Ja nemācīsies tu, laika atrast kādu citu mums nebūs. Tāpēc es ceru uz tevi, jo tikai uz tevi vairs var cerēt."

„Kā ar pārējiem? Maniem eskadriļu komandieriem?"

„Kurš no viņiem spēj stāties tavā vietā?"

„ Alajs."

„Ja godīgi?"

Enderam nebija ko atbildēt.

„Es neesmu laimīgs cilvēks, Ender. Cilvēce neprasa mums būt laimīgiem. Tā tikai prasa izcili kalpot. Vispirms izdzīvošana, tad — laime. Es ceru, Ender, ka apmācību laikā tu neapgrūtināsi mani, sūdzoties par garlaicību. Brīvajā laikā izpriecājies, cik vien vari, bet darbam un mācībām jābūt pirmajā vietā, uzvara ir viss — bez tās

nebūs vairs nekā. Kad mana sieva uzcelsies no mirušajiem, Ender, tu varēsi sūdzēties par to, ko šī izglītošanās tev maksājusi."

„Es nemēģinu ne no kā izvairīties."

„Tu mēģināsi, Ender. Jo es, ja vien spēšu, saberzīšu tevi miltos. Es vērsīšu pret tevi visu, ko vien spēšu iedomāties, un žēlastības nebūs, jo, kad tu stāsies pretī insektoīdiem, viņi izdomās ko tādu, ko es nemaz nevaru iedomāties, un just līdzi cilvēkiem viņi vienkārši nespēj."

„Jūs nepārspēsiet mani, Meizer."

„Kāpēc gan ne?"

„Jo es esmu stiprāks par jums."

Meizers pasmaidīja.

„Nu, to mēs vēl redzēsim, Ender."

Kad Meizers viņu pamodināja, vēl pat nebija rīts, pulkstenis rādīja 3.40, un gaitenī, sekojot Meizeram, Enders jutās kā apreibis.

„Kas agri iet gulēt un agri lec augšā," Meizers deklamēja, „tas pusakls mostas un prātiņā vājš."

Endera sapni viņu bija uzšķērduši un pētījuši insektoīdi. Tikai uzšķēržot nevis viņa ķermeni, bet gan atmiņas. Viņi attēloja tās kā hologrammas un mēģināja izprast. Sapnis bija ļoti savāds, un, ejot caur gaiteni uz simulatora telpu, Enders nespēja to aizmirst. Insektoīdi viņu mocīja miegā, Meizers neliks mierā nomodā. Laika atpūtai nebija. Enders piespieda sevi pamosties. Acīmredzot Meizers Endera samalšanu miltos bija domājis nopietni: likt viņam spēlēt, kad viņš ir noguris un samiegojies, bija tik lēts un vienkārša triks, ka Enderam jau vajadzēja ar ko tādu rēķināties. Nu labi, šodien tasviņam neizdosies.

Viņš apsēdās pie simulatora un atklāja, ka eskadriļas viņu jau gaida. Pretinieka vēl nebija, tāpēc viņš sadalīja floti divās armijās un sāka mācību kauju, kurā pats komandēja abas puses, lai pārraudzītu katru komandieri. Sākumā viņi bija lēnīgi, bet drīz vien kļuva sparīgāki un veiklāki.

Pēkšņi kaujaslauks kļuva tukšs, kuģi izzuda un acumirkli viss pārmainījās. Pie tuvākās malas viņi ieraudzīja trīs gaismas iezīmētas cilvēku flotes kuģu kontūras. Katram divpadsmit iznicinātāju. Pretinieks, acīmredzot jau informēts par cilvēku klātbūtni, bija izveidojis sfēru ar vienu kuģi pašā centrā. Enders nebija viegli apmuļķojams — tas nevarēja būt karalienes kuģis. Insektoīdiem bija divreiz vairāk iznicinātāju nekā Enderam, taču viņi bija sagrupējušies pārāk cieši kopā — Dr. Ierīce varēs nodarīt daudz lielākus postījumus, nekā pretinieks gaidīja.

Enders izvēlējās vienu kuģi, lika tam attēlā mirgot un ierunājās mikrofonā:

„Alaj, tas ir tavējais, piešķir Petrai un Vladam iznīcinātājus pēc savas izvēles."

Tad viņš sadalīja pārējos kuģus un iznīcinātājus un no katra kuģa vienu iznīcinātāju rezervēja BInam.

«Aizslīdi gar sienu zem viņiem, Bīn, ja vien viņi nesāk tevi vajāt — ja tā, tad atgriezies drošībā pie rezerves spēkiem. Citādi — novietojies tā, lai varu tevi ātri izsaukt. Alaj, sūti savus spēkus ciešā vienībā pret viņu sfēru. Nešauj, pirms es neesmu licis. Tas ir tikai manevrs."

„Tas būs viegli, Ender," Alajs teica.

«Viegli, bet kāpēc gan neuzmanīties? Es gribu uzvarēt, nezaudējot nevienu kuģi."

Enders sadalīja rezerves divās daļās, kas noteiktā attālumā sekoja Alajam; Bīns vairs nebija redzams, bet Enders laiku pa laikam pārslēdzās uz Bīna perspektīvu, lai zinātu, kur viņš atrodas.

Alajs bija iesācis bīstamu spēli ar pretinieku. Viņa bultas formā sagrupētie spēki nemitīgi zondēja pretinieku izveidoto sfēru. Tiklīdz viņš tai pietuvojās, insektoīdu kuģi atkāpās, gluži kā vilinādami viņu pie centrā esošā kuģa. Alajs ātri aizslīdēja sāņus; insektoīdu kuģi nepārtraukti sekoja viņa manevriem, atkāpdamies, kad viņš bija tuvumā, un atgriezdamies sfēriskajā izkārtojumā, kad viņš bija attālāk.

Māņu kustība, atkāpšanās, straujš lēciens uz citu sfēras punktu, atkal atkāpšanās, atkal māņu kustība — un tad Enders pavēlēja:

«Dodies iekšā, Alaj!"

Kuģiem sākot uzbrukumu, Alajs piezīmēja:

„Tu taču zini, ka viņi vienkārši izlaidīs mani cauri, ielenks un aprīs dzīvu."

„Tikai ignorē to kuģi centrā."

„Kā teiksiet, šef."

Sfēra, protams, sāka sarauties. Enders izsauca rezerves spēkus, un pretinieka kuģi sagrupējās tajā sfēras pusē, kur rezerves spēki atradās vistuvāk.

„Uzbrūc tur, kur viņi sablīvējušies visvairāk!" Enders pavēlēja.

„Tas būtu pretrunā ar visu četrus tūkstošus gadu seno militāro vēsturi," Alajs, sūtīdams savus iznīcinātājus uz priekšu, teica, „Mums jāuzbrūk tur, kur mums būtu skaitliskais pārsvars."

„Šajā simulācijā viņi acīmredzot nezina, uz ko ir spējīgi mūsu ieroči. Tas nostrādās tikai vienreiz, toties būs iespaidīgi. Uguni!"

Alajs izšāva. Simulators reaģēja brīnišķīgi: laukam izplešoties, žilbinoši uzliesmoja vispirms viens vai divi, tad ducis, tad vairākums pretinieka kuģu.

„Turies tālāk!" Enders brīdināja.

Kuģus, kas atradās sfēras otrā pusē, ķēdes reakcija neaizskāra, taču tos nomedīt un iznīcināt bija pavisam viegli. Bīns parūpējās par tiem, kas mēģināja bēgt uz viņa kontrolēto pusi. Kauja bija beigusies. Uzdevums izrādījās vieglāks nekā lielākā daļa iepriekšējo.

Kad Enders to pateica Meizeram, viņš tikai paraustīja plecus.

„Tā bija īsta uzbrukuma simulācija. Jābūt vienai kaujai, kurā viņi nezina, kas mums pa spēkam. Tagad sāksies īstais darbs. Nekļūsti iedomīgs, drīz es apdraudēšu tevi daudz nopietnāk."

Enders ar eskadriļu komandieriem trenējās desmit stundas dienā — bet ne pēc kārtas: pēcpusdienās viņš ļāva tiem pāris stundu atpūsties. Reizi divās trijās dienās notika Meizera pārraudzītās kauju simulācijas, un, kā jau Meizers bija solījis, tās vairs nekad nebija tik vieglas. Pretinieks ātri atteicās no mēģinājumiem ielenkt Enderu un nekad vairs neizvietoja savus spēkus tik cieši kopā, lai varētu nostrādāt ķēdes reakcija. Katru reizi nācās saskarties ar ko jaunu un grūtāku. Dažkārt Endera rīcībā bija tikai viens kuģis un astoņi iznīcinātāji; reiz pretinieks paslēpās asteroīdu joslā; dažreiz viņi bija izvietojuši lamatas — milzu iekārtas, kas eksplodēja, tiklīdz kāda Endera eskadriļa nokļuva tām pārāk tuvu, un bieži vien daļa kuģu tā tika iznīcināti vai pamatīgi bojāti.

‚Tu nevari atļauties zaudējumus!" Meizers pēc kādas kaujas viņam uzkliedza. „īstā kaujā tev vis nebūs iespēju nepārtraukti papildināt floti ar datora pēkšņi uzburtiem iznīcinātājiem! Tu varēsi paļauties tikai uz to, kas tev būs līdzi. Ne uz ko vairāk. Un tagad pamēģini pierast iztikt bez liekiem upuriem."

„Tie nebija lieki upuri," Enders atbildēja. „Es nespēšu uzvarēt, ja, baidoties zaudēt kādu kuģi, nekad neriskēšu."

Meizers pasmaidīja.

„Lieliski, Ender! Beidzot tu esi ko iemācījies. Bet īstā kaujā ko tādu uz tevi izkliegs gan virsnieki, gan — pats briesmīgākais — civilisti. Labi. Ja pretinieks būtu bijis gudrāks, šeit viņš būtu tevi noķēris, un Toma eskadriļa būtu pagalam." . Viņi pārskatīja kaujas ierakstu, lai nākamajā treniņā Enders saviem eskadriļu komandieriem pastāstītu, ko viņam norādījis Meizers, un viņi izdomātu, kā nākamreiz rīkoties labāk.

Jau pirms tam viņiem bija licies, ka ir gatavi, ka spēj darboties saskaņoti kā vienota komanda, bet tagad, saskaroties ar aizvien grūtākiem pārbaudījumiem, viņi cits citam uzticējās vēl vairāk un kaujas kļuva par īstu izpriecu. Viņi atklāja Enderam, ka tie, kas nepiedalās cīņā, nāk uz simulatoru telpām tās vērot. Enders iztēlojās, kā būtu, ja draugi būtu kopā ar viņu — viņi smietos un skaļi sasauktos, dažreiz, nojaušot ko bīstamu, aizturējuši elpu, saspringti klusētu. Dažkārt viņam likās, ka tas tikai traucētu, bet citreiz viņš to vēlējās patiesi no visas sirds. Tik vientuļš viņš nebija juties, pat dienām ilgi guļot ezerā uz plosta. Meizers Rekhems bija viņa sabiedrotais, viņa skolotājs — bet ne draugs.

Taču viņš nevienam nesūdzējās. Meizers bija teicis, ka šeit neviens viņu nežēlos, ka šeit viņa personīgās nelaimes nevienu

neinteresē. Un lielākoties tās neko nenozīmēja ari pašam Enderam. Viņš koncentrējās uz spēli, mēģinot no kaujām iemācīties visu, kas vien iespējams, ņemot vērā ari to, ko insektoīdi varētu būt darījuši, ja būtu izrādījušies gudrāki, un kā viņš tad reaģētu. Nomodā vai miegā — viņš dzīvoja tikai izcīnītajās un nākamajās kaujās, un eskadriļu komandierus viņš pārslogoja tik smagi, ka tas jau izraisīja iebildumus.

„Tu esi pārāk maigs pret mums," Alajs kādu dienu teica. „Kāpēc gan tu samierinies ar to, ka mēs neesam nevainojami un izcili katras nodarbības katrā situācijā? Ja tu turpināsi tā mūs lutināt, mēs vēl nodomāsim, ka tev patīkam."

Daži iesmējās. Enders, protams, uztvēra ironiju, un atbildēja ar ilgu klusuma brīdi. Beidzot atkal ierunādamies, Alaja sūdzību viņš neņēma vērā.

„Atkārtojiet manevru," viņš pavēlēja, „un šoreiz bez sevis žēlošanas."

Un viņi, ne reizi nekļūdīdamies, atkārtoja manevru.

Bet, augot viņu uzticībai pret Enderu kā komandieri, Kaujas skolā nostiprinātā draudzība aizvien pavājinājās. Savā starpā viņi sadraudzējās aizvien ciešāk; savā starpā viņi dalījās cits ar cita noslēpumiem. Enders bija viņu skolotājs un komandieris, tātad viņiem tikpat svešs, cik Meizers, un ari tikpat prasīgs.

Un tā viņi kļuva par aizvien labākiem kareivjiem. Un Enderu neviens netraucēja.

Vismaz, kamēr viņš bija nomodā. Katru nakti viņš iemiga, domājot par simulatoru. Bet naktis viņš domāja par ko citu. Viņš bieži atcerējās Milža trūdošo līķi, taču ne jau kā attēlu sava datora ekrānā. Tas bija īsts, vēl vārās nāves smakas ieskauts. Sapņos daudz kas bija mainījies. Mazo ciemu starp Milža ribām nu bija izveidojuši insektoīdi, un tie viņu drūmi sveicināja — kā gladiatori sveicināja Cēzaru, pirms nogalināja viens otru viņam par prieku. Sapni viņš insektoīdus neienīda, un, lai gan zināja, ka tie no viņa paslēpuši karalieni, viņš nemaz nemēģināja to meklēt. No Milža ķermeņa viņš parasti drīz devās prom,Tin, kad nokļuva līdz spēļu laukumam, bērni, mežonīgi un nikni, jau bija tur; viņi līdzinājās bērniem, kurus viņš patiešām pazina. Dažreiz PIters un dažreiz Bonso, dažreiz Stilsons un Bernārs, bet tikpat bieži šie nežēlīgie radījumi bija Alajs un Šens, Dinks un Petra, dažreiz kāds no tiem bija Valentīna, un sapni arī viņu Enders pagrūda zem ūdens un noslīcināja. Valentīna ieķērās viņa rokās, cīnījās pretī, līdz pārstāja kustēties. Enders izvilka viņu no ezera uz plosta, un tur nu viņa gulēja nāves izkropļotu izteiksmi sejā. Viņš iekliedzās un raudāja, atkārtodams atkal un atkal, ka tā bija tikai spēle, spēle, viņš tikai spēlēja…

Tad Meizers Rekhems viņu pamodināja.

„Tu miegā kliedzi," viņš teica.

..Atvainojiet," atbildēja Enders.

„Nekas. Laiks kārtējai kaujai."

Temps pieauga. Tagad ik dienu norisinājās divas kaujas, un nodarbībām Enders atvēlēja pavisam maz laika. Kad pārējie atpūtās, viņš pētīja iepriekšējo spēļu ierakstus, mēģinot atklāt savas vājās vietas un mēģinot uzminēt, kas viņu gaida nākamajās kaujās. Dažreiz viņš bija pilnībā gatavs stāties pretī pretinieka jaunajiem paņēmieniem, dažreiz — ne.

„Es domāju, ka jūs krāpjaties," kādu dienu Enders paziņoja Meizeram.

„Ak tā?"

„Jūs varat novērot manas nodarbības. Redzēt, ar ko es darbojos. Liekas, jūs esat gatavs uz jebko, ko vien es izdomāju."

„Gandrīz viss, ar ko tev nākas saskarties, ir datora simulācijas," Meizers atbildēja. „Dators ir ieprogrammēts reaģēt uz taviem paņēmieniem tikai pēc tam, kad tu tos esi lietojis kaujā."

‚J'ad krāpjas dators."

„Tev vajag vairāk miega, Ender."

Bet viņš nevarēja aizmigt. Ar katru nakti viņš aizvien ilgāk un ilgāk gulēja nomodā un miegs kļuva aizvien nemierīgāks. Naktīs viņš bieži pamodās. Viņš nebija drošs, vai mostas, lai vairāk domātu par spēli vai arī aizbēgtu no sapņiem. Likās, ka miegā kāds viņu dzenā pa visnepatīkamākajām atmiņām un liek tās pārdzīvot vēlreiz gluži kā īstenībā. Sapņi bija tik reālistiski, ka dienas sāka aizvien vairāk līdzināties sapņiem. Viņš sāka uztraukties, ka vairs nespēs domāt pietiekami skaidri, ka būs pārāk noguris, lai spēlētu. Vienmēr, spēlei sākoties, tās spriedze viņu uzmundrināja, bet, ja viņa prāta spējas kļūs vājākas, viņš domāja, vai viņš maz to pamanīs?

Un likās, ka tās patiešām pavājinās. Vairs nebija tādas kaujas, kurā viņš nezaudētu vismaz dažus iznīcinātājus. Vairākas reizes pretiniekam izdevās viņu pārspēt viltībā, atklājot aizvien jaunas viņa vājās vietas; citreiz pretiniekam nemitīgās kaujās izdevās novest viņu līdz tādam spēku izsīkumam, ka uzvaru noteica drīzāk veiksme, nevis laba stratēģija. Meizers tad ar nicīgu izteiksmi sejā pārskatīja spēles ierakstu.

„Paskaties," viņš mēdza teikt, „to tev nevajadzēja darīt."

Un Enders turpināja nodarbības ar saviem komandieriem. Viņš mēģināja uzturēt labu kaujas garu, taču reizēm jutās vīlies — viņiem bija savas vājās vietas, viņi dažkārt pieļāva kļūdas.

„Dažreiz mēs kļūdāmies," Petra reiz viņam pačukstēja. Tas bija lūgums pēc palīdzības.

„Un dažreiz ne," Enders viņai atbildēja. Ja kāds viņai palīdzēs, tad nejau viņš. Viņš ir skolotājs, draugus lai viņa meklē starp pārējiem.

Tad pienāca kauja, kas beidzās gandrīz ar katastrofu. Petra bija

aizvedusi savus spēkus pārāk tālu, tie tika atklāti, un, kad viņa to aptvēra, Enders bija aizņemts ar ko citu. Vienā mirklī viņa zaudēja visu — izņemot divus kuģus. Enders to pamanīja un pavēlēja viņai pārvietot tos noteiktā virzienā, bet viņa neatbildēja. Kuģi palika stāvam uz vietas, un arī tiem draudēja tūlītēja bojāeja.

Enders uzreiz saprata, ka nodarbinājis viņu pārāk smagi — tā kā viņa bija tik izcila, Enders lika viņai piedalīties kaujās daudz biežāk un daudz atbildīgākās pozīcijās nekā gandrīz visiem pārējiem. Bet viņam nebija laika uztraukties par Petru vai arī justies vainīgam par viņai nodarīto. Atlikušos divus iznīcinātājus viņš nodeva Trakā Toma rīcībā un mēģināja kaut kā glābt situāciju. Petrai bija uzticēta izšķiroša pozīcija, un tagad Endera plānotā stratēģija bija kļuvusi bezjēdzīga. Ja pretinieks būtu bijis mazāk steidzīgs un nedaudz veiklāks, izmantojot šo pēkšņi radušos situāciju, Enders būtu zaudējis. Bet Šenam izdevās notvert daļu pretinieku pietiekami ciešā grupā, lai iznīcinātu tos ar vienu ķēdes reakciju. Trakais Toms caur pārrāvumu iesūtīja abus savus iznīcinātājus dziļāk pretinieka pozīcijās, nodarot insektoīdiem pamatīgus postījumus. Lai gan viņa un Šena kuģi beigās tika iznīcināti, Muša Molo tika galā ar pārējiem pretinieka kuģiem, nodrošinādams viņiem uzvaru.

Kad kauja bija beigusies, Enders dzirdēja Petru kliedzam, mēģinot tikt pie mikrofona.

„Pasakiet viņam, ka man žēl, ka es vienkārši biju nogurusi, es nespēju padomāt, tas arī viss, pasakiet Enderam, ka man žēl…"

Vairākus nākamos treniņus viņa izlaida, un atgriezusies viņa vairs nebija ne tik ātra, ne tik drosmīga kā agrāk. Daudzas no īpašībām, kas viņu darīja par labu komandieri, bija zudušas. Tagad Enders viņu varēja izmantot vairs tikai vienkāršiem, stingri kontrolētiem uzdevumiem. Viņa nebija inuļķe. Viņa zināja, kas noticis. Bet viņa zināja arī to, ka Enderam nebija citas iespējas, un pati to viņam arī pateica.

Taču viņa, nebūt ne vājākā no eskadriļu komandieriem, bija salauzta. Tas bija brīdinājums: viņš nedrīkst pārslogot savus komandierus tā, ka viņi to vairs nevar izturēt. Tagad tā vietā, lai izmantotu komandierus, kad vien ievajagas, Enderam bija jārēķinās ar to, cik bieži viņi ir piedalījušies kaujās. Bija jāļauj viņiem atpūsties, un tas nozīmēja, ka dažkārt kaujās bija jāpaļaujas uz komandieriem, kam viņš uzticējās nedaudz mazāk. Samazinot spiedienu uz komandieriem, viņš . palielināja spiedienu pats uz sevi.

Kādu nakti viņš pamodās no sāpēm. Uz spilvena bija asinis, mutē — asiņu garša. Pirksti sāpīgi pulsēja. Viņš saprata, ka miegā kodījis pats savu roku. Asinis vēl turpināja tecēt.

„Meizer!" viņš iesaucās. Rekhems pamodās un nekavējoties izsauca ārstu.

Kad ārsts bija apkopis ievainojumu, Meizers teica:

„Man vienalga, cik tu ēd, Ender, bet ar paškanibālismu no skolas ārā netiksi."

„Es biju aizmidzis," Enders atbildēja. „Un es negribu pamest Komandieru skolu."

„Labi."

„Citi. Tie, kam neizdevās…"

„Par ko tu runā?"

„Pirms manis. Tie jūsu skolnieki, kas netika galā ar treniņiem. Kas ar viņiem notika?"

„Viņi netika galā un viss. Mēs nesodām tos, kuriem neizdodas. Viņiem vienkārši viss ir beidzies."

„Kā Bonso."

„Bonso?"

„Viņu aizsūtīja uz mājām."

„Ne kā Bonso."

„Kā tad? Kas ar viņiem notika? Kad viņi salūza?"

„Kāda tam nozīme, Ender?"

Enders neatbildēja.

„Neviens no viņiem nesalūza šajā punktā, Ender. Ar Petru tu pieļāvi kļūdu. Viņa atgūsies. Bet Petra ir Petra, un tu esi tu."

„Daļa no manis ir viņas — tas, ko viņa no manis izveidoja."

„Tu nesalūzīsi, Ender. Ne tik agri. Tev ir bijuši šādi tādi sarežģījumi, bet tu vienmēr esi uzvarējis. Tu vēl nezini, kādas ir tavu spēju robežas, bet, ja tu tās esi sasniedzis jau tagad, tad tu esi daudz vājāks, nekā es biju domājis."

„Vai viņi mirst?"

„Kas?'"

„Tie, kas salūst."

„Nē, viņi nemirst. Ak, kungs, puisīt, tā taču ir tikai spēle."

„Es domāju, ka Bonso ir miris. Pagājušajā naktī es par viņu sapņoju. Es atcerējos, kā viņš skatījās uz mani, kad es ar galvu ietriecos viņa sejā. Man liekas, ka viņa degunam vajadzēja ietriekties smadzenēs. No acīm viņam tecēja asinis. Man liekas, viņš jau tobrīd bija miris."

„Tas bija tikai sapnis."

„Meizer, es negribu turpināt sapņot par tādām lietam. Man ir bail gulēt. Es visu laiku domāju par ko tādu, ko es nemaz nevēlos atcerēties. Es redzu visu dzīvi gluži kā nofilmētu, it kā kāds gribētu, lai es vēlreiz izjustu visdrausmīgākos brīžus savā dzīvē."

„Mēs tev nevaram piedāvāt nekādas zāles, ja tu cerēji uz to. Man žēl, ka tev rādās slikti sapņi. Turpmāk naktīs gaismu atstāsim ieslēgtu?"

, „Neņirgājieties par mani!" Enders iesaucās. „Man bail, ka es jūku

prātā."

Ārsts bija ticis galā ar pārsēju. Meizers ļāva viņam doties prom, un viņš aizgāja.

„Tu patiešām baidies par to?"

Enders padomāja, bet nejutās pārliecināts.

„Sapņos," Enders teica, „es nekad īsti nezinu, vai patiešām esmu es pats."

,.Savādi sapņi ir tāds kā drošības ventilis, Ender. Pašlaik tu pirmo reizi mūžā esi pakļauts nelielam spiedienam. Tavs ķermenis tikai meklē ceļus, kā atgriezties līdzsvarā, tas arī viss. Tu esi liels zēns. Laiks pārstāt baidīties no tumsas."

„Labi," Enders atbildēja. Viņš nolēma nekad vairs nerunāt ar Meizeru par saviem sapņiem.

Pagāja diena pēc dienas, kauja pēc kaujas, līdz rutīna pārvērtās par pašiznīcināšanos. Viņam parādījās sāpes kuņģī. Viņam lika ievērot diētu, bet drīz vien ēstgriba pazuda vispār.

„Ēd!" teica Meizers — un Enders mehāniski iebāza ēdienu mutē. Bet, ja neviens viņam nelika ēst, viņš neēda.

Vēl divi eskadriļu komandieri sabruka tāpat kā Petra, un spiediens uz pārējiem palielinājās. Tagad jau kaujās pretiniekam bija trīskāršs vai četrkāršs pārsvars, un, situācijai kļūstot sarežģītākai, pretinieks bija iemācījies ātrāk atkāpties, un līdz ar to kaujas ievilkās aizvien garākas un garākas. Dažreiz tās ilga pat stundām. Enders sāka nomainīt eskadriļu komandierus jau kaujas laikā, ļaujot nogurušajiem atpūsties un to vietā izsaucot citus, kas vēl bija moži un atpūtušies.

„Zini," Bīns, pārņemot vadību pār Suši atlikušajiem iznīcinātājiem, reiz ieteicās, „šī spēle vairs nemaz nav tik interesanta kā agrāk."

Tad kādu dienu treniņa laikā, kad Enders dresēja savus eskadriļu komandierus, telpa pēkšņi kļuva tumša un viņš pamodās asiņainu seju — bija atsities pret vadības pulti.

Viņu aiznesa līdz gultai, un trīs dienas viņš bija smagi slims. Sapņos viņš redzēja dažādas sejas, bet tās nebija īstas, un viņš to apzinājās. Viņam likās, ka dažreiz viņš redz Valentīnu, dažreiz — Pīteru, dažreiz — draugus no Kaujas skolas un dažreiz

— insektoīdus, kas viņu uzšķērž. Vienreiz viņš gluži kā dzīvu ieraudzīja pulkvedi Grafu — pārliekušos pār viņu, kaut ko klusi čukstam, gluži kā mīlošu tēvu. Bet tad viņš pamodās, un viņam līdzās bija tikai viņa ienaidnieks, Meizers Rekhems.

„Es esmu pamodies," Enders teica.

„Es redzu," Meizers atbildēja. «Pietiks gulēt. Tev šodien kauja."

Un Enders piecēlās, cīnījās, uzvarēja. Bet otras kaujas todien nebija, un viņam atļāva iet gulēt āgrāk. Rokas viņam trīcēja, it kā viņš būtu pārsalis.

Tonakt viņam likās, ka sajūt kādu maigi pieskārāmies. Līdzjūtīgi un liegi. Viņš sapņoja, ka dzird sarunu.

„Jūs neesat bijis diez ko labs pret viņu."

„Tas nebija mans uzdevums."

„Cik ilgi viņš izturēs? Viņš lūst."

«Pietiekami. Mēs jau esam gandrīz galā."

„Tik ātri?"

„Pāris dienas, un viņš to būs paveicis."

„Kas ar viņu būs, ja viņš jau tagad ir šādā stāvoklī?"

„Viss būs kārtībā. Pat šodien viņš cīnījās labāk nekā jebkad."

Sapnī balsis atgādināja pulkvedi Grafu un Meizeru Rekhemu. Bet tādi jau sapņi ir: tajos var notikt visneticamākās lietas. Viņam likās, ka dzird vienu no balsīm sakām:

„Es nevaru to izturēt, paskaties, kas ar viņu notiek."

Un otra balss atbildēja:

„Zinu. Es arī viņu mīlu."

Un tad tēli pārvērtās par Valentīnu un Alaju, un viņi apglabāja Enderu; virs viņa kapa izauga kalns, viņš izžuva, un viņā iemitinājās insektoīdi — nu viņš līdzinājās Milzim.

Viss — tikai sapņi. Ja kāds viņu mīlēja vai juta viņam līdzi — tad tikai sapnī.

Viņš pamodās, atkal cīnījās un atkal uzvarēja. Tad viņš atkal devās gulēt un atkal sapņoja, un atkal pamodās, un atkal uzvarēja, un atkal gulēja, un starpību starp nomodu un miegu viņš īsti vairs nesaskatīja. Un neuztraucās par to.

Nākamā diena viņam bija pēdējā Komandieru skolā, lai gan viņš pats to vēl nezināja. Kad viņš pamodās, Meizera Rekhema istabā nebija. Viņš nomazgājās, apģērbās un gaidīja, kad ieradīsies Meizers un atslēgs durvis. Viņš nenāca. Enders pamēģināja atvērt durvis pats — tās-bija vaļā.

Vai Meizers šorīt būtu nejauši izlaidis viņu brīvībā?"Neviena, kas viņam liktu ēst, liktu doties uz nodarbībām, liktu gulēt. Brīvība. Tikai nelaime bija tāda, ka viņš nezināja, ko tagad iesākt. Viņš iedomājās, ka varētu apmeklēt savus eskadriļu komandierus, parunāt ar viņiem aci pret aci, bet viņam nebija ne jausmas, kur viņi atrodami. Galu galā viņi varēja būt nezin kur — kaut vai divdesmit kilometru tālumā. Tāpēc, nedaudz paklaiņojis pa gaiteņiem, viņš aizgāja uz ēdnīcu, kur kopā ar dažiem jūras kājniekiem, kas mētājās ar rupjiem, Enderam nesaprotamiem jokiem, paēda brokastis. Tad viņš devās uz simulatora telpu. Būdams brīvs, viņš tomēr nevarēja iedomāties, ko citu varētu darīt, ja ne doties uz kārtējo treniņu.

Meizers viņu jau gaidīja. Enders lēnām iegāja telpā. Viņš jutās noguris un apdullis un ejot nedaudz vilka kājas.

Meizers sarauca pieri.

„Tu esi pamodies, Ender?"

Telpā bija vēl arī citi ļaudis. Ko gan viņi šeit dara? Enders pat nemēģināja to jautāt. Nav vērts, tāpat neviens neatbildēs. Viņš piegāja pie simulatora vadības pults un, gatavs sākt treniņu, apsēdās.

„Ender Vigin," teica Meizers, Jūdzu, pagriezies. Šodienas spēlei nepieciešams neliels komentārs."

Enders pagriezās. Viņš uzmeta skatienu vīriem, kas bija sapulcējušies pie sienas. Lielāko daļu viņš nekad nebija redzējis. Daži pat ģērbušies civilā. Enders ieraudzīja Andersonu un nobrīnījās, ko gan viņš te dara, kas gan viņa prombūtnē pieskata Kaujas skolu. Viņš ieraudzīja Grafu un atcerējās ezeru meža ielokā pie Grīnsboro, un sajuta asu vēlmi doties

mājās. Aizvediet mani mājās, viņš klusi teica Grafam. Manā sapnī jūs teicāt, ka mīlat mani. Aizvediet mani mājās.

Bet Grafs tikai viegli pamāja — sveicinot, neko nesolot, un Andersons likās viņu vispār nepazīstam.

„Lūdzu, klausies uzmanīgi, Ender! Šodien tev pienācis Komandieru skolas gala eksāmens. Šie ļaudis ir klāt, lai novērtētu tavas sekmes. Ja tev ir iebildumi pret viņu klātbūtni, mēs sagatavosim viņiem vērošanai atsevišķu simulatoru."

„Viņi var palikt."

Gala eksāmens. Varbūt pēc šodienas viņš varēs atpūsties.

„Lai objektīvi novērtētu tavas spējas un ne tikai daudzajos treniņos apgūto, kā arī lai pārbaudītu tevi ar ko nepazīstamu, šajā kaujā ieviests jauns elements. Tā notiks planētas tuvumā. Tas ietekmēs pretinieka stratēģiju un liks tev improvizēt. Lūdzu, koncentrējies uz spēli."

Enders paaicināja Meizeru tuvāk un klusi pajautāja:

„Es esmu pirmais skolnieks, kas ticis tik tālu?"

„Ja tu šodien uzvarēsi, Ender, tu būsi pirmais, kas to paveicis. Vairāk es tev teikt nedrīkstu."

„Bet es drīkstu dzirdēt."

„Rīt varēsi ķīvēties, cik vien vēlies. Šodien es tomēr ļoti priecātos, ja tu pilnībā pievērstos pārbaudījumam. Neizšķiedīsim sasniegto velti. Labi, kā tu tiksi galā ar planētu?"

„Kāds jānosūta tai otrpus, citādi tas būs mans aklais punkts."

„Pareizi."

„Un gravitācija ietekmēs degvielas patēriņu — izdevīgāk virzīties lejup, nevis uz augšu."

„Jā."

„Vai Mazais Doktors nostrādātu arī pret planētu?"

Meizers uzmeta Enderam vēsu skatienu.

„Ender, insektoīdi nekad nevienā no invāzijām nav apzināti uzbrukuši civiliedzīvotājiem. Izlem pats, vai būtu gudri izmantot

stratēģiju, kas varētu izsaukt līdzīgu atriebības mēģinājumu."

„Vai planēta ir vienīgais jauninājums?"

„Vai tu atceries kādu reizi, kad es esmu tevi pārsteidzis tikai ar vienu pašu jaunumu? Vari būt drošs, Ender, ka šodien es nebūšu pārāk maigs. Es esmu atbildīgs visai flotei, es nedrīkstu ļaut pabeigt skolu otrās šķiras audzēknim. Es likšu lietā visu, kas vien būs manos spēkos, Ender, un es negrasos tevi saudzēt. Paturi prātā visu, ko tu zini par sevi un insektoīdiem, un tev būs gluži labas izredzes tikt ar visu galā."

Meizers izgāja no telpas.

Enders ierunājās mikrofonā:

Jūs esat gatavi?"

«Pilnīgi visi," atbildēja Bīns.,.Šorīt nedaudz kavējies, vai ne?"

Tātad eskadriļu komandieriem nekas nebjja pateikts. Enders parotaļājās ar domu paziņot viņiem, cik nozīmīga viņam ir šī kauja, bet saprata, ka lieki uztraukumi viņiem nekādi nepalīdzēs.

„ Atvainojiet," viņš teica.,,Es aizgulējos."

Viņi iesmējās. Nenoticēja.

Viņi izpildīja dažus manevrus, lai iesildītos gaidāmajai kaujai. Šoreiz, lai atbrīvotu prātu un koncentrētos uz vadību, viņam vajadzēja vairāk laika, bet drīz vien viņš jutās pietiekami ātrs un spēcīgs — gan domās, gan rīcībā. Vai vismaz, viņš teica pats sev, man tā liekas.

Ekrāns kļuva tīrs. Enders gaidīja atklājamies spēles situāciju. Kas gan notiks, ja es nokārtošu šo pārbaudījumu? Vai mani gaida vēl kāda nākamā skola? Vēl viens vai divi gadi apnicīgu mokošu apmācību, vēl gads izolācijas, vēl gads manipulāciju, vēl gads, kurā es nevarētu kontrolēt pats savu dzīvi? Viņš mēģināja atcerēties, cik vecs viņš īsti ir. Vienpadsmit. Pirms cik gadiem viņam apritēja vienpadsmit? Pirms cik dienām? Tas noteikti notika šeit, Komandieru skolā, bet viņš nespēja atcerēties, kad tieši. Varbūt viņš to nemaz nepamanīja. Neviens to nepamanīja, ja nu vienīgi Valentīna.

Un, gaidot spēles sākumu, viņš vēlējās, kaut varētu tajā vienkārši zaudēt, pilnīgi un galīgi zaudēt, lai viņu liktu mierā un aizsūtītu mājās — kā Bonso. Bonso bija aizsūtīts uz Kartahenu. Enders vēlējās, lai viņu aizsūta uz Grīnsboro. Nokārtots pārbaudījums nozīmētu turpināt šīs mocības. Izgāšanās nozīmētu atgriešanos mājās.

Nē, tā nav taisnība, viņš domāja. Es viņiem esmu vajadzīgs, un, ja es izgāzīšos, varbūt nekādu māju, kur atgriezties, vairs nemaz nebūs.

Bet tam viņš vairs nespēja noticēt. Viņš apzinājās, ka tā ir taisnība, taču patiesībā dziļi apšaubīja domu, ka viņš tiem tik ļoti vajadzīgs. Meizera nopietnība bija tikai kārtējais triks. Kārtējais veids, kā piespiest mani darīt to, ko viņi vēlas. Kārtējais veids, kā neļaut man atpūsties, neko nedarīt, ilgi, ilgi neko nedarīt.

Un tad parādījās pretinieka spēki un Endera nogurums pārvērtās izmisumā.

Pretinieka skaitliskais pārsvars bija tūkstotis pret vienu — viss simulatora ekrāns likās pilnīgi zaļš no pretinieka kuģiem. Tie bija sagrupēti daudzās dažādās formācijās, kas mainīja pozīcijas un veidolu, šķietami haotiski pārvietojoties pa visu simulatora ekrānu. Viņš neredzēja nekādu iespēju izlauzties tiem cauri: telpa, kas šķita atklāta, pēkšņi tika nosegta, lai it kā tukša vieta atklātos citur, un formācijas, kas likās gana irdenas, pēkšņi kļuva draudīgi blīvas. Planēta atradās ekrāna tālākajā malā, un Enders varēja tikai pieņemt, ka aiz tās atrodas vēl tikpat liela flote, kas ekrānā nav redzama.

Viņa paša flote sastāvēja no divdesmit kuģiem, katram no tiem — četri iznīcinātāji. Viņš pazina šos četru iznīcinātāju kuģus — tie bija veclaicīgi, neveikli modeļi, un Mazā Doktora iedarbības attālums tiem bija divreiz mazāks nekā modernajiem kuģiem. Astoņdesmit iznīcinātāju pret vismaz pieciem tūkstošiem pretinieka kuģu, varbūt pat desmit tūkstošiem.

Viņš dzirdēja savus eskadriļu komandierus smagi nopūšamies, un kāds no novērotājiem, kas atradās aiz viņa, klusi nolamājās. Jauki, ka arī kāds no pieaugušajiem pamanījis pārbaudījuma netaisnīgumu. Tam gan nebija nekādas nozīmes. Taisnīgums nebija viens no spēles elementiem, tas bija skaidrs. Viņam nebija ļautas pat ne mazākās cerības uz uzvaru. Ko gan es neesmu pārcietis — un viņi nemaz nav ieplānojuši pieļaut manu uzvaru.

Viņš atcerējās Bonso un viņa nedaudzos, bet nelietīgos draugus — kā viņi stāvēja viņam pretī, kā viņi draudēja. Viņam bija izdevies pieveikt Bonso cīņā viens pret vienu. Šeit tas nestrādās. Un viņš nevarēja pārsteigt pretinieku ar savām spējām, tāpat kā bija pārsteidzis vecākos zēnus kaujas telpā. Meizers pazina Enderu kā savus piecus pirkstus.

Kāds no novērotājiem nervozi ieklepojās. Viņi sāka aptvert, ka Enders nezina, ko iesākt.

Man vienalga, Enders nodomāja. Turpiniet spēli manā vietā. Ja jau jūs nedodat man ne mazāko iespēju uzvarēt, kāpēc gan lai es spēlētu?

Tāpat kā toreiz, pēdējā spēlē Kaujas skolā, kad viņam bija jācīnās pret divām armijām uzreiz.

Acīmredzot šo cīņu šajā pašā brīdī atcerējās arī Bīns. Austiņās atskanēja viņa balss:

«Atcerieties, pretinieka vārti ir lejā."

Molo, Suši, Vlads, Mašīna un Trakais Toms — visi iesmējās. Arī viņi to atcerējās.

Iesmējās arī Enders. Tas bija jautri. Pieaugušie visu uztvēra tik nopietni, un bērni spēlēja tiem līdzi, spēlēja līdzi, ticēdami, ka tas patiešām ir kas nopietns, līdz pieaugušie pēkšņi aizgāja pārāk tālu, nomocīja viņus pārāk daudz un bērni ieraudzīja, kas aiz viņu spēlēm

īsti slēpjas. Pie velna, Meizer, man vienalga, vai es nokārtošu tavu pārbaudījumu, es uzspļauju taviem noteikumiem. Ja tu vari krāpties, tad varu arī es. Es neļaušu sakaut sevi negodīgā cīņā — es sakaušu negodīgā cīņā tevi.

Pēdējā cīņā Kaujas skolā viņš, ignorējot pretinieku, neņemot vērā paša armijas zaudējumus, uzreiz bija devies ieņemt pretinieka vārtus.

Un pretinieka vārti bija lejā.

Ja es pārkāpšu noteikumus, viņi nekad neļaus man kļūt par komandieri. Tas būtu pārāk bīstami. Man vairs nekad nebūs jāspēlē. Un tā būs uzvara.

Viņš aši kaut ko iečukstēja mikrofonā. Komandieri sadalīja floti un, pavērsušies pret tuvākajiem pretinieka kuģiem, sagrupējās cilindrveida lādiņa formā. Pretinieks, pat nemēģinādams atsist uzbrukumu, ļāva viņiem doties tālāk, lai vēlāk viņus ielenktu un iznīcinātu. Meizers vismaz ņēmis vērā, ka tagad viņi zina, kas no manis varētu būt gaidāms, Enders nodomāja. Un tas man tikai dod papildu laiku.

Enders lavījās lejup, uz ziemeļiem, austrumiem, tad atkal lejup — šķietami bez jebkāda plāna, bet aizvien vairāk pietuvojoties pretinieka planētai. Beidzot pretinieka kuģi sāka savilkties ap viņu ciešāk. Pēkšņi Endera spēki pajuka uz visām pusēm. Likās, ka viņa floti pārņēmis pilnīgs haoss, ka astoņdesmit iznicinātāji vienkārši bezmērķīgi šaudās apkārt, brīžiem uz laimi atklājot uguni pret kādu pretinieka kuģi, bezcerīgi mēģinot izlauzties cauri insektoīdu flotei.

Pēc pāris minūtēm Enders eskadriļu komandieriem čukstus deva jaunu pavēli, un pēkšņi ducis no atlikušajiem iznicinātājiem atkal izveidoja vienotu grupu. Bet nu jau tie atradās otrpus vienam no draudīgākajiem pretinieka spēkiem; cietuši smagus zaudējumus, viņi tomēr bija izlauzušies cauri un bija pārvarējuši vairāk nekā pusi attāluma līdz pretinieka planētai.

Tagad pretiniekam viss ir skaidrs, Enders nodomāja. Meizers noteikti zina, ko es daru.

Vai ari viņš nespēj noticēt, ka es to varētu. Jo labāk man.

Endera niecīgā flote šaudījās šurpu turpu, laiku pa laikam izsūtot divus trīs iznicinātājus uzbrukumā, tad atsaucot tos atpakaļ ierindā. Pretinieks mēģināja savilkt kopā plaši izmētātos kuģus, lai beidzot viņu iznicinātu. Visblīvāk pretinieka spēki bija koncentrēti tieši aiz Endera, lai viņam nebūtu atvērtas telpas, kur bēgt. Lieliski, domāja Enders. Tuvāk. Nāciet tuvāk.

Tad viņš čukstus deva kārtējo komandu, un kuģi gluži kā ar lingu sviesti traucās pretī planētas virsmai. Gan zvaigžņu kuģi, gan iznīcinātāji — absolūti nepiemēroti lidojumam atmosfērā. Bet Enderam nemaz nebija nepieciešams sasniegt atmosfēru. Gandrīz jau no brīža, kad bija uzsākts pēdējais manevrs, katra kuģa Mazais

Doktors bija notēmēts uz noteiktu mērķi. Pašu planētu.

Viens, divi, četri, septiņi iznīcinātāji pagalam. Vai kāds kuģis tiks pietiekami tuvu planētai, tagad bija atkarīgs vairs tikai no veiksmes. Tiklīdz viņi būs pietiekami tuvu, daudz laika nevajadzēs. Tikai īsu mirkli Dr. Ierīcei, tas ir viss, ko es vēlos. Enderam ienāca prātā, ka, iespējams, dators nemaz nebija ieprogrammēts situācijai, kad Mazais Doktors tiek lietots pret veselu planētu. Ko gan es tad darīšu? Kliegšu: „Pif paf, tu esi beigts!"?

Enders noņēma rokas no vadības pults un atlaidās krēslā, lai vērotu, kas notiks tālāk. Planēta, kuģiem nonākot gravitācijas varā, tuvojās aizvien ātrāk un ātrāk. Tā noteikti ir pietiekami tuvu, tikai dators netiek ar to galā.

Tad planētas virsma, kas nu jau aizņēma pusi simulatora ekrāna, sāka kūsāt; kaut kas eksplodēja, izverdot pret Endera iznicinātājiem veselu šķembu un gruvešu mākoni. Enders mēģināja iztēloties, kas notiek planētas iekšienē. Lauks aug un aug, molekulas izirst, izšķīst atomos.

Trīs sekunžu laikā izšķīdusi bija jau visa planēta, atstājot aiz sevis izplešamies spožu putekļu lodi. Bndera iznicinātāji bija starp pirmajiem, kas gāja bojā: to pārraides pēkšņi aprāvās, un tagad simulators attēloja kauju tikai no pietiekami drošā attālumā gaidošo kuģu skatpunktiem. Bet Enderam pietika ar to pašu. Eksplodējušās planētas izveidotā lode auga pārāk ātri, lai pretinieka kuģiem izdotos no tās aizbēgt. Un līdz ar lodi auga ari Mazais Doktors — nu jau vairs ne tik mazs; lauks savā ceļā iznicināja ikvienu kuģi, pārvēršot katru spožā gaismas uzliesmojumā, un tad turpinot izplesties.

Mazā Doktora lauks beidzot pavājinājās tikai gar pašām simulatora ekrāna malām. Divi trīs pretinieka kuģi bija palikuši neskarti. Ari Endera zvaigžņu kuģis bija neskarts. Bet milzīgās pretinieka flotes un tās sargātās planētas vietā vairs nebija gandrīz nekā. Tikai gravitācijas kopā savilkts putekļu mākonis. Tas spīdot rotēja, bet kopumā bija daudz mazāks nekā iznicinātā planēta. Lielākā daļa tās masas vēl bija izsēta visapkārt.

Enders noņēma eskadriļas komandieru gaviļu pieskandinātās austiņas un tikai tad saprata, ka tāds pats troksnis valda ari visapkārt viņam. Viri formas tērpos apkampa cits citu, smējās, priecīgi klaigāja, daži raudāja, daži bija nokrituši ceļos vai guļus, un Enders saprata, ka viņi pārsteigti lūdzamies. Enders nesaprata, kas notiek. Viss likās pilnīgi nepareizi. Viņiem vajadzēja būt saniknotiem.

Pulkvedis Grafs pameta pārējos un pienāca pie Endera. Pār viņa seju plūda asaras, bet viņš smaidīja. Viņš pieliecās, izstiepa rokas un — Enderam par pārsteigumu — cieši viņu apkampa, un čukstēja:

„Paldies tev, paldies tev, Ender. Paldies Dievam par tevi, Ender."

Tad nāca ari pārējie, spieda viņa roku, apsveica. Viņš mēģināja

aptvert, kas īsti noticis. Vai viņš tomēr nokārtojis pārbaudījumu? Tad tā bija viņa uzvara, ne jau viņu — turklāt apšaubāma uzvara, viņš bija krāpies. Kāpēc gan viņi uzvedās tā, it kā viņš būtu uzvarējis godīgi?

Pūlis pavēra ceļu Meizeram Rekhemam. Viņš devās tieši pie Endera un sniedza roku.

„Tev nācās izdarīt vissmagāko izvēli, puis. Visu vai neko. Vai nu mēs, vai viņi. Bet tev nebija citas izejas. Apsveicu! Tu viņus sakāvi, un nu viss ir beidzies."

Viss beidzies. Sakāvi viņus. Enders nesaprata.

„Es sakāvu tevi."

Meizers skaļi iesmējās.

„Ender, tu nekad neesi spēlējis pret mani. Kopš es kļuvu par tavu pretinieku, tu vispār neesi spēlējis."

Enders nesaprata, par ko īsti runa. Viņš bija spēlējis neskaitāmas reizes, neiedomājami nomokot pats sevi. Viņu pārņēma dusmas.

Meizers izstiepa roku un uzlika to uz viņa pleca. Enders nokratīja to nost. Meizers pēkšņi kļuva nopietns un sacīja:

„Ender, pāris pēdējos mēnešus tu esi bijis mūsu flotes komandieris. ŠI bija Trešā invāzija. Tās nebija nekādas spēles — tās bija īstas kaujas, un tavi vienīgie pretinieki bija insektoīdi. Tu uzvarēji katrā kaujā, un šodien tu viņus sakāvi pie viņu pašu planētas, kur atradās karaliene, visas viņu karalienes no visām viņu kolonijām. Tu tās visas iznicināji. Viņi vairs nekad mums neuzbruks. Un to paveici tu. Tu."

īstas kaujas. Ne spēle. Endera prāts nespēja to aptvert. Tie nebija tikai gaismas punktiņi ekrānā, tie bija īsti kuģi, kurus viņš bija vadījis, un īsti kuģi, kurus viņš bija iznicinājis. Un īsta pasaule, ko viņš bija iznicinājis uz mūžiem. Viņš izgāja cauri pūlim, izvairīdamies no apsveikumiem, rokām, vārdiem, līksmes. Nonācis līdz savai istabai, viņš izģērbās, ierāpās gultā un aizmiga.

•••

Kāds viņu purināja, un Enders pamodās. Tikai pēc brīža viņš atpazina, kas tie bija. Grafs un Rekhems. Viņš aizgriezās. Ļaujiet man gulēt.

„Ender, mums jāaprunājas," teica Grafs.

Enders pagriezās ar seju pret viņiem.

„Kopš vakardienas kaujas uz Zemes bez mitas rāda videoierakstus."

..Vakardienas?"

Viņš bija gulējis līdz pat nākamajai dienai.

„Tu esi varonis, Ender. Visi nu ir redzējuši, ko tu paveici. Tu un pārējie. Diez vai uz Zemes ir kāda valdība, kas tev vēl nav piešķīrusi savu augstāko apbalvojumu." *■

„Es nogalināju viņus visus, vai ne?" Enders jautāja.

„Visus?" pārjautāja Grafs. „Insektoīdus? Tāds bija plāns."

„Tāds ir karš," piebilda Meizers.

„Visas karalienes. Tātad es nogalināju arī visus bērnus, visu."

„To, uzbrūkot mums, nolēma viņi paši. Tā nav tava vaina. Tam bija jānotiek."

Enders ieķērās Meizera formas tērpā, iekārās tajā, novelkot viņu uz leju, lai varētu ieskatīties viņam tieši acīs.

„Es negribēju nogalināt viņus visus! Es vispār negribēju nevienu nogalināt! Es neesmu slepkava! Ne es jums, kroplajiem izdzimteņiem, biju vajadzīgs, jums bija vajadzīgs Pīters, bet jūs mani piespiedāt to izdarīt, jūs mani ievilinājāt lamatās!"

Viņš raudāja, nespēdams vairs valdīt pār sevi.

„Skaidrs, ka mēs tevi ievilinājām lamatās. Tieši tas mums bija vajadzīgs," teica Grafs. „To vajadzēja darīt ar viltu, citādi tu nebūtu to paveicis. Mēs bijām nonākuši strupceļā. Mums bija vajadzīgs komandieris ar tādām empātijas spējām, lai viņš spētu domāt kā insektoīdi, lai viņš spētu tos saprast, lai viņš spētu paredzēt to rīcību. Tik iejūtīgs komandieris, kas iekarotu padoto sirdis un izveidotu no viņiem perfektu mehānismu, kas varētu mēroties spēkiem ar insektoīdiem. Bet tik iejūtīgs komandieris nekad nekļūtu par slepkavu, nekad nedotos cīņā, lai uzvarētu par katru cenu. Ja tu būtu zinājis, tu to nespētu. Ja tu būtu tāds, kas to spētu, pat ja zinātu, tu nekad pietiekami labi neizprastu insektoīdus."

„Un komandierim bija jābūt bērnam, Ender," teica Meizers. „Tu biji ātrāks par mani. Labāks par mani. Es biju pārāk vecs un piesardzīgs. Neviens, kurš ir pietiekami pieredzējis un zina, kas ir karš, nekad nedotos cīņā no visas sirds. Bet tu nezināji. Mēs labi parūpējāmies, lai tu nezinātu. Tu biji pārgalvīgs, izcils un jauns. Tieši tam tu biji dzimis."

„Mūsu kuģiem bija ari piloti, vai ne?" „Jā."

„Es pavēlēju pilotiem doties nāvē, to pat nezinādams."

„Viņi zināja, Ender, un tik un tā pakļāvās. Viņi zināja, kā»

pec.

„Man jūs nekad neko nejautājāt! Man jūs nekad neteicāt taisnību!"

„Tu biji ierocis, Ender. Kā lielgabals, kā Mazais Doktors — precīzi funkcionējošs, bet bez jebkādas nojausmas, pret ko notēmēts. Tevi notēmējām mēs. Mēs esam atbildīgi par visu. Ja kāds ko izdarījis nepareizi, tad tie esam mēs."

«Pastāstīsiet to vēlāk," teica Enders. Viņa acis aizvērās.

Meizers Rekhems atkal pakratīja viņu.

«Neaizmiedz, Ender!" viņš teica. „Tas ir ļoti svarīgi."

„Es esmu izlietots," Enders teica, „tagad lieciet mani mierā."

„Tieši tāpēc mēs esam šeit," atbildēja Meizers. „Mums ir kas sakāms. Tev vēl nekas nav beidzies. Tur lejā visi liekas sajukuši prātā.

Viņi grasās sākt karu. Amerikāņi apgalvo, ka Varšavas pakta valstis plāno uzbrukumu, bet krievi to pašu saka par hegemonu. Kopš brīža, kad sakauti insektoīdi, vēl nav pagājušas pat divdesmit četras stundas, un pasaule tur lejā atkal ķeras pie ieročiem — un bīstamāk nekā jebkad. Un visi uztraucas par tevi. Katrs grib pievākt sev. Katrs grib, lai viņa armiju vadītu visu laiku izcilākais karavadonis. Amerikāņi. Hegemons. Visi, izņemot Varšavas pakta valstis, kas vēlas tavu nāvi."

„Kāda vaina?" noteica Enders.

„Mums jādabū tevi prom no šejienes. Eross čum un mudž no krievu kareivjiem, un polemarhs arī ir krievs. Kuru katru brīdi var sākties īsta asinspirts."

Enders atkal uzgrieza viņiem muguru. Šoreiz tie lika viņu mierā. Viņš tomēr negulēja, bet gan klausījās.

„Tieši no tā es baidījos, Rekhem. Tu esi viņu pārmocījis. Daži mazāk svarīgie priekšposteņi vēl varēja pagaidīt. Varēji ļaut viņam pāris dienu atpūsties."

„ Ari tu sāc to pašu, Graf? Mēģini izlemt, kā es būtu varējis rīkoties labāk? Tu nezini, kas būtu noticis, ja es nebūtu viņu tā pārslogojis. Neviens nezina. Es rīkojos tā, kā es rīkojos, un tas nostrādāja. Galu galā — tas nostrādāja. Iegaumē šo argumentu, Graf. Tas ari tev var noderēt."

„Atvaino."

„Es labi redzu, kas ar viņu noticis. Pulkvedis Liki domā, ka pastāv liela iespēja, ka viņš traumēts uz mūžu, bet es tam neticu. Viņš ir pārāk stiprs. Uzvara viņam nozīmēja daudz — un viņš uzvarēja."

,.Nestāsti man, cik viņš stiprs. Viņam ir tikai vienpadsmit gadu. Ļauj viņam nedaudz atpūsties, Rekhern. Vēl nekas nav sācies. Mēs varam pie viņa durvīm novietot sargu."

„Vai ari varam novietot sargu pie citām durvīm un izlikties, ka viņš ir tur."

„Kaut vai."

Viņi aizgāja. Enders atkal iemiga.

• ••

Laiks pagāja, nemaz neskarot Enderu — ja neskaita dažus acumirklīgus sitienus. Vienreiz viņš pamodās uz pāris minūtēm, kad sajuta trulas, nerimstošas sāpes rokā. Viņš pastiepa otru roku un atklāja, ka vēnā iedurta adata. Viņš mēģināja to izvilkt ārā, bet tā bija pielīmēta ar plāksteri, un viņš bija pārāk vājš. Nākamreiz, kad viņš pamodās, visapkārt bija tumšs un viņš dzirdēja blakus sačukstamies un lamājamies kaut kādus cilvēkus. Ausis viņam skaļi zvanīja kaut kāds troksnis, kas bija viņu pamodinājis, bet viņš to neatpazina. Kāds teica, lai ieslēdz gaismu. Un vēl kādu citu reizi viņam likās, ka dzird kādu blakus ldusi raudam.

Viņš sapņoja — varbūt vienu dienu, .varbūt veselu nedēļu, varbūt

mēnešiem ilgi. Likās, ka sapņos viņš izdzīvo veselu mūžību. Atkal Milža dzēriens, atkal bērni vilki, to briesmīgā nāve, nemitīgā slepkavošana. Viņš dzirdēja mežā čukstam kādu balsi. Lai nokļūtu pie Pasaules gala, tev jānogalina bērni. Viņš mēģināja atbildēt. Es nekad neesmu gribējis kādu nogalināt. Neviens man nekad nav jautājis, vai es vispār gribu kādu nogalināt. Bet mežs tikai smējās par viņu. Un, kad viņš nolēca no klintsradzes Pasaules galā, dažreiz viņu notvēra nevis mākonis, bet gan iznīcinātājs, kas nogādāja līdz novērošanas postenim netālu no insektoīdu planētas virsmas, lai viņš varētu atkal un atkal vērot nāvējošo izvirdumu, ko uz planētas virsmas iededza Dr. Ierīces aizsāktā ķēdes reakcija. Ar katru reizi planēta bija aizvien tuvāk, līdz viņš varēja saskatīt atsevišķus insektoīdus uzsprāgstam, pārvēršamies par gaismu, viņa acu priekšā sabrūkam putekļu kaudzē. Tur bija arī bērnu ieskauta karaliene, kas pārvērtās par māti, bet bērni — par Valentīnu un bērniem no Kaujas skolas. Viens no tiem bija Bonso, viņš gulēja uz zemes, deguns un acis viņam asiņoja, tev nav nekāda goda, viņš teica. Sapnis vienmēr beidzās ar spoguli vai ūdens lāmu, vai arī gludi nopulēto kuģa metāla virsmu — kaut ko, kas atspoguļoja viņa seju. Sākumā tā vienmēr bija Pītera asiņainā seja ar čūskas asti, kas karājās laukā no mutes. Tomēr pēc laika spogulī bija jau viņa paša seja, novecojusi un skumja, acīm, kas sēroja par miljardiem, miljardiem slepkavību — bet tās bija viņa paša acis, un viņš bija apmierināts ar tām.

Šādā pasaulē neskaitāmas dzīves izdzīvoja Enders, kamēr piecas dienas ilga Alianses karš.

Viņš pamodās tumsā. Tālumā dunēja sprādzieni. Kādu laiku viņš klausījās. Tad izdzirdēja soļus.

Viņš apmetās otrādi un strauji izstiepa roku, lai satvertu to, kas lavījās klāt. Viņš patiešām saķēra kādu aiz drēbēm, pievilka to klāt pie saviem ceļiem, gatavs, ja vajadzīgs, nogalināt.

„Ender, tas esmu es, es!"

Viņš pazina balsi. Atmiņas par to likās gluži vai miljoniem gadu senas.

„Alaj!"

„Salaam, sīkais. Tu gribēji mani piebeigt, vai?"

„Jā. Man likās, ka tu mēģināsi piebeigt mani."

„Es mēģināju tevi nepamodināt. Labi, vismaz kaut kādi izdzīvošanas instinkti tev vēl palikuši. No tā, ko stāsta Meizers, varēja saprast, ka tu esi kļuvis par dārzeni."

„Es mēģināju. Kas tas par troksni?"

«Sācies karš. Mūsu nodaļa ir aptumšota, lai mēs būtu drošībā."

Enders izstiepa kājas, lai mēģinātu uzslieties sēdus. Tomēr neizdevās. Pārāk stipri sāpēja galva. Viņš saviebās.

„Nemēģini celties, Ender. Viss kārtībā. Izskatās, ka mēs laikam

uzvarēsim. Ne visi Varšavas pakta ļaudis ir polemarha pusē. Daudzi pārnāca pie mums, kad stratēgs viņiem paziņoja, ka tu esi lojāls SF."

„Es gulēju."

„Tātad viņš meloja. Bet tu taču neplānoji sazvērestību miegā, vai ne? Daži no krieviem, kas pārnāca «pie mums, stāstīja, ka tad, kad polemarhs pavēlējis atrast tevi un nogalināt, viņi gandrīz nogalinājuši viņu pašu. Lai ko viņi domātu par citiem, tevi, Ender, viņi mīl. Visa pasaule tagad ir redzējusi mūsu kaujas. Videoieraksti dienu un nakti. Es dažus redzēju. Ar visu tavu balsi, dodot komandas. Nekas nav izgriezts, nekādas cenzūras. Labs materiāls. Karjera kino nodrošināta."

„Nedomāju vis," atbildēja Enders.

„Es jokoju. Bet vai tu spēj noticēt? Mēs uzvarējām karā. Mēs tik ļoti kārojām ātrāk izaugt, lai varētu piedalīties karā, bet izrādījās, ka mēs jau tajā piedalījāmies. Mēs taču esam bērni, Ender. Un to paveicām mēs."

Alajs iesmējās.

„Vispār jau to paveici tu. Tu biji labs, nudien. Es nevarēju iedomāties, kā tu mūs izglābsi pēdējā kaujā, bet tu to izdarīji. Tu biji labs."

Enders ievēroja, ka viņš runā pagātnē. Es biju labs.

„Un kāds es esmu tagad, Alaj?"

.Joprojām labs."

„Kādā ziņā?"

,.Jebkādā. Miljoniem kareivju ir gatavi sekot kaut vai līdz Visuma malai."

„Es nevēlos doties uz Visuma malu."

„Tad kur tu vēlies? Viņi tev sekos."

Es vēlos doties mājās, Enders nodomāja, bet es nezinu, kur tas ir.

Dunoņa apklusa.

«Paklausies," teica Alajs.

Viņi klausījās. Atvērās durvis. Tur kāds stāvēja, kāds augumā ļoti mazs.

„Viss beidzies," viņš teica. Tas bija Bins. Gluži kā pierādījums viņa teiktajam iedegās gaismas.

„Hei, Bīn!" teica Enders.

„Hei, Ender!"

Aiz viņa ienāca Petra — roku rokā ar Dinku. Viņi pienāca pie Endera gultas.

„Hei, varonis ir pamodies," teica Dinks.

„Kas uzvarēja?" jautāja Enders.

„Mēs, Ender," teica Bīns. „Tu taču biji klāt."

„Viņš nav tik jucis, Bīn. Viņš grib zināt, kas uzvarēja tagad."

Petra satvēra Endera roku.

„Uz Zemes iestājies pamiers. Pārrunas vilkās dienām. Galu galā

viņi vienojās pieņemt Loka priekšlikumu."

„Viņš nezina neko par Loka priekšlikumu."

„Tas ir visai sarežģīts, bet svarīgi ir tas, ka SF turpinās pastāvēt, tikai bez Varšavas pakta valstīm. Tātad Varšavas pakta kareivji dodas mājās. Es domāju, ka Krievija piekrita tikai tāpēc, ka viņiem jātiek galā ar islāma valstu sacelšanos. Visiem dažādas problēmas. Šeit gājuši bojā kādi pieci simti kareivju, uz Zemes gāja sliktāk."

«Hegemons atkāpies no amata," teica Dinks. „Tur lejā visi ir jukuši. Bet kam tas rūp?"

„Ar tevi viss kārtībā?" jautāja Petra, pieskaroties Endera galvai. „Tu mūs pamatīgi pārbiedēji. Viņi teica, ka tu esi sajucis prātā, un mēs teicām, ka viņi paši ir sajukuši."

„Es esmu sajucis prātā," teica Enders. „Bet man liekas, ka ar mani viss ir kārtībā."

„Kad tu to saprati?" jautāja Alajs.

„Kad es domāju, ka tu grasies mani nogalināt, un nolēmu nogalināt tevi pirmais. Laikam gan sirds dziļumos es esmu īsts slepkava. Bet es labāk esmu dzīvs, nevis miris."

Viņi piekrītoši iesmējās. Tad Enders ieraudājās un apkampa Bīnu un Petru, kas stāvēja vistuvāk.

„Man jūsu pietrūka," viņš teica. „Es tik ļoti gribēju jūs atkal redzēt."

„Bet mēs taču bijām tik vāji…" Petra atbildēja un noskūpstīja viņu uz vaiga.

„Jūs bijāt lieliski," teica Enders. „Tikai tos, kas man bija nepieciešami visvairāk, es ātri vien nolietoju. Slikta plānošana."

„Tagad viss ir kārtībā," teica Dinks. „Nevienam nenotika nekas tāds, no kā, piecas dienas slēpjoties pilnīgā tumsā karalauka vidū, nevarētu atgūties."

„Man vairs nav jābūt jūsu komandierim, vai ne?" Enders jautāja. „Es vairs nevēlos nevienu nekad komandēt."

„Tev nevienam vairs nav jādod pavēles," atbildēja Dinks, „bet tu vienmēr būsi mūsu komandieris."

Uz brīdi iestājās klusums. »•

„Un ko mēs darīsim tagad?" Alajs jautāja. „Insektu karš ir beidzies, karš uz Zemes — arī, pat te tas ir cauri. Ko gan mēs iesāksim?"

„Mēs esam bērni," teica Petra. „Varbūt mums liks iet skolā. Tāds ir likums. Līdz septiņpadsmit gadu vecumam visiem jāiet skolā."

Visi iesmējās un turpināja smieties līdz pat asarām.

15. Mirušo balss

Ezers bija pavisam rāms, nebija ne mazākā vējiņa. Abi vīrieši sēdēja krēslos uz peldošās piestātnes. Pie piestātnes bija piesiets neliels koka plosts. Grafs ar kāju aizķēra virvi un pievilka plostu tuvāk, tad ļāva tam aizslīdēt prom un atkal pievilka klāt.

„Tu esi krities svarā."

«Dažreiz saspringtas situācijas liek pieņemties svarā, dažreiz — kristies. Es galu galā esmu būtne no miesas un asinīm."

„Tas droši vien bija smagi."

Grafs paraustīja plecus.

„Ne pārāk. Es zināju, ka mani attaisnos."

„Daži no mums par to nebija tik droši. Ļaudis uz brīdi bija pamatīgi satrakojušies. Cietsirdīga bērnu izmantošana, novēršamas, bet nenovērstas slepkavības — tie ieraksti ar Bonso un Stilsonu bija diezgan briesmīgi. Skatīties, ko viens bērns nodara otram."

„Man gan liekas, ka tieši ieraksti mani izglāba. Apsūdzība tos bija pamatīgi paredi ģējusi, bet mēs rādījām visu. Bija skaidrs, ka Enders nav nekāds provokators. Un tad jau iznākums bija zināms. Es pateicu, ka esmu darījis tikai to, kas, manuprāt, bija nepieciešams cilvēces nosargāšanai, turklāt sekmīgi. Mums izdevās pārliecināt tiesnešus, ka apsūdzībai vispirms jāsniedz neapstrīdami pierādījumi, ka Enders varētu būt uzvarējis bez šādas apmācības. Pēc tam viss bija pavisam vienkārši. Ārkārtas situācija…"

„Lai kā, Graf, mēs jutāmies ļoti atviegloti. Jā, mēs daudz strīdējāmies, un es zinu, ka apsūdzība izmantoja pret tevi

mūsu sarunu ierakstus. Bet toreiz es jau zināju, ka tu biji rīkojies pareizi, un es pieteicos liecināt tev par labu."

„Es zinu, Anderson. Advokāti pateica."

„Un ko tu darīsi tagad?"

„.Nezinu. Turpināšu atpūsties. Man sakrājušies daži gadi atvaļinājumu. Pietiks līdz pat dienesta beigām, un vēl man bankās guļ vesela kaudze naudas, es jau nekad to nelietoju. Varu dzīvot no procentiem. Varbūt es nedarīšu vispār neko."

«Izklausās lieliski. Bet es tā nevarētu. -Man piedāvā vadīt trīs universitātes — iedomājušies, ka es esmu izcils pedagogs. Kad es saku, ka Kaujas skolā es domāju un gādāju tikai par spēli, viņi man netic. Laikam gan es piekritīšu kādam citam piedāvājumam."

„Kļūsi par komisāru?"

„Karš ir beidzies, bet spēlēt gribas. Tas galu galā būs gluži vai atvaļinājums. Līgā ir tikai divdesmit astoņas komandas. Lai gan uz mūsu bērnu fona futbols izskatās pēc gliemežu sporta."

Viņi iesmējās. Grafs nopūtās un ar kāju pagrūda plostu.

«Plosts. Deram, ka tu nevarētu ar to pabraukt!"

Grafs pakratīja galvu.

„To uzbūvēja Enders."

«Pareizi. Tu viņu atvedi uz šejieni."

«Tas plosts ir pat oficiāli nodots viņa īpašumā. Es vispār parūpējos, lai viņš tiktu pienācīgi atalgots. Naudas viņam pietiks visam mūžam."

„Ja vien viņam ļautu atgriezties un to izmantot."

«Tas nekad nenotiks."

«Pat ja Dēmostens aģitē par viņa atgriešanos?"

«Dēmostens vairs neraksta."

Andersons sarauca uzacis.

„Ko tas nozīmē?"

«Dēmostens ir atvaļinājies. Uz mūžu."

«Vecais smerdeli, tu kaut ko zini! Tu zini, kas ir Dēmostens!"

«Bija."

«Tad pasaki!"

„Nē."

«Tas vairs nav smieklīgi, Graf." „Es zinu."

«Vismaz pasaki, kāpēc. Daudzi no mums domāja, ka Dēmostens reiz kļūs par hegemonu."

,.Neiespējami. Nē, pat Dēmostena iedvesmoto politisko kretīnu pūlis nevarēja pierunāt hegemonu ļaut Enderam atgriezties uz Zemes. Enders ir pārāk bīstams."

„Viņam ir tikai vienpadsmit gadu. Tagad divpadsmit."

„Jo bīstamāk — viņu varētu viegli kontrolēt. Ar Endera vārdu vien visā pasaulē var darīt brīnumus. Dievišķais bērns, burvis, kam vara pār dzīvību un nāvi. Katrs potenciālais tirāns labprāt iegūtu zēnu savā rīcībā, lai nostādītu savas armijas priekšā un tad gaidītu pasauli pievienojamies vai bailēs padodamies. Ja Enders atgrieztos uz Zemes, viņš gribētu atpūsties, kaut nedaudz vēl izbaudīt bērnību. Bet viņam neviens to neļautu."

,.Skaidrs. Un kāds to paskaidroja arī Dēmostenam?"

Grafs pasmaidīja.

«Dēmostens pats to kādam paskaidroja. Kādam, kurš prastu izmantot Enderu, kā nespētu neviens cits, kurš pakļautu visu pasauli un liktu pasaulei par to priecāties."

„Kam tad?"

„ Lokani."

„Tieši Loks iestājās par to, ka Enderam jāpaliek uz Erosa."

„Ne vienmēr ir tā, kā izskatās no malas."

„Tas ir pārāk sarežģīti, Graf. Es esmu pieradis pie spēles. Skaidri, vienkārši noteikumi. Tiesneši. Sākums un beigas. Uzvarētāji un zaudētāji — un tad visi atgriežas mājās pie savām ģimenēm."

„Tu taču man laiku pa laikam atsūtīsi biļetes uz spēlēm, vai ne?"

„Tad jau tu nemaz negrasies atvaļināties?"

„Nē."

,.Strādāsi pie hegemona, vai ne?"

„Es esmu jaunais kolonizācijas ministrs."

„Tātad viņi tomēr to darīs."

,.Tiklīdz mēs saņemsim ziņojumus no insektoīdu kolonizētajām planētām. Padomā, viss jau ir gatavs: auglīgas zemes, jau uzbūvētas pilsētas un rūpnīcas. Un visi insektoīdi pagalam. Ļoti ērti. Mēs atcelsim dzimstību ierobežojošos likumus."

„Kurus visi ienīst."

«Un visi tie trešie un ceturtie, un piektie salīdīs zvaigžņu kuģos un aizlidos zināmās un nezināmās tālēs."

«Cilvēki tiešām to darīs?"

„Kāpēc gan ne? Cilvēki vienmēr tic, ka kaut kur citur viņi varētu dzīvot labāk nekā mājās."

«Velns ar visu, varbūt viņi to patiešām spēj."

•••

Sākumā Enders bija pārliecināts, ka, tiklīdz viss pieklusīs, viņam ļaus atgriezties uz Zemes. Bet nu jau viss bija pieklusis veselu gadu, un tagad viņš saprata, ka viņam vispār neļaus atgriezties, ka viņš ir daudz noderīgāks kā vārds vēstures grāmatās, nevis kā īsts, neērts cilvēks ar miesu un asinīm.

Un vēl jau bija kara tiesas process pret pulkvedi Grafu. Admirālis Čamradžnagars mēģināja atturēt Enderu no tā pārraides skatīšanās, bet nesekmīgi — arī Enders bija paaugstināts par admirāli, un šī bija viena no retajām reizēm, kad viņš uzstāja uz tiesībām izmantot savas privilēģijas. Un tā viņš noskatījās nofilmētos kautiņus ar Stilsonu un Bonso, redzēja fotogrāfijas ar līķiem, klausījās psihologu un advokātu strīdos, vai notikušas tīšas slepkavības vai arī jārunā par pašaizsardzību. Enderam par notikušo bija savs viedoklis — bet viņam neviens to nejautāja. Patiesībā process bija vērsts pret Enderu. Apsūdzība bija pietiekami gudra, lai neapvainotu viņu tieši, bet viņš dažkārt tika attēlots kā slims, perverss, jucis noziedznieks.

«Neņem to vērā," teica Meizers Rekhems. «Politiķiem bail no tevis, bet pagaidām iznīcināt tavu ljību slavu viņi nespēj. Ar to viss būs kārtībā, līdz pēc kādiem trīsdesmit gadiem pie tevis ķersies vēsturnieki."

Enders par savu labo slavu pārāk neuztraucās. Ārēji mierīgs viņš turpināja skatīties videoierakstus — lai gan patiesībā jutās izbrīnīts. Es nogalināju desmit miljardus insektoīdu — vismaz to karalienes bija tikpat dzīvas un gudras būtnes kā cilvēks, un viņi nemaz nebija devušies trešajā uzbrukumā pret mums. Un nevienam pat prātā nenāk to uzskatīt par noziegumu.

Šie noziegumi gūlās uz viņu kā smaga nasta, un Stilsona un Bonso nogalināšana nelikās nedz vieglāk, nedz arī grūtāk panesama par pārējiem noziegumiem.

Un tā, šīs nastas nospiests, viņš mēnešiem gaidīja, līdz viņa izglābtā pasaule ļaus viņam atgriezties mājās.

Viens pēc otra viņu negribīgi atstāja draugi, kuri devās mājup pie savām ģimenēm un kurus dzimtās pilsētas, ko viņi paši bija gandrīz jau aizmirsuši, sveica kā varoņus. Enders skatījās viņu atgriešanās videoierakstus un jutās ļoti aizkustināts, redzot, cik ilgi viņi slavē Enderu Viginu, kas viņiem visu iemācījis, kas viņus apmācījis un aizvedis līdz uzvarai. Bet, ja arī viņi aicināja Enderu atgriezties mājās, cenzūra šos lūgumus no ierakstiem bija izgriezusi.

Kādu laiku vienīgā nodarbošanās uz Erosa bija sakopšanas darbi pēc asiņainā Alianses kara, kā arī sekošana līdzi ziņojumiem no kādreizējiem kara kuģiem, kas tagad pētīja insektoīdu kolonizētās planētas.

Bet tagad Eross bija nodarbināts daudz vairāk nekā iepriekš, pat salīdzinot ar kara laiku, tas likās pārapdzīvots — uz šejieni tika nogādāti kolonisti, lai sagatavotos ceļam uz bijušajām insektoīdu planētām. Arī Enders darbojās līdzi — cik vien spēja. Gandrīz nevienam neienāca prātā, ka šis divpadsmit gadus vecais zēns varētu būt izcili talantīgs arī miera, ne tikai kara laikā. Bet viņš samierinājās ar vispārējo tendenci viņu neņemt vērā un iemācījās izteikt savus piedāvājumus un plānus, atklājot tos dažiem pieaugušajiem, kas viņu vēl uzklausīja, lai pēc tam pasniegtu šos ieteikumus un plānus kā savējos. Viņam rūpēja nevis personīga atzinība, bet gan labi paveikts darbs.

Vienīgais, ko Enders necieta, bija kolonistu gandrīz dievbijīgā izturēšanās pret viņu. Viņš iemanījās izvairīties no to apdzīvotajām vietām, jo tie viņu vienmēr atpazina — visa pasaule zināja viņa seju — un, skaļi saukdami, metās viņu apkampt un sveikt, un rādīja savus bērnus, nosauktus viņa vārdā, un stāstīja, ka viņš izskatījies tik aizkustinoši, sirdi plosoši jauns, ka viņi nevaino viņu nevienā slepkavībā, jo tā taču nav bijusi viņa vaina, viņš taču ir tikai bērns.

Viņš slēpās, cik vien labi spēja.

Tomēr no viena kolonista viņam neizdevās noslēpties.

Todien viņš nebija uz Erosa. Viņš bija devies uz jauno SZL, lai mācītos veikt zvaigžņu kuģu tehnisko apkopi. Čamradžnagars gan paziņoja, ka virsniekam nepienākas darīt melno darbu, bet Enders atbildēja — tā kā pieprasījums pēc viņa profesijas pamatīgi krities, pienācis laiks apgūt ko jaunu.

Pa ķiveres radio viņam tika paziņots, ka viņu kāds gaida un vēlas satikt. Enders nevarēja iedomāties nevienu, ko viņš pats gribētu satikt, tāpēc pārāk nesteidzās. Viņš pabeidza uzstādīt vairogu kuģa anzīblam

un devās uz slūžu telpu.

Viņa gaidīja pie ģērbtuves durvīm. Uz mirkli viņš jutās aizkaitināts, ka pat te, kur viņš ieradies, lai būtu viens, viņu jauj traucēt kaut kādai kolonistei. Tad viņš ieskatījās rūpīgāk un saprata — ja šī jaunā sieviete būtu maza meitene, viņš būtu viņu atpazinis uzreiz.

„Valentīna," viņš teica.

„Sveiks, Ender."

„Ko tu te dari?"

,.Dēmostens devies pensijā. Es būšu starp pirmajiem kolonistiem."

«Piecdesmit gadi ceļā."

«Tikai divi, ja tu esi uz kuģa."

«Bet, kad tu atgriezīsies, ikviens, ko tu uz Zemes pazini, jau būs miris."

«Tieši tā. Es gan cerēju, ka no Erosa man līdzi varētu doties kāds paziņa."

«Es negribētu doties uz planētu, ko mēs esam nolaupījuši insektoīdiem. Es vienkārši gribu doties mājās."

«Ender, tu nekad neatgriezīsies uz Zemes. Pirms došanās ceļā es par to parūpējos."

Enders klusēdams raudzījās uz viņu.

«Es to saku tagad uzreiz, lai, ja vien tu gribētu mani ienīst, tu mani ienīstu jau no paša sākuma."

Viņi devās uz Enderam atvēlēto nodalījumu SZL, un Valentīna visu paskaidroja. Pīters vēlējās, lai Enders hegemona padomes aizsardzībā atgrieztos uz Zemes.

«Pašreizējos apstākļos, Ender, tas nozīmētu pakļaut tevi pilnīgai Pītera kontrolei, jo puse padomes ir gatava darīt visu, kas vien Pīteram ienāk prātā. Tie, kas vēl gluži nav Loka klēpja sunīši, ir pakļauti citādi."

„Vai viņi zina, kas viņš ir?"

„Jā. Sabiedrība nezina, bet augstākās amatpersonas gan. Tam vairs nav nekādas nozīmes. Viņš ir pārāk varens, lai kāds domātu par viņa vecumu. Viņš ir paveicis neticamas lietas, Ender."

„Es atceros, ka tas līgums pirms gada bija nosaukts Loka vārdā."

„Tas bija viņa pirmais lielais panākums. Viņš izteica savu piedāvājumu ar tīkla paziņu starpniecību, un to atbalstīja arī Dēmostens. Tieši to viņš bija gaidījis — iespēju apvienot Dēmostena ietekmi uz pūli un Loka ietekmi uz inteliģenci, lai paveiktu kaut ko patiešām nozīmīgu. Tā viņš novērsa briesmīgu karu, kas vilktos desmitiem gadu."

„Viņš ir nolēmis kļūt par valstsvīru?"

„Tā es domāju. Bet ciniskā noskaņojumā — kāds viņam gadījās diezgan bieži — viņš parasti teica: ja Alianse būtu izjukusi pavisam, viņam nāktos iekarot pasauli valsti pa valstij. Kamēr vien pastāvēs

hegemonija, viņš to varēs panākt vienā paņēmienā."

Enders pamāja.

„Tieši tādu es Pīteru atceros."

„Savādi, vai ne? Tāds Pīters — un izglābj miljoniem dzīvību."

„Kamēr es nogalinu miljardus."

„To es negrasījos teikt."

„Tātad viņš gribēja mani izmantot?"

„Jā, viņam bija plāni ari attiecībā uz tevi, Ender. Tev ierodoties, viņš atklātos visai sabiedrībai, sagaidītu tevi kameru priekšā. Endera Vigina vecākais brālis, kurš — kas to būtu domājis! — ir dižais Loks, miera nesējs. Tev blakus viņš izskatītos gana pieaudzis. Un fiziski jūs esat kļuvuši tikai aizvien līdzīgāki. Tad pārņemt varu viņam būtu pavisam vienkārši."

„Kāpēc tu viņu apturēji?"

«Ender, tu nebūtu pārāk laimīgs atlikušo mūžu pavadīt kā Pītera marionete."

„Kāpēc gan ne? Es visu laiku esmu bijis marionete."

„Es arī. Es parādīju Pīteram visus pierādījumus, ko biju savākusi. Pietiekami, lai sabiedrības acīs viņš kļūtu par psihopātisku slepkavu. Tur bija gan krāsainas nomocīto vāveru fotogrāfijas, gan monitora videoieraksti, kuros viņš moka tevi. To visu savākt nebija viegli, bet viņš uzreiz bija ar mieru izpildīt manas prasības. Un viss, ko es vēlējos, bija tava un mana brīvība."

„Mani priekšstati par brīvību īsti nesaskan ar domu apmesties uz dzīvi mājā, kuras iemītniekus es pats esmu noslepkavojis."

„Kas padarīts, tas padarīts, Ender. Viņu planētas tagad ir tukšas, mūsējā '— pārpildīta. Un mēs varam šīm planētām piedāvāt ko jaunu — pilsētas, ko apdzīvo atsevišķi indivīdi, kas mīl un ienīst cits citu katrs savu iemeslu dēļ. Visās insektoīdu pasaulēs līdz šim risinājies tikai viens stāsts, bet līdz ar mums šīs pasaules iegūs neskaitāmus stāstus, un dienu dienā, mums improvizējot, tie nemitīgi mainīsies. Ender, Zeme pieder Pīteram. Un, ja tu tagad nelidosi man līdzi, viņš tevi savāks sev un izmantos tā, ka tu vēlēsies, kaut vispār nebūtu piedzimis. Šī ir tava vienīgā iespēja tikt prom."

Enders klusēja.

„Es zinu, ko tu tagad domā, Ender. Tu domā, ka es mēģinu kontrolēt tevi tāpat kā Pīters vai Grafs, vai vēl kāds cits."

„Man tas ienāca prātā."

„Laipni lūgts starp cilvēkiem. Neviens nekontrolē savu dzīvi pilnībā, Ender. Labākā izvēle ir pieņemt lomu, ko tev piešķīruši labi cilvēki, cilvēki, kas tevi mīl. Es nelidoju uz šejieni tāpēc, ka gribēju kļūt par kolonisti. Es lidoju uz šejieni, jo es visu savu dzīvi biju pavadījusi kopā ar brāli, kuru es ienīdu. Tagad es gribu izmantot iespēju iepazīt brāli, kuru es mīlēju, — kamēr vēl nav par vēlu, kamēr

mēs vēl esam bērni."

„Tātad jau ir par vēlu."

„Tu maldies, Ender. Tu domā, ka esi pieaudzis un noguris, un visa pārsātināts, bet dziļi sirdī tu esi tāds pats bērns kā es. iMēs varam to turēt noslēpumā no visiem. Kamēr tu pārvaldīsi koloniju un es rakstīšu politiski filozofiskus traktātus, neviens nekad neuzminēs, ka nakts melnumā mēs ielavāmies otra istabā un spēlējam dambreti vai kaujamies ar spilveniem."

Enders klausīdamies smējās, tomēr paguva ievērot frāzi, kas bija izmesta pārāk nevērīgi, lai būtu nejauša.

„Pārvaldīšu koloniju?"

„Es esmu Dēmostens, Ender, un es pametu Zemi ar pamatīgu troksni. Publiski paziņoju, ka es tik ļoti ticu kolonizācijai, ka pati došos ceļā jau ar pirmo kuģi. Tajā pašā laikā kolonizācijas ministrs, kāds bijušais pulkvedis, vārdā Grafs, paziņoja, ka pirmā kuģa pilots būs dižais Meizers Rekhems un pirmās tā nodibinātās kolonijas gubernators būs Enders Vigins."

„Viņi varēja to paziņot arī man."

„Es vēlējos uzzināt tavu viedokli pirmā."

„Bet tas jau ir izziņots."

„Nē. To izziņos rīt, ja vien tu piekritīsi. Meizers pieņēma piedāvājumu pirms dažām stundām uz Erosa."

„Un tu katram atzīsies, ka tieši tu esi Dēmostens? Četrpadsmit gadus veca meitene?"

„Mēs paziņosim tikai to, ka Dēmostens dosies līdzi. Lai viņi nākamos piecdesmit gadus urbjas cauri pasažieru sarakstam un mēģina atklāt, kurš tad no tiem ir šis Loka laikmeta izcilais demagogs."

Enders iesmējās un pakratīja galvu.

„Tev tiešām iet jautri, Valentīna."

„Un kāpēc gan ne?"

„Labi," Enders teica. „Es piekrītu. Varu būt arī gubernators, ja vien jūs ar Meizeru man palīdzēsiet. Pašlaik manas spējas nedaudz tā kā pamestas novārtā."

Viņa iespiedzās un apkampa Enderu — gluži kā parasta pusaugu meitene, kas tikko saņēmusi ilgi gaidītu dāvanu no sava mazā brālīša.

..Valentīna," viņš teica, „tikai viena lieta jānoskaidro uzreiz. Es nedodos ceļā tevis dēļ. Es nedodos ceļā tāpēc, ka vēlētos kļūt par gubernatoru, vai arī tāpēc, ka šeit man ir garlaicīgi. Es dodos tāpēc, ka pazīstu insektoīdus daudz labāk nekā ikviens cits un varbūt tur man radīsies iespēja viņus iepazīt vēl labāk. Es viņiem nolaupīju nākotni, un vienīgais veids, kā es

varu izpirkt savu vainu, ir atdzīvināt viņu pagātni."

• ••

Lidojums bija ilgs. Beigu posmā Valentīna bija pabeigusi insektoīdu karu vēstures pirmo sējumu — viņa ar anzīblu nosūtīja to uz Zemi, lai publicētu ar Dēmostena vārdu, savukārt Enders beidzot bija ieguvis ko vairāk par pasažieru slavas dziesmām. Tagad viņi bija Enderu iepazinuši, un Viņš bija iemantojis viņu mīlestību un cieņu.

Jaunajā pasaulē viņš strādāja smagi. Viņš drīz aptvēra atšķirību starp militāro un civilo vadību un pārvaldīja koloniju vairāk ar argumentiem, nevis pavēlēm, strādājot tikpat smagi, cik pārējie, lai izveidotu un nostiprinātu patstāvīgu ekonomiku. Bet viņa visnozīmīgākais uzdevums bija pētīt insektoīdu atstāto mantojumu, mēģinot starp celtnēm, iekārtām, sen nekoptiem laukiem atrast ko tādu, ko cilvēki varētu izmantot vai no kā varētu uzzināt ko jaunu. Grāmatu nebija — insektoīdiem tās nebija vajadzīgas. Visas viņu zināšanas glabājās viņu atmiņā, un tās bija gājušas bojā līdz ar pašiem insektoīdiem.

Un tomēr, aplūkodams masīvos jumtus, kas klāja kūtis un noliktavas, Enders saprata, ka ziemas šeit ir smagas, bagātas ar sniegu. Žogi ar asiem mietiem, kas vērsti uz āru, liecināja, ka ražu vai ganāmpulkus apdraud plēsīgi zvēri. Dzirnavās viņš secināja, ka garie, negaršīgie augļi no aizaugušajiem dārziem reiz žāvēti un malti miltos. Un somas, kuras reiz bija lietotas, lai, dodoties veikt darbus uz lauka, paņemtu līdzi bērnus, lika saprast, ka insektoīdi, nebūdami pārāk attīstīti individuāli, tomēr rūpējās par saviem bērniem.

Gadiem ejot, dzīve pamazām nostabilizējās. Kolonisti dzīvoja koka mājās un insektoīdu mītnes lietoja kā noliktavas un darbnīcas. Tagad viņus pārvaldīja padome un vēlēti administratori, tāpēc Enders, lai gan viņu joprojām dēvēja par gubernatoru, patiesībā bija vairs tikai tiesnesis. Līdzās veiksmīgai sadarbībai un savstarpējai laipnībai pastāvēja arī noziegumi un nesaskaņas; bija ļaudis, kas mīlēja viens otru, un ļaudis, kas nemīlēja. Tā bija cilvēku pasaule. Pēc jauniem anzībla ziņojumiem viņi vairs īpaši neilgojās; vārdi, kas daudz ko nozīmēja uz Zemes, viņiem tagad nozīmēja maz. Vienīgi Pītera Vigina, Zemes hegemona, vārdu viņi pazina. Ziņas, kas nāca no Zemes, vēstīja par mieru un labklājību, par lieliem kuģiem, kas pamet Saules sistēmu, lai piepildītu bijušās insektoīdu pasaules ar jauniem iedzīvotājiem. Drīz vien arī uz šīs planētas — Endera planētas — izveidosies jaunas kolonijas, drīz viņiem būs kaimiņi, viņi bija jau pusceļā — bet nevienam tas nerūpēja. Kad jaunpienācēji ieradīsies, viņi tiem palīdzēs, viņi iemācīs tiem visu, ko iemācījušies paši, bet daudz lielāka nozīme tagad bija tam, kas ko precēs, kas ir saslimis, kad sāksies sējas laiks, kāpēc gan lai es viņam kaut ko maksātu, ja teļš nomira jau trīs nedēļas pēc tam, kad es to dabūju.

„Viņi ir kļuvuši par zemes ļaudīm," teica Valentīna. .Viņiem vienalga, ka Dēmostens šodien nosūta uz Zemi jau septīto sējumu. Šeit

to neviens nelasīs."

Enders nospieda taustiņu, uz ekrāna parādījās nākamā lappuse.

„Ļoti dziļi un precīzi, Valentīna. Cik sējumu līdz beigām?"

„Tikai viens. Stāsts par Enderu Viginu."

„Ko tu darīsi? Rakstīsi līdz pat manai nāvei?"

„Nē. Vienkārši apstāšos, kad būšu tikusi līdz tagadnei."

„Man ir labāka ideja. Apstājies līdz ar dienu, kad notika pēdējā kauja. Nekas, ko es kopš tā laika esmu paveicis, nav pierakstīšanas vērts."

„Varbūt," atbildēja Valentīna. „Bet varbūt arī ne."

•••

Viņi saņēma ziņu, ka jaunais kolonistu kuģis atrodas tikai gada ceļojuma attālumā. Enderam palūdza atrast vietu, kur tiem apmesties, — pietiekami tuvu Endera kolonijai, lai abas kolonijas varētu tirgoties, bet gana tālu, lai tām būtu atsevišķas pārvaldes. Lai izpētītu apkārtējās teritorijas, Enders izmantoja helikopteru. Līdzi viņš paņēma vienu no bērniem, vienpadsmit gadus vecu zēnu, vārdā Abra. Kolonijas nodibināšanas brīdī viņam bija tikai trīs gadi, un Zemi viņš neatcerējās vispār. Enders kopā ar viņu aizlidoja tik tālu, cik tālu, pēc Endera domām, vajadzēja atrasties jaunajai kolonijai, tad uz nakti ierīkoja apmetni, bet nākamajā dienā, ejot kājām, izpētīja apkārtni.

Trešajā rītā Enderam pēkšņi likās, ka viņš šeit kaut kad jau ir bijis. Viņš rūpīgi paraudzījās apkārt — šī bija jauna zeme, viņš to nekad nebija redzējis. Viņš pasauca Abru.

„Hei, Ender!" Abra atsaucās. Viņš stāvēja neliela, stāva paugura galā. „Nāc šurp!"

Enders, kājām grimstot mīkstajās velēnās, rāpās augšā. Abra norādīja uz kaut ko zemē.

„Tu spēj tam noticēt?" viņš jautāja.

Paugurs bija ar tukšu vidu. Tā vidū atradās dziļa ieplaka, līdz pusei pilna ar ūdeni. Malas, bīstami liekdamās pāri ūdenim, veidoja gandrīz vai velves formu. Vienā virzienā paugurs turpinājās divos garos izvirzījumos, veidojot V veida ieleju; pretējā virzienā slējās balts klints bluķis — gluži kā ņirdzīgs galvaskauss, kura mutē auga koks.

«Izskatās, it kā te būtu nomiris kāds milzis," teica Abra, „un tad tā ķermenis pārklājies ar zemi."

Enders saprata, kāpēc apkārtne viņam likās pazīstama. Milža līķis. Viņš pārāk daudz bērnībā bija šeit spēlējies, lai tagad neatpazītu šo vietu. Bet tas bija neiespējami. Kaujas skolas dators nekādi nevarēja būt redzējis šo vietu. Viņš paņēma binokli un pavērsa to sev labi zināmā virzienā, cerēdams un baidīdamies ieraudzīt to, kam tur noteikti bija jābūt.

Šūpoles un slidkalniņi. Zviedru siena. Viss apaudzis, bet veidoli nepārprotami pazīstami.

„Kāds to visu ir uzbūvējis," Abra teica. «Paskaties, tas galvaskauss — tā nav klints, paskaties uzmanīgāk. Betons."

„Es zinu," teica Enders. „Tas ir ierīkots man."

„Ko?"

„Es pazīstu šo vietu, Abra. Insektoīdi to ierīkojuši man."

„Visi insektoīdi bija pagalam piecdesmit gadus pirms tavas ierašanās."

„Tev ir taisnība, tas ir neiespējami, bet — ko es zinu, to es zinu. Abra, man nevajadzētu ņemt tevi līdzi. Tas var būt bīstami. Ja viņi pazina mani tik labi, lai ierīkotu šo vietu, viņi varbūt plānoja…"

«Izrēķināties ar tevi."

„Par viņu nogalināšanu."

„Tad neej, Ender. Nedari to, ko viņi no tevis gaida."

„Ja viņi vēlas atriebties, Abra, man nav iebildumu. Bet varbūt viņi to nemaz nevēlas. Varbūt tas ir mēģinājums sazināties. Man atstāta zīmīte."

„Viņi nepazina ne lasītprasmi, ne rakstību."

„Varbūt pirms bojāejas bija iemācījušies."

„Labi, ne par kādu cenu es nepalikšu šeit, kamēr tu kaut kur grasies doties. Es eju tev līdzi."

„Nē. Tu esi pārāk jauns, lai riskētu."

„Izbeidz! Tu taču esi Enders Vigins! Pats labi zini, uz ko ir spējīgi vienpadsmitgadīgi bērni."

Viņi pārlidoja pāri spēļu laukumam, mežam, akai meža klajumā. Un tur nu tā patiešām bija — klints ar alu sienā un klintsradze virs Pasaules gala. Tālumā — tieši turpat, kur spēlē, — bija redzams pils tornis.

Viņš atstāja Abru helikopterā.

«Nemēģini man sekot un lido mājās, ja pēc stundas es neatgriežos."

„ Aizmirsti to, Ender. Es eju tev līdzi."

«Aizmirsti pats, Abra, citādi nosmacēšu tevi dubļos."

Lai gan Enders it kā jokoja, Abra saprata, ka viņš runā nopietni, un palika.

Torņa sienas vietām bija izdrupušas un labi piemērotas, lai pa tām rāptos. Viņam bija paredzēts iekļūt iekšā.

Istaba bija tāda pati kā parasti. Enders atcerējās, ka jāsargās no čūskas uz grīdas, bet tur bija tikai paklājs ar vienā stūrī ieaustu čūskas galvu. Imitācija, nevis kopija, bet būtnēm, kam māksla bija sveša, tas bija ļoti labs sasniegums. No neskaitāmu gaismas gadu liela attāluma tie bija viņu atraduši, uzzinājuši viņa tumšākos sapņus, ieguvuši šos tēlus. Kāpēc? Protams, lai atvestu viņu uz šo telpu. Lai atstātu viņam ziņu. Bet kur gan šī ziņa ir, un kā lai viņš to saprot?

Pie sienas viņu gaidīja spogulis — ne pārāk spodra metāla

plāksne, uz kuras bija iegravēts raupjš cilvēka sejas veidols. Viņi mēģinājuši atveidot to, ko es redzēju.

Un, skatoties uz spoguli, viņš atcerējās, kā viņš to salauza,

norāva no sienas, kā no cauruma viņam virsū metās čūskas, kā tās koda viņam, kur vien to indes zobi varēja tikt klāt.

Cik labi gan viņi mani pazīst, Enders domāja. Pietiekami, lai zinātu, cik bieži es domāju par nāvi, lai zinātu, ka man nav no tās bail? Pietiekami, lai zinātu: pat ja es baidītos, tas man netraucētu noņemt spoguli nost no sienas?

Viņš piegāja spogulim klāt, pacēla to un pavilka sāņus. Neviens viņam neuzbruka. Dobumā gulēja balta zīdaina bumba, no kuras vietām nokarājās sīki pavedieni. Ola? Nē. Jau apaugļota insektoīdu karalienes kūniņa, gatava pārplīst,'lai karaliene varētu laist pasaulē simtiem tūkstošu insektoīdu, to skaitā arī dažas karalienes un tēviņus. Enders redzēja savā prātā, kā gandrīz gliemežveidīgie tēviņi pielīp pie tumšajām apaugļošanas telpas sienām, kā tiek ienesta karaliene, kā tēviņi pēc kārtas, ekstāzē raustīdamies, to apaugļo un mirst, pakrīt uz grīdas un saraujas čokurā. Tad jaunā karaliene tika noguldīta vecās karalienes priekšā — tā bija krāšņa būtne ar mīkstiem un vizuļojošiem spārniem, kas sen jau vairs nederēja lidošanai, bet nebija zaudējuši majestātiskumu. Vecā karaliene noskūpstīja jauno, iemidzinot to ar maigāko no visām indēm, tad, izmantodama pavedienus no sava vēdera, ievīstīja to kūniņā un pavēlēja tai kļūt par karalieni, par jaunu pilsētu, par jaunu pasauli, laist pasaulē daudzas citas karalienes un radīt daudzas citas pasaules.

Kā gan es to visu zinu? Kā gan es spēju to visu ieraudzīt — it kā tās būtu manis paša atmiņas?

Atbildes vietā Enders ieraudzīja viņa pašas pirmās kaujas ar insektoīdu floti. Viņš tās bija redzējis ierakstā, bet tagad viņš tās redzēja no karalienes skatpunkta — ar neskaitāmām atsevišķām acīm. Insektoīdi izveidoja savu kuģu sfēru, un tad no tumsas iznira drausmīgie kuģi, un Mazais Doktors sēja nāvi un iznīcību. Viņš juta, ko toreiz juta karaliene, kad tās strādniekus pārsteidza nāve — tik strauja, ka no tās nevarēja izvairīties, bet pietiekami lēna, lai tiktu pārciesta. Tomēr atmiņās nebija nedz sāpju, nedz baiļu. Karaliene juta skumjas, izmisumu. Vērojot cilvēkus, kas ieradušies, lai nogalinātu, viņa nedomāja šos vārdus, bet Enders viņu saprata vārdiski. Cilvēki nav mums piedevuši, viņa domāja. Mēs iesim bojā.

„Kā lai jūs atdzīvina?" viņš jautāja.

Karaliene zīdainajā kūniņā nevarēja atbildēt ar vārdiem, bet, kad viņš aizvēra acis un koncentrējās, apziņu piepildīja jauni tēli. Kūniņa jānovieto tumšā un vēsā vietā, kur ir ūdens, lai tā neizžūtu un lai kūniņā varētu notikt noteiktas reakcijas. Tad jāgaida. Dienas un nedēļas, kamēr kūniņas iekšiene mainās. Un tad, kad kūniņa no

ārpuses bija mainījusi krāsu uz netīri tumšbrūnu, Enders ieraudzīja sevi atveram kūniņu un palīdzam no tās izkļūt mazajai, trauslajai karalienei. Viņš redzēja, kā, satvēris karalieni aiz priekškājas, viņš palīdz tai nokļūt līdz ligzdas vietai, kas izklāta ar mīkstām lapām un smiltīm. Tad es būšu dzīva, viņa prātā ienāca doma. Tad es būšu pamodusies. Tad es radīšu desmit tūkstošus bērnu.

„Nē," Enders teica, „es nevaru."

Sāpes.

„Tavi bērni mums tagad šķiet visļaunākais murgs. Ja es tevi pamodināšu, mēs jūs atkal nogalināsim."

Viņa apziņu caurstrāvoja jaunu tēlu virkne: insektoīdi nogalina cilvēkus. Tēlus pavadīja tik smaga nožēlas sajūta, ka viņš nespēja to izturēt un sāka raudāt.

„Ja tu varētu likt viņiem justies tā, kā tagad jūtos es, varbūt viņi spētu jums piedot."

Es esmu vienīgais, viņš saprata. Viņi atrada mani, kad es lietoju anzīblu, sekoja tam, iekļuva manā apziņā. Manu mokošo sapņu agonijā viņi mani iepazina, bet dienās es turpināju viņus nogalināt; viņi atklāja manas bailes no viņiem, un vēl viņi atklāja, ka es nemaz nezinu, ka nogalinu viņus. Atlikušajās nedēļās viņi ierīkoja man šo vietu un Milža līķi, un spēļu laukumu, klintsradzi virs Pasaules gala, lai es atcerētos un atrastu šo vietu. Es esmu vienīgais, ko viņi pazīst, un tāpēc viņi var runāt tikai ar mani, tikai caur mani. Mēs esam līdzīgi tev, viņš uztvēra domu. Mēs negribējām nevienu nogalināt, un, kad mēs sapratām, mēs vairs neatgriezāmies. Mēs domājām, ka esam vienīgās saprātīgās būtnes Visumā — līdz uzgājām jūs, bet mēs nevarējām iedomāties, ka vientuļi dzīvnieki, kas neprot sapņot cits cita sapņus, spēj domāt. Kā gan mēs varējām zināt? Mēs varējām sadzīvot mierā. Tici mums, tici mums, tici mums…

Viņš pieliecās tuvāk dobumam un izņēma no tā kūniņu. Tā bija satriecoši viegla — bet tajā gulēja lielas sugas cerības un vienīgā nākotne.

„Es ņemšu tevi līdzi," teica Enders. „Es ceļošu no vienas pasaules uz nākamo, līdz atradīšu laiku un vietu, kur tu varētu pamosties drošībā. Un es izstāstīšu tavu stāstu citiem, lai reiz varbūt viņi varētu jums piedot. Tā, kā jūs piedevāt man."

Viņš ietīstīja karalienes kūniņu savā jakā un iznesa to no torņa.

„Kas tur bija?" jautāja Abra.

«Atbilde," Enders atbildēja.

„Kāda atbilde?"

„Uz manu jautājumu."

Un vairāk par to viņš neko neteica. Vēl kādas piecas dienas viņi izlūkoja apkārtni, līdz izvēlējās vietu, kur veidot jauno koloniju, — tas bija uz dienvidaustrumiem no torņa.

Pēc vairākām nedēļām viņš iegriezās pie Valentīnas un palūdza viņai izlasīt kaut ko, ko viņš tikko bija pabeidzis rakstīt. Viņa atvēra failu savā datorā un sāka to lasīt.

Vēstījums bija rakstīts no karalienes skatpunkta, tajā bija atklāts viss, ko viņas bija iecerējušas un ko bija sasniegušas. Šīs ir mūsu neveiksmes, šie ir mūsu izcilākie panākumi. Mēs negribējām nodarīt jums pāri, un mēs piedodam jums mūsu nāvi. Sākot ar pirmajiem apziņas uzplaiksnījumiem un turpinot līdz lielajiem kariem, kas bija brāzušies pāri viņu pasaulei, Enders risināja vēstījumu ļoti raiti, gluži kā atstāstīdams senas teiksmas. Kad viņš nokļuva līdz lielajai mātei, karalieņu karalienei, kas pirmā iemācījās nevis nogalināt vai padzīt jauno karalieni, bet gan to apmācīt, vēstījums kļuva detalizētāks. Viņš stāstīja, cik daudz reižu viņai nācās nogalināt savas atvases, līdz pasaulē nāca tāda, kas saprata, viņas tieksmi pēc harmonijas. Tas bija kas jauns — divas karalienes, kas mīlēja viena otru un palīdzēja viena otrai, nevis cīnījās. Un kopā viņas bija stiprākas par citiem. Viņu valstība uzplauka, viņām pievienojās jaunas meitas, un tā dzima gudrība.

Ja vien mēs būtu varējušas sarunāties ar jums, karaliene Endera vārdiem teica. Bet, tā kā tas nebija iespējams, mēs lūdzam tikai, lai jūs atceraties mūs nevis kā. ienaidniekus, bet gan kā nelaimīgas māsas, likteņa, Dieva vai evolūcijas nolādētas. Ja mūs vienotu skūpsts, brīnums liktu mums ieraudzīt cilvēcisko vienam otra acīs. Tā vietā mēs nogalinājām viens otru. Bet mēs tik un tā tagad sveicam jūs kā viesus un draugus. Nāciet uz mūsu mājām, Zemes meitas, dzīvojiet mūsu mītnēs, ievāciet ražu no mūsu laukiem — mēs to vairs nevaram, un tagad jūs esat mūsu rokas. Plaukstiet, koki, briestiet, lauki; saules, sildiet viņas; planētas, esiet auglīgas. Tās ir mūsu pieņemtās meitas, kas atgriezušās mājās.

Endera grāmata nebija liela, bet tā vēstīja par visu labo un ļauno, ko karaliene pazina. Un viņš to parakstīja nevis ar savu vārdu, bet gan ar pseidonīmu: Mirušo balss.

Uz Zemes grāmata tika izdota bez lieka trokšņa un klusi tā gāja no rokas rokā, līdz likās neiedomājami, ka uz Zemes kāds to varētu nebūt lasījis. Vairākumam lasītāju grāmata likās interesanta, daļa nespēja to aizmirst. Viņi sāka dzīvot saskaņā ar to, cik vien labi spēja, un, kad nomira kāds viņu mīlēts cilvēks, pie kapa vienmēr atradās kāds aizstāvis, kas bija Mirušā balss, kas teica runu, kuru būtu varējis teikt mirušais, — bet pilnībā atklātu, neko neslēpjot un nekādi neizliekoties. Tie, kas ieradās uz šādām bērēm, dažkārt uzskatīja šīs runas par pārāk sāpinošām un aizskarošām, bet daudzi citi nolēma, ka viņu dzīves par spīti kļūdām ir pietiekami vērtīgas, lai arī pēc viņu nāves kāda balss vēstītu patiesību par viņiem.

Uz Zemes tā bija tikai viena reliģija no daudzām citām. Bet tiem,

kas devās Visuma neizmērojamos tālumos, kas dzīvoja insektoīdu tuneļos un ievāca ražu no insektoīdu laukiem, tā bija vienīgā reliģija. Nebija nevienas kolonijas, kur nebūtu vismaz vienas Mirušo balss.

Neviens nezināja un neviens pat īsti negribēja zināt, kas īsti bijusi pirmā balss. Enders negrasījās to atklāt.

Kad Valentīnai apritēja divdesmit pieci gadi, viņa pabeidza pēdējo insektoīdu karu vēstures sējumu. Pašās beigās viņa iekļāva pilnu Endera mazās grāmatiņas tekstu, bet neatklāja, ka tās autors ir Enders.

Anzībls viņai atgādāja ziņu no vecā hegemona — Pītera Vigina, kas tagad bija septiņdesmit septiņus gadus vecs un kam bija slima sirds.

«Es zinu, kas to ir uzrakstījis," viņš teica. „Ja viņš var runāt insektoīdu vietā, viņš noteikti var runāt arī par mani."

Dienām ilgi Enders sarunājās ar Pīteru. Pīters atklāja visu savā mūžā piedzīvoto, visus savus noziegumus un visus savus labos darbus. Un, kad viņš nomira, Enders uzrakstīja vēl vienu grāmatu, ko parakstīja kā Mirušo balss. Abas grāmatas kopā tika iedēvētas par «Karalieni un hegemonu", un tās kļuva par svētajiem rakstiem.

«Pietiks," viņš kādu dienu sacīja Valentīnai. «Lidojam prom no šejienes un dzīvojam mūžīgi."

«Tas nav iespējams," viņa atbildēja. «Dažus brīnumus nespēj paveikt pat relativitāte."

«Mums jādodas prom. Es šeit esmu kļuvis gandrīz laimīgs."

«Tad paliec."

«Es pārāk ilgi esmu sadzīvojis ar sāpēm. Bez tām es sevi vairs nemaz nepazīšu."

Un tā viņi iekāpa zvaigžņu kuģī un ceļoja no vienas pasaules uz citu. Visur, kur viņi apstājās, viņš vienmēr bija Endrū Vigins, ceļojoša Mirušo balss, un viņa vienmēr bija Valentīna, ceļojoša vēsturniece, kas uzklausīja dzīvos, kamēr Enders vēstīja mirušo stāstus. Un Enderam visu laiku bija līdzi sausā baltā kūniņa — viņš meklēja pasauli, kur varētu pamosties un mierā augt jaunā karaliene. Viņš meklēja ilgi.

VĒSTĪJUMAM NĀKAMAJĀM PAAUDZĒM

[1] Bean — pupa (angļu vai). — Tulk. piez.